

604	Лист
23	Опис
Р-2196	Фонд
ДЕРЖАРХІВ	

УКРАЇНА
СУМСЬКА ОБЛАСНА РАДА
ШОСТЕ СКЛИКАННЯ

оп. 23
N 504

ПРОТОКОЛ
шостої сесії обласної ради
від 27 травня 2011 року
Том II

Розпочато: 27.05.2011
Закінчено: 27.05.2011
На 264 аркушах
Зберігати постійно

м.Суми

ДЕРЖАРХІВ	
Сумська область	
Фонд	Р-2196
Опис	23
Архівний	504

Додаток 8
до протоколу шостої сесії
обласної ради шостого скликання

СУМСЬКА ОБЛАСНА РАДА
ШОСТЕ СКЛИКАННЯ
Ш О С Т А СЕСІЯ
РІШЕННЯ

Суми

27.05.2011

**Про Програму розвитку
агропромислового комплексу
Сумської області на період
до 2015 року**

Розглянувши внесений головою обласної державної адміністрації проект Програми розвитку агропромислового комплексу Сумської області на період до 2015 року, обласна рада вирішила:

1. Затвердити Програму розвитку агропромислового комплексу Сумської області на період до 2015 року (додається).

2. Рекомендувати районним радам при затвердженні Програм розвитку агропромислового комплексу районів на період до 2015 року враховувати вимоги Програми розвитку агропромислового комплексу Сумської області на період до 2015 року.

3. Головному управлінню агропромислового розвитку облдержадміністрації звітувати щопівроку перед постійною комісією обласної ради з питань агропромислового комплексу та соціального розвитку села, щорічно – перед обласною радою про стан виконання Програми.

4. Контроль за виконанням цього рішення покласти на комісію обласної ради з питань агропромислового комплексу та соціального розвитку села.

Голова

Г.В.Михайленко

**ПРОГРАМА
РОЗВИТКУ АГРОПРОМИСЛОВОГО КОМПЛЕКСУ
СУМСЬКОЇ ОБЛАСТІ
НА ПЕРІОД ДО 2015 РОКУ**

ЗМІСТ

1.	Паспорт Програми	5
2.	Обґрунтування необхідності розробки Програми	7
2.1.	Аналіз стану агропромислового комплексу Сумської області	7
2.2.	Основні причини виникнення проблем в агропромисловому комплексі Сумської області	9
2.3.	Потенціал та основні передумови розвитку агропромислового комплексу	10
3.	Мета Програми	11
4.	Обґрунтування шляхів і засобів розв'язання проблеми (за напрямками)	11
5.	Використання та охорона земель	13
6.	Зернопродуктовий підкомплекс	19
7.	Олієжировий підкомплекс	22
8.	Бурякоцукровий підкомплекс	26
9.	Картоплярство	27
10.	Овочівництво	28
11.	Садівництво	29
12.	Льонарство, коноплярство	31
13.	Молокопродуктовий підкомплекс	33
14.	М'ясопродуктовий підкомплекс	36
15.	Рибництво	40
16.	Ветеринарне забезпечення	42
17.	Кормове виробництво	42
18.	Лісове господарство	44
19.	Кадрове забезпечення	45
20.	Формування і розвиток інфраструктури аграрного ринку	47
21.	Продовольча безпека	48
22.	Етапи виконання Програми	49
23.	Фінансове забезпечення	50
24.	Очікувані результати виконання Програми	50
	Додатки	
1.	Основні виробничі показники розвитку галузі рослинництва на період до 2015 року	52

4

2.	Основні виробничі показники розвитку галузі тваринництва на період до 2015 року	54
3.	Загальна потреба в кормах для всіх видів тварин	55
4.	План виробництва рослинних кормів (без зернофуражних)	56
5.	Перелік інвестиційних проектів, направлених на розвиток агропромислового комплексу	58
6	Бізнес-план з упровадження виробництва круп з лінією фасування	63
7	Бізнес-план зі створення міні-заводу з переробки молока	73
8	Бізнес-план зі створення підприємства з вироблення волокна та паливних пелетів з трести конопель, отриманої після збирання насіння зернозбиральним комбайном	84
9	Бізнес-план з виробництва целюлози з конопель посівних	93
10	Бізнес-план зі створення овочесховища	106
11	Бізнес-план зі створення цукрового заводу	120
12	Бізнес-план з формування МТС в сировинній зоні цукрового заводу	132
13	Бізнес-план зі створення крохмального заводу	144
14	Бізнес-план з виробництва молока (поголів'я 600 корів)	153
15	Бізнес-план з виробництва молока (поголів'я 1200 корів)	169
16	Бізнес-план з відгодівлі свиней (поголів'я 12000 голів)	185
17	Бізнес-план з будівництва елеватора потужністю 10000 тонн	201
18	Бізнес-план зі створення плодопереробного заводу	209
19	Бізнес-план зі створення насінневого заводу	221
20	Основні виробничі показники розвитку галузі тваринництва на період до 2015 року	228
21	Очікувана динаміка посівних площ та валових зборів основних сільськогосподарських культур в усіх категоріях господарств області на період до 2015 року	230

Паспорт
Програми розвитку агропромислового комплексу
Сумської області на період до 2015 року (далі Програма)

1.	Ініціатор розроблення Програми	Сумська обласна державна адміністрація
2.	Дата, номер і назва розпорядчого документа органу виконавчої влади про розроблення Програми	Протокольне доручення за результатами апаратної наради голови Сумської обласної державної адміністрації від 23 вересня 2010 року
3.	Розробник Програми	Головне управління агропромислового розвитку облдержадміністрації, Сумський національний аграрний університет, Сумський інститут агропромислового виробництва УААН
4.	Співрозробники Програми	Сумський державний селекційний центр, Інститут луб'яних культур УААН, Асоціація «Сільськогосподарських товаровиробників та переробників Сумської області», головне державне управління охорони, використання і відтворення водних живих ресурсів та регулювання рибальства в Сумській області, головне управління ветеринарної медицини в Сумській області, філія ДП «Державна продовольча зернова корпорація України» «Сумський КХП», ТОВ «УК.АЗ.-Дружба», СТБ «Сумиагропромбіржа», Сумська дослідна станція садівництва, головне управління Держкомзему в Сумській області, Сумське обласне управління лісового та мисливського господарства
5.	Відповідальний виконавець Програми	Головне управління агропромислового розвитку обласної державної адміністрації
6.	Учасники Програми	Районні державні адміністрації, виконавчі комітети міських рад, сільськогосподарські підприємства,

		особисті селянські господарства
7.	Термін реалізації	2011-2015 роки
8.	Перелік бюджетів, що беруть участь у виконанні Програми	Державний, обласний, районні, міські
9.	Загальний обсяг фінансових ресурсів, необхідних для реалізації Програми, всього, млн. гривень	2140
	у тому числі :	
9.1.	кошти обласного та місцевих бюджетів, млн. гривень	140
9.2.	кошти інших суб'єктів господарської діяльності, млн. гривень	2000

4

2. Обґрунтування необхідності розробки Програми

2.1. Аналіз стану розвитку агропромислового комплексу Сумської області

Агропромисловий сектор є основним народногосподарським комплексом та відіграє важливу роль в економіці регіону. Його значення полягає не лише в забезпеченні населення харчовими продуктами, але і в тому, що він впливає на зайнятість населення та ефективний розвиток регіону.

Агропромисловий комплекс регіону формують:

суб'єкти сільського господарства, зокрема 378 сільськогосподарських підприємств різних форм власності та господарювання, 739 фермерських господарств та 150 тис. особистих селянських господарств. У галузі працює 21,6 тис. чоловік;

підприємства харчової і переробної промисловості, зокрема 6 борошномельних підприємств, 17 хлібопекарських підприємств, 3 кондитерські фабрики, 6 молокопереробних підприємств, 6 м'ясопереробних підприємств;

підприємства та організації інфраструктури аграрного ринку, а саме 41 кооператив, пункти приймання молока і м'яса, підприємства агросервісного та агрохімічного обслуговування, підприємства ветеринарного обслуговування, племінні господарства, 432 пункти штучного осіменіння, 161 амбулаторія, 69 аптечних кіосків.

У 2010 році обсяг виробництва продукції сільського господарства в усіх категоріях господарств (у порівнянних цінах 2005 року) становив 2898 млн. гривень, що менше на 8,3% у порівнянні з 2009 роком.

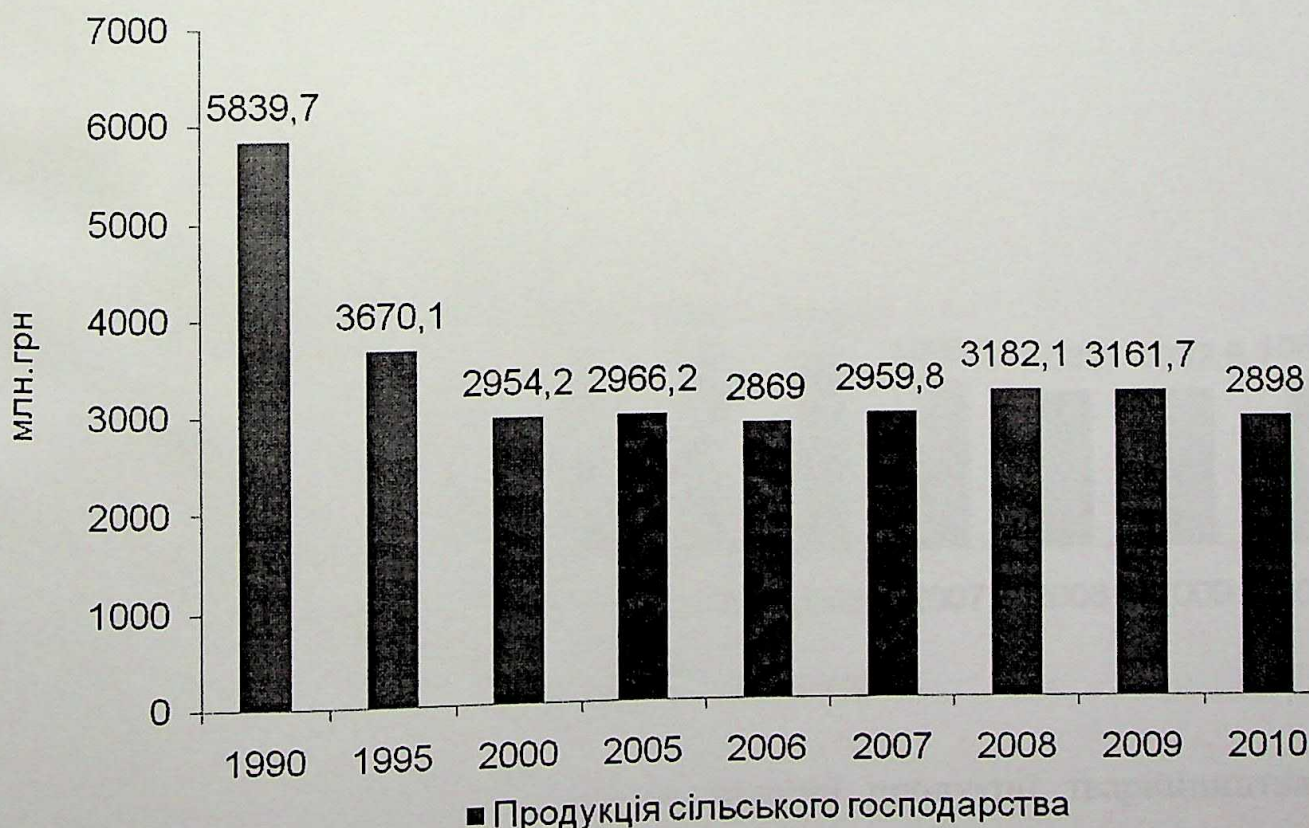

Рис. 1. Динаміка виробництва валової продукції сільського господарства в усіх категоріях господарств

Обсяг виробництва продукції рослинництва був меншим порівняно з 2009 роком на 14,7%, у тому числі в сільськогосподарських підприємствах усіх форм власності – на 21,1%, у господарствах населення – на 8,2%.

Рис. 2. Динаміка виробництва валової продукції рослинництва в усіх категоріях господарств

Обсяг виробництва продукції тваринництва порівняно з 2009 роком збільшився на 4,7%, у тому числі в господарствах населення – на 7,6%, у сільськогосподарських підприємствах усіх форм власності зменшився на 1,6%.

Рис. 3. Динаміка виробництва валової продукції тваринництва в усіх категоріях господарств

2.2. Основні причини виникнення проблем в агропромисловому комплексі Сумської області

Основними причинами, що призвели до нинішнього стану в агропромисловому комплексі Сумської області є:

- недостатній рівень технологічного і технічного забезпечення сільськогосподарських та переробних підприємств;

- зростання витрат та зменшення рівня рентабельності виробництва продукції рослинництва і тваринництва;

- неврегульованість відносин між сільськогосподарськими виробниками та переробними підприємствами, іншими суб'єктами індустріального аграрного ринку;

- недосконала система ціноутворення на сільськогосподарську продукцію;

- недостатній рівень селекційно-племінної та селекційно-насінницької роботи в аграрній сфері;

- нераціональне використання земель сільськогосподарського призначення;

- недостатній рівень державної підтримки вітчизняного сільськогосподарського виробника;

- невідповідність сільськогосподарської продукції міжнародним стандартам якості та безпеки;

- неврегульованість зовнішньоекономічних відносин щодо насичення внутрішнього ринку імпортною продукцією за демпінговими цінами;

- падіння попиту на сільськогосподарську продукцію на внутрішньому ринку, що пов'язане зі зменшенням платоспроможності населення;

- недостатнє фінансове забезпечення сільськогосподарських виробників;

- низький рівень заробітної плати в сільському господарстві;

- невідповідність кадрового забезпечення вимогам аграрного ринку;

- неефективна система банківського кредитування сільськогосподарських виробників.

Необхідно також відмітити і стримуючі фактори розвитку агропромислового комплексу, серед яких:

- обмеження обсягів виробництва та цінової ситуації органами державної влади;

- висока конкуренція на світовому ринку;

- великий період окупності капіталовкладень;

- недостатній рівень інвестиційної привабливості;

- нестабільна податкова політика;

- недосконалі земельні відносини;

- відсутній оптовий ринок сільськогосподарської продукції;

- відсутній чіткий та прогнозований механізм надання дотацій сільськогосподарським товаровиробникам;

- неузгоджені дії невеликих сільськогосподарських товаровиробників Сумської області в питаннях виробництва та реалізації продукції;

- недостатній розвиток логістичної інфраструктури;

відсутній єдиний сільськогосподарський бренд;
 недостатній рівень соціального розвитку в сільських місцевостях.
 Подолання цих обмежень можливо за рахунок таких чинників:
 підтримка сільських територіальних громад;
 можливість залучення значних обсягів інвестиційних ресурсів;
 створення агропромислових кластерних формувань, підвищення рівня доходів учасників кластеру та оптимізація їх виробничих витрат;
 створення сприятливого мікроклімату в перспективі;
 сприяння розвитку суміжних галузей.
 За таких умов виникає нагальна потреба розв'язання проблем шляхом розроблення та впровадження цієї Програми.

2.3. Потенціал та основні передумови розвитку агропромислового комплексу

Аграрний сектор області має значний потенціал для розвитку, обумовлений наявністю достатніх земельних, трудових ресурсів, сприятливих природно-кліматичних умов. Разом з тим існує незабезпеченість потреб внутрішнього ринку та стрімко зростаючий попит на продовольство у світі.

Фактичне забезпечення продуктами харчування не відповідало встановленим раціональним нормам, зокрема м'яса та м'ясопродуктів споживається 56,5% до потреби, молока та молочних продуктів – 58%, хліба і хлібопродуктів – 142,9%, яєць – 94%, риби та рибодуктів – 52%, картоплі – 187,5 %, овочі та баштанні продовольчі культури – 90,9%, плоди, ягоди та виноград – 36,2%, цукру – 95,3%, олії – 92,9%. Таким чином, фактичне споживання більшості видів продовольства знаходиться на рівні нижчому від раціональних норм. Лише споживання хліба, хлібопродуктів та картоплі перевищує раціональні норми, що свідчить про компенсацію недостатності в раціоні м'яса, молока, риби, яєць тощо, та пояснюється неспроможністю значної частини населення придбати повноцінний набір продуктів харчування.

Сумщина розташована в межах двох природо-кліматичних зон – Полісся і Лісостепу. У північній частині області переважають сірі лісові та дерново-підзолисті ґрунти, для південної частини області характерні типові чорноземи, глибокі малогумусні та вилужені середньогумусні чорноземи.

Загальна площа сільськогосподарських угідь Сумської області становить понад 1,7 млн. гектарів, з якої понад 1,2 млн. гектарів – рілля. Посівна площа сільськогосподарських культур у 2010 році по всіх категоріях господарств становила 985,9 тис. гектарів. Не обробляється майже п'ята частина ріллі області.

Загальна чисельність сільського населення області перевищує 386,9 тис. осіб, з яких понад 230 тис. осіб працездатного віку. У той же час лише 50% працездатного сільського населення зайняте в галузях економіки.

Важливими конкурентними перевагами Сумської області є наявність природних ресурсів для розвитку всіх категорій господарств, а також

переробних підприємств в агропромисловому комплексі, наявність передумов для створення та подальшого розвитку економічних кластерів. Використання цих рушійних факторів розвитку базується на вигідному географічному розташуванні області (пов'язаним з наявністю кордонів з Росією), сприятливих кліматичних умовах, достатньому природно-ресурсному потенціалі, накопиченому досвіді інноваційного розвитку, високому рівні освіти.

До значних обмежень на шляху реалізації Програми є застарілість технологій у більшості сільськогосподарських та переробних підприємствах, значний рівень зношеності основних фондів, як наслідок цього – недостатній рівень конкурентоспроможності продукції місцевих підприємств на зовнішніх ринках, незадовільний стан транспортної інфраструктури, відсутність підготовлених до впровадження інноваційно-інвестиційних рішень.

Таким чином, Сумська область має значний ресурсний та трудовий потенціал для подальшого розвитку агропромислового комплексу. Значення агропромислового комплексу полягає не тільки в забезпеченні потреб людей у продуктах харчування, але і в істотному впливу на зайнятість населення та формуванні експортного потенціалу.

3. Мета Програми

Метою програми є розробка завдань та шляхів розвитку аграрного сектору регіону, спрямованих на підвищення ефективності функціонування сільськогосподарських підприємств різних форм власності і господарювання, переробних підприємств для повноцінного забезпечення населення продовольством, а промисловості – сировиною шляхом запровадження нових підходів в інноваційному, інвестиційному, організаційному, кадровому забезпеченні галузей агропромислового комплексу та формуванні експортного потенціалу.

4. Обґрунтування шляхів і засобів розв'язання проблеми (за напрямками)

Базуючись на наявності сприятливих природно-кліматичних умов, достатнього природно-ресурсного потенціалу, накопиченого досвіду інноваційного розвитку, а також необхідності задоволення потреб населення в екологічно безпечних та якісних продуктах харчування, у Стратегії розвитку Сумської області на період до 2015 року "Нова Сумщина – 2015" визначено чотири пріоритетні галузі агропромислового комплексу, що мають можливість швидкого і якісного розвитку та значний інвестиційний потенціал, зокрема:

- зернове господарство;
- молочне скотарство;
- цукрова галузь;
- свинарство.

Розвиток рослинництва здійснюється шляхом підвищення родючості землі та запровадження сучасних технологій, що сприятиме забезпеченню стабільності та ефективності використання земель сільськогосподарського призначення.

Розвиток рослинництва здійснюється за допомогою формування господарських взаємовідносин з урахуванням кластерного підходу шляхом:

адаптації ринкових методів регулювання виробництва продукції рослинництва з урахуванням балансу попиту і пропозиції;

раціонального розміщення та поглиблення спеціалізації і концентрації виробництва продукції рослинництва в природно-економічних зонах з урахуванням існуючої державної підтримки;

забезпечення проведення посівів сільськогосподарських культур насінням сортів і гібридів високих репродукцій, дотримання вимог сучасних технологій;

підтримки великотоварного виробництва рослинницької продукції через стимулювання створення партнерських об'єднань власників земельних часток (паїв);

стимулювання ведення органічного сільського господарства.

Для розв'язання завдань з розвитку тваринництва необхідно здійснити такі заходи:

стабілізувати поголів'я великої рогатої худоби шляхом виконання державних програм та запровадження регіональної підтримки галузі;

забезпечити поступове збільшення чисельності високопродуктивних молочних корів у сільськогосподарських підприємствах і фермерських господарствах шляхом власного відтворення і організації закупівлі ремонтних телиць у населення;

забезпечити приріст обсягів виробництва м'яса шляхом розвитку м'ясного скотарства, птахівництва і свинарства в сільськогосподарських підприємствах і великих фермерських господарствах;

стимулювати розвиток м'ясного скотарства в сприятливих для його ведення районах;

сприяти розвитку конкурентоспроможного виробництва шляхом підтримки формування механізованих тваринницьких ферм і комплексів, що укомплектовані високопродуктивним поголів'ям та забезпечені належною кормовою базою;

створити сучасну регіональну систему селекції у тваринництві і птахівництві;

створити умови для кращого забезпечення сільськогосподарських виробників племінним молодняком;

сприяти концентрації виробництва продукції тваринництва в особистих селянських господарствах шляхом формування кооперативних об'єднань з метою одержання високоякісної сировини, розширення заготівельної інфраструктури, підвищення товарності продукції тваринництва;

сприяти розвитку комбікормової промисловості на кооперативних засадах та створенню культурних пасовищ;

розширити мережу підготовки операторів тваринництва різного профілю, підвищити кваліфікацію та вдосконалити механізм атестації спеціалістів і працівників галузі.

З метою розвитку інфраструктури аграрного ринку передбачається:

сприяти формуванню кооперативних каналів збуту сільськогосподарської продукції, передусім для дрібних сільськогосподарських товаровиробників;

забезпечити поліпшення матеріально-технічної бази обслуговуючих кооперативів;

створити умови для формування прозорих каналів просування продукції від виробника до споживача;

ознайомити сільськогосподарських товаровиробників з перевагами кооперативних та інших видів реалізації сільськогосподарської продукції, продуктів її переробки.

5. Використання та охорона земель

Сумська область займає 4% території України (2383,2 тис. гектарів). По функціональному використанню земельний фонд області поділяється на:

сільськогосподарські угіддя – 1700,5 тис. гектарів;

лісові та лісовкриті площі – 458,5 тис. гектарів;

забудовані землі – 83,9 тис. гектарів;

відкриті заболочені землі – 63 тис. гектарів;

відкриті землі без рослинного покриву – 5,8 тис. гектарів;

землі під водою – 30,8 тис. гектарів;

інші землі – 40,7 тис. гектарів.

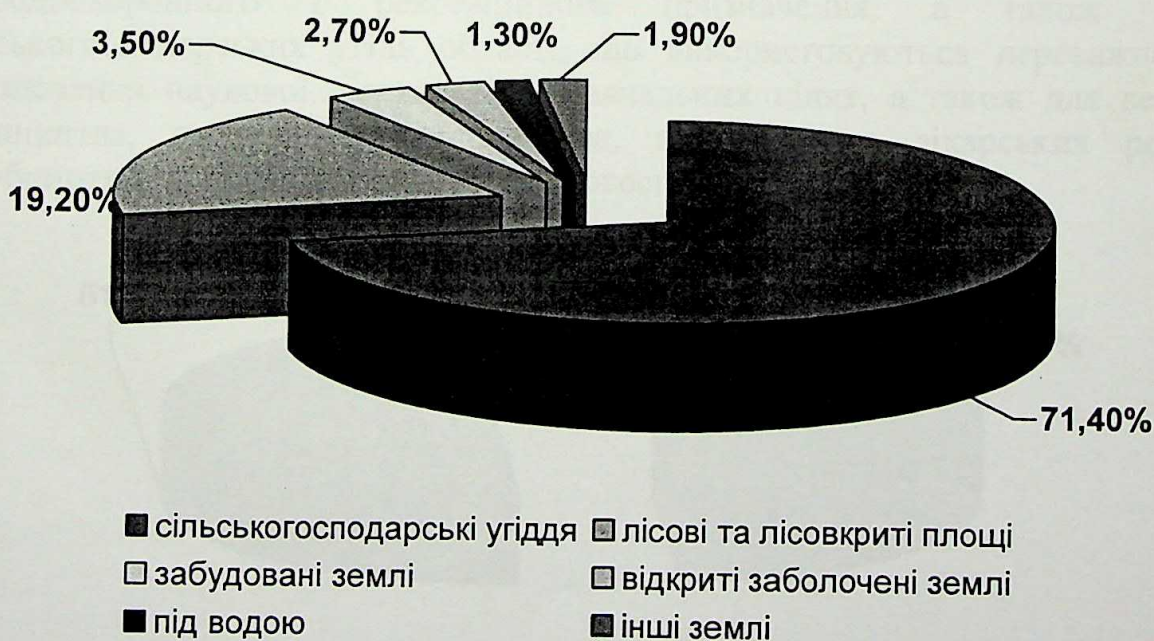

Рис. 4. Динаміка структури земельного фонду Сумської області, %

Розораність території області становить 51,7%, сільськогосподарських угідь - 72,4%, лісистість - 19,2%. В області зберігається стала тенденція щодо зменшення орних земель в обробітку. Так, за період 2000-2010 років площа ріллі зменшилась на 52,9 тис. гектарів (4,1%). До 2015 року прогнозується зменшення за рахунок консервації орних земель (заліснення та залуження) ще 64,3 тис. гектарів (5,2%).

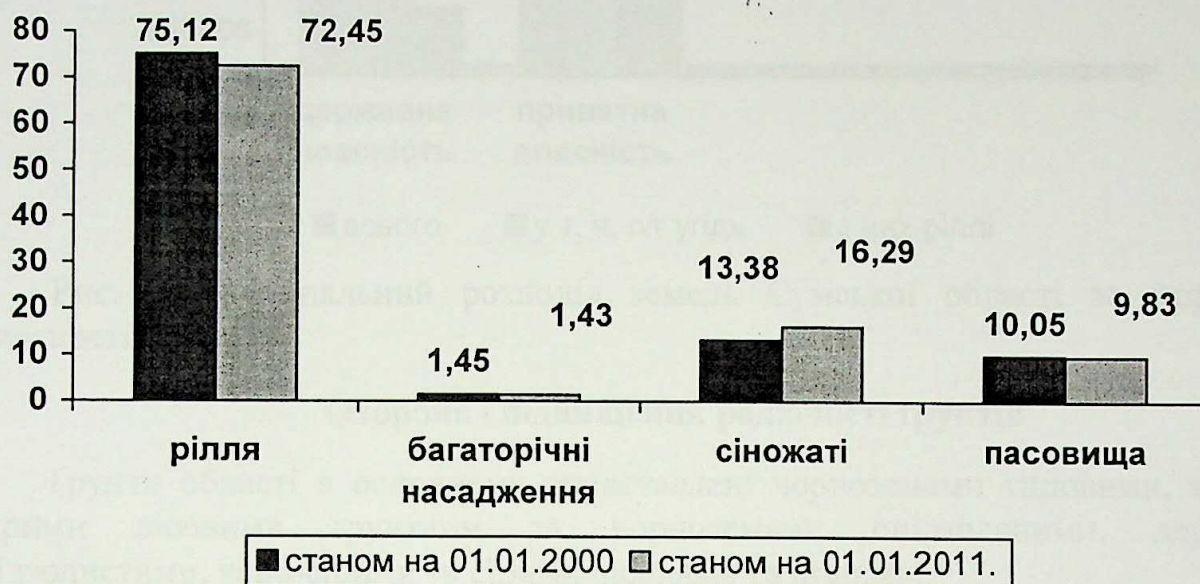

Рис. 5. Динаміка структури сільськогосподарських угідь Сумської області, %

Значні зміни відбулися в розподілі земельного фонду області за формами власності. Станом на 01.01.2010 у державній власності залишилось 1164,2 тис. гектарів земель. Це, переважно, землі лісового, водного фонду та природоохоронного і рекреаційного призначення, а також 20,8% сільськогосподарських угідь області, що використовуються переважно для забезпечення наукової діяльності, в навчальних цілях, а також для ведення насінництва, племінного господарства, вирощування лікарських рослин, виробництва специфічних видів сільськогосподарської продукції.

Рис. 6. Розподіл земель Сумської області за формами власності, %

Рис. 7. Порівняльний розподіл земель Сумської області за формами власності, гектарів

Охорона і підвищення родючості ґрунтів

Ґрунти області в основному представлені чорноземами типовими, темно-сірими лісовими ґрунтами та чорноземами опідзоленими, дерново-підзолистими, ясно-сірими та сірими лісовими та іншими.

Рис. 8. Ґрунти, поширені на території Сумської області, %

Площі основних агровиробничих ґрунтів орних земель Сумської області

Агровиробничі групи ґрунтів	Площа, тис. га	%
1	2	3
Дерново-підзолисті зв'язно-піщані	25,2	1,9
Дерново-підзолисті супіщані та легкосуглинкові	109,4	8,3
Ясно-сірі та сірі лісові	105,9	8,1
Темно-сірі лісові та чорноземи опідзолені	197,7	15,1
Чорноземи типові глибокі малогумусні	725,8	55,3
Чорноземи типові слабосолонцюваті	46,1	3,5

1	2	3
Лучні у тому числі солонцюваті	18,8	1,4
Лучно-болотні та болотні	3,3	0,3
Дернові	22,6	1,7
Торфоболотні та торфовища	2,3	0,2
Середньо- і сильно змиті	55,6	4,2
Всього	1312,7	100

Ці ґрунти здатні повністю задовольнити потреби області у виробництві рослинного білку, що використовується безпосередньо для харчування людей та відгодівлі сільськогосподарських тварин.

Важливим завданням сільськогосподарського виробництва є раціональне використання сільськогосподарських угідь, збереження і відтворення їх продуктивності.

З ґрунтів області з одержаним урожаєм з 1 гектара виноситься 71 кілограм азоту, 30 кілограм фосфору, 81 кілограм калію, що в цілому становить 182 кілограми поживних речовин.

Для компенсації цих витрат у рамках Програми заплановано збільшення внесення мінеральних добрив як одного з основних факторів збільшення урожайності сільськогосподарських культур.

Обсяги внесення мінеральних добрив під основні сільськогосподарські культури (діючих речовин) у 2010 році становили 63 кг/га, на 2011 рік – 75 кг/га, на 2015 – 112,5 кг/га, на 2020 рік – 193,4 кг/га.

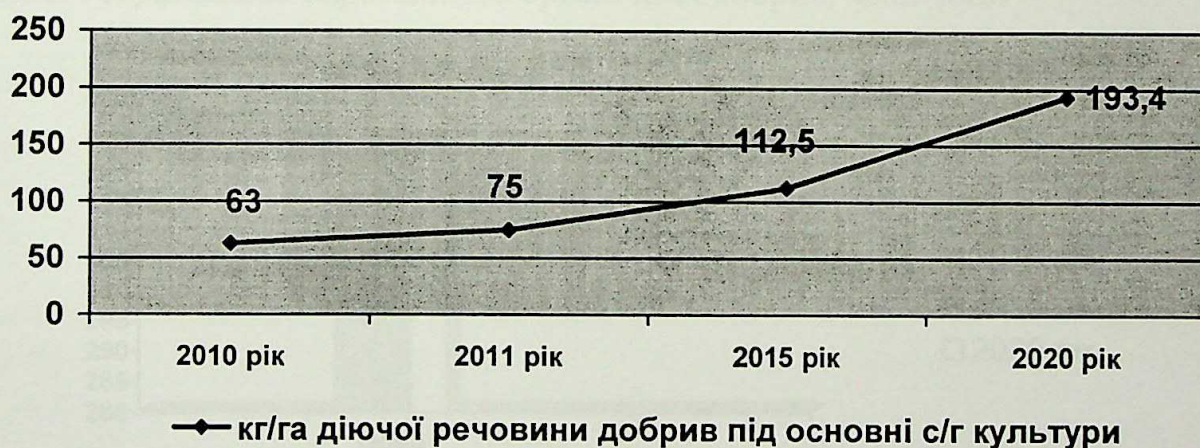

Рис. 9. Динаміка внесення мінеральних добрив під основні сільськогосподарські культури (діючих речовин), кг/га

З метою підвищення окупності мінеральних добрив потрібно здійснити заходи щодо оптимізації строків та способів їх внесення.

Внесення мінеральних добрив в повній мірі не зможе компенсувати втрати органічної речовини в ґрунті при вирощуванні сільськогосподарської продукції. Щорічні втрати гумусу ґрунтами області становлять 0,6 т/га. З урахуванням

стану, що склався, для відтворення родючості ґрунтів області необхідно вносити органічної речовини в перерахунку на органічні добрива під основні культури:

- озима пшениця – 10,4 т/га;
- кукурудза на зерно – 12,8 т/га;
- цукровий буряк - 18,5 т/га;
- соняшник – 20,7 т/га;
- кукурудза МВС – 11,9 т/га.

У цілому по області потреба в органічних добривах становить 11,2 млн. тонн.

Збільшення виробництва органічних добрив в першу чергу планується за рахунок відтворення тваринництва.

Виробництво органічних добрив у 2010 році становило 1,4 млн. тонн, прогноз до 2015 рік – 1,7 млн. тонн, до 2020 року – 1,8 млн. тонн.

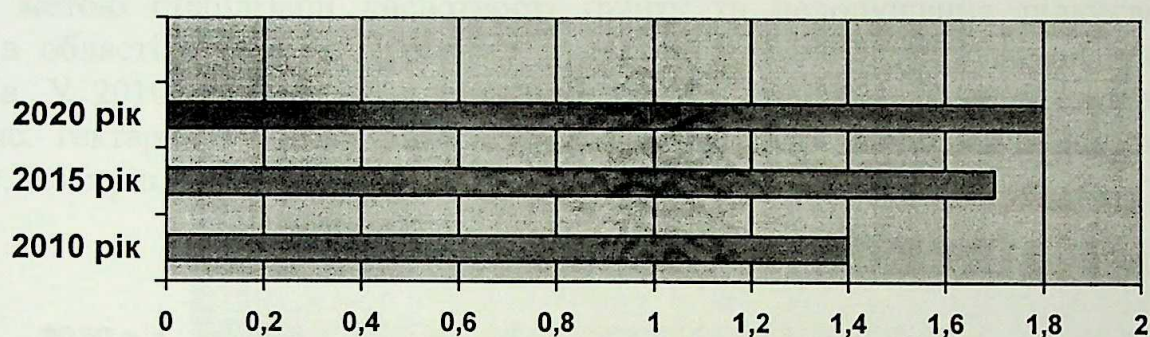

Рис. 10. Динаміка виробництва органічних добрив, млн. тонн

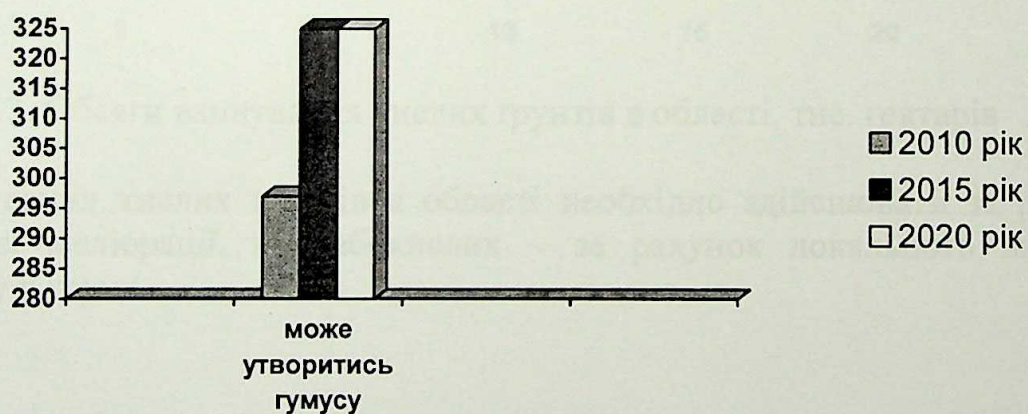

Рис. 11. Можливість утворення гумусу, тис. тонн

Перспективним заходом для забезпечення органічною речовиною ґрунту є загортання поживних решток.

Використання пожнивних решток для компенсації органічної речовини в ґрунті у 2010 році становила 0,51 млн. тонн, до 2015 року – 1 млн. тонн, до 2020 року – 1,5 млн. тонн.

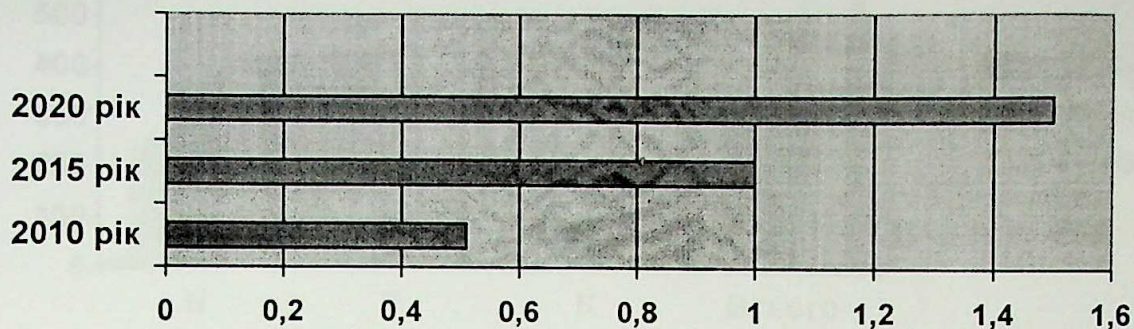

Рис. 12. Використання пожнивних решток для компенсації органічної речовини в ґрунті, млн. тонн

З метою стабілізації кислотності ґрунту та недопущення підкислення ґрунтів області в рамках Програми буде здійснюватись вапнування кислих ґрунтів. У 2010 році обсяги вапнування кислих ґрунтів в області становили 3,2 тис. гектарів, до 2015 року планується провести вапнування на площі 12 тис. гектарів, до 2020 року – 20 тис. гектарів.

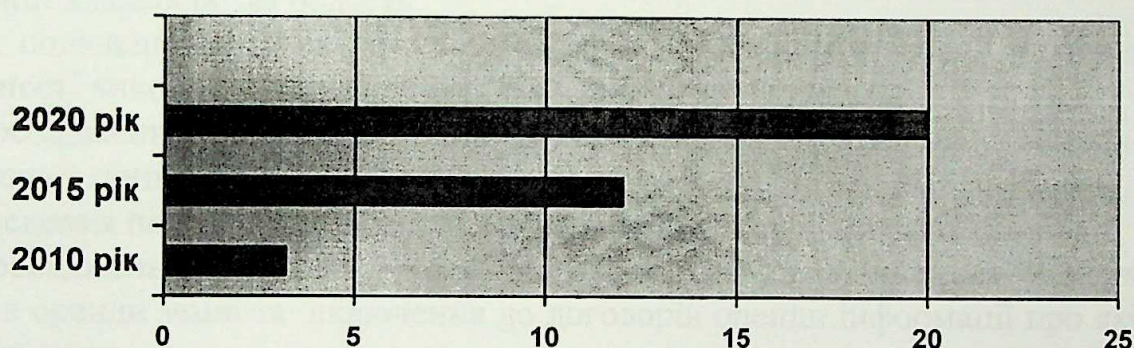

Рис. 13. Обсяги вапнування кислих ґрунтів в області, тис. гектарів

Вапнування кислих ґрунтів в області необхідно здійснювати за рахунок традиційної меліорації, а слабокислих – за рахунок локального внесення меліоранту в ґрунт.

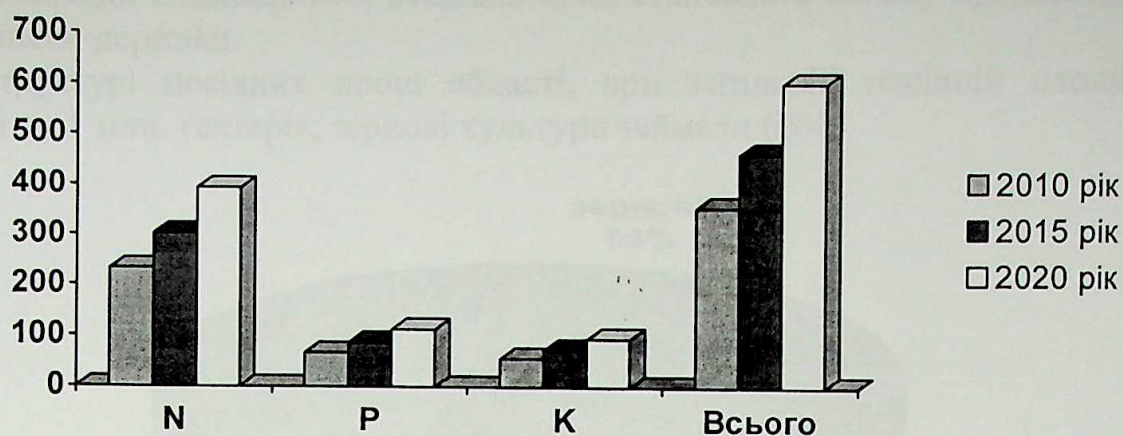

Рис. 14. Вартість мінеральних добрив для АПК Сумської області, млн. гривень

Із збільшенням площ посіву цукрових буряків та їх переробкою необхідно максимально використовувати відходи цукрового виробництва – дефекат.

У боротьбі з водною та вітровою ерозією ґрунту обмеженням втрат з промивними водами азоту суттєвим фактором є використання сидератів. Сидерати в рамках Програми необхідно розглядати як провідний захід у системі біологізації землеробства області.

Для подальшої оптимізації землеволодінь і землекористувань, підвищення ефективності використання земельних ресурсів передбачається:

запровадження системного підходу до ведення моніторингу земель та комплексний моніторинг якості ґрунтів;

здійснення поступових оновлень ґрунтово-картографічних матеріалів;

запровадження ґрунтово-агрохімічного обстеження у випадках укладення договорів оренди землі та включення до договорів оренди інформації про якісні характеристики земель;

установлення контролю змін стану земель і на його базі формування відповідних програм з призупинення деградації і відтворення родючості ґрунтів;

проведення повторного ґрунтового обстеження схилених земель у зв'язку з зниженням родючості ґрунтів;

припинення негативних процесів деградації ґрунтів;

додаткове інформування потенційних інвесторів щодо можливих ризиків ведення сільськогосподарського виробництва на території області.

Реалізація заходів Програми забезпечить збереження та відтворення родючості ґрунтів, покращення стану екосистеми області та забезпечить сталий розвиток аграрної галузі Сумської області.

6. Зернопродуктовий підкомплекс

Зернове господарство є стратегічною і найбільш ефективною галуззю економіки як України, так і Сумської області. Зерно і вироблені з нього

продукти завжди є ліквідними, оскільки вони становлять основу продовольчої бази і безпеки держави.

У структурі посівних площ області, при загальній посівній площі у 2010 році до 1 млн. гектарів, зернові культури займали 66%.

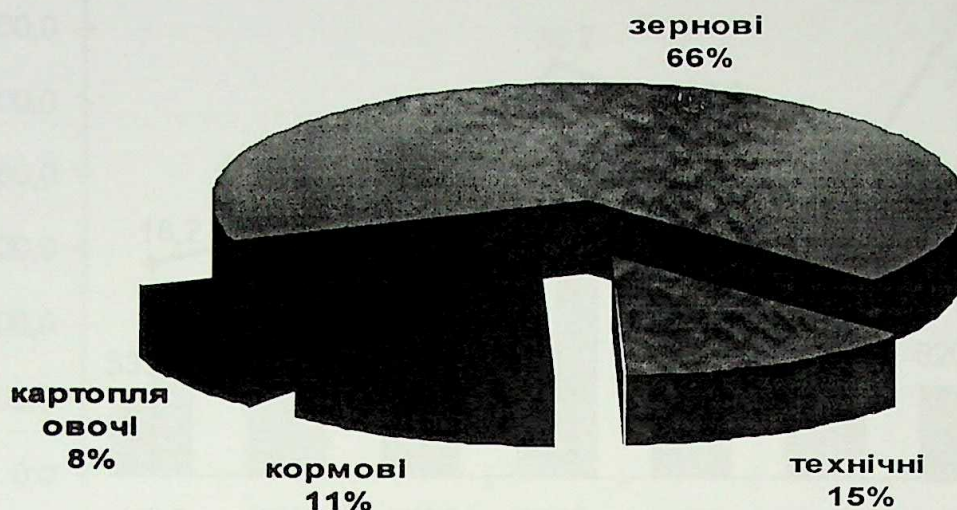

Рис. 15. Структура посівних площ у Сумській області в 2010 році, %

Основною зерною культурою в області, як за площею посіву, так і валовим збором, посідає пшениця. В структурі посівних площ зернових культур пшениця займає 28% при валовому зборі у 831,3 тис. тонн. На другому місці знаходиться кукурудза – 12% і 565,1 тис. тонн відповідно, на третьому місці ячмінь – 15% і 375,8 тис. тонн. На перспективу передбачається відносно сталим виробництво пшениці та ячменю, а по кукурудзі – деяке збільшення обсягів виробництва.

Рис. 16. Площі зернових культур від загальної площі посівів у 2010 році, %

Обсяги виробництва зерна в Сумській області впродовж 2000-2010 років варіювали у межах 807 – 2366 тис. тонн. Позитивним є те, що в останні роки намітилась тенденція до підвищення обсягів виробництва зерна.

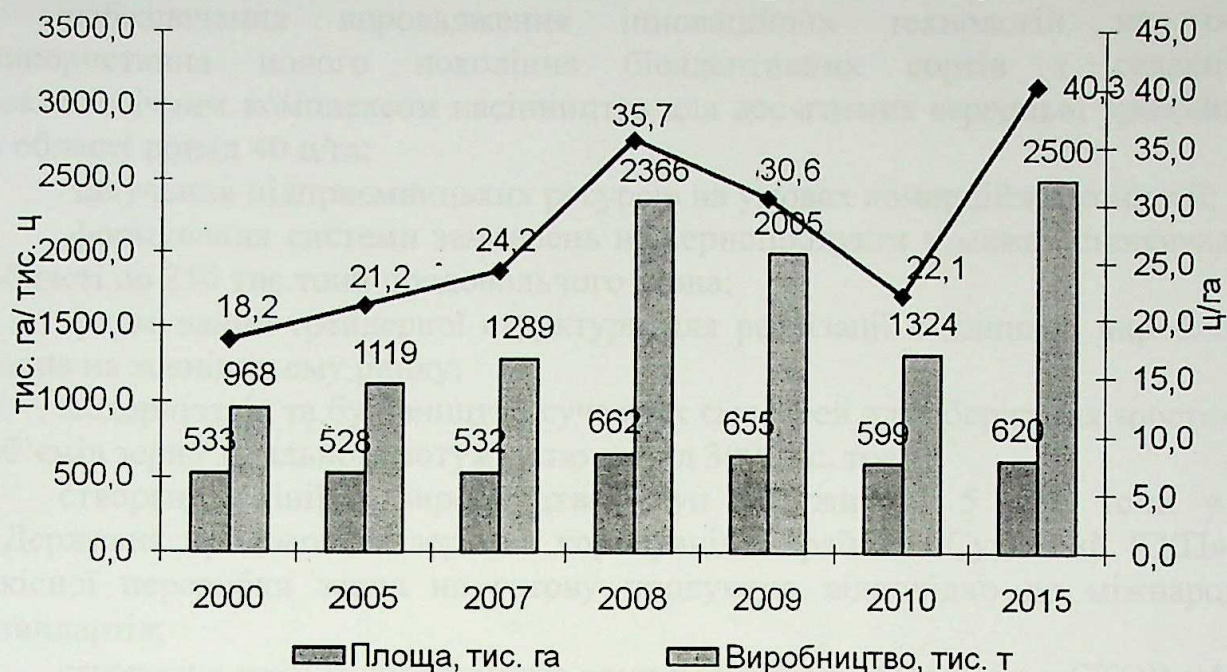

Рис.17. Динаміка вирощування зернових культур у всіх категоріях господарств

Аналіз показників урожайності зернових культур у Сумській області показує достатньо високий потенціал. За даними 2009 року, середня урожайність зернових в області становила 3,06 т/га, що на 0,09 т/га вище, ніж в середньому в Україні (2,97 т/га), але ще вдвічі нижче, порівняно з розвиненими країнами світу.

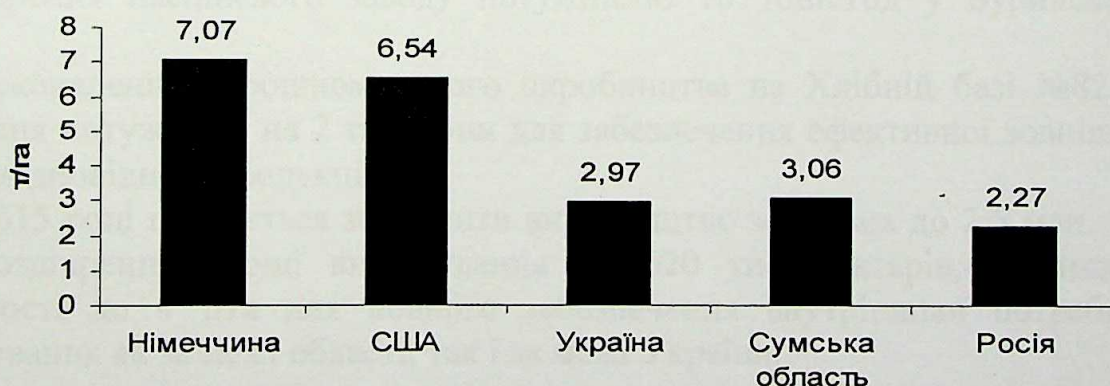

Рис. 18. Середня врожайність зернових культур у Сумській області порівняно з Україною та іншими державами, т/га

З метою покращення ситуації з формуванням та відтворенням зернового господарства передбачається:

створення високоефективного планового зерновиробництва на основі сучасних технологій, що забезпечить ріст рентабельності і досягнення її у 2015 році на рівні понад 50%;

забезпечення впровадження інноваційних технологій на основі використання нового покоління біоадаптивних сортів з селекційно-технологічним комплексом насінництва для досягнення середньої урожайності в області понад 40 ц/га;

залучення підприємницьких ресурсів на умовах комерційної концесії;

формування системи замовлень на зернопродукти в межах споживання в області до 250 тис. тонн продовольчого зерна;

формування трейдерної структури для реалізації надлишків виробленого зерна на зовнішньому ринку;

модернізація та будівництво сучасних ємностей для зберігання зростаючих об'ємів зерна загальною потужністю понад 300 тис. тонн;

створення лінії з виробництва круп потужністю 5 тис. тонн у ДП «Державна продовольча зернова корпорація України» «Сумський КХП» для якісної переробки зерна на готову продукцію відповідно до міжнародних стандартів;

створення цеху із виробництва круп потужністю 50 т/добу у СТОВ «Арго» Путивльського району;

створення лінії з виробництва комбікормів потужністю 3,7 тис. тонн у ТОВ «Крук» для якісної переробки зерна на готову продукцію відповідно до міжнародних стандартів;

виробництво хліба і хлібобулочних виробів на базі ПП «Дронь» Білопільського району;

створення зерноочисного комплексу в ТОВ «Нафтогаз Прима» Тростянецького району;

створення зерносушильного комплексу в ТОВ «Кириківське» Великописарівського району;

створення насінневого заводу потужністю 10 тонн/год у Буринському районі;

удосконалення борошномельного виробництва на Хлібній базі №82 для збільшення потужності на 2 тис. тонн для забезпечення ефективної зовнішньої торгівлі відповідною продукцією.

У 2015 році планується збільшити виробництво зернових до 2,5 млн. тонн через розширення площі вирощування до 620 тис. гектарів, підвищення врожайності до 4 т/га для повного забезпечення внутрішньої потреби та експортування як за межі області, так і за межі України.

7. Олієжировий підкомплекс

Соя

Україна входить до першої десятки виробників сої, але обсяги виробництва її незначні й можуть збільшитись у три-п'ять і більше разів. Для цього є всі

передумови: вітчизняні сорти, науково-практичний досвід вирощування, техніка і перш за все природний ґрунтово-кліматичний потенціал.

В Україні й на Сумщині соя – перспективна економічно приваблива культура, унаслідок чого спостерігається тенденція до зростання посівних площ, урожайності та валового збору. Посівні площі в Сумській області збільшилися у 2010 році в порівнянні з 2005 роком на 42,5 тис. гектарів, валовий збір на 39,2 тис. тонн.

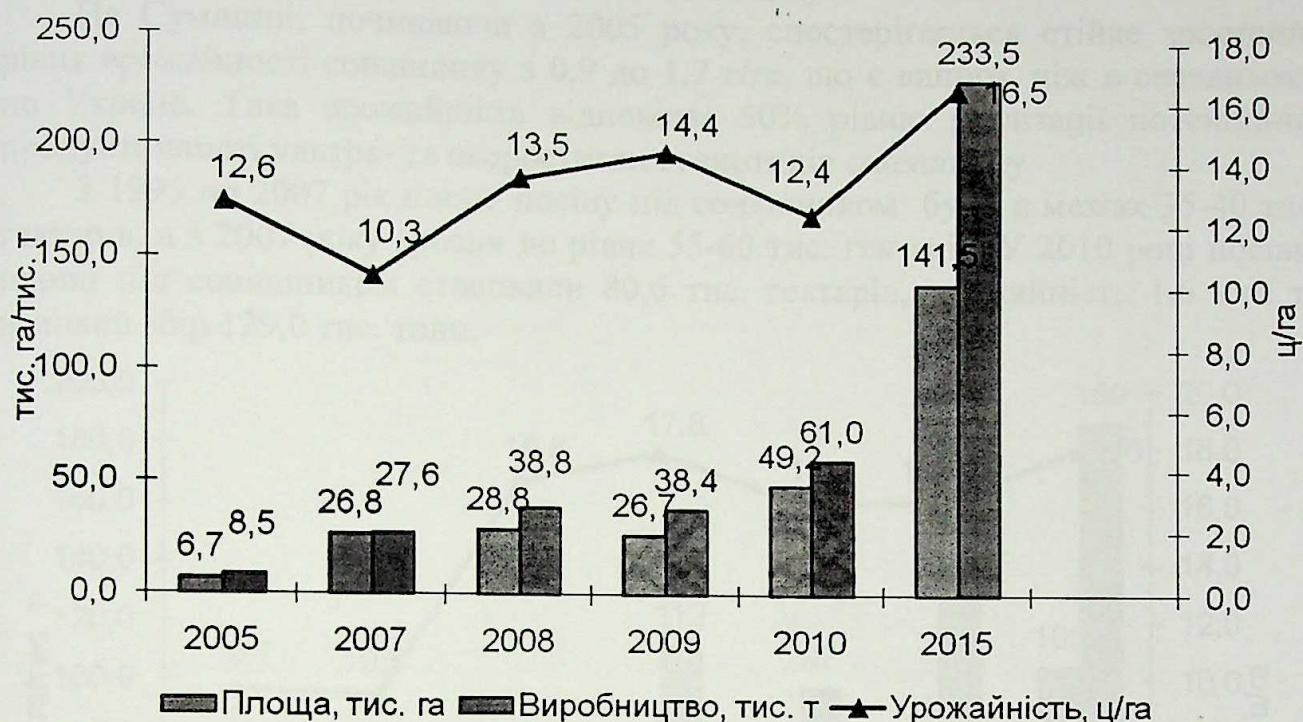

Рис. 19. Динаміка вирощування сої у всіх категоріях господарств

Аналіз виробництва сої по Сумській області в розрізі районів показав, що посівна площа під нею не перевищує 3-5 тис. гектарів, це не більше 3-5% в структурі ріллі, а урожайність у більшості знаходиться на рівні середньої по Україні.

Тобто резерви зростання обсягів виробництва є достатньо великими.

Основні переваги виробництва сої:

1. Значний вміст повноцінного білка, що за складом амінокислот не поступається білкам тваринного походження.
2. Урожай в 1 тонну повністю відшкодовує всі витрати на виробництво сої.
3. Виробництво високоякісної харчової олії і борошна для приготування продуктів харчування та соєвого шроту для додавання в корми.
4. Важлива технічна культура, олія якої використовується в миловарній, лакофарбовій промисловості та для виробництва соєвих кормів.
5. При вирощуванні не потребує спецтехніки та агрегатів, збагачує ґрунт на азот і є цінним попередником для зернових та технічних культур.

Соняшник

Сумська область є одним із не багатьох регіонів України, який може збільшити виробництво олієнасіння соняшника при збереженні науково-

обґрунтованого рівня насичення культурою. У традиційних регіонах України вирощування соняшнику спостерігається тенденція до скорочення посівних площ і валових зборів маслонасіння.

Сумська область має відповідний науковий та виробничий потенціал (сорт соняшнику Сумського НАУ, державна наукова і селекційна Програма по соняшнику на базі Сумського інституту АПВ) для забезпечення необхідних обсягів виробництва власного насіння соняшнику.

На Сумщині, починаючи з 2005 року, спостерігається стійке зростання рівня врожайності соняшнику з 0,9 до 1,7 т/га, що є вищим, ніж в середньому по Україні. Така врожайність відповідає 50% рівню реалізації потенційної продуктивності ультра- та скоростиглих генотипів соняшнику.

З 1995 по 2007 рік площі посіву під соняшником були в межах 35-40 тис. гектарів, а з 2007 року зросли до рівня 55-60 тис. гектарів. У 2010 році посівні площі під соняшником становили 80,6 тис. гектарів, урожайність 1,6 т/га та валовий збір 129,0 тис. тонн.

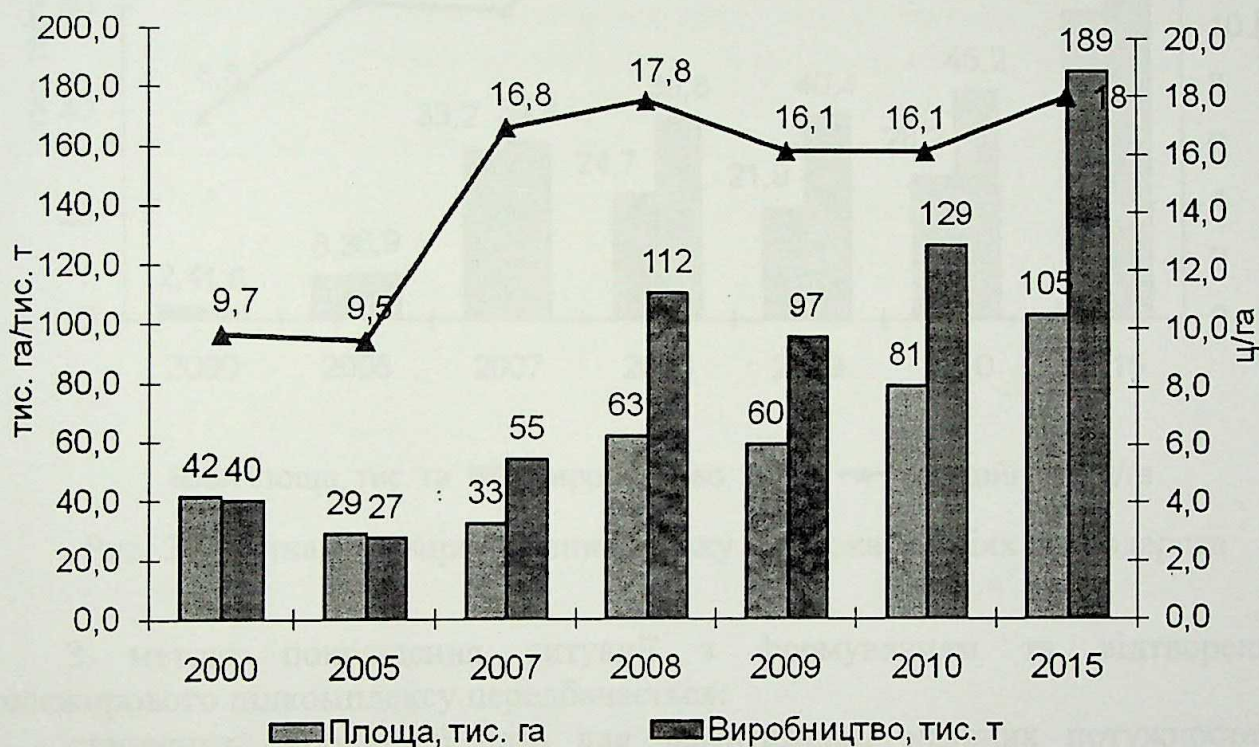

Рис. 20. Динаміка вирощування соняшнику у всіх категоріях господарств

Ріпак

З появою безерукових низькоглюкозинолатних сортів ріпак став культурою з великими потенційними можливостями. Збільшення виробництва насіння дасть можливість збільшити ресурси рослинної олії на харчові цілі, а також забезпечити тваринництво кормовим білком. У насінні ріпаку міститься від 32 до 50% олії та до 23% білка. Олія використовується в харчовій, миловарній, поліграфічній та інших галузях промисловості. Ріпак є одним з основних видів сировини для біодизельного палива. Він містить багато жирів, що забезпечує високу теплоту згорання. Виробництво біодизелю на сьогодні

25

доступне лише тим, хто самостійно вирощує ріпак і робить ріпакову олію на власних потужностях.

На Сумщині резерв площ для ріпаку використаний менше, ніж на половину – 2,54% (при дозволеному насиченні на рівні - 6%). Площі посіву ріпаку озимого в 2010 році становили 14,3 тис. гектарів, ярого – 13,8 тис. гектарів, валовий збір ріпаку озимого 28,2 тис. тонн, ріпаку ярого – 18,3 тис. тонн.

Рис. 21. Динаміка вирощування ріпаку у всіх категоріях господарств

З метою покращення ситуації з формуванням та відтворенням олієжирового підкомплексу передбачається:

створення сировинної бази для завантаження наявних потужностей з переробки олійних культур на підприємствах регіону шляхом збільшення площ під олійними культурами, зокрема: сої – на 106,4 тис. гектарів (у 4 рази), соняшнику – на 37 тис. гектарів (54,4%), та ріпаку – на 32,6 тис. гектарів (у 2,2 рази);

будівництво переробного підприємства з виробництва біодизеля потужністю 60 тис. тонн ріпаку в рік;

створення експортного потенціалу олійних культур на рівні 40-90% від обсягу виробленої в області продукції;

упровадження у виробництво наукових і практичних розробок Сумського ІАПВ НААНУ та Сумського НАУ в селекції соняшнику, насінництві олійних культур та технологіях їх вирощування;

забезпечення відповідного контролю та підтримки власного первинного насінництва соняшнику Сумським НАУ та Сумським інститутом АПВ;

підвищення рентабельності виробництва олійних культур, зокрема сої на 12%, соняшнику – на 9%, ріпаку – на 11%.

За підсумками виконання Програми в регіоні збільшиться виробництво сої до 233,5 тис. тонн, соняшнику до 189 тис. тонн, ріпаку до 112 тис. тонн, що дозволить завантажити потужності сировиною та використати соєвий, соняшниковий і ріпаковий шрот для годівлі тварин і птиці.

8. Буякоцукровий підкомплекс

Цукрові буряки – надзвичайно цінна технічна культура. У нашій країні вони є єдиним джерелом для виробництва цукру – життєво необхідного продукту харчування. Грунтово-кліматичні умови області сприятливі для організації цукробурякового виробництва. За підсумками 2010 року в Сумській області вироблено 335,6 тис. тонн цукрових буряків, що на 0,7% більше попереднього року. Урожайність зменшилася з 38,9 т/га у 2009 році до 23,2 т/га у 2010 році.

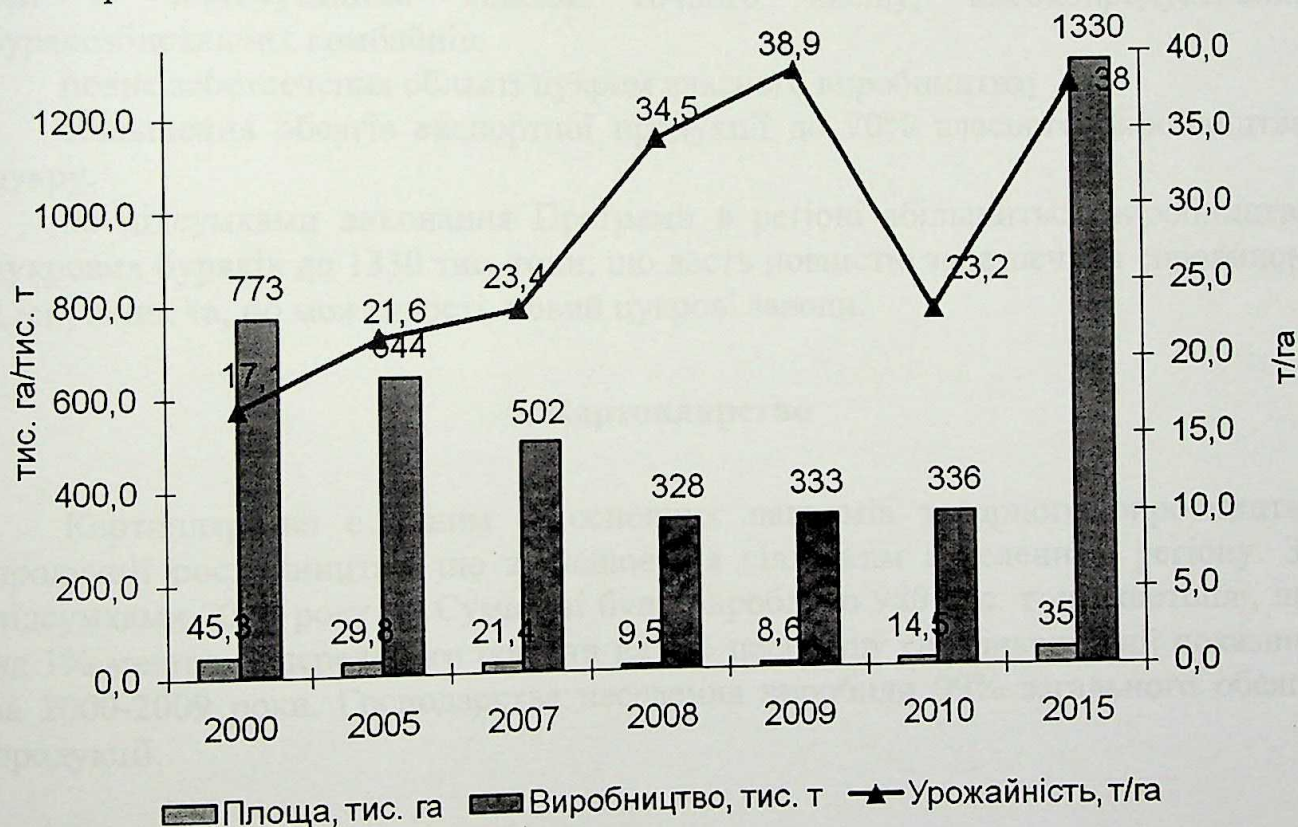

Рис. 22. Динаміка вирощування цукрових буряків у всіх категоріях господарств

У 2010 році в Сумській області працювали такі цукрові заводи: ТОВ «УК.- АЗ.» «Дружба» Великожовтневий цукровий завод (виробничий цикл становив 50 діб), другий цукровий завод ТОВ «УК. –АЗ.» «Дружба»

Угроїдський цукровий завод повністю підготовлений до роботи. На сьогодні обидва цукрові заводи мають змогу працювати на повну технологічну потужність із виробничим циклом до 90-100 діб. Також слід зазначити, що короткий період сокодобування обумовлює зниження рентабельності виробництва цукру. Чим довше працює завод, тим нижча собівартість кінцевої продукції.

З метою розширення виробництва цукрових буряків та максимального завантаження цукрових заводів сировиною передбачається:

- збільшення площ посіву цукрових буряків до 2015 року до 35 тис. га;
- підвищення урожайності до 380 ц/га за рахунок покращення родючості ґрунтів, використання насіння високоврожайних сортів і гібридів, комплексного захисту посівів, дотримання науково-обґрунтованих сівозмін;
- створення обласного реєстру виробників цукросировини, надання їм фінансової допомоги для закупівлі засобів захисту рослин, добрив, якісного насіннєвого матеріалу для формування стабільних сировинних зон навколо цукрових заводів області;

будівництво цукрового заводу потужністю виробництва 80 тис. тонн цукру за сезон;

формування навколо цукрових заводів МТС для стабілізації сировинних зон із застосуванням сівалок точного висіву, високопродуктивних бурякозбиральних комбайнів;

повне забезпечення області цукром власного виробництва;

збільшення обсягів експортної продукції до 70% власного виробництва цукру.

За підсумками виконання Програми в регіоні збільшиться виробництво цукрових буряків до 1330 тис. тонн, що дасть повністю забезпечити сировиною 2 існуючих та, по можливості, новий цукрові заводи.

9. Картоплярство

Картоплярство є одним із основних напрямів товарного виробництва продукції рослинництва, що здійснюється сільським населенням регіону. За підсумками 2010 року на Сумщині було вироблено 980 тис. тонн картоплі, що на 1% менше попереднього року та на 3% перевищу середньорічний показник за 2000-2009 роки. Господарства населення виробили 99% загального обсягу продукції.

Рис. 23. Динаміка вирощування картоплі в усіх категоріях господарств

З метою інтенсифікації галузі, забезпечення потреб в картоплі Сумської області та інших регіонів України передбачається:

поступове переведення картоплярства на промислову основу в Поліській і Перехідній зонах, зокрема через збільшення в 5 разів обсягів виробництва продукції в сільськогосподарських підприємствах;

прискорене розмноження нематодостійких сортів картоплі шляхом створення в кожному районі 1-2 насінневих господарств з вирощування репродукційного насіння та пунктів обміну посадкового матеріалу на товарну картоплю;

підвищення середньої урожайності картоплі до 20 т/га, зокрема в сільськогосподарських підприємствах до 25 т/га;

підвищення рентабельності промислового виробництва картоплі до 100%.

будівництво крохмального заводу потужністю 100 тонн/добу.

За підсумками виконання Програми в регіоні стабілізується виробництво картоплі на рівні 1 млн. тонн, що дасть можливість забезпечити продовольчі, технічні та кормові потреби регіону, сформувати товарний фонд продукції не менше 400 тис. тонн для реалізації в інші регіони України, переробити на крохмаль та реалізувати у вигляді готової продукції 10 тис. тонн.

10. Овочівництво

Овочівництво займає незначну частку в обсягах виробництва продукції рослинництва. У 2010 році виробництво овочів становило 153,7 тис.т, що майже на 20% менше попереднього року. Урожайність знизилася з 20,4 т/га в 2009 році до 16,7 т/га в 2010 році.

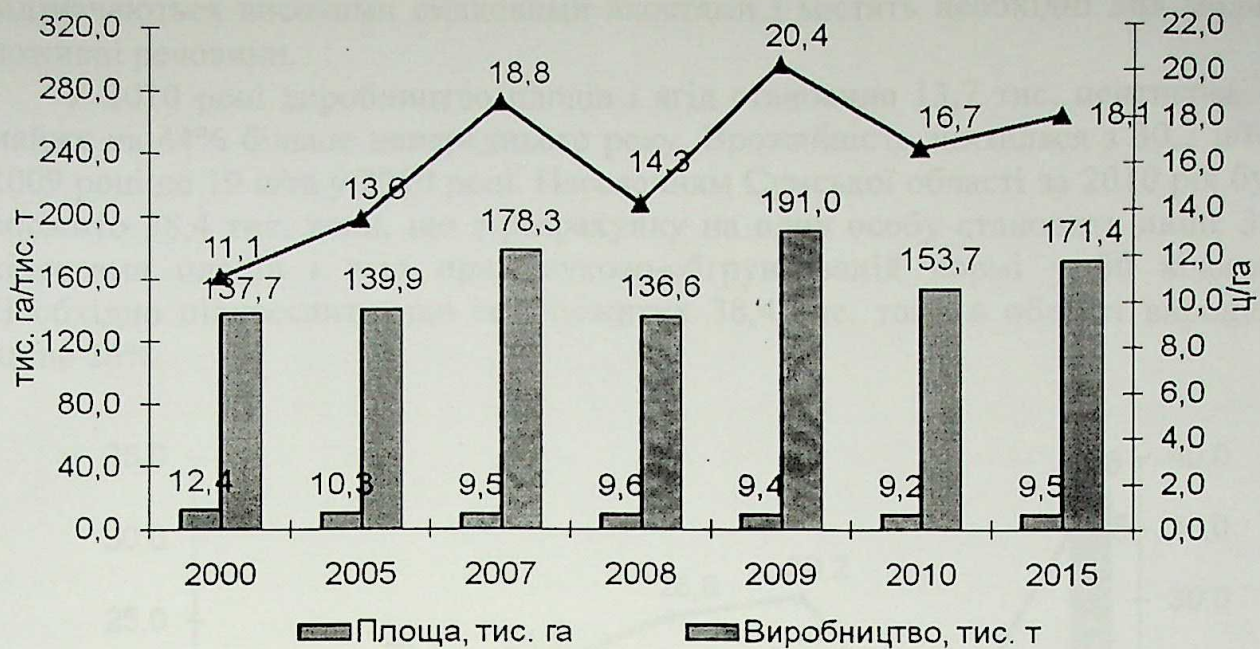

Рис. 24. Динаміка вирощування овочів в усіх категоріях господарств

Для сталого розвитку овочівництва в регіоні, доведення обсягів споживання населенням області овочів до 100 % раціональних норм харчування передбачається:

підвищення урожайності овочів до 180 ц/га шляхом поступового розширення посівних площ вирощування овочів на промисловій основі з використанням інтенсивних ресурсозберігаючих технологій;

будівництво трьох овочесховищ потужністю 3 тис. тонн;

будівництво консервного заводу потужністю 10 млн. умовних банок на рік;

створення в кожному районі області кооперативів із заготівлі овочів в особистих селянських господарствах;

інформування товаровиробників про сучасні ресурсозберігаючі елементи і прийоми вирощування овочевих рослин, особливості високоврожайних сортів і гібридів, сучасні засоби захисту рослин та заходи раціонального їх використання шляхом щорічного проведення семінарів, майстер-класів не менше 1 разу на квартал;

створення оптових ринків овочів в обласному центрі, а також в оптово-роздрібних районних центрах: Глухів, Конотоп, Охтирка, Ромни, Шостка;

підвищення рентабельності промислового виробництва овочевих культур до 100%.

У 2015 році планується збільшити виробництво овочів до 171,4 тис. тонн, через розширення площі вирощування до 9,5 тис. гектарів, підвищення врожайності на 18% та повністю забезпечити потреби регіону в овочах.

11. Садівництво

Садівництво є однією з важливіших галузей сільського виробництва, в завдання якої входить виробництво плодів та ягід. Плодові та ягідні культури,

відзначаються високими смаковими якостями і містять необхідні для людини поживні речовини.

У 2010 році виробництво плодів і ягід становило 13,7 тис. центнерів, що майже на 44% більше попереднього року. Врожайність знизилася з 30,2 ц/га у 2009 році до 19 ц/га у 2010 році. Населенням Сумської області за 2010 рік було спожито 38,4 тис. тонн, що з розрахунку на одну особу становить лише 32,6 кілограма плодів і ягід при науково-обґрунтованій нормі у 80 кілограм. Необхідно підкреслити, що із спожитих 38,4 тис. тонн в області вирощено лише 26%.

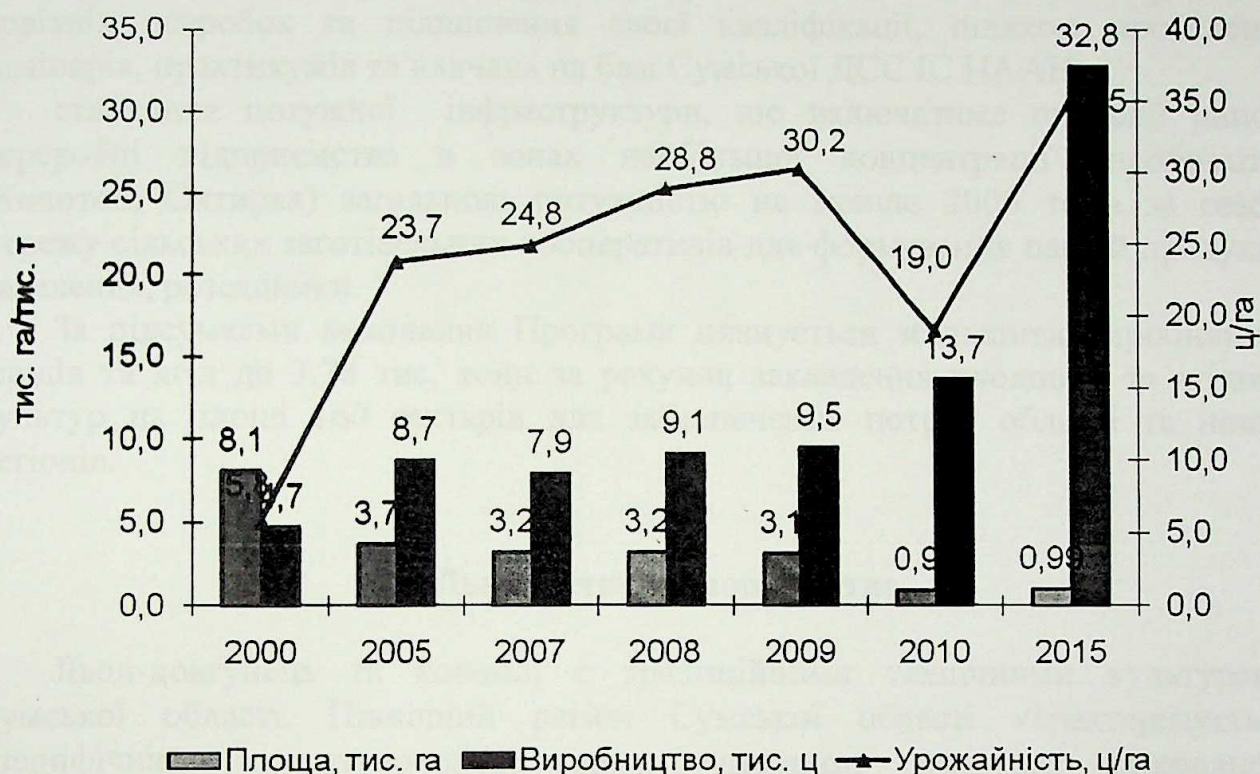

Рис. 25. Динаміка вирощування плодів і ягід в усіх категоріях господарств

З метою створення прибуткового виробництва плодово-ягідної продукції для забезпечення потреб населення області власною екологічно чистою продукцією передбачається:

сприяння будівництву консервного заводу потужністю 10 млн. умовних банок/рік;

підвищення рівня промислового виробництва плодів і ягід в існуючих садівничих господарствах на 32%, шляхом збільшення площі багаторічних насаджень на 7% та підвищення врожайності на 84%;

раціональне територіальне розміщення та поглиблення зональної спеціалізації садівництва, з урахуванням досліджень Сумської ДСС ІС НААН про мікрозони, в Конотопському, Охтирському та Сумському районах, як на базі існуючих садівничих господарств (ПСП АФ «Обрій-сад», ПСП «Мир»,

ТОВ «Садівник», ЗАТ «САД», ФГ «Іщенко»), так і при створенні нових підприємств;

проведення омолодження існуючих насаджень, уключаючи молоді на площі – 430 гектарів, що дасть змогу підвищити урожайність до 50 ц/га;

залучення інвесторів для закладення високоякісним сертифікованим матеріалами, районованих сортів і підщеп на правильно підібраних і підготовлених ділянках нових інтенсивних насаджень на площі 300 гектарів з валовим виробництвом після вступу їх в товарне плодоношення – 9400 тон та рентабельністю виробництва більше 200%;

проведення співпраці з науковими установами, з метою використання новітніх розробок та підвищення своєї кваліфікації, шляхом проведення семінарів, практикумів та навчань на базі Сумської ДСС ІС НААН;

створення потужної інфраструктури, що включатиме оптовий ринок, переробні підприємства в зонах найбільшої концентрації виробництва (Конотоп, Охтирка) загальною потужністю не менше 2000 тонн за сезон, мережу сільських заготівельних кооперативів для формування партій продукції населення, розсадники.

За підсумками виконання Програми планується збільшити виробництво плодів та ягід до 3,78 тис. тонн за рахунок закладення плодових та ягідних культур на площі 160 гектарів для забезпечення потреб області та інших регіонів.

12. Льонарство, коноплярство

Льон-довгунець та коноплі є традиційними технічними культурами Сумської області. Північний регіон Сумської області характеризується специфічними ґрунтово-кліматичними умовами: низькою природною родючістю та підвищеною кислотністю ґрунтів з несприятливими фізичними властивостями, пониженою сумою ефективних температур, достатньою, а часом надмірною зволоженістю. Але вказані ґрунтово-кліматичні умови є сприятливими для вирощування льону-довгунця та конопель.

Згідно з проведеним аналізом льонарства та коноплярства за останні 10 років періодом найбільшого піднесення цих галузей в Сумській області був 2000 рік, коли виробництво волокна льону-довгунця становило 10,8 тис. центнерів, насіння – 5,7 тис. центнерів, волокна конопель – 3,6 тис. центнерів, насіння – 2,8 тис. центнерів. У 2010 році обсяги виробництва значно зменшилися та становили відповідно 4,4 тис. центнерів, 1,5 тис. центнерів, 0,7 тис. центнерів та 0,5 тис. центнерів.

Основною причиною падіння обсягів виробництва було скорочення посівних площ. Так, у 2010 році порівняно з 2000 роком посівні площі льону скоротилися у 4,6 раза, конопель – у 4,4 раза та становили 0,14 тис. гектарів та 0,58 тис. гектарів відповідно.

У 2010 році в порівнянні з 2000 роком урожайність льону-волокна зросла на 33,3%, коноплі-волокна – на 37,3%, коноплі-насіння – на 17,5%. Виключенням є врожайність льону-насіння, що зменшилася на 13,3%.

Рис. 26. Динаміка посівних площ льону та конопель, тис. га

З метою стабільного та ефективного розвитку виробництва та переробки луб'яних культур передбачається:

створення вискоєфективного виробництва луб'яних культур з подальшою глибокою переробкою, що забезпечить ріст рентабельності у 2015 році на рівні 50%;

збільшення посівних площ льону-довгунця до 4 тис. гектарів (Глухівський, Кролевецький, Шосткинський, Ямпільський, Середино-Будський райони) та конопель до 3 тис. гектарів (Глухівський, Ямпільський, Недригайлівський райони);

відновлення функціонування на території області чотирьох льонозаводів з потужністю виробництва волокна до 2 тис. тонн на рік кожний (Кролевецький, Ямпільський, Знобь-Новгородський, Шосткинський) та трьох коноплезаводів з потужністю виробництва до 2 тис. тонн волокна на рік кожний (Глухівський, Ямпільський, Коровинський);

збільшення виробництва льонопродукції, зокрема трести до 18 тис. тонн, довгого волокна до 1,8 тис. тонн, короткого волокна до 2,9 тис. тонн, насіння до 1,6 тис. тонн для забезпечення як внутрішніх потреб області, так і експорту;

збільшення виробництва коноплепродукції, зокрема трести до 10,5 тис. тонн, волокна до 3,2 тис. тонн, насіння до 1,8 тис. тонн для забезпечення внутрішніх потреб та експорту;

створення підприємства з виробництва пелетів з трести конопель;

створення підприємства з виробництва целюлози з волокна і соломи конопель;

відновлення роботи на повну потужність Марчихино-Будської шпагатної фабрики;

поліпшення ґрунту в процесі організації сівозмін для поліських районів;

створення додаткових робочих місць;

додаткові надходження коштів до обласного та районних бюджетів від виробничої та торгівельної діяльності льоно- та коноплепереробних підприємств, у першу чергу, зони Полісся.

За підсумками виконання Програми у 2015 році планується збільшення посівних площ льону-довгунця до 4 тис. гектарів та конопель до 3 тис. гектарів.

13. Молокопродуктовий підкомплекс

Молокопродуктовий підкомплекс є одним з провідних в агропромисловому комплексі, завдання якого полягає у забезпеченні виробництва молока в обсягах, що відповідають нормам державної продовольчої безпеки.

Протягом останніх 10 років в області спостерігається зменшення обсягів виробництва молока. Так, якщо у 2000 році всіма категоріями господарств було вироблено молока 479,6 тис. тонн, то у 2010 році – 430,4 тис. тонн, що менше на 10,3%.

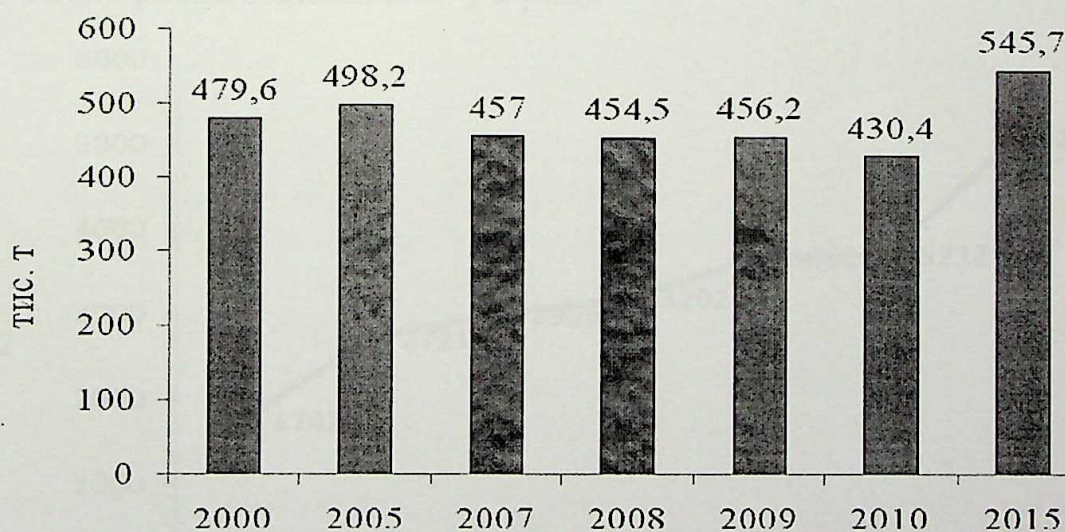

Рис. 27. Динаміка виробництва молока в усіх категоріях господарств, тис.тонн

У 2000 році чисельність корів в усіх категоріях господарств складала 206 тис. голів, в 2010 році – 98,1 тис. голів, або на 107,9 тис. голів. (47,6%)

менше. При цьому чисельність корів у сільськогосподарських підприємствах за цей же період скоротилася у 2,1 раза, у господарствах населення – на 37%.

Рис. 28. Динаміка поголів'я корів у розрізі окремих категорій господарств, тис. голів

У більшості сільськогосподарських підприємств області (61%) утримується до 200 голів корів, у 23% - 20-400 гол., й лише у 16% - більше 400 голів.

Продуктивність корів у сільськогосподарських підприємствах у 2010 році порівняно з 2000 роком збільшилася у 2 рази.

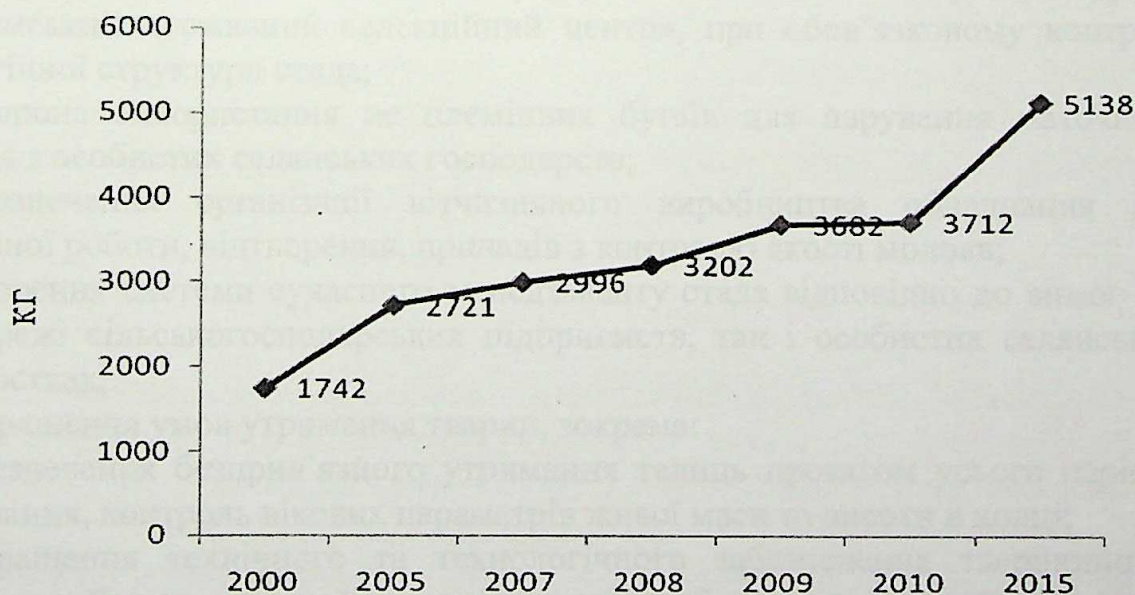

Рис. 29. Динаміка продуктивності корів у сільськогосподарських підприємствах, кілограмів

З метою підвищення ефективності молокопродуктового підкомплексу регіону, забезпечення переробних підприємств якісною молочною сировиною, а населення – молочними продуктами в межах раціональних норм споживання передбачено вирішити такі завдання:

в молочному скотарстві:

будівництво (реконструкція) 11 молочних комплексів, 6 доїльних залів та 13 молокопроводів у господарствах регіону з метою розвитку великотоварного виробництва з використанням сучасних технологій та, як наслідок, збільшення чисельності поголів'я корів на 4,8 тис. голів;

забезпечення власного розширеного відтворення продуктивного стада, а саме виходу телят на 100 корів у кількості не менше 90 голів;

закупівля молодняка в особистих господарствах населення, у племінних заводах і репродукторах регіону;

формування регіональних комплексів з вирощування телиць, закуплених від населення;

прискорене нарощування поголів'я корів до 50% за рахунок вітчизняних підприємств із забезпечення ферм генетичним матеріалом (сексірованою спермою для осіменіння телиць та ембріонами жіночої статі для корів);

упровадження обліку та проведення повної інвентаризації породного складу худоби;

поліпшення племінних якостей потомства шляхом:

інтенсивного використання в усіх категоріях господарств високопродуктивних спеціалізованих молочних порід вітчизняної селекції (української бурої молочної, української червоно-рябої молочної, української чорно-рябої молочної), а також генофонду кращих молочних порід світу (голштинської, симентальської, швіцької та інших спеціалізованих порід);

використання селекційного матеріалу племінних господарств, зокрема ДП «Сумський державний селекційний центр», при обов'язковому контролі генеалогічної структури стада;

заборона використання не племінних бугаїв для парування маточного поголів'я з особистих селянських господарств;

забезпечення організації вітчизняного виробництва обладнання для селекційної роботи, відтворення, приладів з контролю якості молока;

створення системи сучасного менеджменту стада відповідно до вимог ЄС як в мережі сільськогосподарських підприємств, так і особистих селянських господарствах;

покращення умов утримання тварин, зокрема:

забезпечення безприв'язного утримання телиць протягом усього періоду вирощування, контроль вікових параметрів живої маси та висоти в холці;

покращення технічного та технологічного забезпечення тваринництва шляхом придбання сучасної високотехнологічної техніки для впровадження енергозберігаючих технологій виробництва;

підвищення рівня та якості годівлі згідно з нормованими раціонами тварин в залежності від фізіологічного стану, продуктивності, живої маси, періоду лактації;

стимулювання формування оптимальних молочних ферм шляхом кооперації особистих селянських господарств;

здійснення заходів щодо розвитку сервісних і дорадчих послуг в особистих селянських господарствах та їх об'єднань з питань ефективного виробництва та організації збуту конкурентоспроможних партій молока;

введення загальних світових стандартів якості молока з одночасною сертифікацією ферм, що реалізовуватимуть молоко за цими стандартами;

сприяння здійсненню збуту молока особистими селянськими господарствами виключно через мережу молочарських збутових кооперативів, оснащених необхідним технологічним обладнанням;

у переробній промисловості:

сертифікація молокопереробних підприємств та лабораторій з визначення якості молока відповідно до міжнародної системи ICAR;

проведення досліджень якості молока за світовими стандартами від виробників не менше 2 разів на місяць;

створення 3 нових молокопереробних підприємств колективної форми власності з дольовою участю виробників молоко-сировини, комерційних структур із урахуванням міжнародних систем якості, підвищення конкурентоспроможності на внутрішньому та зовнішньому ринках.

Фінансова підтримка за рахунок коштів обласного бюджету буде надаватися за наступними напрямками:

здешевлення до 50% вартості спермопродукції реалізованої для запліднення корів у особистих селянських господарствах;

компенсація втрат особистих селянських господарств від вибуття корів внаслідок їх захворювання на інфекційні захворювання (лейкоз, туберкульоз).

За підсумками виконання Програми планується підвищення ефективності молочного скотарства та доведення основних показників у 2015 році до наступного рівня: поголів'я корів в усіх категоріях господарств – 106,2 тис. голів; виробництво молока – 545,7 тис. тонн; надій на 1 корову – 5138 кілограмів.

14. М'ясопродуктовий підкомплекс

М'ясопродуктовий підкомплекс займає важливе місце в господарському комплексі області. Він забезпечує населення таким життєво необхідним продуктом як м'ясо, землеробство – органічними добривами, а промисловість – сировиною.

Протягом останніх років у галузі спостерігається процес скорочення обсягів виробництва, який набуває загрозливого для продовольчої безпеки характеру. Так, обсяги реалізації на забій худоби та птиці скоротились у

2010 році порівняно з 2000 роком на 38,6% та 42,4% (у живій та забійній вазі відповідно).

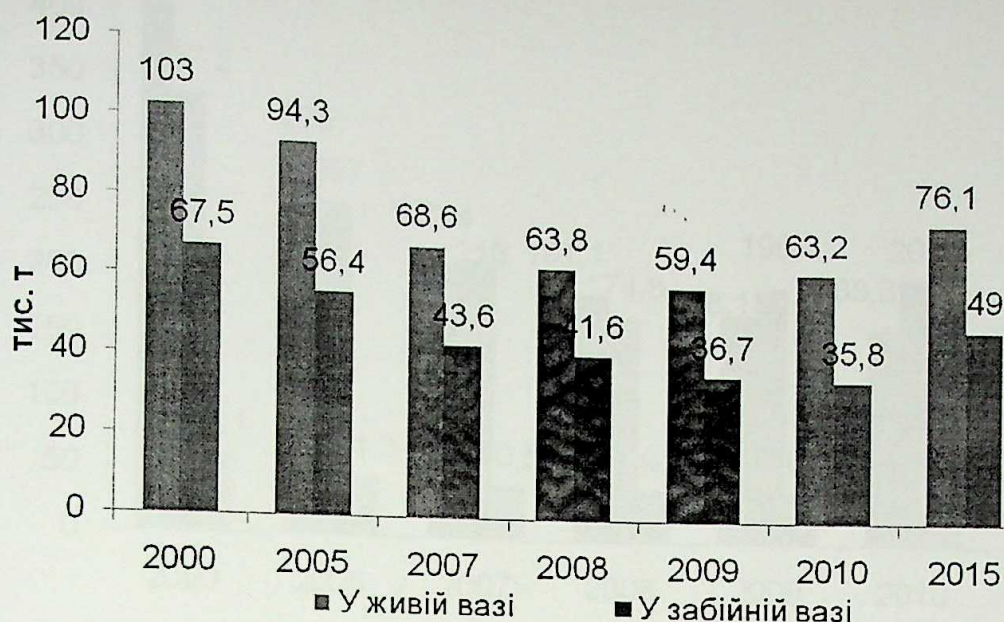

Рис. 30. Реалізація на забій худоби та птиці (усі категорії господарств), тис.тонн

Причиною, що зумовила виникнення проблеми, є стале зменшення поголів'я великої рогатої худоби, свиней, а також вівець та кіз упродовж останніх років (рис. 31).

Так, кількість великої рогатої худоби у 2010 році порівняно з 2000 роком зменшилась на 58,5%, свиней – на 38,5%, вівець та кіз – на 32,6%.

Не менш суттєвою проблемою, яка на сьогодні характеризує галузь, є вкрай низькі якісні показники молодняка великої рогатої худоби, який надходить на переробку, що унеможливорює виробництво якісної та безпечної продукції.

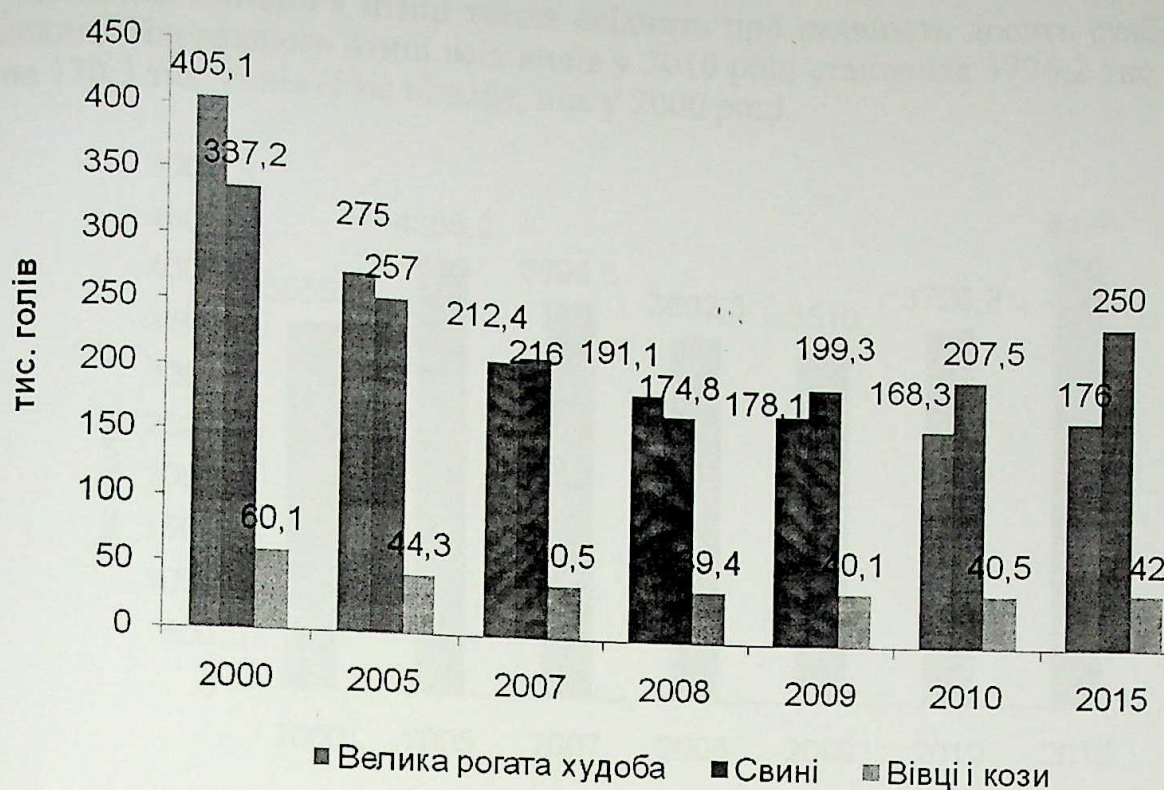

Рис. 31. Динаміка поголів'я худоби в усіх категоріях господарств, тис. голів

Окремою ланкою м'ясопродуктового підкомплексу є птахівництво – яєчне та м'ясне. Народного господарського значення птахівництва визначається його можливістю постачати цінні продукти харчування – яйця і м'ясо, що характеризуються високою поживністю, відмінними дієтичними і смаковими якостями.

Протягом останніх трьох років виробництво яєць птиці всіх видів в області суттєво не змінювалось та становило у 2010 році 267,9 млн. штук, що на 5,9% менше, ніж у 2000 році, але на 2,6 млн. штук більше, ніж у 2009 році.

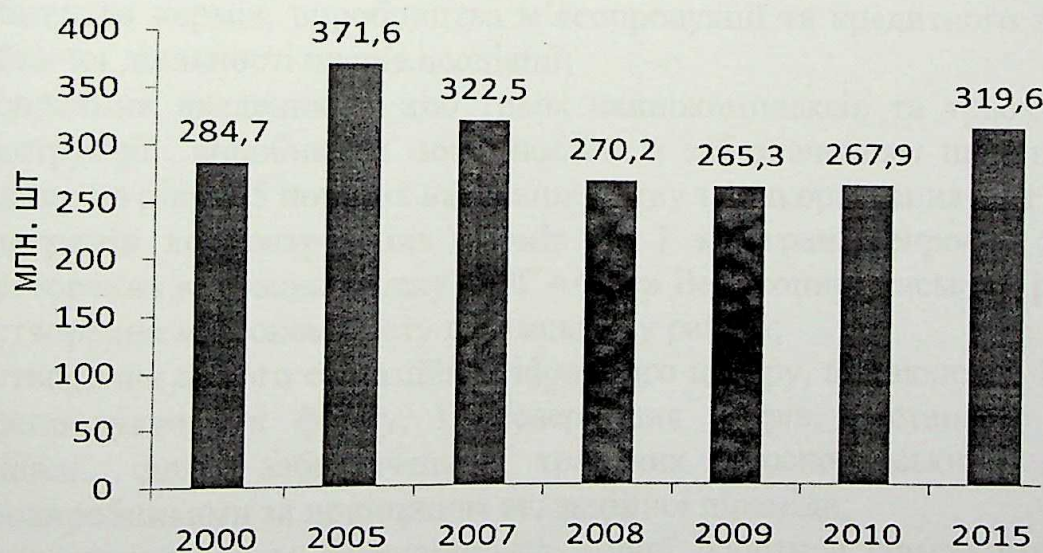

Рис. 32. Динаміка виробництва яєць птиці всіх видів (усі категорії господарств), млн. штук

Динаміка поголів'я птиці також свідчить про наявність досить стабільних тенденцій. Чисельність птиці всіх видів у 2010 році становила 3726,2 тис. голів, що на 170,3 тис. голів (5%) більше, ніж у 2000 році.

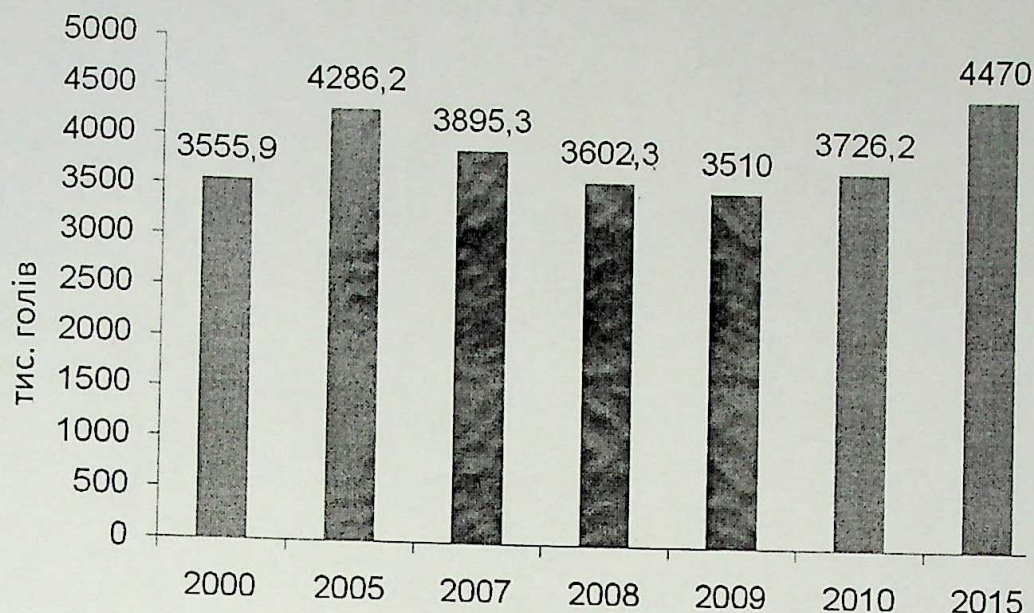

Рис. 33. Динаміка поголів'я птиці всіх видів (усі категорії господарств), тис. голів.

З метою забезпечення стабільного та ефективного розвитку м'ясопродуктового комплексу регіону передбачається:

доведення обсягів споживання населенням області м'яса і м'ясопродукції до 80 % від раціональних норм харчування та частки яловичини в її структурі до 45%, свинини не менш 30 %, птиці - 15%, а також яєць до 100%;

створення в області не менше 3 агропромислових об'єднань для спільного ведення господарської діяльності з вирощування сільськогосподарських тварин, виробництва кормів, виробництва м'ясопродукції та кредитного забезпечення виробничої діяльності членів асоціації;

сприяння введенню в дію трьох свинокомплексів та трьох свиноферм, реконструкції виробничих потужностей із забезпеченням щорічного виходу приплоду на рівні 25 поросят на 1 свиноматку та використання при відгодівлі 3 кілограмів концентрованих кормів на 1 кілограм приросту живої маси;

створення ковбасного цеху у ФГ «Апіс» Великописарівського району;

створення м'ясокомбінату в Сумському районі;

створення нового селекційно-гібридного центру, що включає 1 нуклеусну, 3-4 репродукторних ферму, 1 елевелу для кнурів, 1 станцію контрольної відгодівлі для забезпечення тривалих господарських зв'язків з товаровиробниками за принципом селекційної піраміди;

підвищення рівня селекційно-плеємної роботи в сільськогосподарських підприємствах та особистих селянських (фермерських) господарствах шляхом створення на районному рівні не менше 2-3 сервісно-консультаційних зоотехнічно-ветеринарних пунктів;

підвищення продуктивності худоби та птиці на основі зміцнення кормової бази, зокрема в свинарстві шляхом відгодівлі товарних свиней на сучасних тваринницьких комплексах до 100 кілограмів за 155-160 днів при використанні 2,2-2,4 кілограми концентрованих кормів на 1 кілограм приросту;

підвищення виробництва яловичини в живій масі на 17% шляхом інтенсифікації вирощування молодняка в спеціалізованих підприємствах, а також стимулювання населення при відгодівлі худоби досягати більш важких кондицій, зокрема бичків не менше 420 кілограмів;

реконструкція приміщень для промислового виробництва м'яса індиків загальної потужності 138 тис. голів у рік індиків важких кросів;

збільшення виробництва м'яса птиці (індиків, качок, гусей) на 10-12% за рахунок нарощування поголів'я в спеціалізованих господарствах та господарствах населення;

сприяння створенню забійних потужностей на 1 млн. голів птиці за рік, що дозволить покращити якість м'ясної продукції та біобезпечність тваринницької галузі;

сприяння будівництву сучасного модульного м'ясокомбінату з потужністю переробки м'яса в забійній вазі 12 т/добу;

додатково ввести в дію законсервовані потужності птахофабрики ТОВ «Авіс-Україна» (довести поголів'я курей-несучок до 600 тис. голів) з метою збільшення виробництва яєць до 319,6 млн. штук;

створення регіонального центру (лабораторії) оцінки якості кормів для сільськогосподарських кормів і птиці;

сприяння створенню на базі реалізованих проектів навчально-практичних центрів з підготовки і перепідготовки фахівців у різних галузях тваринництва;

підвищення рентабельності виробництва в базових підприємствах галузей скотарства до 10%, свинарства - 35%, яєчного та м'ясного птахівництва – 25%.

У результаті виконання Програми передбачається збільшити:

чисельність поголів'я усіх видів худоби та птиці, зокрема великої рогатої худоби – на 7,7 тис. голів (4,6%), свиней – на 42,5 тис. голів (20,5%), овець та кіз – на 1,5 тис. тонн (3,7%), птиці – на 743,8 тис. голів (20,0%);

обсяги виробництва м'яса усіх видів на 12,9 тис. тонн (20,4%), а саме м'яса ВРХ – на 5,9 тис. тонн (17,6%), свиней – на 5,5 тис. тонн (30,9%), овець та кіз – на 0,1 тис. тонн (18,8%), птиці – на 0,9 тис. тонн (10,8%);

обсяг виробництва яєць на 51,7 млн. тонн (19,3%).

15. Рибицтво

Природні умови, наявність великої кількості водних об'єктів на території області, забезпечення власними кормами – всі ці фактори сприяють розвитку рибного господарства.

Значну частину в забезпеченні області рибою відіграють такі підприємства, як ВАТ „Сумирибгосп” (1750 тонн, 82,5 %) та Лебединська рибоводно-меліоративна станція (167 тонн, 7,8%). В області передані в оренду для

риборозведення більше 400 ставків загальною площею 5417,5 гектара. Крім того, щорічно надаються до 40 водоймів в оренду, що надає змогу отримувати додатково рибної продукції.

У 2010 році обсяг вилову риби становить 3550 тонн, що на 66% більше попереднього року.

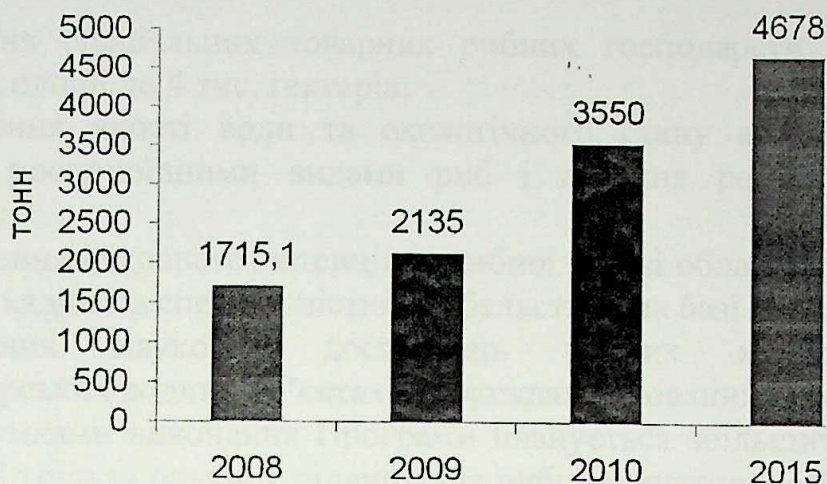

Рис. 34. Обсяг вилову риби, тонн

У 2010 році розмір зариблених об'єктів становив 6090,5 гектара, що майже на 5% більше 2009 року.

Рис. 35. Розмір зариблених водних об'єктів, гектарів

З метою розвитку риборозведення для забезпечення потреб населення області власною продукцією передбачається:

збільшення обсягу вирощеної риби на 1128 тонн;

збільшення різноманіття видового складу вирощеної товарної риби:

карася до 12 тонн в рік,

щуки до 10 тонн в рік,

сома до 1,5 тонни в рік;

збільшення площ, переданих в оренду для вирощування товарної риби, в середньому до 400 гектарів в рік земель водного фонду;

проведення інвентаризації фонду водних об'єктів області, визначення водойм, придатних для вирощування рибопосадкового матеріалу та товарної риби;

створення спеціальних товарних рибних господарств на незариблених водоймах на площі до 4 тис. гектарів;

підвищення якості води та екологічного стану акваторій за рахунок зариблення рослинніми видами риб і ведення режимів обґрунтованої експлуатації;

покращення кадрового потенціалу рибної галузі області шляхом залучення до навчання кадрів за спеціальністю «Рибальство» на базі Сумського НАУ;

проведення наукових досліджень водних живих ресурсів в рибогосподарських водних об'єктах висококваліфікованими спеціалістами.

За підсумками виконання Програми планується збільшити обсяги вилову риби до 4678 тонн за рахунок підвищення рибопродуктивності водних об'єктів, а також збільшити площі, передані в оренду для вирощування товарної риби.

16. Ветеринарне забезпечення

Успішний розвиток галузі тваринництва, отримання екологічно безпечної, якісної продукції залежить від епізоотичного благополуччя області та генетичного потенціалу тварин, який на даний час знаходиться на низькому рівні. До того ж система ветеринарного контролю щодо безпеки тваринницької продукції не в повній мірі відповідає міжнародним стандартам.

Враховуючи, що поголів'я тварин розташоване здебільшого в особистих селянських господарствах, таким чином для підвищення якості, отримання екологічно чистої продукції передбачається:

удосконалення маркетингової діяльності, зокрема, шляхом створення бренду «екологічно-безпечна якісна продукція Сумщини»;

впровадження в переробній галузі міжнародних стандартів якості та менеджменту;

підвищення ефективності використання генетичного потенціалу тварин як вітчизняної, так і зарубіжної селекції з обов'язковим веденням племінного обліку.

За результатами виконання Програми передбачається підвищення ефективності ведення галузі тваринництва та безпечності і якості продукції.

17. Кормове виробництво

Від забезпечення кормами та їх якості залежить рівень продуктивності тваринництва та конкурентоспроможність продукції на ринку. Створення

збалансованої кормової бази є одним з основних факторів у розвитку молочного скотарства, свинарства та інших галузей тваринництва.

В останні роки спостерігається зменшення обсягів виробництва більшості кормових культур. У 2005-2009 роках виробництво кормових коренеплодів зменшилося на 5,9%, кукурудзи на силос та зелений корм – на 39,2%, однорічних трав на зелений корм – на 59,5%, багаторічних трав посіву минулих років на зелений корм – на 26,8%.

Основними чинниками спаду виробництва кормів була недосконала структура та скорочення посівних площ кормових культур. Якщо у 2000 році під кормовими культурами було засіяно 315,8 тис. гектарів, то у 2010 році – 110,5 тис. гектарів, що у 2,9 рази менше. При цьому значні площі займали багаторічні злакові трави, що без достатнього внесення азотних добрив були низькопродуктивними.

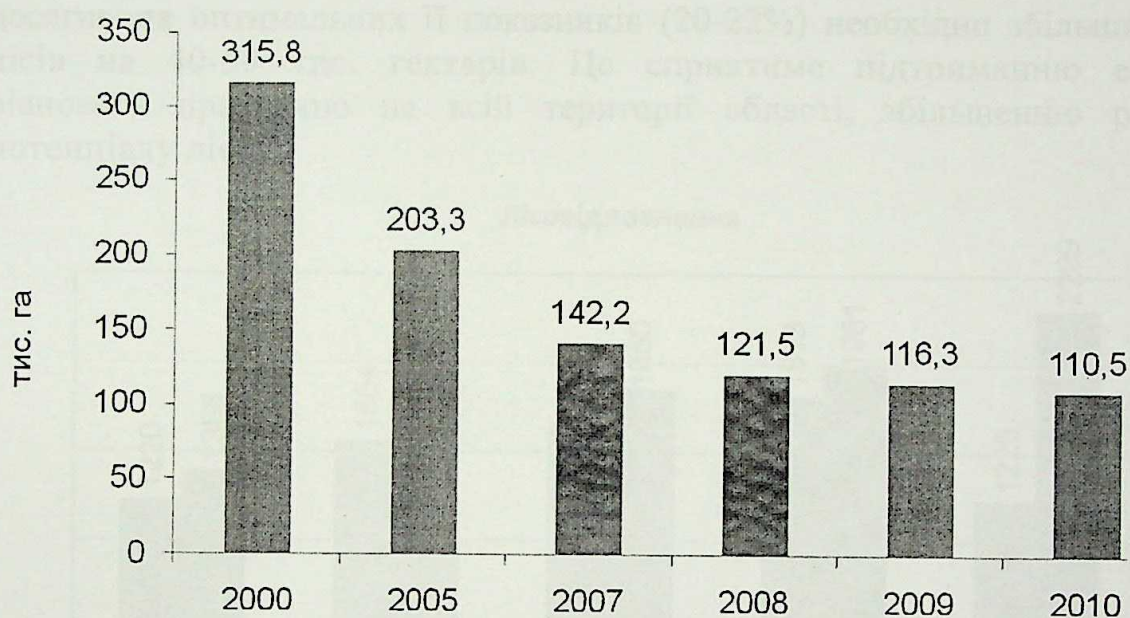

Рис. 36. Динаміка посівних площ кормових культур, тис. гектарів

Окрім цього, відбувалося зростання врожайності кормових буряків – на 85%, кормової кукурудзи – на 34%, однорічних трав на сіно – на 86%, багаторічних трав посіву минулих років на сіно й на зелений корм – на 48% та 41% відповідно.

Для забезпечення галузі тваринництва збалансованими кормами, підвищення ефективності кормовиробництва передбачається:

упровадження інтенсивних енерго- і ресурсозберігаючих технологій вирощування кормових культур та заготівлі сіна, силосу, сінажу тощо;

збільшення площ під багаторічними бобовими травами з 45 тис. гектарів до 75 тис. гектарів (або з 37% до 52% у структурі посівних площ);

доведення площ посіву бобових трав та їх сумішей зі злаковими культурами в кормовій групі до 50-55%;

доведення в структурі посівів зернових і зернобобових культур частки зернобобових до 6-8%, ячменю кормового - до 10-20% та кормового тритикале до 60-70% від загальних площ його посіву;

застосування дво- і трикомпонентних сумішок однорічних кормових культур з часткою в структурі посівів не менше 65-70%.

За підсумками виконання Програми передбачається забезпечення галузі тваринництва кормами з урахуванням прогнозованої річної потреби. У 2015 році очікується збільшення виробництва кормів у порівнянні з середніми показниками 2005-2009 років: сіна багаторічних та однорічних трав на 39%, силосу – на 11%, зелених кормів – у 2,8 раза.

18. Лісове господарство

Фактична лісистість території області (17,4%) є недостатньою. Для досягнення оптимальних її показників (20-22%) необхідно збільшити площу лісів на 40-50 тис. гектарів. Це сприятиме підтриманню екологічної рівноваги практично на всій території області, збільшенню ресурсного потенціалу лісів.

Рис. 37. Динаміка лісовідновлення, га

За підсумками 2009 року площа лісооновлення становила 2,3 тис. гектарів, що майже у 2 рази перевищує запланований рівень та на 0,3 тис. гектарів відповідний показник попереднього року. Проте цього недостатньо для сталого розвитку лісового господарства.

З метою підвищення ефективності лісового господарства передбачається:

підвищення рівня лісистості шляхом розширення площі лісорозведення державними лісгосподарськими підприємствами на 12,2 тис. гектарів підприємствами ОКАП «Сумиоблагроліс» на 2,1 тис. гектарів;

нарощування ресурсного та екологічного потенціалу лісів, забезпечення ведення лісового господарства на засадах сталого розвитку, зокрема на площі 280,4 тис.гектарів, що надана в постійне користування для ведення лісового господарства;

відтворення, охорона і раціональне використання мисливської фауни, зокрема, шляхом доведення середніх витрат на 1 тис. гектарів мисливських угідь пов'язаних з охороною і відтворенням мисливських тварин з 4880 гривень у 2011 році до 5150 гривень у 2015 році;

раціональне використання лісових ресурсів шляхом щорічного проведення рубок головного користування ліквідної деревини в межах 345,1 тис. куб. метрів;

розвиток лісової інфраструктури, зокрема шляхом будівництва, реконструкції і відновлення 56,3 кілометра доріг лісогосподарського призначення;

розвиток рекреаційної та туристичної інфраструктури, шляхом збереження 82 природо-заповідних об'єктів.

За підсумками виконання Програми очікується розширення площі лісів та інших земель, укритих лісовою рослинністю до 461 тис. гектарів, збільшення запасів деревостанів до 95,6 млн. куб. метрів, доведення середнього запасу деревостанів до 282 куб.м/га, середньої зміни деревостанів до 4,6 куб.м/га, рівня лісистості до 18%.

19. Кадрове забезпечення

Формування і реалізація кадрового потенціалу агропромислового комплексу є одним із стратегічних завдань в регіоні, від вирішення якого залежить розвиток аграрного сектору, та його адаптація до ринкових умов господарювання.

За останні роки значно зменшилося прибуття та закріплення випускників вищих навчальних закладів, що вчилися за державним замовленням для роботи в агроформуваннях регіону. У 2009 році із 369 випускників Сумського НАУ працевлаштувалося за попередньо отриманими направленнями лише 52%. На 1 січня 2011 року потреба аграрного сектору в кадрах становила 4,1 тис. осіб, з яких вакансії - 10%, спеціалісти з середньої спеціальною освітою – 50%. Ліквідація дефіциту керівних кадрів, збільшення чисельності випускників вищих аграрних навчальних закладів, працевлаштованих у сільській місцевості, є одними з основних завдань розвитку агропромислового комплексу регіону.

Для максимального наближення освітньої системи і системи кадрового забезпечення до вимог аграрного сектору, вирішення проблемних питань з підготовки фахівців передбачається:

подальше вдосконалення і розвиток цільової підготовки фахівців сільського господарства з числа сільської молоді шляхом виділення для навчання до 75% бюджетних місць за цільовими направленнями;

запровадження освітньої підготовки керівників, фахівців і фермерів, що працюють у сільськогосподарському виробництві, шляхом проведення не менше 1 разу на рік комплексних навчань з актуальних питань ведення господарської діяльності;

створення умов для закріплення фахівців в сільськогосподарському виробництві шляхом будівництва щорічно в період до 2015 року 70 нових житлових будинків;

поліпшення роботи з професійної орієнтації сільських загальноосвітніх шкіл, шкіл районних центрів для вступу на навчання до аграрних освітніх установ шляхом проведення в кожному районі не менше 1 разу на місяць публічних профорієнтаційних заходів;

введення додаткових соціальних гарантій і пільг для молодих фахівців сільськогосподарських підприємств після вступу їх на роботу на умовах договорів і контрактів;

участь у стажуванні і навчанні викладачів освітніх установ не менше 1 разу на 5 років.

Таблиця 1

Потреба та план підготовки фахівців за основними спеціальностями в Сумському НАУ (спеціалісти, магістри)

Спеціальності	Потреба та план підготовки	Роки				
		2011	2012	2013	2014	2015
1	2	3	4	5	6	7
Фінанси і кредит	потреба	88	84	79	75	72
	план підготовки	5	5	5	5	5
Облік і аудит	потреба	528	502	477	453	430
	план підготовки	16	16	16	16	16
Економіка підприємства	потреба	176	167	159	151	143
	план підготовки	5	5	5	5	5
Маркетинг	потреба	88	84	79	75	72
	план підготовки	5	5	5	5	5
Менеджмент організацій	потреба	86	82	78	74	70
	план підготовки	11	11	11	11	11
Менеджмент ЗЕД	потреба	43	41	39	37	35
	план підготовки	5	5	5	5	5
Логістика	потреба	43	41	39	37	35
	план підготовки	5	5	5	5	5
Технологія зберігання, консервування та переробки м'яса	потреба	108	103	97	93	88
	план підготовки	12	12	12	12	12
Технологія зберігання, консервування та переробки молока	потреба	109	103	97	93	88
	план підготовки	12	12	12	12	12

44

1	2	3	4	5	6	7
Технологія харчування	потреба	216	206	196	186	177
	план підготовки	15	15	15	15	15
Процеси, машини та обладнання аграрного виробництва	потреба	645	613	582	553	525
	план підготовки	54	49	49	49	49
Енергетика сільськогосподарського виробництва	потреба	215	204	194	184	175
	план підготовки	15	15	15	15	15
Промислове та цивільне будівництво	потреба	158	150	143	135	129
	план підготовки	31	36	36	36	36
Агрономія	потреба	279	265	252	239	227
	план підготовки	73	73	68	68	68
Захист рослин	потреба	80	76	72	69	65
	план підготовки	-	30	30	30	30
Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва	потреба	239	227	216	205	195
	план підготовки	50	45	45	40	40
Ветеринарна медицина	потреба	303	288	273	260	247
	план підготовки	50	50	50	50	50
Разом	потреба	3404	3234	3072	2919	2773
	план підготовки	364	359	354	349	349

За підсумками виконання Програми передбачається забезпечення агропромислового комплексу області висококваліфікованими працівниками.

20. Формування і розвиток інфраструктури аграрного ринку

У регіоні відсутня дієва система оптової торгівлі сільськогосподарською продукцією та продовольством. Торгівля основними видами продукції регіону, а саме зерном, молоком, м'ясом, картоплею та овочами є непрозорою та неконтрольованою. Регіональний ринок характеризується відсутністю розвиненої мережі збуту готової продукції, що супроводжується значними коливаннями цін та негативно впливає на результати господарської діяльності.

З метою розвитку аграрного ринку, формування сприятливого конкурентного середовища, створення прозорих умов просування продукції від виробника до споживача передбачається:

розширення обсягів біржової торгівлі сільськогосподарською продукцією, зокрема, шляхом створення регіонального майданчика з купівлі-продажу товарних деривативів як способу страхування (хеджування) цінових ризиків у майбутньому через розрахунково-клірингові установи;

розбудова інфраструктури оптового ринку сільськогосподарської продукції «Північний» (м. Суми), міжрайонних оптово-роздрібних ринків в

містах Глухів, Конотоп, Охтирка, Ромни, Шостка та формування за їх участі кооперативних каналів збуту сільськогосподарської продукції, передусім для дрібних товаровиробників;

створення мережі сільськогосподарських обслуговуючих кооперативів;

модернізація та будівництво сучасних складів із зберігання зерна загальною потужністю понад 300 тис. тонн, зокрема шляхом створення сільськогосподарськими товаровиробниками мережі кооперативних елеваторів за участю зернових трейдерів на засадах асоційованого членства;

створення машино-технологічних станцій, зокрема в бурякоцукровому підкомплексі за сприяння цукрових заводів із застосуванням сівалок точного висіву, високопродуктивних бурякозбиральних комбайнів тощо;

будівництво 3 логістичних центрів потужністю 3-5 тис. тонн зі зберігання, сортування та пакування картоплі та овочів з наступною їх реалізацією;

участь у міжнародних, державних та проведення обласних виставково-ярмаркових заходів.

За рахунок коштів обласного бюджету буде надаватись підтримка на створення і розвиток кооперативного руху на селі, здешевлення вартості обладнання для оптового ринку сільськогосподарської продукції та здійснення виставково-ярмаркових заходів.

За підсумками виконання Програми очікується формування сучасної інфраструктури аграрного ринку та підвищення ефективності заготівельно-збутової діяльності суб'єктів господарської діяльності аграрної сфери регіону.

21. Продовольча безпека

Агропромисловий комплекс області є основою забезпечення її продовольчої безпеки.

Проаналізувавши питання забезпечення продовольчої безпеки області, з урахування раціональних норм споживання усіх видів продуктів ми можемо зробити висновок, що внаслідок недостатньої уваги до цих питань на сьогодні область має окремі недоліки у виробництві деяких видів сільськогосподарської продукції.

Як наслідок скоротились обсяги виробництва продукції переробної та харчової галузей, а сільське господарство зосередилось в основному на виробництві зерна, велика частка якого непродуктивна, та олійних культур.

Агропромисловий комплекс повинен у першу чергу забезпечити загальний достатній рівень якості життя жителів області, забезпечивши їх при цьому якісними продуктами харчування в необхідному обсязі та за доступними цінами.

З метою забезпечення продовольчої безпеки регіону зусилля будуть спрямовані на:

приведення площ посіву сільськогосподарських культур до розмірів, що дозволять забезпечити наповнення регіонального ринку продовольчою продукцією на увесь маркетинговий рік;

49

створення тримісячного стратегічного незнижувального запасу сільськогосподарської продукції, залучивши для цього кошти місцевих бюджетів;

забезпечення бюджетних закладів області продукцією місцевого товаровиробника;

забезпечення місцевою сировиною стратегічних переробних підприємств області.

Кошти обласного та місцевих бюджетів будуть виділятися для створення тримісячного стратегічного незнижувального запасу сільськогосподарської продукції.

Таблиця 2

Орієнтовний обсяг тримісячного стратегічного незнижувального запасу сільськогосподарської продукції

Види сільськогосподарської продукції	Значення
Пшениця продовольча	34 тис. тонн
Жито продовольче	11 тис. тонн
Просо	525 тонн
Гречка	1,3 тис. тонн
Соняшник	5,8 тис. тонн
Картопля	28 тис. тонн
Капуста	7,8 тис. тонн
Цибуля	2,7 тис. тонн
Морква	2,6 тис. тонн
Столовий буряк	2,5 тис. тонн
Яблука	6,5 тис. тонн

22. Етапи виконання Програми

Програма виконується у два етапи.

На першому етапі (2011-2013 роки) передбачається призупинення спаду обсягів виробництва сільськогосподарської продукції та продовольства, стабілізація та формування бази для їх поступового нарощування.

На другому етапі (2014-2015 роки) передбачається збільшення виробництва продукції аграрного сектору в обсягах, необхідних для забезпечення внутрішніх потреб регіону, держави, та формування експортного потенціалу.

23. Фінансове забезпечення

Фінансування виконання Програми планується за рахунок наступних джерел:

кошти державного бюджету в межах виділених асигнувань на виконання чинних програм підтримки агропромислового комплексу;

кошти обласного та місцевих бюджетів в межах 140 млн. гривень за напрямками, передбаченими Програмою. Обсяги та напрямки видатків щороку визначаються рішеннями місцевих рад про місцеві бюджети. Порядок використання коштів за напрямками – відповідними місцевими державними адміністраціями та міськвиконкомами;

кошти сільськогосподарських, переробних підприємств та інвестиційні ресурси 2000 млн. гривень.

24. Очікувані результати виконанням Програми

У результаті виконання Програми та реалізації запропонованих заходів очікується:

збільшення виробництва валової продукції сільського господарства у порівнянних цінах 2005 року до 3,7 млрд. гривень, або на 32%;

створення 5800 нових робочих місць;

збереження та відтворення родючості ґрунтів, покращення стану екосистеми області та забезпечення сталого розвитку аграрної галузі Сумської області;

збільшення виробництва зерна до 2,5 млн. тонн, або на 1,2 млн. тонн (+89%) до рівня 2010 року;

збільшення виробництва олійних культур, а саме сої до 233,5 тис. тонн, або у 4,4 раза більше 2010 року, соняшнику до 189 тис. тонн (+46%), ріпаку до 112 тис. тонн, (у 1,5 раза);

збільшення виробництва цукрових буряків до 1330 тис. тонн, що більше в порівнянні з 2010 роком на 994 тис. тонн, або в 4 рази;

збільшення виробництва картоплі до 1 млн. тонн, або на 122 тис. тонн (+14%) до рівня 2010 року;

збільшення виробництва овочів до 171,4 тис. тонн, або на 17,4 тис. тонн (+11,5%) до рівня 2010 року;

збільшення виробництва плодів та ягід до 3,78 тис. тонн, або на 2,38 тис. тонн (+170%) до рівня 2010 року;

збільшення площ посіву льону до 4 тис. гектарів, або на 3,42 тис. гектарів (у 7 разів) до рівня 2010 року;

збільшення площ посіву конопель до 2,86 тис. гектарів, або у 21,4 раза;

збільшення виробництва м'яса всіх видів у живій вазі до 76,1 тис. тонн, або на 13 тис. тонн (+17%) до рівня 2010 року;

збільшення обсягів виробництва молока до 526,1 тис. тонн, або на 95,7 тис. тонн (+22%) до рівня 2010 року;

збільшення виробництва яєць до 319,6 млн. штук, або на 51,7 млн. штук (+19%) до рівня 2010 року;

збільшення вилову риби до 4678 тис. тонн, або на 1128 тис. тонн (+32%) до рівня 2010 року;

забезпечення контрольованої епізоотичної ситуації та, як наслідок, забезпечення екологічно безпечної та високоякісної продукції тваринного походження;

збільшення виробництва кормів у порівнянні з середніми показниками 2005-2009 років: сіна багаторічних та однорічних трав на 39%, силосу – на 11%, зелених кормів – у 2,8 раза;

розширення площі лісів та інших земель, вкритих лісовою рослинністю до 461 тис. гектарів, збільшення запасів деревостанів до 95,6 млн. куб. метрів, доведення середнього запасу деревостанів до 282 куб.м/га, середньої зміни деревостанів до 4,6 куб.м/га, рівня лісистості до 18%;

максимальне наближення освітньої системи і системи кадрового забезпечення до вимог аграрного сектору, вирішення проблемних питань з підготовки фахівців;

формування сучасної інфраструктури аграрного ринку та підвищення ефективності заготівельно-збутової діяльності суб'єктів господарської діяльності аграрної сфери регіону.

Додаток 1

Основні виробничі показники розвитку галузі рослинництва
на період до 2015 року

Показники	Роки					
	2010	2011	2012	2013	2014	2015
1	2	3	4	5	6	7
Зернові і зернобобові						
Площа, тис. га	599,1	660,0	650,0	640,0	630,0	620,0
Валовий збір, тис. т	1323,9	2168	2255	2345	2440	2500
Урожайність, т/га	22,1	3,29	3,47	3,66	3,87	4,03
Соя						
Площа, тис. га	49,2	65,7	82,3	102,4	124,0	141,5
Валовий збір, тис. т	61,0	89,4	119,3	155,6	197,2	233,5
Урожайність, т/га	1,24	1,36	1,45	1,52	1,59	1,65
Соняшник						
Площа, тис. га	80,6	89,4	94,5	98,7	101,8	105,0
Валовий збір, тис. т	129,0	144,8	157,8	172,7	181,2	189,0
Урожайність, т/га	1,60	1,62	1,67	1,75	1,78	1,80
Ріпак						
Площа, тис. га	28,2	35,1	41,4	49,8	56,3	60,8
Валовий збір, тис. т	45,2	60,4	74,1	92,6	106,4	112,0
Урожайність, т/га	1,70	1,72	1,79	1,86	1,89	1,90
Цукровий буряк						
Площа, тис. га	14,5	21,5	24,5	27,2	31,3	35
Валовий збір, тис. т	335,6	554,7	688,5	848,6	1064,2	1330
Урожайність, т/га	23,2	25,8	28,1	31,2	34,0	38,0
Картопля						
Площа, тис. га	65,4	62,0	59,0	56,0	53,0	50,0
Валовий збір, тис. т	878,0	902,4	926,8	951,2	975,6	1000
Урожайність, ц/га	138,4	145,5	157,1	170,0	184,1	200,0
Овочі						
Площа, тис. га	9,2	9,9	9,8	9,7	9,6	9,5
Валовий збір, тис. т	153,7	167,3	168,6	168,8	169,0	171,4
Урожайність, т/га	16,7	16,9	17,2	17,4	17,6	18,1
Плоди та ягоди						
Площа, тис. га	0,92	0,93	0,96	0,98	0,99	1,08
Валовий збір, тис. т	1,4	2,47	2,8	3,09	3,18	3,78
Урожайність, т/га	1,9	3,12	3,33	3,5	3,5	3,5
Льон-довгунець						
Площа, тис. га	0,58	0,28	0,5	1,0	2,0	4,0
Валовий збір, тис. т:						

Продовження додатку 1

1	2	3	4	5	6	7
Треста	2,3	1,26	2,25	4,5	9,0	18,0
Насіння	0,12	0,1	0,2	0,4	0,8	1,6
Урожайність, т/га:						
Треста	4,0	4,5	4,5	4,5	4,5	4,5
Насіння	0,2	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4
Конопля						
Площа, тис. га	0,14	0,4	0,8	1,0	2,0	3,0
Валовий збір, тис. т:						
Треста	0,98	1,4	2,8	3,5	7,0	10,5
Насіння	0,07	0,24	0,48	0,6	1,2	1,8
Урожайність, т/га:						
Треста	7	3,5	3,5	3,5	3,5	3,5
Насіння	0,5	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6

Додаток 2

Основні виробничі показники розвитку галузі тваринництва
на період до 2015 року

Показники	Роки					
	2010	2011	2012	2013	2014	2015
М'ясопродуктовий підкомплекс						
Велика рогата худоба						
Поголів'я, тис. гол	168,3	169,0	172,0	173,5	175,0	176,0
Виробництво, жива маса, тис. т	33,6	34,1	35,2	37,2	39,0	39,5
Виробництво, забійна маса, тис. т	16,7	18,2	19,4	20,5	22,7	23,0
Свині						
Поголів'я, тис. гол	207,5	220,0	230,0	235,0	243,0	250,0
Виробництво, жива маса, тис. т	17,8	19,2	20,8	21,6	22,5	23,3
Виробництво, забійна маса, тис. т	10,7	13,5	14,5	15,3	16,1	16,7
Вівці і кози						
Поголів'я, тис. гол	40,5	40,5	40,8	41,3	41,8	42,0
Виробництво, жива маса, тис. т	0,80	0,82	0,85	0,88	0,92	0,95
Виробництво, забійна маса, тис. т	0,30	0,31	0,32	0,33	0,35	0,36
Птиця						
Поголів'я, тис. гол	3726,2	3840,0	3960,0	4150,0	4350,0	4470,0
Виробництво, жива маса, тис. т	8,3	8,4	8,5	8,8	9,0	9,2
Виробництво, забійна маса, тис. т	6,7	6,7	6,8	7,0	7,2	7,4
М'ясо всього						
Виробництво, жива маса, тис. т	63,2	65,3	68,1	71,4	74,4	76,1
Виробництво, забійна маса, тис. т	35,8	40,1	42,5	44,7	47,9	49,0
Інші галузі						
Виробництво, жива маса, тис. т	2,60	2,70	2,80	2,90	3,00	3,10
Виробництво, забійна маса, тис. т	1,40	1,45	1,48	1,50	1,55	1,60
Молокопродуктовий підкомплекс						
Корови						
Поголів'я, тис. гол	101,4	101,4	102,5	103,7	104,5	106,2
Виробництво, тис. т	430,4	430,5	448,2	474,5	500,5	545,7
Ячне птахівництво						
Виробництво яєць, млн. шт	267,9	275,9	284,2	295,6	310,4	319,6
Рибництво						
Виллов риби всього, т	3550	3610	3868	4150	4460	4678
в т.ч. спеціалізовані підприємства, т	2070	2175	2253	2286	2312	2370
Розмір зариблених водних об'єктів, га	6090,5	6290,5	7150	8090,1	9125	9853

Загальна потреба в кормах для всіх видів тварин, тис. тонн

Види кормів	Прогноз за роками				
	2011	2012	2013	2014	2015
Сіно	155,9	161,3	167,3	178,2	181,3
Силос	730,8	726,4	754,2	801,8	814,0
Сінаж	170,3	211,4	219,8	253,8	278,1
Жом, патока	149,9	154,8	162,2	173,8	177,6
Коренебульбоплоди:					
Картопля	38,9	40,5	39,9	38,8	37,9
Кормові буряки	43,8	45,5	44,9	43,9	42,9
Зелені корми	1246,3	1229,8	1242,4	1248,9	1196,3
Солома	3,0	3,2	3,2	3,2	3,2
Складові концентрованих кормів:					
ячмінь	147,0	152,4	160,9	167,8	170,8
овес	25,6	27,0	28,8	31,5	32,9
пшениця	132,2	138,0	146,4	154,9	159,0
кукурудза	118,0	122,2	129,2	134,7	137,3
зернобобові	87,1	90,7	95,4	99,7	101,5
Макуха і шрот	37,4	39,3	41,2	43,4	44,5
Корми тваринного походження	18,1	18,6	19,7	20,3	20,5
Мінеральні добавки, премікси	3,1	3,2	3,2	3,1	3,0
Молоко (замінники)	21,5	22,6	22,7	23,5	23,3

План виробництва рослинних кормів (без зернофуражних)

Корми	середнє за 2005-2009 рр.			2011 р.			2012 р.		
	тис.т	т/га	тис.га	тис.т	т/га	тис.га	тис.т	т/га	тис.га
Сіно	130,5	-	-	155,9	-	-	161,3	-	-
багаторічні трави	96	3	32	90	3	30,0	96	3,2	30,0
однорічні трави	34,5	2,3	15	65,9	2,5	26,4	65,3	2,7	24,2
сіножаті	177,8	1,4	127	175	1,4	125,0	168	1,4	120,0
Сінаж	-	-	-	170,3	-	-	211,4	-	-
багаторічні трави	-	-	-	45	15	3,0	112	16	7,0
однорічні трави сумішки	-	-	-	125,3	15	8,4	99,4	16,5	6,0
Силос	730,8	21,2	34,5	730,8	23	31,8	726,4	24,5	29,6
Зелені корми	420,9	-	-	1246,3	-	-	1229,8	-	-
багаторічні трави	228,8	17,6	13	277,5	18,5	15,0	400	20	20,0
однорічні кормові сумішки	192,1	11,3	17	968,8	15	64,6	829,8	17	48,8
пасовища	-	-	-	507,2	11	46,1	553,5	11	50,3
Коренеплоди	293,7	26,7	11	43,8	30	1,5	45,5	31	1,5
Бульбоплоди	-	-	-	38,9	-	-	40,5	-	-
Солома	-	-	-	3	-	-	3,2	-	-

продовження додатку 4

Корми	2013 р.			2014 р.			2015 р.		
	тис.т	т/га	тис.га	тис.т	т/га	тис.га	тис.т	т/га	тис.га
Сіно	167,3	-	-	178,2	-	-	181,3	-	-
багаторічні трави	99	3,3	30,0	105	3,5	30,0	120	4	30,0
однорічні трави	68,3	3	22,8	73,2	3,2	22,9	61,3	3,2	19,2
сіножаті	140	1,4	100,0	140	1,4	100,0	140	1,4	100,0
Сінаж	219,8	-	-	253,8	-	-	278,1	-	-
багаторічні трави	128	16	8,0	170	17	10,0	255	17	15,0
однорічні трави сумішки	91,8	17,5	5,2	83,8	18	4,7	23,1	18	1,3
Силос	754,2	25	30,2	801,8	27	29,7	814	30	27,1
Зелені корми	1242,4	-	-	1248,9	-	-	1196,3	-	-
багаторічні трави	575	29	19,8	690	23	30,0	750	25	30,0
однорічні кормові сумішки	667,4	20	33,4	558,9	21	26,6	446,3	21	21,3
пасовища	465,2	11	42,3	547,7	12	45,6	596,1	12,5	47,7
Коренеплоди	44	32	1,4	43,9	35	1,3	42,9	40	1,1
Бульбоплоди	39,9	-	-	38,8	-	-	37,9	-	-
Солома	3,2	-	-	3,2	-	-	3,2	-	-

Примітки: сіно – для господарств 120 – 130 тис. т із багаторічних та однорічних трав, зелені корми – для господарств 700 -750 тис. т із багаторічних та однорічних трав

Перелік інвестиційних проектів, направлених на розвиток агропромислового комплексу

Назва заходу	Місцезнаходження	Потужність	Інвестиції, млн. грн	Введення в експлуатацію
1	2	3	4	5
<i>Зернопродуктовий підкомплекс</i>				
Крупозавод	ДП ДАК "Сумський КХП"	5000 т	2,0	2015
Реконструкція лінії з виробництва комбікормів	ТОВ "Крук"	3700 т	4,0	2015
Модернізація лінії з виробництва борошна	Хлібна база №82	2000 т	0,42	2013
Цех з виробництва круп	СТОВ «Арго» Путивльського району	50 т	1,5	2011
Виробництво хліба і хлібобулочних виробів	ПП «Дронь» смт Улянівка Білопільського району	-	0,2	2011
Зерноочисний комплекс	ТОВ «Нафтогаз Прима» Тростянецького району	-	0,35	2011
Зерносушильний комплекс	ТОВ «Кириківське» Великописарівського району	-	1,5	2011
Насінневий завод	Буринський район	10000 т	15	2015
Елеватор	ТОВ «Лат-Агро» Кролевецького району	30000 т	40,0	2011
Елеватор	ТОВ «Вітчизна» Конотопського району	6000 т	5,0	2011
Елеватор	ПрАТ «Райз» Сумського району	100000 т	120,0	2011
Елеватор	ТОВ «Псьол» Краснопільського району	6000 т	7,0	2011
Елеватор	ТОВ «Аліанс-Медіа» Охтирського району	32500 т	39,0	2011
Елеватор	Ямпільський район	30000 т	36,0	2014
Елеватор	Глухівський район	40000 т	48,0	2014
Елеватор	Путивльський район	20000 т	24,0	2015
Елеватор	Недригайлівський район	40000 т	48,0	2014

Продовження додатку 5

1	2	3	4	5
<i>Олієжировий підкомплекс</i>				
Переробне підприємство з виробництва біодизеля		60000 т		2015
<i>Бурякоцукровий підкомплекс</i>				
Цукровий завод	Буринський район	80000 тонн на сезон	300	2015
МТС	Білопільський район	-		2013
<i>Картонлярство</i>				
Крохмальний завод	Кролевецький район	100 т/добу	40,0	2015
<i>Овочівництво</i>				
Овочесховище	Буринський район	3000 т	7,5	2013
Овочесховище	Конотопський район	3000 т	7,5	2013
Овочесховище	Охтирський район	3000 т	7,5	2013
Консервний завод	Конотопський район	10 млн.ум.банок/рік	40	2014
<i>Льонарство, коноплярство</i>				
Льонозавод	Кролевецький район	2 тис. т		2015
Льонозавод	Ямпільський район	2 тис. т		2014
Льонозавод	Зноб-Новгородський район	2 тис. т		2014
Льонозавод	Шосткинський район	2 тис. т		2015
Коноплезавод	Глухівський район	2 тис. т		2014
Коноплезавод	Ямпільський район	2 тис. т		2014
Коноплезавод	Недригайлівський район	2 тис. т		2014
Підприємство з виробництва пелетів з трести конопель		1,5 тис. т волокна 4,5 тис. т паливних пелетів/рік		2015
Підприємство з виробництва целюлози з волокна і соломи конопель		10 тис. т целюлози із волокна конопель 10 тис. т целюлози із соломи конопель		2015

Продовження додатку 5

1	2	3	4	5
Садівництво				
Плодопереробний завод		8500 дал на рік		2015
Молокопродуктовий підкомплекс				
Молочний комплекс	ТОВ «Шалигінське» Глухівського району	600 гол.	8,0	2011
Молочний комплекс	ТОВ АФ «Лан» Сумського району	800 гол.	4,0	2011
Молочний комплекс	СЗАТ «Іскра» Сумського району	1000 гол.	50,0	2014
Молочний комплекс	СЗАТ «Маяк» Тростянецького району	1000 гол.	28,0	2013
Молочний комплекс	ПСП «Комишанське» Охтирського району	600 гол.	18,0	2014
Молочний комплекс	ЗАТ «Сад» Охтирського району	600 гол.	10,0	2011
Молочний комплекс	СВК «Колядинець» Липоводолинського району	500 гол.	36,0	2013
Молочний комплекс	ТОВ «Дружба-Нова» Недригайлівського району	1200 гол.	64,0	2014
Молочний комплекс	ФГ «Віталія» Буринського району	600 гол.	5,0	2013
Молочний комплекс	ТОВ АФ «Конотопська» Конотопського району	800 гол.	5,0	2013
Молочний комплекс	ТОВ «Вітчизна» Конотопського району	1200 гол.	9,0	2011
Доїльний зал	ТОВ «Кролевецький комбикормовий завод»	400 гол.	1,9	2011
Доїльний зал	ТОВ «Десна» Кролевецького району»	400 гол.	0,7	2011
Доїльний зал	ФГ «Віталія» Буринського району	600 гол.	3,2	2011
Доїльний зал	ТОВ «Лан» Сумського району	400 гол.	1,5	2011
Доїльний зал	ТОВ «Степ» Сумського району	400 гол.	1,5	2011
Доїльний зал	СЗАТ «Маяк» Тростянецького району	548 гол.	5,2	2011
Молокопроводи	ПСП «Онiкс» Шосткинського району	200 гол.	0,3	2011
Молокопроводи	ТОВ «Агроспаське» Кролевецького району	400 гол.	1,0	2011
Молокопроводи	ПрАТ «Райз-Максимко» Буринського р-ну	200 гол.	0,5	2011
Молокопроводи	ПрАТ «Райз-Максимко» Сумського району	400 гол.	0,5	2011
Молокопроводи	СТОВ «Ранок Гамаліївка» Конотопського району	200 гол.	0,3	2011

Продовження додатку 5

1	2	3	4	5
Молокопроводи	ТОВ «Лан» Сумського району	200 гол.	0,2	2011
Молокопроводи	ФГ «Віталія» Буринського району	400 гол.	0,5	2011
Молокопроводи	СЗАТ ім. Тельмана Роменського району	200 гол.	0,2	2011
Молокопроводи	ФГ «Кривозуб» Липоводолинського району	200 гол.	1,0	2011
Молокопроводи	ТОВ «АФ «Низи» Сумського району	200 гол.	0,5	2011
Молокопроводи	ТОВ «Ряснянське» Краснопільського р-ну	200 гол.	0,2	2011
Молокопроводи	СТОВ ім. Шевченка Лебединського району	400 гол.	0,2	2011
Молокопроводи	ПСП «Комишанське» Охтирського району	400 гол.	0,3	2011
Молокозавод	ССК «Ярославна» Путивльського району	5 т/добу	5	2012
Молокозавод	Білопільський район	100 т/добу	200	2014
Молокозавод	Лебединський район	3 т/добу	7,5	2012
М'ясопродуктовий підкомплекс				
Свинокомплекс	ТОВ АФ ім. Чапаєва Глухівського району	10000 гол.	10,0	2011
Свинокомплекс	ТОВ «Кролевецький комбикормовий завод»	10000 гол.	10,0	2014
Свиноферма	ТОВ «Сілва» Білопільського району	300 гол.	0,6	2011
Свиноферма	ТОВ «АК «Маяк» Сумського району	500 гол.	4,0	2011
Свинокомплекс	ТОВ «Ряснянське» Краснопільського району	10000 гол.	2,25	2011
Свиноферма	ФГ «Ян-2010» Липоводолинського району	80 гол.	0,2	2011
Ковбасний цех	ФГ «Апіс» Великописарівського району		1,0	2011
М'ясокомбінат	Сумський район	12 т/добу	150,0	2013
Птахівництво				
Птахокомплекс	ТОВ «Авіас» Сумського району	600 тис. гол	20,0	2011
Птахокомплекс	ТОВ «Сумський бекон» Сумського району	138 тис. гол	15,0	2011
Створення забійних потужностей		1 млн. гол. за рік		2013
Розвиток інфраструктури				
Будівництво оптового ринку с.-г. продукції «Північний»	м. Суми	5 га	20,0	2013

Продовження додатку 5

<i>Рибництво</i>				
Здійснення природоохоронних заходів та збільшення обсягів вирощування товарної риби	Сумська область		431,5	Щороку

БІЗНЕС-ПЛАН

**З УПРОВАДЖЕННЯ ВИРОБНИЦТВА КРУП
З ЛІНІЄЮ ФАСУВАННЯ**

СУМИ 2011

ЗМІСТ

Резюме (Паспорт)

Опис ринку

Опис лінії з виробництва круп

Виробничий план

Маркетинговий план

Фінансовий план

Ризики та шляхи їх мінімізації

РЕЗЮМЕ (ПАСПОРТ)

Назва	впровадження виробництва круп з лінією фасування
Мета	забезпечення населення регіону високоякісними крупами
Асортимент продукції	гречана, ячнева, пшенична, кукурудзяна, горохова крупи та пшоно
Потужність	гречка – 25, пшениця – 20, ячмінь – 16, горох – 30, просо – 25, кукурудза – 16 т/добу
Річне виробництво:	
горохова крупа	1372,5 тонни
пшоняна крупа	915 тонн
пшенична крупа	951,6 тонни
ячнева крупа	683,2 тонни
кукурудзяна крупа	488 тонн
гречана крупа	1141,4 тонни
Виручка від реалізації	33859,4 тис. гривень
Чисельність працюючих	2 особи
Річний фонд оплати праці	355 тис. гривень
Виробничі витрати	32549 тис. грн/рік
Чистий прибуток	982,8 тис. грн
Рентабельність	3%
Інвестиції	2166 тис. гривень
Термін окупності	2 роки 2 місяці

ОПИС РИНКУ

Борошномельно-круп'яна галузь промисловості відіграє важливу роль у забезпеченні населення, інших галузей харчової індустрії борошном та крупами. Найважливішими факторами, що впливають на результати діяльності борошномельно-круп'яних підприємств, є споживачі та сировинні ресурси.

Сумська область володіє достатнім потенціалом для заготівлі продовольчого зерна для виробництва борошна та круп. За потребою продовольчого та фуражного зерна Сумщина є самодостатнім регіоном. Обсяги виробництва зерна в Сумській області упродовж 1992-2009 років спостерігалися в межах 807–2366 тис. тонн. Причин зниження виробництва зерна декілька: проведене реформування сільськогосподарських підприємств, зменшення обсягів внесення мінеральних добрив тощо. Позитивним є те, що в останні роки намітилась тенденція до підвищення обсягів виробництва зерна.

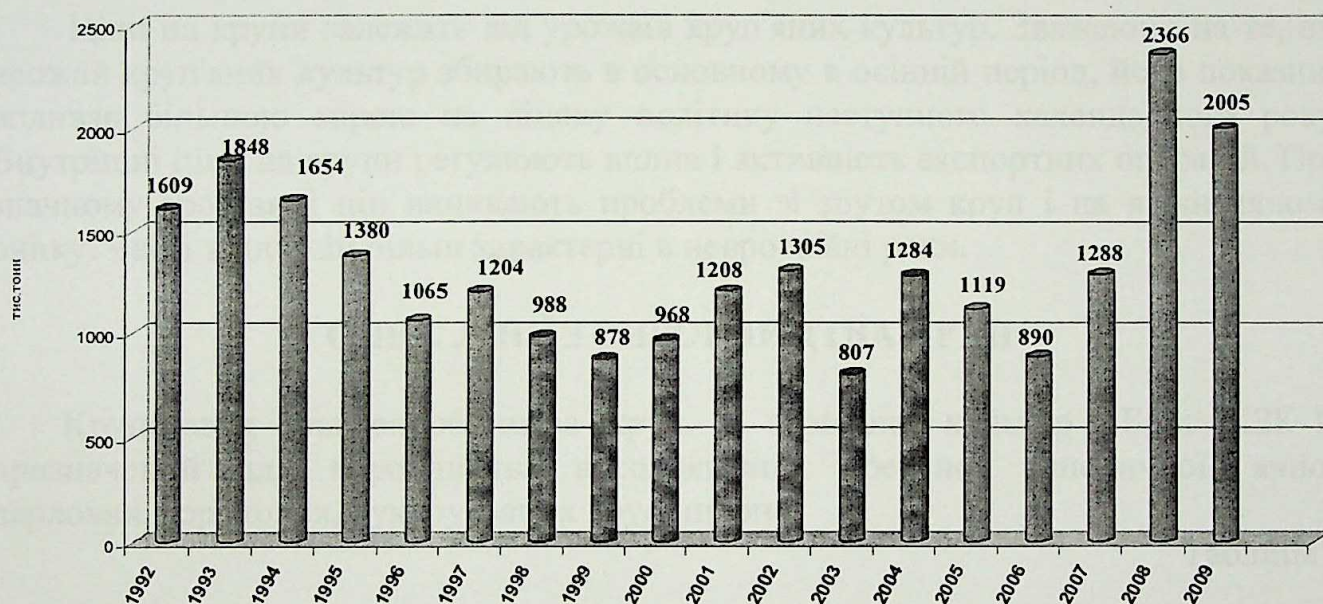

Рис. 1. Виробництво зерна в Сумській області упродовж 1992-2009 років, тис.тонн

Основною зерновою культурою в області, як за площею посіву, так і валовим збором є пшениця. В структурі посівних площ зернових культур пшениця займає 28% при валовому зборі в 831,3 тис. тонн. На другому місці кукурудза – 12% і 565,1 тис. тонн відповідно. На третьому ячмінь – 15% і 375,8 тис. тонн. На перспективу передбачається відносно сталим виробництво пшениці та ячменю, а по кукурудзі буде деяке збільшення обсягів виробництва.

Найбільшу частку у структурі виробництва круп займає пшениця, обсяг виробництва якої у 2009/2010 маркетинговому році склав 20,9 тис. тонн. Більша частка цієї зернової культури (12,1 тис. т) споживалася в регіоні. Виробництво ячменю та кукурудзи становило 11,8 та 10,5 тис. тонн відповідно. Частка експорту у загальному обсязі виробництва пшениці, ячменю та кукурудзи відповідно склала 43,1%, 50,8% та 47,6%

Таблиця 1

Регіональне використання зерна у 2009-2010 маркетинговому році

Показники	Обсяг, тис. т		
	Пшениця	Ячмінь	Кукурудза
Виробництво	20,9	11,8	10,5
Споживання	12,1	6,1	5,7
Залишки	3	0,8	0,8
Експорт	9	6	5
Імпорт	0,1	0	0

Ціни на крупи залежать від урожаїв круп'яних культур. Зважаючи на те, що врожай круп'яних культур збирають в основному в осінній період, його показник впливає більшою мірою на цінову політику наступного календарного року. Внутрішні ціни на крупи регулюють вплив і активність експортних операцій. При значному зростанні цін виникають проблеми зі збутом круп і на вітчизняному ринку. Часті зміни цін більш характерні в неврожайні роки.

ОПИС ЛІНІЇ З ВИРОБНИЦТВА КРУП

Крупозавод для виробництва круп із зернових культур «Бриг КЗК-1» призначений для виробництва високоякісних гречаної, пшеничної, ячної, перлових, горохових, кукурудзяних круп, пшона.

Таблиця 2

Продуктивність обладнання по сировині

Назва	кг/ч	т/добу
Пшениця	80-1000	20
Ячмінь	700-800	16
Горох	1200-1600	30
Просо	1000-1200	25
Кукурудза	700-900	16

Таблиця 3

Технічна характеристика «Бриг КЗК-1»

Технічні дані	Значення
Вихід товарної продукції:	
крупа пшенична нешліфована номерів 1,2,3 і «Артек»,%	73-78
крупа ячнева номерів 1,2,3,%	68-73
крупа перлова номерів 1,2,4,5,%	50-60
горох цілий і колотий,%	73-77
крупа пшоно з проса,%	60-65
крупа кукурудзяна дрібна,%	40
борошно кукурудзяне,%	15
Електропостачання	380 В, 50 Гц
Споживана потужність, кВт	63
Площа для розміщення обладнання, кв.м	120
Висота обладнання, м	5,8
Обслуговуючий персонал, осіб	2
Час переналагодження обладнання на іншу культуру, год	1-2

Лінія «Бриг-02» призначена для отримання гречаної крупи швидкого приготування за рахунок застосування гідротермічної обробки (ГТО) зерна гречки, що пройшла попереднє очищення від домішок.

Таблиця 4

Технічні характеристики «Бриг-02»

Показник	Значення
Продуктивність:	
по сировині, кг / год	240
по готовому продукту, кг / добу	5760
Вихід товарної продукції:	
Пропарена, %	65
Не пропарена, %	56
крупа проділ (січка):	
Пропарена, %	3
Не пропарена, %	10
Споживана потужність, кВт	60
Висота не менше, м	4
Обслуговування, осіб	2

Фасувально-пакувальний автомат «ПТПАК» виготовлений фірмою «Таурас-фенікс ЛТД» може з'єднуватися з різними видами дозаторів і застосовуватися з фасування та пакування сипучих, пильних продуктів у термозварювальну плівку.

ВИРОБНИЧИЙ ПЛАН

Для створення повного комплексу з переробки зернових культур планується впровадити виробництво круп шести різновидів. За основу взяти криті виробничі та складські приміщення, що є у підпорядкуванні підприємства.

Процес виробництва круп включає окремі технологічні операції, що поділяються на підготовку і первинну переробку сировини та безпосереднє виробництво.

Вихідне зерно з завантажувального бункера-ежектора подається пневмотранспортом у зерноочисний сепаратор, де здійснюється очищення зерна від зернових, мінеральних і різних інших домішок, що відрізняються від основного зерна аеродинамічними ознаками.

Очищене зерно подається на здвоєний бункер-ежектор і далі двома роздільними потоками на машини шелушильно-шліфувальні ЗШМ-0,4 Мд, де відбувається шелушіння (зняття верхніх плодових і квіткових оболонок з одночасним видаленням системою аспірації).

Отримане зерно пневмотранспортом направляється в бункер, розташований над модулем розмольним, далі самопливом надходить для подрібнювання у вальцовий верстат. Продукти розмелу круп, після подрібнювання проходять аспіраційний канал модуля, де відбираються легкі частки, мучка.

Аналогічно працює і другий канал ЗТІМ-0,4 Мд - модуль розмольний.

Ежектором, установленим на виході аспіраційного каналу, суміш круп подається в завантажувальні циклони кузовів А і Б отсіву, де розсіюється за номерами.

Після просівання кожен номер крупы самопливом направляється в аспіраційні колонки. Тут крупа проходить магнітний контроль, аспірується від легких домішок і направляється в мішкотару.

МАРКЕТИНГОВИЙ ПЛАН

Значну увагу необхідно приділяти збутовій політиці. Для цього необхідно досконало знати регіональний ринок, основних постачальників та споживачів молочної продукції. Привабливим каналом збуту продукції є її постачання у бюджетні заклади, до яких відносяться школи, дитячі садки, лікарні, підприємства громадського харчування тощо. Це привабливий канал збут для великих обсягів продукції на постійній основі, який задовольнятиме як виробника, так і споживача круп. При цьому необхідно передбачити технічні умови поставки продукції.

Реалізація продукції може здійснюватися через поставку в роздрібну мережу, а саме продовольчі магазини, місця лоточної торгівлі або через посередницькі

структури в інші регіони. Основним при цьому є завчасне визначення можливих каналів збуту продукції та укладення відповідних договорів.

Сучасні потреби ринку вимагають новий підхід до оформлення вигляду виробленої продукції, а також зручності транспортування та зберігання.

Сучасні пакувально-фасувальні лінії повністю автоматизовані, мають можливість програмування процесу фасування та пакування продукту, що зводить людський фактор до мінімуму.

Фасувально-пакувальна лінія доповнюється автоматом групової упаковки що завершує остаточний вигляд товару, який пропонується на ринок збуту.

Зручна кольорова упаковка заохочує споживача до придбання товару, що є запорукою найкращого збуту.

З урахуванням ситуації на ринку середньорічні оптово-відпускні ціни на готову продукцію лінії з виробництва круп становитимуть: горохова крупа – 2582 грн/т, пшоняна крупа – 5135,41 грн/т, пшенична крупа – 2171,99 грн/т, ячнева крупа – 2563,15 грн/т, кукурудзяна крупа – 2875,5 грн/т, гречана крупа – 15637,65 грн/т.

Таблиця 5

Виручка від реалізації продукції

Продукція	Річний обсяг продажу, т	Оптова ціна, грн/т	Виручка, тис. грн.
Горохова крупа	1372,5	2582	3544,7
Пшоняна крупа	915	5135,41	4698,9
Пшенична крупа	951,6	2171,99	2066,9
Ячнева крупа	683,2	2563,15	1751,1
Кукурудзяна крупа	488	2875,5	1403,2
Гречана крупа	1141,4	15637,65	17848,8
Разом	-	-	31313,7

Ураховуючи ціни та обсяги реалізації продукції, виручка від реалізації продукції становитиме 31,4 млн. гривень.

ФІНАНСОВИЙ ПЛАН

Лінія з виробництва круп з лінією фасування (з урахуванням монтажно-налагоджувальних робіт) потребує до 2,2 млн. гривень.

Основною статтею виробничих витрат є придбання сировини. За умови розміщення лінії базі філії Державного підприємства «Державна продовольча зернова корпорація України» «Сумський комбінат хлібопродуктів» забезпечення сировиною здійснюватиметься за рахунок придбання сировини як у сільськогосподарських підприємств, так і в господарств населення.

Таблиця 6

Виробничі витрати

Статті витрат	Сума, тис. грн
Кількість сировини	30339,5
Допоміжні матеріали	550,491
Електроенергія	605,636
Заробітна плата	257,687
Нарахування на заробітну плату	97,071
Амортизація	433,2
Загальновиробничі витрати	90,501
Адміністративні витрати	100,703
Витрати на збут	73,9
Всього	32549,00

В структурі витрат найбільшу питому вагу займає сировина 93,2%. Витрати на електроенергію визначаються в залежності від енергоспоживання та діючого тарифу 0,82 грн/кВт становитимуть 605,6 грн./рік, заробітна плата з нарахування становить 354,76 гривень. На допоміжні матеріали передбачається виділяти 550,5 тис. грн/рік. Отже, загальні річні витрати оцінюються на рівні 32,5 млн. гривень.

Таблиця 7

Ефективність діяльності

Показники	Сума, тис. гривень
Виручка (дохід)	33859,4
Загальні витрати	32549,0
Валовий прибуток	1310,4
Чистий прибуток	982,8
Рентабельність, %	3
Термін окупності, роки	2,2

Доцільність проекту визначається, виходячи з розміру отриманого прибутку та терміну окупності капіталовкладень. З урахуванням вищезазначених цін реалізації круп, дохід (виручка) від його продажу становитиме 33,8 млн. гривень. При цьому чистий прибуток за підсумками річної діяльності планується на рівні 982,8 тис. гривень. При збереженні такого рівня доходності бізнесу капіталовкладення окупляться впродовж 2 років 2 місяців.

РИЗИКИ ТА ШЛЯХИ ЇХ МІНІМІЗАЦІЇ

До можливих ризиків реалізації цього бізнес-проекту належать:
політичні (нестабільність політичної влади, зміна законодавства тощо);
господарські, зокрема:

виробничий ризик, пов'язаний з можливістю невиконання фірмою своїх зобов'язань за контрактом або договором із замовником;

фінансовий ризик, пов'язаний з можливістю невиконання фірмою своїх фінансових зобов'язань перед інвесторами;

інвестиційний ризик, пов'язаний з можливістю знецінення інвестиційно-фінансового портфеля;

валютний ризик, пов'язаний з можливістю коливань ринкових ставок гривні та інших курсів валют;

юридичний ризик, пов'язаний з неправильним чи неправомірним оформленням документів, укладанням угод;

страховий ризик, ризик страхової компанії, пов'язаний з адекватністю формування страхових тарифів;

інноваційний ризик, ризик відхилення від мети в разі вкладання коштів у виробництво інноваційного продукту, науково-дослідні та конструкторські роботи;

форс-мажорні обставини (ризик стихійних лих, втрати майна при пожежі тощо).

Одним із видів господарського ризику є маркетинговий ризик, що є ключовим в умовах ринкових відносин. Він зумовлений невизначеністю попиту на продукцію та на ефективність діяльності підприємства. Не менш небезпечним є ризик зміни цін. Однак, якщо у втратах підприємства від відсутності попиту на продукцію, що випускається, винним цілком і повністю можна вважати саме ж підприємство, то втрати від коливання цін часто пов'язані з об'єктивними і не передбачуваними процесами в економіці країни або ряду країн.

Резюме (Паспорт)

Опис продукту

Опис підприємства

Виробничий план

Маркетинговий план

Фінансовий план

Ризики та шляхи їх мінімізації

БІЗНЕС-ПЛАН

ЗІ СТВОРЕННЯ МІНІ-ЗАВОДУ З ПЕРЕРОБКИ МОЛОКА

СУМИ 2011

РЕЗЮМЕ (ПАСПОРТ)

- Резюме (Паспорт)
- Опис ринку
- Опис підприємства
- Виробничий план
- Маркетинговий план
- Фінансовий план
- Ризики та шляхи їх мінімізації

Річний випуск продукції	10 тис. т
молоко жирне 2,5% жирності	720 тис.
кефір 1% жирності	180 тис.
сметана 20% жирності	180 тис.
сир кисломолочний 9% жирності	130 тис.
йогурт 1,5 жирності	120 тис.
сир м'який розсипний 45% жирності	60 тис.
масло вершкове 72,5% жирності	40 тис.
Вартість сировини	1070 тис. гривень
Чисельність працівників	15 осіб
Річний фонд оплати праці	174,5 тис. гривень
Виробничі витрати	13,5 млн. гривень
Чистий прибуток	2384 тис. гривень
Рентабельність	17,7%
Інвестиції	9,2 млн. гривень
Термін окупності	3 роки 9 місяців

РЕЗЮМЕ (ПАСПОРТ)

Назва	створення міні-заводу з переробки молока
Мета	забезпечення населення регіону молочними продуктами
Асортимент продукції	молоко питне 2,5% жирності, кефір 1% жирності, сметана 20% жирності, сир кисломолочний 9% жирності, йогурт 1,5 жирності, сир м'який розсільний 45% жирності, масло вершкове 72,5% жирності
Потужність	10 тонн переробки сировини за добу
Річне виробництво:	
молоко питне 2,5% жирності	720 тонн
кефір 1% жирності	180 тонн
сметана 20% жирності	180 тонн
сир кисломолочний 9% жирності	180 тонн
йогурт 1,5 жирності	180 тонн
сир м'який розсільний 45% жирності	108 тонн
масло вершкове 72,5% жирності	49 тонн
Виручка від реалізації	20781,4 тис. гривень
Чисельність працюючих	15 осіб
Річний фонд оплати праці	574,5 тис. гривень
Виробничі витрати	13,5 млн. грн/рік
Чистий прибуток	2384 тис. гривень
Рентабельність	17,7%
Інвестиції	9,2 млн. гривень
Термін окупності	3 роки 9 місяців

ОПИС РИНКУ

Чисельність нинішніх молочних заводів у порівнянні з радянським періодом скоротилася майже втричі. Більшість діючих підприємств були збудовані щонайменше 25-30 років тому та мають обладнання, яке відпрацювало передбачувані амортизаційні терміни. Це призводить до додаткових витрат на утримання приміщень надмірного енергоспоживання, негативно впливає на якість продукції. Як наслідок, переробники не в повній мірі задовольняють потреби ринку.

В області існує 6 молокопереробних підприємств загальною потужністю 721,8 тис. тонн переробки сировини за рік. Упродовж 2010 року на молокопереробних підприємствах на 9,8% зменшилися обсяги переробленої продукції.

Упродовж 2010 року на вітчизняному молочному ринку спостерігалось скорочення обсягів виробництва продукції. Так у порівнянні з 2009 роком виробництво молока обробленого зменшилося на 2,2%, масла вершкового – 4,4%, свіжого сиру неферментованого та сиру кисломолочного – 10,1%, сирів жирних – 6,7%, продуктів кисломолочних – 28,1%.

Зростання цін на сировину вплинуло на подорожчання молокопродукції. Якщо впродовж нинішнього року індекс споживчих цін на продукти харчування зріс на 8,9%, то зокрема молоко подорожчало на 8,9%, масло – 5,4%, сир і м'який сир (творог) – 26,1%.

Молокопереробні підприємства практично відмовилися від виробництва продукції, на яку існує державне регулювання. Зокрема, замість молока пастеризованого 2,5% жирності пропонується до продажу молоко із жирністю 2,6-2,7%, що коштує з урахуванням поточних витрат, норми прибутку 6,70-7,00 грн./л і вище. Ціни на тверді сири теж коливаються. Після значного подорожчання у вересні-жовтні на 15-20 грн/кг, у листопаді-грудні відбулося зниження цін на 5-8%. Відтак, ситуація на ринку молока далека від стабільної та має всі підстави для подальшого коливання цін.

При щорічній раціональній нормі споживання молока та молочної продукції в розрахунку на одну особу на рівні 380 кг, фактичне споживання становить лише 212 кг, що на 44% менше за потребу. Достатня пропозиція молочної продукції в роздрібній мережі є умовною, оскільки існуючі ціни не відповідають рівню купівельної спроможності споживачів. Тож при зниженні цін на відповідні товари безумовно підвищиться попит.

Відтак наповнення ринку якісною молочною продукцією за доступними цінами можна досягти за рахунок будівництва сучасних міні-заводів.

Існує декілька варіантів розміщення молочних заводів. Одним із більш прийнятних є будівництво заводу на базі агропідприємства з розвиненим молочним скотарством. При цьому виробники молочної сировини можуть повністю або частково забезпечувати власні переробні потужності. Тож для виробників молока це наступний крок в розвитку власного бізнесу.

Актуальним є створення молочного заводу на кооперативних засадах шляхом дольової участі зацікавлених агроформувань. Доречною при цьому є підтримка органів місцевої влади та органів місцевого самоврядування, оскільки від впровадження такого проекту виграють всі його учасники. Виробники молочної сировини матимуть можливість впливу на формування закупівельних цін та отримання додаткових доходів від реалізації кінцевої продукції. Для влади буде позитивним фактор соціально-економічного зростання адміністративно-територіальної одиниці завдяки створенню робочих місць, збільшенню надходжень до бюджету, задоволенню потреб споживачів тощо. До того ж органи самоуправління можуть прийняти відповідні програми розвитку, в яких передбачити можливу компенсацію виплат за користування кредитами банківських установ або розглянути інші варіанти підтримки.

Молочні заводи малої потужності є одним із раціональних варіантів інвестицій у аграрний бізнес, особливо для тих господарюючих суб'єктів, які тривалий час займаються виробництвом молока. На ринку склалася сприятлива ситуація для входження в молокопереробний бізнес та зміцнення позицій на регіональному рівні. Результати впровадження таких проектів матимуть як економічну доцільність, так і соціальне значення.

ОПИС ПІДПРИЄМСТВА

Для повноцінного функціонування молочного заводу необхідно приміщення площею до 700 кв. метрів, висотою стелі не нижче 3 метрів. Приміщення розподіляється на виробничі та обслуговуючі дільниці. Зокрема, дільниці з приймання, резервування молока та з виробництва цільномолочної продукції, сиру, масла вершкового. До обслуговуючих приміщень належать санітарно-гігієнічні кімнати, місця для відпочинку обслуговуючого персоналу, склади, коридори тощо.

Підлога має бути водостійкою, підвищеної твердості, легко митися. Залежно від призначення приміщення поверхня підлоги повинна мати ухил (1,5-2 градуси) у напрямі каналізаційних грат.

У виробничих цехах стеля та стіни мають бути гладкими світлого кольору, обробленими антигрибковими матеріалами; вікна та двері - герметичними та передбачати можливість частого миття їх водою.

Молочний завод має використовувати артезіанську воду, яка відповідає вимогам питної та технічної води в залежності від призначення. Стаціонарне обладнання з використанням води для виробничих, гігієнічних та санітарних цілей повинно бути зв'язане з каналізаційною системою.

Завод передбачає наявність системи вентиляції виробничих та обслуговуючих дільниць. Установлене вентиляційне обладнання має запобігти конденсату водяної пари в приміщеннях. Проте така система не повинна створювати протягів, викликати переохолодження чи перегріву робочих зон. Температура у виробничих залах має бути в межах 18-22°C.

Запропонований до розгляду проект передбачає обґрунтування доцільності будівництва сучасного заводу з переробки молока потужністю 10 тонн за добу, енергоспоживанням не більше 500 кВт/добу, площею для розміщення обладнання – не більше 250 м², чисельністю обслуговуючого персоналу – 12-15 осіб.

Таблиця 1

Технічна характеристика міні-заводу

Показники	Значення
Потужність переробки сировини, т/добу	10
Енергопотужність, кВт	500
Витрати води, м ³ /добу	15
Температура нагрівання молока, t °C	92+/-2
Температура охолодження молока, t °C	6+/-2
Площа під обладнанням, м ² , не більше	250
Висота приміщення, мм, не більше	3000
Чисельність обслуговуючого персоналу, чол	12-15
Джерело електроживлення	380/220Вт; 50Гц

Такі технічні параметри міні-заводу є більш оптимальними.

ВИРОБНИЧИЙ ПЛАН

Міні-заводом передбачається виробництво широкого асортименту молочної продукції, а саме пастеризованого молока, кефіру, йогуртів, сметани, кисломолочного та м'якого сиру, вершкового масла.

Запланований місячний обсяг виробництва продукції становить молоко питне 2,5% жирності – 60 тонн, кефір 1% жирності – 15 тонн, сметана 20% жирності – 15 тонн, сир кисломолочний 9% жирності – 15 тонн, йогурт 1,5 жирності – 15 тонн, сир м'який розсільний 45% жирності – 9 тонн, масло вершкове 72,5% жирності – 4,1 тонни.

Процес виробництва молочних продуктів включає окремі технологічні операції, які поділяються на підготовку і первинну переробку сировини та безпосереднє виробництво. Зокрема, технологічний процес виготовлення питного пастеризованого молока складається із приймання та якісної оцінки сировини, очищення, нормалізації за вмістом жиру, гомогенізації, пастеризації, охолодження та фасування.

При виробництві кисломолочних продуктів використовують молоко не нижче I гатунку, кислотністю не вище 20⁰T та за механічним забрудненням не нижче I групи. Після первинної обробки, що передбачає гомогенізацію та пастеризацію, молоко охолоджують та подають у місткості для сквашування. Після дозрівання продукту відбувається його фасування.

Технологія виробництва масла вершкового передбачає виділення вершків (сепарація), їх нормалізацію, пастеризацію, охолодження і дозрівання вершків. Після чого їх збивають, промивають та подають на розфасовку.

Виробництво м'якого сиру характеризується проведенням наступних технологічних операцій: пастеризація молока та підготовка до сквашування, зсідання молока, розрізування згустку і обробка сирної маси, її формування і пресування, соління сиру, його дозрівання та фасування.

Організація технологічного процесу є основним у діяльності молокопереробного заводу, від якого залежатиме кінцевий результат господарювання.

МАРКЕТИНГОВИЙ ПЛАН

Значну увагу у молокопереробному бізнесі необхідно приділяти збутовій політиці. Для цього необхідно досконало знати регіональний ринок, основних постачальників та споживачів молочної продукції. Привабливим каналом збуту продукції є її постачання в бюджетні заклади, до яких належать школи, дитячі садки, лікарні, підприємства громадського харчування тощо. Це привабливий канал збут для великих обсягів продукції на постійній основі, який задовольнятиме як виробника, так і споживача молочної продукції. При цьому необхідно передбачити технічні умови поставки продукції, зокрема відповідність до температурних режимів, санітарних вимог, що впливатиме на кінцеву якість товару.

Реалізація продукції може здійснюватися через поставку в роздрібну мережу, а саме продовольчі магазини, місця лоточної торгівлі або через посередницькі структури в інші регіони. Основним при цьому є завчасне визначення можливих каналів збуту продукції та укладення відповідних договорів.

Готова продукція має бути упакована з урахуванням зручності для споживачів, забезпечення безпечності та збереження якості продукції.

Таблиця 2

Упаковка продукції

Продукція	Упаковка	Вага од. продукції, кг
Молоко питне	поліетелен, пакет	1,0
Кефір	поліетелен, пакет	0,5
Йогурт	поліетелен, пакет	0,5
Сметана	поліетелен, пакет	0,5
Сир кисломолочний	поліетелен, лоток	0,5
Сир м'який у розсолі	вакуумна упаковка	0,5
Масло вершкове	пергамент	0,2

З урахуванням ситуації на ринку молока та молочної продукції середньорічні оптово-відпускні ціни на готову продукцію проектного підприємства

становитимуть: на молоко питне 2,5% жирності – 5,7 грн/кг, кефір 1% жирності – 7,41 грн/кг, сметану 20% жирності – 13,5 грн/кг, сир кисломолочний 9% жирності – 28,8 грн/кг, йогурт 1,5% жирності – 7,65 грн/кг, масло вершкове 72,5% жирності – 51 грн/кг.

Виручка від реалізації продукції

Таблиця 3

Продукція	Річний обсяг продажу, т	Оптово- відпускна ціна, грн/кг	Виручка, тис. грн.
Молоко питне 2,5% жирності	720,0	5,70	4 104,0
Кефір 1% жирності	180,0	7,41	1 333,8
Сметана 20% жирності	180,0	13,50	2 430,0
Сир кисломолочний 9% жирності	180,0	28,80	5 184,0
Йогурт 1,5% жирності	180,0	7,65	1 377,0
Сир м'який розсільний 45% жирності	108,0	35,70	3 855,6
Масло вершкове 72,5% жирності	49,0	51,00	2 497,0
Разом	x	x	20 781,4

Ураховуючи ціни та обсяги реалізації продукції виручка від реалізації продукції становитиме 20,8 млн. гривень.

ФІНАНСОВИЙ ПЛАН

Будівництво модульного молочного заводу із легких сталевих тонкостінних конструкцій потребує до 4,4 млн. грн., придбання основного та додаткового виробничого обладнання – 4,2 млн. гривень, трьох одиниць вантажних машин, меблів та оргтехніки – 650 тис. гривень. загальна сума капіталовкладень планується на рівні 9,2 млн. гривень.

Інвестиції

Таблиця 4

Основні засоби виробництва	Вартість, тис. грн.
Будівлі і споруди	4 375,0
Обладнання	4 200,0
Транспортні засоби, меблі, оргтехніка	620,0
Усього	9 195,0

Основною статтею виробничих витрат є придбання сировини. За умови розміщення міні-заводу на базі сільськогосподарського підприємства

забезпечення сировиною здійснюватиметься за рахунок власного виробництва. За інших обставин переробне підприємство буде конкурувати з іншими заводами щодо забезпечення молочною сировиною. При цьому розглядатимуться варіанти придбання молока як у сільськогосподарських підприємств, так і у господарств населення.

Впродовж року ціни на молочну сировину часто змінюються. Як правило, вони є нижчими у весняно літній період та вищими восени та взимку. У цьому році закупівельні ціни на молоко, вироблене у сільськогосподарських підприємств не опускалися нижче 2,6-2,8 грн/кг, та у господарствах населення – 1,8-2,0 грн/кг. Станом на середину грудня 2010 року закупівельна ціна на молоко вищого ґатунку становила 3,7-4,0 грн/т та на молоко, придбане у господарств населення, від 2,3 до 3,0 грн/кг.

З урахуванням середньорічної закупівельної ціни на молоко 3,1 грн/кг, потреби в сировині – 3;7 тис. т/рік, витрати за цією статтею становитимуть 11,4 млн. гривень.

Таблиця 5

Виробничі витрати

Статті витрат	Сума, тис. грн
Сировина	11 432
Оплата праці, нарахування	575
Електроенергія	150
Водозабезпечення та водовідведення	46
Основні та допоміжні матеріали	266
Пально-мастильні матеріали	225
Обслуговування та ремонт	26
Амортизація	607
Інші витрати	133
Усього	13 459

Значний вплив на загальні витрати має оплата праці персоналу. Для забезпечення безперебійної роботи заводу необхідно мати директора, інженера-технолога, майстрів – 2 осіб, лаборантів – 2 осіб, операторів – 4 осіб, водіїв-експедиторів – 3 осіб, слюсарів-електриків – 2 осіб. Загальна чисельність працюючих розглядається на рівні 15 осіб із річним фондом оплати праці та нарахуваннями 574,5 тис. гривень.

Таблиця 6

Витрати на персонал

Персонал	Чисельність, осіб	Штатний оклад, грн	Фонд оплати праці, грн/міс	Річний фонд оплати праці з нарахуваннями, грн
Директор	1	3 500	3 500	57 288
Інженер-технолог	1	3 200	3 200	52 378
Майстер	2	2 600	5 200	85 114
Лаборант	2	2 400	4 800	78 566
Оператори	4	2 200	8 800	144 038
Водій-експедитор	3	2 000	6 000	98 208
Слюсар-електрик	2	1 800	3 600	58 925
Разом	15	х	35 100	574 517

Витрати на електроенергію визначаються в залежності від енергоспоживання 500 кВт/добу та діючого тарифу 0,82 грн/кВт становитимуть 150 тис. грн./рік; водозабезпечення з розрахунку споживання 15 куб. метрів за добу, тарифу на підведення води – 4,21 грн/м³ та стоки – 4,24 грн/м³ планується на рівні 46 тис. грн./рік. Річна потреба в пально-мастильних матеріалах для забезпечення постачання готової продукції в роздрібну мережу власного автотранспорту та підвезення молоко-сировини становитиме 225 тис. гривень.

На основні та допоміжні матеріали передбачається виділяти 266 тис. грн./рік; технічне обслуговування та ремонти планується проводити в межах 26 тис. грн./рік; річні амортизаційні відрахування - 607 тис. гривень. Інші витрати розрахунково становитимуть 1% від суми попередніх витрат, або до 133 тис. гривень. Отже, загальні річні витрати оцінюються на рівні 13,5 млн. гривень.

Таблиця 7

Ефективність діяльності

Показники	Сума, тис. грн
Виручка (доход)	20 781
Загальні витрати	13 459
Валовий прибуток	7 322
Податок на додану вартість	1 447
Податок на прибуток	1 469
Плата за користування кредитом	2 023
Чистий прибуток	2 384
Рентабельність, %	17,7
Термін окупності, роки	3,9

Доцільність проекту визначається, виходячи з розміру отриманого прибутку та терміну окупності капіталовкладень. З урахуванням вищезазначених цін реалізації молочної продукції дохід (виручка) від його продажу становитиме 20,8 млн. гривень. При цьому чистий прибуток за підсумками річної діяльності планується на рівні 2,4 млн. гривень. Рентабельність виробництва дорівнюватиме 17,7%. При збереженні такого рівня доходу бізнесу капіталовкладення окупляться впродовж 3 років 9 місяців.

БІЗНЕС – ПЛАН

**ЗІ СТВОРЕННЯ ПІДПРИЄМСТВА З ВИРОБЛЕННЯ
ВОЛОКНА ТА ПАЛИВНИХ ПЕЛЕТІВ З ТРЕСТИ
КОНОПЕЛЬ, ОТРИМАНОЇ ПІСЛЯ ЗБИРАННЯ НАСІННЯ
ЗЕРНОЗБИРАЛЬНИМ КОМБАЙНОМ**

ЗМІСТ

Резюме (Паспорт)

Опис ринку

Опис підприємства

Виробничий план

Маркетинговий план

Фінансовий план

Ризики та шляхи їх мінімізації

Виручки від реалізації

Ефективність проекту

Річний фінансовий результат

Виробничі витрати

Чистий прибуток

Рентабельність

Інвестиції

Термін окупності

РЕЗЮМЕ (ПАСПОРТ)

Назва	створення підприємства з виробництва волокна та паливних пелетів з трести конопель, отриманої після збирання насіння зернозбиральним комбайном
Мета	розвиток галузі коноплярства, створення нових робочих місць в регіоні, забезпечення внутрішнього та зовнішнього ринку екологічно чистою сировиною, альтернативними видами палива
Асортимент продукції	Однотипне волокно, паливні пелети
Потужність	1,5 тис тонн однотипного волокна, 4,5 тис. тонн паливних пелетів у рік
Виручка від реалізації	Однотипне волокно-1500 тис. дол. США; Паливні пелети-450 тис. дол. США
Чисельність працюючих	19 осіб
Річний фонд оплати праці	100 тис. дол. США
Виробничі витрати	790,3 тис. дол. США/рік
Чистий прибуток	582,9 тис. дол. США
Рентабельність	42,6%
Інвестиції	1338 тис. дол.США
Термін окупності	2 роки

ОПИС РИНКУ

Коноплярство є традиційною галуззю сільськогосподарського виробництва України. Зростання попиту на конопляне волокно в світі пов'язане із розширенням його нетрадиційного використання для заміни синтетичних матеріалів.

Коротке волокно використовується на виготовлення шпагату, мотузок, канатів, застосовується як обтирочний, пакувальний матеріал, як ущільнювач.

У процесі переробки коноплепродукції виходить побічна сировина (костра), яка застосовується для одержання різних матеріалів та речовини. З відходів конопель виготовляються меблеві та будівельні плити, утеплювачі, гранулят для будівництва автомобільних доріг, повітряні та водяні фільтри, сорбенти, наповнювачі композиційних матеріалів різного призначення, порошок та вибухові матеріали.

Одним із перспективних напрямків використання костри конопель є виготовлення з неї альтернативного біопалива. За своєю теплотворністю брикети та пелети з костриці конопель займають проміжне місце між кам'яним вугіллям та деревиною. Крім того, на відміну від традиційних видів палива коноплі – швидко відновлювальна сировина. Використовуючи брикети з конопель для опалення бюджетних установ (навчальні заклади, дитячі садки, лікарні та ін.) можна, якщо не в повному обсязі, то хоча б частково скоротити видатки на ці цілі.

Таким чином, значення вирощування конопель, як джерела відновлювальної натуральної сировини, яка необхідна практично в усіх галузях промисловості як у Сумській області, так і в Україні, важко переоцінити. Тому проблема збільшення випуску коноплепродукції в області є дуже важливою.

Слід відзначити, що ситуація в коноплярстві як на Сумщині, так і в Україні в цілому залишається досить складною. Необґрунтовані вимоги правоохоронних органів стосовно ліцензування та платної охорони посівів конопель значно погіршили ситуацію в галузі.

Чисельність нинішніх коноплепереробних заводів у порівнянні з радянським періодом скоротилася майже втричі. Більшість діючих підприємств були збудовані щонайменше 25-30 років тому та мають обладнання, що відпрацювало передбачувані амортизаційні терміни. Це призводить до додаткових витрат на утримання приміщень надмірного енергоспоживання, негативно впливає на якість продукції. Як наслідок, переробники не в повній мірі задовольняють потреби ринку.

На Сумщині в останні роки розміщується третина посівів конопель і виробляється майже половина всього обсягу волокна України. Посіви конопель на Сумщині зосереджені в Глухівському районі (Інститут луб'яних культур НААН). В області залишились 3 коноплепереробні заводи: Глухівський, Воздвиженський та Коровинський з проектною потужністю переробки 1000 тон волокна в рік кожен.

У 2010 році поновив свою діяльність Харківський канатний завод (ТОВ «Канат-сировина»), що в 2011 році планує інвестувати кошти в Коровинський коноплепереробний завод для вирощування конопель на площі 200 гектарів.

Також у 2011 році ТОВ «Неплюєвські ворота» планують розпочати виробництво коноплепродукції у Ямпільському районі.

Існує декілька варіантів розміщення коноплезаводів. Одним із більш прийнятних є будівництво заводу на базі агропідприємства з вирощування конопель. При цьому виробники коноплесировини можуть повністю або частково забезпечувати власні переробні потужності. Подібні приклади господарювання знайшли застосування в інших галузях. Для влади буде позитивним фактор соціально-економічного зростання адміністративно-територіальної одиниці завдяки створенню робочих місць, збільшенню надходжень до бюджету, задоволенню потреб споживачів тощо.

Коноплезаводи є одним із раціональних варіантів інвестицій у аграрний бізнес. Результати впровадження таких проектів матимуть як економічну доцільність, так і соціальне значення.

ОПИС ПІДПРИЄМСТВА

Випуск обладнання для вироблення волокна конопель здійснювався двома підприємствами: Івановським механічним заводом м. Іваново Російської Федерації та заводом «Псковмаш» м. Псков Російської Федерації, проте на цей час воно не випускається, тому для переробки може бути використано тільки обладнання, що застосовується для вироблення короткого волокна льону. В цьому випадку агрегат для вироблення волокна з трести конопель, отриманої після збирання насіння зернозбиральним комбайном, буде складатися з наступних машин, що випускаються Івановським механічним заводом та підприємством «Псковмаш»:

Таблиця 1

Перелік обладнання

Назва обладнання	Ціна, дол. США
1. Живильник ПЛ	22500-00
2. М'яльна машина М-110-Л2	36000-00
3. Трясильна машина ТЛ-135	14762-00
4. Машина тіпально-розпушувальна МТР	44505-00
5. Лінія пресування короткого волокна в потоці ЛПК	54286-00
6. Лінія для виробництва паливних пелетів	43750-00
Усього	215803-00

Потужність виробництва продукції становитиме:

- 1 рік – однотипне волокно - 500 тонн;
паливні пелети - 1000 тонн.
- 2 рік – однотипне волокно - 1000 тонн;
паливні пелети - 2000 тонн.

3 рік та наступуючі роки:

однотипне волокно - 1500 тонн;
паливні пелети - 4500 тонн.

ВИРОБНИЧИЙ ПЛАН

У виробничій практиці коноплярства України розрізняють два основні напрямки використання продукції: двосторонній та волокнистий.

Під час двостороннього напрямку збирання урожаю здійснюється в період біологічної стиглості, коли закінчується процес формування насіння та волокна.

При волокнистому напрямку використання ставиться завдання отримання високого врожаю волокна, при цьому насіння не отримують, а збирання здійснюють в період технічної стиглості. Цьому напрямку використання конопель сприяють погодно-кліматичні умови зон її вирощування, що дозволяє отримувати в процесі росяного мочіння високоякісну конопляну тресту та відповідно виробляти з неї в умовах коноплезаводів якісне волокно.

Традиційна технологія збирання насінневих конопель базується на використанні двох машин – коноплежнивarki ЖК-1,9 та молотарки для снопів МЛК-4,5 і потребує значних витрат ручної праці, найвагоміші з них наступні: обмолочування снопів соломі конопель на молотарці - 49%, вивіз снопів з поля - 29,99% та піднімання снопів після жатки і встановлення їх для природного сушіння в конуси - 12,33%. Недоліком цієї технології є те, що втрати насіння становлять 30% і більше, однією з причин яких є значний інтервал часу між природним сушінням снопів у суслоних та їх обмолочуванням.

Запропонована технологія вироблення однотипного волокна конопель орієнтована на двостороннє використання продукції конопель – насіння та волокно у вигляді однотипної маси, де процеси збирання насіння та трести конопель можуть бути повністю механізованими.

Збирання насінневих конопель здійснюється зернозбиральними комбайнами типу Домінатор-208 МЕГА, Дніпро-350, Lexion-460, Lexion-550, Case-8010 у фазі стиглості насіння до 90%. Зібране насіння проходить первинне очищення, сушіння та сортування. Стебла конопель після збирання насіння зернозбиральним комбайном перетворюються в тресту за період з осені по весну наступного року. Механізоване збирання трести конопель здійснюється в декілька етапів, серед яких: прикотковування стебел катками типу ЗКВГ-1,4, згрібання стебел у валок граблями ГВР-6, ГВК-6, підбирання валка прес-підбирачем типу ПРП-1,6 з формуванням рулону, навантаження рулонів на транспортні засоби навантажувачем типу ПФ-0,5 з пристроєм ППЛ-0,5 та транспортування їх на переробні підприємства.

МАРКЕТИНГОВИЙ ПЛАН

Значну у вагу необхідно приділяти збутовій політиці. Для цього необхідно досконало знати регіональний ринок, основних постачальників та споживачів конопляної продукції.

Постійну потребу в однотипному волокні (в обсязі 2000 тон рік) відчуває Харківський канатний завод, що виробляє з його різнобічну продукцію. Привабливим каналом збуту паливних пелетів є їх постачання у бюджетні заклади, до яких відносяться школи, дитячі садки, лікарні тощо. Це привабливий канал збуту для великих обсягів продукції на постійній основі, який задовольнятиме як виробника, так і споживача палива.

З урахуванням ситуації на ринку коноплепродукції середньорічні ціни на готову продукцію проектного підприємства становитимуть: на волокно однотипне – 1000 дол.США/т, паливні пелети – 100 дол.США/т

Таблиця 2

Виручка від реалізації продукції

Продукція	Річний обсяг продажу, т	Ціна, дол.США/т	Виручка, тис. дол.США
Однотипне волокно	1,5тис	1000-00	1500-00
Паливні пелети	4,5 тис	100-00	450-00
Разом	х	х	1950-00

Ураховуючи ціни та обсяги реалізації продукції виручка від реалізації продукції становитиме 1950 тис.дол.США.

ФІНАНСОВИЙ ПЛАН

Будівництво заводу потребує придбання основного та додаткового виробничого обладнання – 215,8 тис.дол.США., загальна сума капіталовкладень планується на рівні 516,9 тис.дол.США.

Таблиця 3

Орієнтовний кошторис витрат на перший рік впровадження проекту

Статті витрат	У відсотках до вартості обладнання	Сума, дол.США
1. Придбання технологічного обладнання (без транспортних витрат)	-	215803-00
2. Розробка технічного проекту, монтаж та налагоджувальні роботи	До 50	107900-00
4. Закупівля трести конопель (1500 тонн), 100 доларів за тонну		150000-00
5. Непередбачувані витрати	20	43160-00
Усього:		516863-00

Основною статтею виробничих витрат є придбання сировини. За умови розміщення заводу на базі сільськогосподарського підприємства забезпечення сировиною здійснюватиметься за рахунок власного виробництва. За інших обставин переробне підприємство буде конкурувати з іншими заводами щодо забезпечення сировиною.

З урахуванням закупівельної ціни на тресту конопель 100 дол.США/т, потреби в сировині – 6 тис. т/рік, витрати за цією статтею становитимуть – 600 тис. дол.США в рік.

Таблиця 4

Виробничі витрати

Статті витрат	Сума, тис. дол.США
Сировина	600,0
Оплата праці, нарахування	100,0
Електроенергія	25,4
Вода та водовідведення	3,0
Основні та допоміжні матеріали	13,4
Пально-мастильні матеріали	10,8
Обслуговування та ремонт	21,6
Амортизація	64,7
Інші витрати	51,4
Усього	890,3

Таблиця 5

Ефективність діяльності

Показники	Сума, тис. дол.США
Виручка (дохід)	1950,0
Загальні витрати	890,3
Валовий прибуток	1059,7
Податок на додану вартість	211,9
Податок на прибуток	264,9
Чистий прибуток	582,9
Рентабельність, %	42,6
Термін окупності, роки	2

Таблиця 6

Період повернення капіталовкладень

Період, роки		1	2
Сума капіталовкладень	тис.дол.США	883,63	853,33
Сума повернення капіталовкладень	тис.дол.США	600,0	1200,0
Залишок	тис.дол.США	-283,63	346,67

Доцільність проекту визначається, виходячи з розміру отриманого прибутку та терміну окупності капіталовкладень. З урахуванням вищезазначених цін реалізації продукції, доход (виручка) від його продажу становитиме 1950 тис.дол.США. При цьому чистий прибуток за підсумками річної діяльності планується на рівні 582,9 тис.дол.США грн. Рентабельність виробництва становитиме 42,6%. При збереженні такого рівня доходності бізнесу капіталовкладення окупляться впродовж 2 років.

РИЗИКИ ТА ШЛЯХИ ЇХ МІНІМІЗАЦІЇ

До можливих ризиків реалізації цього бізнес-проекту належать:
політичні (нестабільність політичної влади, зміна законодавства тощо);
господарські, зокрема:

виробничий ризик, пов'язаний з можливістю невиконання фірмою своїх зобов'язань за контрактом або договором із замовником;

фінансовий ризик, пов'язаний з можливістю невиконання фірмою своїх фінансових обов'язків перед інвесторами;

інвестиційний ризик, пов'язаний з можливістю знецінення інвестиційно-фінансового портфеля;

валютний ризик, пов'язаний з можливістю коливань ринкових ставок гривні та інших курсів валют;

юридичний ризик, пов'язаний з неправильним чи неправомірним оформленням документів, укладанням угод;

страховий ризик, ризик страхової компанії, пов'язаний з адекватністю формування страхових тарифів;

інноваційний ризик, ризик відхилення від мети в разі вкладання коштів у виробництво інноваційного продукту, науково-дослідні та конструкторські роботи;

форс-мажорні обставини (ризик стихійних лих, втрати майна при пожежі тощо).

Одним із видів господарського ризику є маркетинговий ризик, що є ключовим в умовах ринкових відносин. Він зумовлений невизначеністю попиту на продукцію та на ефективність діяльності підприємства. Не менш небезпечним є ризик зміни цін. Однак, якщо у втратах підприємства від відсутності попиту на продукцію, що випускається, винним цілком і повністю можна вважати саме ж підприємство, то втрати від коливання цін часто пов'язані з об'єктивними і не передбачуваними процесами в економіці країни або ряду країн.

БІЗНЕС-ПЛАН

З ВИРОБНИЦТВА ЦЕЛЮЛОЗИ З КОНОПЕЛЬ ПОСІВНИХ

СУМИ 2011

ЗМІСТ

Резюме (Паспорт)

Походження і концепція проекту

Аналіз ринку і маркетингова концепція

Використані матеріали

Місцезнаходження і оточуюче середовище

Оцінка загальних інвестицій

Інвестиційні витрати і джерела фінансування

РЕЗЮМЕ (ПАСПОРТ)

Назва	з виробництва целюлози з конопель посівних
Мета	насичення регіонального ринку високоякісної целюлозою
Асортимент продукції	целюлоза
Потужність	10000 т целюлози із соломи конопель 10000 т целюлози із волокна конопель
Виручка від реалізації	57105,26 тис. дол. США
Чисельність працюючих	329 осіб
Виробничі витрати	24504,34 тис. дол. США
Чистий прибуток	24450,69 тис. дол. США
Рентабельність	99,8%
Інвестиції	51467,89 тис. дол. США
Термін окупності	5 років

ПОХОДЖЕННЯ І КОНЦЕПЦІЯ ПРОЕКТУ

У зв'язку із збільшенням екологічної свідомості і пошуком альтернатив у сільському господарстві як у Україні, так і за кордоном з'явилася велика зацікавленість у волокнах конопель та їх використанні у різних галузях промисловості. Вчені США та Канади порівнюють цю зацікавленість з Інтернетом. Вони порівнюють теперішню стадію розвитку конопель зі стадією розвитку Інтернету 10 років тому назад.

Попит на целюлозу з довгого волокна у Європі та Сполучених Штатах Америки вже сягає 6 млн. тонн за рік. Для задоволення цього попиту площі посіву конопель повинні становити 1 млн. га. У США як і в Європі існують обмеження на вирубку лісу. Коноплі є альтернативою дереву для виробництва целюлози і паперу, меблів, автомобільної та текстильної промисловості.

Протягом останніх років науковцями Інституту луб'яних культур УААН (ІЛК УААН) створені сорти конопель, що не містять або містять мінімальні кількості ТГК, що не несе соціальної загрози суспільству. Ці нові види були перевірені у лабораторних і експериментальних умовах як сировина для виробництва целюлози. Також розроблені інноваційні технології вирощування і збирання конопель.

Виробництво целюлози з волокна і соломи конопель є інноваційним і сприятливим для навколишнього середовища. Воно не містить речовин, таких як хлор і сірка, що характерні для традиційних технологій.

Науково-дослідні роботи, технологічне тестування довели, що культивування конопель може надати велику кількість біомаси (8 – 10 т/га). Солома конопель містить до 30% волокна, з якого виготовляють довговолокнисту целюлозу з виходом до 80%. Целюлоза з довгого волокна конопель може використовуватися як сировина для виробництва спеціального високоякісного білого паперу (папір для банкнот, цінних паперів, ультратонкий папір, високопористий папір для сигарет). Із соломи конопель без видалення костриці можна отримати хемотермомеханічну целюлозу (ХТМЦ) з виходом 70%, папір з якої використовується для друкування, нотування, папір для пакування тощо.

Результати тестування доводять, що концепція проекту з виготовлення целюлози із волокна конопель є реальним проектом. Цей проект дозволяє провести будівництво заводу з виробництва целюлози з безперервним оперативним обладнанням (екструдери, прес і допоміжне обладнання). Це сучасна процесуальна лінія, що у порівнянні з серійним оперативним обладнанням характеризується вдвічі нижчим споживанням води і відповідно вдвічі нижчою кількістю стічних вод. Споживання електричної енергії буде у 1,6 раза нижчою ніж при серійному процесі. Поряд з цим безперервний процес через високу частоту проходження волокна в оперативному процесі і значної емісії тепла у зонах компресії волокна у обладнанні BIVIS характеризується низьким споживанням енергії. Система є економічною і екологічною, що стало вирішальним фактором у рішенні про будівництво заводу для виробництва целюлози. Великою перевагою є той факт, що в безперервному процесі

концентрація відходів, що можна використовувати як добрива у 3 рази вища, ніж у серійній системі.

Запланований проект є альтернативою для зменшення споживання енергії.

Проект допускає будівництво заводу з виготовлення целюлози наступної потужності:

10000 т/рік відбіленої целюлози із волокна конопель;

10000 т/рік відбіленої целюлози із соломи конопель.

Існують великі перспективи для продажу високоякісного паперу (для банкнот, мап, документів, цінних паперів) із довговолокнистої целюлози. Такий вид целюлози, а також технологію її виробництва можна продати як в Україні, так і за її межі.

Технологія виробництва целюлози із соломи конопель – це конкурентоспроможний винахід. Цей продукт є альтернативою хемотермомеханічної целюлози, виробленої із дерева. Чудові якісні показники целюлози з соломи конопель, що значно більші ніж целюлози із дерева можуть сприяти скороченню кількості використаної сировини і відповідно економії коштів виробника. Цей продукт може повністю задовольнити вимоги клієнтів і надати нову форму ринку целюлози.

Швидкий зріст меблевої та будівельної промисловості призводить до стійкого зростання вирубки лісу і ціна на целюлозу зростає.

Вирощування конопель має сприятливий вплив на навколишнє середовище: не потрібне використання пестицидів;

може вирощуватися на забрудненій землі і служить для її відновлення (вони очищують ґрунти від важких металів), є чудовим попередником для вирощування продукції для харчової промисловості;

стічні води можуть використовуватися як натуральні добрива і сприяють формуванню гумусу і модернізації класу ґрунту;

1 гектар посівів конопель може поглинути до 2,5 тонн CO₂ (вуглекислий газ).

АНАЛІЗ РИНКУ ТА МАРКЕТИНГОВА КОНЦЕПЦІЯ

Сьогодні на українському ринку картонно-паперової продукції є досить вільних місць, розвиток яких повинен бути привабливим для інвесторів. Найбільш ефективними напрямками інвестування може бути розвиток виробництва наступної продукції:

волокнисті напівфабрикати для виробництва картонно-паперової продукції на основі використання однорічних рослин (солома тощо);

друкарські види паперу;

перфорований папір для формулярів;

офсетний папір для розмножувальної техніки;

мішковий папір.

Будівництво на Сумщині нового заводу з виробництва целюлози з волокна і соломи конопель необхідне перш за все через попит у світі на довговолокнисту целюлозу. Її ціна не залежить від коливань на ринку целюлозно-паперової

промисловості, а залежить лише від якості і становить 3600 – 3800 дол. США/т целюлози дуже високої якості.

Згідно із зібраною інформацією целюлоза із соломи конопель має менший попит на ринку. Проте економічно доцільно реалізовувати таку целюлозу за ціною на целюлозу найнижчої якості 1800 дол. США/т.

У світі целюлоза із довговолокнистих конопель використовується для виготовлення 2 видів паперу, а саме:

- високоякісний папір для використання як папір для банкнот, документів, цінних паперів, для авіапошти, ультра тонкий папір, папір для фільтру у пирососах тощо;

- папіросний папір високої якості: папір для пакетиків чаю, цигарок, дублікатів, тканину низької якості, стрічки і т.д.

У комбінації з целюлозою з дерева целюлоза, яка зазначена вище, може використовуватися для виготовлення високоякісного паперу для роздрукування документів.

Маючи на увазі зменшення світових лісових ресурсів, обмеження у вирубці лісу, що введені екологами, а також постійний зріст цін на целюлозу з дерева, целюлозу з конопель можна вважати альтернативою для целюлозно-паперової промисловості.

Часто надають перевагу целюлозі з конопель аніж целюлозі з дерева, тому що сертифікати про проходження непотрібні для використання у виготовленні деякого екологічно чистого паперу.

Целюлоза з дерева, що використовується для деяких видів паперу, повинна виготовлятися із сировини, зібраної на визначеній площі, яка підтверджена Лісною радою чи відповідним сертифікатом.

Свідоцтво не вимагається для виготовлення із 100%-го вторинного волокна (макулатура) чи із використанням сировини не з дерева.

На новому заводі з виготовлення целюлози буде вироблятися целюлоза високої якості із волокна і соломи конопель згідно з інноваційними рішеннями.

Через екологічну політику, прийняту у багатьох розвинених країнах (Швейцарія, Німеччина, Австрія, Голландія, Скандинавські країни і Японія) надають перевагу імпорту целюлози TCF.

Споживання целюлози у світі, виготовленої з використанням сировини не з деревини нараховує 200000 т щороку (проте немає чітких даних про виробництво цього виду целюлози у Китаї). Такі низькі результати виробництва через велику вартість сировини.

Прогноз виробництва і попиту показує необхідність забезпечити достатню кількість волокнистої сировини. Це потребує розширення існуючої виробничої потужності і збільшення відновлення макулатури.

Існують гарні перспективи для ринку високоякісного паперу, який буде виготовлятися із довговолокнистої целюлози в області, у зв'язку з великим і постійно зростаючим попитом в Україні і за її межами, низьким рівнем виробництва у Україні, розвитком технології виробництва і потенціалом на сировину.

Пелети, що виготовляються із костриці конопель під час приготування сировини, продаються електростанціям. Директива ЄС зобов'язує електростанції постійно збільшувати біомасу палива, тому не виникає жодних проблем з продажем пелетів.

Проведений аналіз показує, що очікуваний обсяг виробництва целюлози із конопель, оснований на новій, екологічній і економічній технології буде реалізований. Збільшення цін для виробництва целюлози з деревини поряд з іншими перевагами створює гарні умови для розвитку виробництва конопляної целюлози, що на сьогодні представлена на Європейському ринку малою кількістю виробників.

Підсумовуючи вищезазначене, запланований завод для виробництва целюлози із волокна і соломи конопель може задовольнити попит лише на невеликий відсоток.

Ми можемо очікувати, що ціни на довговолокнусту високоякісну целюлозу будуть стабільні завдяки великому попиту на такий вид целюлози.

Проведені маркетингові дослідження надають нам впевненості у тому, що вся продукція (до 20000 т/рік) буде продана.

ВИКОРИСТАНІ МАТЕРІАЛИ

Для досягнення повної виробничої потужності заводу:

10000 т целюлози із соломи конопель, 10000 т целюлози із волокна конопель необхідно посівні площі 7000 гектарів, що забезпечать достатню кількість сировини.

Урожай соломи 8 -10 т/га і урожай волокна – 2,4-3 т/га.

Для виробництва 10000 т/рік волокна конопель потрібна посівна площа 5000 гектарів.

$$0,28 \times 5000 \text{ га} \times 8 \text{ т/га} = 11200 \text{ т/рік}$$

Так як вихід целюлози із соломи конопель становить 65 – 70% для виготовлення 10000 т/рік, потрібно ще 2000 гектарів.

Всього для виробництва 20000т (10000+10000) целюлози щорічно потрібно 5000 гектарів + 2000 гектарів = 7000 гектарів і це буде достатньо для функціонування заводу.

МІСЦЕЗНАХОДЖЕННЯ І ОТОЧУЮЧЕ СЕРЕДОВИЩЕ

При виборі місця для будівництва заводу були взяті до уваги наступні економічні і соціальні фактори:

- доступність і близьке знаходження до ресурсної бази сировини;
- кліматичні і ґрунтові умови, придатні для вирощування конопель;
- зручна транспортна комунікація;
- приязне ставлення місцевої влади;
- технічна інфраструктура;
- високий рівень безробіття.

На початковій стадії був проведений аналіз вищенаведених критеріїв і

визначено регіон придатний для будівництва заводу це Глухівський район.

Місце для будівництва заводу було вибрано, перш за все, з тієї позиції, щоб зменшити до мінімуму ризик, пов'язаний з придбанням сировини, необхідної для виробництва конопляної целюлози.

Бізнес-план передбачає оренду землі для посіву конопель площею 7000 гектарів у 3 районах Сумської області: Глухівський, Ямпільський та Кролевецький.

Земля буде розташована на відстані не більше 60 кілометрів від переробного підприємства. Ця відстань виправдана з економічної точки зору, оскільки це максимально скорочує витрати на поставку сировини.

Незважаючи на велику орендну плату за землю, що значно підвищує кошти інвестицій, її оренда виправдана. Завдяки створенню власної бази сировини, завод стане незалежним від третіх осіб – постачальників, які можуть самі встановлювати рівень цін, а це може похитнути фінансовий баланс компанії. У цьому є ще одна перевага: можливість отримання дотацій на вирощування і переробку конопель. Отримання дотацій може розцінюватися як значне повернення понесених витрат на оренду землі.

Вищевказані райони мають дуже сприятливі погодно-кліматичні і ґрунтові умови, що дуже важливо для вирощування культури.

Для будівництва заводу заплановані інвестиції передбачають придбання земельної ділянки площею 12,43 гектара, що розташована у м. Глухові.

Інша значна перевага Глухова – сприятливе місцезнаходження з точки зору транспорту: воно розташоване на маршруті державної автомобільної дороги Новгород-Сіверський – Харків та на відстані 6 кілометрів від автомобільної дороги міжнародного значення Київ – Москва, відстань до митних переходів з Російською Федерацією Бачівськ та Катеринівка відповідно 38 та 18 кілометрів.

На залізничній станції у м. Глухів можна легко відвантажувати продукцію.

Рівень безробіття в цьому регіоні перевищує 26,5%. Будівництво заводу дає можливість створення нових робочих місць, що робить проект ще більш привабливим. Плануються працевлаштувати до 300 осіб на завод, що призведе до значного скорочення рівня безробіття.

ОБСЯГИ ВИРОБНИЦТВА

10 000 т/рік – виробництво целюлози з волокна конопель

10 000 т/рік – виробництво целюлози зі стебел конопель

20 000 т/рік – виробництво пелетів

ОЦІНКА ЗАГАЛЬНИХ ІНВЕСТИЦІЙ

1. Вартість обладнання	25 282,1 тис.дол. США
Резерв	2 133 тис.дол. США
Всього	27 715, 1 тис. дол. США
2. Встановлення обладнання	1 634,2 тис. дол. США

3. Налагодження обладнання	14137,99 тис.дол. США
Разом за встановлення та налагодження	15772,19 тис.дол. США
Резерв	2 395,2 тис. дол США
Всього	18167,39 тис.дол. США
4. Вартість обслуговування та консультування	4 819,3 тис. дол. США
Координування	1 066,5 тис. дол. США
Всього	5 885,8 тис. дол. США
ВСЬОГО ІНВЕСТИЦІЙ	51 467,89 тис.дол. США

Таблиця 1

Загальна кількість працюючих, задіяних на виробництві

№ з/п	Робоче місце і вид робіт	I зміна		II зміна		III зміна		IV зміна		Усього всі зміни		Примітки
		усього	вкл. жінок	усього	вкл. жінок	усього	вкл. жінок	усього	вкл. жінок	усього	вкл. жінок	
1	Виробничий персонал	130	18	69	12	52	8	22	8	273	46	
2	Технічне обслуговування	14	0	14	0	2	0	2	0	32	0	
3	Адміністрація	15	6	3	0	3	0	3	0	24	6	
	Загальна кількість працівників на целюлозному заводі	159	24	86	12	57	8	27	8	329	52	

Графік виконання проекту

Таблиця 2

№ з/п	Специфікація об'єму виконання	Витрати за роками впровадження (тис. дол. США)																Загальні витрати			
		Роки будівництва	0				1				2				3				4÷7		
		квартал	I	II	III	IV	I	II	III	IV	I	II	III	IV	I	II	III		IV		
1	Проектування і консультація	дол. США				1 631,58	1 052,16				394,74				661,43					3 740,38	
2	Придбання земельної ділянки для будівництва та оренда ріллі	дол. США				1 300,00	168,67				168,67				168,67						1 806,01
3	Будівництво будівлі	дол. США							6 552,63	1 134,61				2 039,47					9 726,71		
4	Придбання машин і обладнання	дол. США				2 593,42	11 136,84				7 021,05				4 830,79				25 582,11		
5	Будівництво і монтажні роботи	дол. США							2 078,95	1 654,74				505,26						4 238,95	
6	Кінцеві поставки	дол. США				276,32	558,42				231,78								1 066,52		
7	Спостереження за будівництвом	дол. США					52,63				315,79				52,63					421,05	
8	Запуск	дол. США										131,58	526,32						657,89		
9	Резерв на придбання обладнання	дол. США				259,21	1 105,26				710,53				58,03				2 133,03		
10	Резерв на непередбачувані будівельні і монтажні роботи	дол. США							978,95	736,84				379,45						2 095,24	
11	Всього 1÷10	дол. США	6 060,53				23 684,98				12 500,32				9 222,06					51 467,89	

ІНВЕСТИЦІЙНІ ВИТРАТИ І ДЖЕРЕЛА ФІНАНСУВАННЯ

Припускається, що інвестиційні витрати проекту окупатимуться протягом чотирьох років, витрати у розмірі 51467,89 тисячі \$США фінансуватимуться з зовнішніх джерел.

Очікується, що вихідними матеріалами для продажу стануть целюлоза з волокна конопель, целюлоза зі стебел конопель та брикети. Повної потужності заводу по виробництву продукції планується досягти у 2014 році.

Таблиця 3

Запропонована потужність виробництва

Сировина			Рік				
			0	1	2	3	4-9
Целюлоза	з	волокна	0	0	5 000 т	10 000 т	10 000 т
конопель, т							
Целюлоза	з	соломи	0	0	0	5 000 т	10 000 т
конопель, т							

Запропонована ціна на продукцію:

- 3700 дол. США за тону целюлози з волокна конопель,
- 1800 дол. США за тону целюлози зі стебел конопель.

Таблиця 4

Запропонована вартість від реалізації продукції (целюлози) в тис. доларах США

Сировина			Рік				
			0	1	2	3	4-9
Целюлоза	з	волокна	0	0	18500	37000	37000
конопель							
Целюлоза	з	соломи	0	0	0	9000	18000
конопель							
Всього			0	0	18500	46000	55000

Планується продаж пелетів на суму:

2011 рік — 0

2012 рік — 1,05263 тис.дол. США

2013-2014 роки — 2,10526 тис.дол. США

Загальна вартість від реалізованої продукції становить:

2011 рік — 0

2012 рік — 19552,63 тис.дол.США

2013 рік — 48105,26 тис.дол.США

2014-2020 роки — 57105,26 тис.дол.США

Таблиця 5

Прибуток і витрати

Період, роки		0	1	2	3	4	5
Витрати	тис.дол. США		7400,82	15433,93	22287,68	24504,34	24504,34
Вартість реалізованої продукції	тис.дол. США		0	19552,63	48105,26	57105,26	57105,26
Валовий прибуток	тис.дол. США		0	4118,7	25817,58	32600,92	32600,92
Податок на прибуток, 25%	тис.дол. США		0	1029,7	6454,4	8150,23	8150,23
Чистий прибуток	тис.дол. США		0	3089	19363,1	24450,69	24450,69
Рівень рентабельності, %			0	20	86,8	99,8	99,8

Таблиця 6

Період повернення капіталовкладень

Період, роки		0	1	2	3	4	5
Сума капіталовкладень	тис.дол. США	6060,53	23684,98	12500,32	9222,06	-	-
Сума повернення капіталовкладень	тис.дол. США	0	0	1029,7	19363,1	24450,69	24450,69
Залишок	тис.дол. США	-6060,53	-37145,51	-49490,44	-39349,34	-14898,65	+9552,04

Таким чином, повернення капіталовкладень і отримання прибутку очікується на п'ятий рік виробництва продукції целюлозного заводу.

БІЗНЕС-ПЛАН
ЗІ СТВОРЕННЯ ОВОЧЕСХОВИЩА
ПОТУЖНІСТЮ 10000 ТОН

СУМИ 2011

3MICT

Резюме (Паспорт)

Опис ринку

Опис підприємства

Виробничий план

Маркетинговый план

Фінансовий план

Ризики та шляхи їх мінімізації

Додатки

РЕЗЮМЕ (ПАСПОРТ)

Назва	створення овочесховища потужністю 10000 тонн
Мета	ефективне використання ресурсів аграрного сектору і покращення ситуації із продовольчим забезпе- ченням в області.
Асортимент послуг	приймання та сортування овочів з автотранспорту, зберігання в свіжому вигляді коренеплодів, капусти і цибулі
Потужність	10000 тонн
Річний обсяг зберігання:	
- яблуко	6000 тонн
- морква	1500 тонн
- буряк	1500 тонн
- цибуля	1000 тонн
Виручка від реалізації	76195 тис. гривень
Чисельність працюючих	14 осіб
Річний фонд оплати праці	3478 тис. гривень
Виробничі витрати	55806 тис. гривень
Прибуток	8959 тис. гривень
Рентабельність	16,1%
Інвестиції	9,5 млн. гривень
Термін окупності	2 роки 3 місяці

ОПИС РИНКУ

У 2010 році виробництво овочів в Сумській області становило 153,7 тис.тонн, що майже на 20% менше попереднього року. Урожайність знизилася з 20,4 т/га у 2009 році до 16,7 т/га у 2010 році.

Для сталого розвитку овочівництва в регіоні, доведення обсягів споживання населенням області овочів до 100 % раціональних норм харчування передбачається підвищення урожайності овочів до 193,6 ц/га шляхом поступового розширення посівних площ вирощування овочів на промисловій основі з використанням інтенсивних ресурсозберігаючих технологій.

Загальновідомо, що вирощування і збір врожаю, це всього лише півсправи. Головне ж, зуміти отриманий врожай зберегти. Неможливо зберегти овочі, не маючи спеціально обладнаного овочесховища.

Зв'язане це з тим, що при зберіганні не в спеціально обладнаному овочесховищі овочі і фрукти досить сильно “дихають” внаслідок того, що в них відбувається окислення цукрів, через яке відбувається втрата живильних речовин, виділяється значна кількість вологи, вуглекислого газу і тепла. При протіканні цих процесів відбувається втрата якості овочів і фруктів, що зберігаються, а також зменшується їх вага, а в результаті це призводить до втрати продукції.

Якщо ж є овочесховища, з устаткуванням, яке здатне підтримувати оптимальний режим вологи і температури, регулювати газове середовище в приміщенні, то дані процеси практично зупиняються. Випаровування вологи неминуче супроводжується зменшенням маси плодів і овочів і такі втрати називаються природними. Їх можна скоротити шляхом регулювання інтенсивності дихання, а отже, і випаровування вологи, що має серйозне практичне значення.

На жаль за роки незалежності практично усі овочесховища області перестали працювати.

Для ефективного використання ресурсів аграрного сектору і покращення ситуації із продовольчим забезпеченням регіону актуальним стає створення овочесховища, яке б давало можливість забезпечувати населення свіжими овочами круглий рік. Особливо це важливо для регіонів, де наявні великі міста та промислові виробництва, що виступають потенційними ринками збуту.

ОПИС ПІДПРИЄМСТВА

Режим роботи підприємства однозмінний. Кількість робочих днів 340 з урахуванням санітарних днів. Штат підприємства – 14 осіб.

Продуктивність виробництва – 10000 т/рік.

Встановлена потужність електрообладнання – 76,6 кВт

Приміщення, що обладнується технологічним обладнанням, призначається для приймання та сортування овочів з автотранспорту. Відсортована та

очищена продукція транспортується на довгострокове зберігання в овочесховище.

До складу виробничих приміщень входять: приміщення приймання, сортування та завантаження продукції, приміщення нагріву, приміщення для тимчасового зберігання сировини та приміщення для довгострокового зберігання сировини.

Комплекс складається з наступних будівель та споруд:

овочесховища;

сортувально-приймального цеху;

складу;

вагової;

контрольно-перепускного пункту;

адміністративно-побутових приміщень.

Овочесховище. В цій будівлі передбачається зберігання продукції. Продукція зберігається в дерев'яних контейнерах, складованих в п'ять ярусів по висоті. Габаритні розміри контейнера 1200x1600x1200 мм. Висота складування (відмітка верху контейнера 5-го ярусу) становить 6 м. Розрахункова ємність становить 10000 тонн. У будівлі встановлюється необхідний температурний режим приміщень $+2..+3^{\circ}\text{C}$ та відносна вологість 85-90% за допомогою спеціального електричного обладнання та конструктивних рішень, а саме всі зовнішні стіни та стеля з внутрішньої сторони приміщень оздоблені сандвіч-панелями з високим коефіцієнтом теплопровідності.

Сортувально-приймальний цех. Будівля цеху передбачається в допоміжному одноповерховому корпусі, де передбачається:

відвантаження продукції;

первинна переробка продукції (очистка від ґрунту);

укладання в контейнери;

вивантаження з контейнерів;

упаковка продукції в тару;

тимчасове зберігання упакованої продукції;

відвантаження продукції споживачам.

Для подачі овочів по транспортеру до пристрою навантаження контейнерів, передбачене конструктивне рішення по влаштуванню технологічних отворів. Також додатково влаштовані допоміжні навіси для обладнання, що укладає продукцію в контейнери та навіс для тимчасового зберігання упакованої продукції.

Склад. В складі передбачено зберігання допоміжних матеріалів та інвентарю. З одного боку будівлі передбачено навіс розмірами 12x24 м. Просторова жорсткість навісу забезпечується жорстким з'єднанням колон з фундаментом та системою в'язів.

Вагова. Вагова використовується для вимірювання сировини, що завозиться на зберігання. Вагова – це навіс розмірами 6x21м та висотою 4,5 м

до найнижчої точки балки. По всій довжині, між фундаментами навісу передбачається влаштування обладнання ваг.

Контрольно-пропускний пункт (КПП). Будівля КПП має розміри 4,5х6х4 м. Використовується для контролю в'їзного/виїзного транспорту, для розміщення охорони.

Адміністративно-побутові приміщення. Передбачається їх розташування в 3х модульних спорудах. Ці споруди – це просторова металоконструкція, розміром 2,5х9х3 м. У цьому блоці передбачається улаштування санітарних приміщень, кімнат прийому їжі та кімнат персоналу.

Запропонований до розгляду проект передбачає обґрунтування доцільності будівництва сучасного овочесховища потужністю 10000 тон в рік, з енергоспоживанням не більше 76,6 кВт, чисельністю обслуговуючого персоналу 14 осіб.

Таблиця 1

Технічна характеристика міні-заводу

Показники	Значення
Потужність переробки сировини, т/рік	10000
Енергопотужність, кВт/г	76,6
Температурний режим приміщень овочесховища	+2..+3°C
Відносна вологість приміщень овочесховища	85-90%
Інтенсивність вентилявання	50-70 м3/т/г
Чисельність обслуговуючого персоналу, чол	14

Серед працівників: в основному виробництві – 10 осіб, в допоміжному – 2 осіб, інженерно-технічних працівників – 1 особа, службовців – 1 особа.

Такі технічні параметри сховища є найбільш оптимальними.

ВИРОБНИЧИЙ ПЛАН

Овочесховищем передбачається зберігання широкого асортименту сільськогосподарської продукції, а саме: яблук, моркви, буряку, цибулі.

Запланований річний обсяг зберігання продукції становить 10000 тонн.

Технологія зберігання овочів залежить від вихідної їх якості, яка визначається вхідним і поточним аналізом. Для підвищення якості умов зберігання необхідною умовою є обов'язкове виконання захисних заходів в період вегетації та уникнення механічного пошкодження в період збирання.

Інтенсивність вентилявання залежить від періоду зберігання. Згідно з галузевими нормами технологічного проектування (ГНТП) інтенсивність вентилявання повинна бути 50-70 м3/т/г. Для цього вентилятори повинні мати відповідну продуктивність і напір повітря.

У процесі зберігання необхідний постійний контроль мікроклімату сховища.

При ручному вимірі параметрів результати заносять до журналу за типовою формою.

Щоденний контроль виробництва, якості готової продукції проводиться майстром-технологом.

Необхідні технологічні етапи:

Просушування

У процесі завантаження в міру заповнення відсіків або контейнерів проводять просушування овочів з розрахунку 100-150 мз/т/г за рахунок концентрації потоку повітря, що нагнітається у відповідному розподільчому каналі. Вентилювання проводять безперервним зовнішнім повітрям. Температура повітря не нижча +10°C. Тривалість залежить від стану овочів і становить 1-3 доби. Клапани витяжних шахт тримають відкритими.

Лікувальний період

Лікувальний період проводять з метою заліковування механічних пошкоджень, завданих при збиранні та транспортуванні, та підготовки до тривалого зберігання. Тривалість лікувального періоду залежить від температури повітря. При температурі 18-20°C – 14-16 днів, при температурі 14-16 °C – 20-25 днів, при 12-14°C – 30-35 днів. При температурі нижче 10°C заліковування не відбувається. Найбільш активне заліковування ушкоджень відбувається при температурі близько 18°C. Сховище вентилюють теплим вологим рециркуляційним повітрям 5-6 разів на добу по 30 хв. з перервами на 3-4 години.

Ворота сховища тримають закритими. Для цього секція сховища повинна бути завантажена в мінімально короткий термін. Відносну вологість повітря в лікувальний період підтримують на рівні 90-95% шляхом підмішування внутрішнього повітря сховища мінімальною кількістю холодного зовнішнього повітря. Зниження вологості повітря нижче 80% в лікувальний період неприпустиме, оскільки сприяє випаровуванню вологи з овочів. При ручному управлінні температуру вимірюють за допомогою термометра (або термографа), а відносну вологість повітря - за допомогою гігрографа (або психрометра).

Період охолодження

Після завершення лікувального періоду настає період охолодження. Температуру знижують поступово на 0,5°C на добу протягом 20-30 днів до температури зберігання. Механічно пошкоджені і вражені хворобою овочі охолоджуються більш інтенсивно, в середньому на 1°C на добу. Вентилюють повітрям з температурою на 2-3°C нижче температури овочів. Більш інтенсивне зниження не рекомендується, оскільки може призвести до потемніння м'якоті.

Основний період

В основний період зберігання, якщо температура в контейнерах знаходиться на необхідному рівні, овочі вентилюють 2-3 рази на тиждень по 30 хв. для зміни повітря в контейнерах для зберігання. Нестача кисню або

надлишок вуглекислого газу призводять до погіршення якості продукту. Оптимальний вміст вуглекислого газу 0,5-1%, кисню – 16-18%. Відносну вологість підтримують на рівні 90-95%.

Вентилюють рециркуляційним повітрям, а при підвищенні температури – сумішшю внутрішнього і зовнішнього повітря.

Для виключення утворення конденсату у верхньому шарі, температура над контейнерами повинна бути вища на 1-2°C, ніж у зоні розташування контейнерів.

Для щоденного вимірювання температури на кожні 50 т продукту встановлюють термометри в шарі 30-50 см від поверхні контейнера. Обов'язковою є установка термометрів в магістральних вентиляційних каналах на відстані 1 м за вентилятором, а також вимір зовнішнього повітря.

Весняний період

Навесні для накопичення запасу холоду, температуру в насипі знижують до 1-2°C, шляхом вентиляції в нічні та ранкові години доби (при температурі повітря ззовні 0..+1°C. Для збереження холоду у сховищі при високій температурі зовнішнього повітря, всі операції, пов'язані із заїздом та виїздом транспорту, проводять шляхом шлюзування, використовуючи тамбури-сховища або вивантажують з допомогою системи транспортерів при закритих дверях. Якщо у сховищі зберігається картопля на посадку, то її за 7-10 днів до вивантаження прогрівають. Це робиться в спеціальній ізолюваній секції сховища.

Організація технологічного процесу є основним у діяльності овочесховища від якого залежатиме кінцевий результат господарювання.

Технологічна схема виробництва

Обладнання

Основне технічне обладнання, яке визначає продуктивність і технічний рівень підприємства, є інноваційним і вироблене під торгівельною маркою Grimme (Німеччина). Поставками займається спеціалізована фірма, що має постійне представництво в Україні. Обладнання має всі необхідні сертифікати та дозвільні документи на його використання в Україні.

Механізація та автоматизація технологічних процесів

В проекті застосовані напіваавтоматизовані сучасні лінії по очищенню, сортуванню та фасуванню овочів. Також механізовані процеси завантаження контейнерів та їх складання в овочесховище. Для цехового транспортування контейнерів використовуються самохідні електричні навантажувачі.

Технологічні процеси

Приймання

Сировина до овочесховища доставляється на автомобільному транспорті навалом. Попереднє зважування сировини відбувається на ваговій. Після зважування продукція розвантажується з вантажівок за допомогою розвантажувальних пристроїв у приймальний бункер Grimme 24-60 ємністю 19 куб. метрів, що встановлений на в'їзді в сортувальню-приймальний цех. Дно транспортера обладнано ламелями і глибокими карманами з твердого донного

транспортеру для більш лагідного транспортування овочів. Також цей приймальний бункер додатково облаштований пристроєм для очистки від землі, інспекційним столом і сортувальним обладнанням. Додатково в комплекті передбачено бічний транспортер для видалення сміття, а також три основні транспортери для відсортованої продукції. Після попадання продукції в бункер вона за допомогою донного транспортеру рухається до зони очистки від сміття та залишків ґрунту за допомогою спеціальних вальців, яке після відділення за допомогою бічного транспортеру рухається на відвантаження в спеціальний автотранспорт для подальшого вивезення.

Очищена продукція, рухаючись далі по транспортеру, потрапляє на інспекційний стіл, де за допомогою робітників проходить остаточну очистку.

Інспекційний стіл обладнаний двома металевими площадками для робітників (по одній з кожного боку). Робітники залишки сміття видаляють вручну.

Після інспекційного столу продукція потрапляє на пристрої для сортування. Сортувальний пристрій обладнаний трьома транспортерами для кожної фракції окремо. Продукція по цих транспортерах транспортується до пристроїв заповнення контейнерів марки Grimme GBF з гнучким рукавом.

Пристрій заповнення контейнерів є повністю автоматизованою системою для заповнення контейнерів безперервним циклом на два пости за рахунок довгого рухливого укладальника з гідроприводом. Для оптимального заповнення контейнерів на краях укладальника знаходяться фотоелементи для автоматичного розпізнавання щільності заповнення.

Для зберігання картоплі використовують дерев'яні контейнери розміром 1200x1600x1200.

Після заповнення контейнерів, їх транспортують електричними навантажувачами в овочесховище для просушування та лікування. Після витримки необхідного часу, контейнери з продукцією знов доставляють в приймально-сортувальний цех, де вона проходить всі попередні стадії: очистки, сортування та укладання в контейнери та завантаження в овочесховище.

Процедура необхідна для уникнення потрапляння на довгострокове зберігання продукції, що зіпсувалась під час лікування.

Відвантаження

При необхідності розвантаження овочесховища контейнери з продукцією за допомогою електронавантажувачів звозять до камери нагріву у приймально-сортувальному цеху. Тут продукція витримується час необхідний для нагріву її до температури навколишнього середовища.

Далі продукцію в контейнерах перевозять до розфасовувальної машини і за допомогою електронавантажувачів з пристроєм для перекидання, розвантажують контейнери в пересувний приймальний бункер марки V3580 SP, за допомогою якого вона потрапляє до розфасовувальної машини Skals AV 418.

Розфасовка здійснюється автоматично в мішки, що потім зберігаються на дерев'яних піддонах до завантаження в автотранспорт.

115

Продукція розфасована в мішках зберігається як всередині приміщення, так і під металевим навісом.

Рішення по застосуванню безвідходних процесів у виробництві

При роботі овочесховища утворюються відходи при очищенні овочів від залишків ґрунту і стебел рослин, а також при повторному сортуванні гнилої продукції. При достатньому завантаженні підприємства маса відходів за рік складає 45-50 тон. Реалізуючи концепцію безвідходного виробництва, пропонується використовувати відходи для компосту ґрунтів.

Таблиця 2

Специфікація механізмів та обладнання

№	Назва	Технічна характеристика	Марка	Виробник	Од. виміру	Кількість
1	Комбінований приймальний бункер	N=14кВт/380Вт Габ.6000х2400+3000х800	Grimme RH24-60	Німеччина	шт	1
2	Транспортер для викидів сміття	N=3кВт/380Вт Габ.6000х2400+3000х800	Grimme S300	Німеччина	шт	1
3	Горизонтальний стрічковий транспортер (подвійний)	N=3кВт/380Вт Габ. 800х7000х1500	Grimme TC80-7	Німеччина	шт	1
4	Горизонтальний стрічковий транспортер (одинарний)	N=3кВт/380Вт Габ.800х7000х(13450)х1500	Grimme TC 80-13	Німеччина	шт	2
5	Горизонтальний стрічковий транспортер	N=3кВт/380Вт Габ. 800х12000х1250	Grimme SC 80-12	Німеччина	шт	1
6	Горизонтальний стрічковий транспортер	N=3кВт/380Вт Габ. 800х7000х1250	Grimme SC 80-7	Німеччина	шт	2
7	Горизонтальний стрічковий транспортер	N=3кВт/380Вт Габ. 800х8000х1250	Grimme SC 80-9	Німеччина	шт	5
8	Горизонтальний стрічковий транспортер	N=3кВт/380Вт Габ. 800х4000х1250	Grimme SC 80-4	Німеччина	шт	2
9	Наповнювач контейнерів	N=3кВт/380Вт Габ.5800х650 х 1625(1850)	Grimme GBF	Німеччина	шт	4
10	Приймальний бункер для розгрузки контейнерів	N=1,1кВт/380Вт Габ.800х3800 х 1200(1600)	Grimme V3580 SP	Німеччина	шт	1

Продовження таблиці 2

11	Розфасовочний вузол	N=1,5кВт/380Вт	Grimme Skals AV418	Німеччина	шт	1
----	---------------------	----------------	--------------------	-----------	----	---

12	Електро-навантажувач	Вантажопідємність 1,5т Габ.1840х960х2200	-	-	шт	6
13	Зарядний пристрій	N=1,5кВт/380Вт	-	-	шт	4
14	Контейнер дерев'яний	Габ.1200х1600х1200	-	-	шт	9000

МАРКЕТИНГОВИЙ ПЛАН

Збут продукції планується здійснювати шляхом роздрібного продажу в містах-мільйонерах – Харкові, Дніпропетровську, Донецьку. З цією метою планується залучення авто перевізників для транспортування партій продукції в найбільш сприятливі періоди (для цього здійснюватиметься попередня маркетингова оцінка вказаних ринків). Збут здійснюватиметься поступово (враховуючи максимальну ємність ринку та кон'юнктуру цін), але найбільші піки продажів плануються на несезонні періоди коливання ціни (лютий-травень). Планується використання вантажівок вантажопідйомністю до 10 тонн, оскільки саме партія такого розміру є оптимальною з точки зору зручності збуту і норм природного збитку.

Слід також відмітити, що конкурентні переваги нашої продукції полягають у можливості маневрування ціною (різниця між закупівельною ціною у сільгоспвиробників Сумщини та оціночними рівнями цін на потенційних ринках дозволяють зробити такий висновок) і високому рівні якості продукції, що планується до продажу (застосування новітніх технологій для зберігання продукції дозволяє зберегти конкурентний рівень природного збитку (до 0,5% за період повного циклу зберігання).

Середньорічні ціни реалізації на продукцію проектного підприємства становитимуть: на моркву – 6500 грн/т, на столовий буряк – 6000 грн/т, на яблуко – 9000 грн/т, на цибулю – 5000 грн/т.

Таблиця 3

Виручка від реалізації продукції

Вид культури	Розподіл культур, %	Обсяг закупівлі, т	Ціна реалізації, грн. / т	Виручка від реалізації (природний збиток 2%), тис. грн.
Морква	15	1500	6500	9555
Столовий буряк	15	1500	6000	8820
Яблуко	60	6000	9000	52920
Цибуля	10	1000	5000	4900
Всього	100	10000	х	76195

Враховуючи ціни та обсяги реалізації продукції виручка від реалізації продукції становитиме 76,2 млн. грн.

ФІНАНСОВИЙ ПЛАН

Організація роботи овочесховища планується на базі побудови нового комплексу для зберігання овочів. Економічний ефект роботи овочесховища буде полягати в придбанні за обігові кошти підприємства продукції в сезон масового збору, її зберіганні та продажу в зимово-весняний час оптовим покупцям в міста-мільйонники (Донецьк (50% загального обсягу збуту), Харків (30%), Дніпропетровськ (20%).

На сьогодні орієнтовна проектна вартість подібного об'єкту становить 19 500 000 гривень. Сюди включено вартість проектних робіт, вартість будівельних робіт «під ключ», вартість обладнання, його монтаж та пуско-налагоджувальні роботи.

Час реалізації, від початку розробки проекту до здачі об'єкту в експлуатацію, становить 8-10 місяців.

Основною статтею виробничих витрат є придбання продукції, яку плануємо придбавати у сільськогосподарських підприємствах та у господарствах населення. З урахуванням середньорічних цін на продукцію та потреби 10000 т витрати на закупівлю становитимуть 31,5 млн.гривень.

Таблиця 4

Витрати на закупівлю продукції у сільгоспвиробників

Вид культури	Розподіл культур, %	Обсяг закупівлі, т	Ціна закупівлі, грн./т	Витрати на закупівлю, тис. грн.
Морква	15	1500	2200	3300
Столовий буряк	15	1500	3800	5700
Яблуко	60	6000	3500	21000
Цибуля	10	1000	1500	1500
Всього	100	10000	х	31500

При розрахунку витрат на транспорт витрат був проведений аналіз пропозицій фірм-перевізників, що надають свої послуги в Сумському регіоні. За результатами такого аналізу було обрано пропозицію «АТП-19554».

Таблиця 5

Витрати на транспорт

Напрямок збуту	Тариф, грн./10т	Розподіл, %	Обсяги поставок, т	Транспортні витрати, тис. грн.
Харків	3200	30	3000	960
Донецьк	4600	50	5000	2300
Дніпропетровськ	3500	20	2000	700
Всього	х	100	10000	3960

Транспортні витрати на перевезення продукції до Харкова, Донецька та Дніпропетровська становитимуть майже 4 млн. гривень.

Таблиця 6

Витрати на електроенергію

Тариф (на 15.02.2011), грн./кВтг	Потужність, кВт/г	Час роботи обладнання, г/рік	Витрати на електроенергію, тис. грн./рік
0,6034	76,6	6480	300

Витрати на електроенергію визначаються в залежності від енергоспоживання 76,6 кВт/г та діючого тарифу на 15.02.2011 0,6034 грн/кВт становитимуть 300 тис. грн/рік.

Значний вплив на загальні витрати має оплата праці персоналу. На підприємстві заплановано 14 робочих місць. Річний фонд оплати праці з нарахуваннями становитиме 3,5 млн. гривень.

Таблиця 7

Витрати на оплату праці працівників

Середня по підприємству з/п, грн.	Кількість співробітників, осіб.	Фонд оплати праці, грн.	Сума відрахувань, грн.	Витрати на оплату праці, тис. грн.
1500	14	210000	79800	3478

Таблиця 8

Фінансовий план підприємства

Показник	Сума, тис. грн.
Доход	76195
Витрати, в т.ч.:	55806
на закупівлю продукції	31500
на оплату праці	3478
на електроенергію	300
на транспорт	3960
на податки (15%)	11429
на кредит (16%)	5040
на інші цілі	100
Прибуток	8959
Рентабельність, %	16,1
Термін окупності, років	2,3

Доцільність проекту визначається, виходячи з розміру отриманого прибутку та терміну окупності капіталовкладень. Дохід (виручка) від продажу

продукції становитиме 76,2 млн. гривень. При цьому, прибуток за підсумками річної діяльності планується на рівні 9 млн. гривень. Рентабельність виробництва дорівнюватиме 16,1%. При збереженні такого рівня доходності бізнесу капіталовкладення окупляться впродовж 2,3 років.

РИЗИКИ ТА ШЛЯХИ ЇХ МІНІМІЗАЦІЇ

Серед найбільш ймовірних ризиків функціонування підприємства слід особливо відзначити групу фінансово-економічних ризиків, а також соціальні ризики. Пропонується розглянути наступні ризики і методи їх подолання:

- нестійкість попиту – задля подолання даного виду ризику пропонується попередній аналіз ринку збуту та цінової кон'юнктури. Овочі є продуктом еластичним за ціною, а тому подолання даного ризику є результатом маневрування ціною зі сторони продавця;

- поява альтернативного продукту за такими ж цінами або поява подібного конкурента на ринку продажу овочів – з цією проблемою пропонується боротися за допомогою короткострокового зниження рівня цін продукції без втрати стабільно високого рівня її якості;

- зростання податків – спеціальний режим оподаткування, що планується до застосування на даному підприємстві, повинен створити певний запас фінансової міцності підприємства, що дозволить мінімізувати збитки при істотному зростанні податкових зобов'язань підприємства.

- нестача обігових коштів – в разі виникнення даної проблеми (відсутність прямого фінансування з боку інвестора) пропонується залучення кредитних ресурсів за ефективною ставкою 16% (і відмовою від ануїтету, що залежить від умов банку), що збільшує термін окупності проекту, але в цілому не здійснює вагомego негативного впливу на ефективну діяльність підприємства.

Діяльність підприємства залишиться беззбитковою вразі зниження середніх цін реалізації на 16,1%.

БІЗНЕС-ПЛАН

ЗІ СТВОРЕННЯ ЦУКРОВОГО ЗАВОДУ

ЗМІСТ

Резюме (Паспорт)

Опис ринку

Опис підприємства

Виробничий план

Маркетинговий план

Організаційний план

Фінансовий план

Ризики та шляхи їх мінімізації

РЕЗЮМЕ (ПАСПОРТ)

Назва	створення цукрового заводу
Мета	забезпечення населення України цукром власного виробництва та нарощування експортного потенціалу
Асортимент продукції	цукор-пісок, сухий гранульований жом, меляса
Потужність	6000 т/добу
Річне виробництво:	
цукор-пісок	80 тис. тонн
жом сухий гранульований	600 тонн
меляса	26,4 тис. тонн
Виручка від реалізації	
цукор-пісок	600 млн. грн
жом гранульований	108 млн. грн
меляса	19,8 млн. грн
Чисельність працюючих	
вересень-грудень	447 осіб
січень-серпень	199 осіб
Річний фонд оплати праці	3,9 млн. гривень
Виробничі витрати	342,7 млн. гривень
Чистий прибуток	92,3 млн. гривень
Рентабельність	27%
Інвестиції	296,32 млн. гривень
Термін окупності	7 років

ОПИС РИНКУ

В Україні цукрові буряки є найважливішою технічною культурою. Це єдине джерело сировини для цукрової промисловості в нашій країні для виробництва цінного продукту харчування – цукру. Розвиток бурякоцукрової галузі є стратегічним напрямком зміцнення вітчизняної економіки, оскільки буряківництво і переробна промисловість забезпечують робочі місця для сільського населення, є джерелом наповнення бюджету держави через податки, зростання внутрішнього валового доходу, а в цілому – економіки країни.

На початку 1991 року бурякоцукровий комплекс в Україні мав у своєму складі: 192 цукрових заводи, 5 рафінадних заводів, 135 насінницьких господарств, 4 насінневі заводи, понад 8 тис. колективних господарств, які вирощували цукрові буряки, 10 кар'єрів з видобування вапняного каменю, 12 машинобудівних і ремонтних заводів, будівельно-монтажні та інші організації, науково-дослідний і проектно-конструкторський інститути, підприємства та організації виробництва і соціальної інфраструктури.

Кількість зайнятих у бурякоцукровому комплексі становила понад 1,5 млн. осіб. Україна займала провідне місце у світі за площами посіву цукрових буряків (1,6 млн. га) та у виробництві цукру з цукрових буряків – понад 5 млн. тонн, що складало 10 відсотків світового виробництва бурякового цукру, і входила до числа провідних його експортерів.

За останні роки значно скоротилось виробництво цукру. За попередніми даними у 2010 році обсяги виробництва солодкого піску становитимуть 1,6 млн тонн. На сьогодні Україна з експортера перетворилася на виробника цукру, який забезпечує лише власні потреби (щорічна потреба України в цукрі становить 1,7-1,8 млн тонн цукру). Споживання цукру населенням України скоротилося з 50 кілограм на душу населення в рік в 90-ті роки минулого століття до 30 кілограм в останні роки.

На протязі останніх майже 20-ти років в Україні не побудовано жодного нового цукрового заводу. Останні цукрові заводи, побудовані в минулому столітті (в середині 80-х років), - це заводи добовою потужністю 6 тис.тонн переробки буряків за добу – в Вінницькій області (Крижопільський), в Кіровоградській (Добровеличківський) і в Хмельницькій області (Деражнянський).

В Сумській області також становище галузі є досить складним і напруженим. Скоротилася кількість бурякосійних підприємств, отже і зменшилось виробництво буряків. Так, в 2010 році в площі під цукровими буряками становили 14,5 тис.га, що у 8 разів менше, ніж у 1990 році, та майже в 4 рази менше, ніж в 2006 році. Урожайність цукрових буряків зменшилася з 389 ц/га у 2009 році до 232 ц/га. Відповідно валовий збір за період 1990-2010 роки також скоротився у 8,8 рази з 2972 тис.тонн у 1990 році до 336 тис.тонн у 2010 році. В 1990 році працювало 17 цукрових заводів, в 2006 році – 6, в 2008-2009 роках у регіоні цукор не вироблявся. Причиною цього стало припинення діяльності цукрових заводів через нестабільний

фінансовий стан. Проте сільськогосподарські підприємства та дрібні господарства продовжували вирощувати цукрові буряки. У 2008 році з площі 9,6 тис. га було отримано 329 тис. тонн солодких коренів, що на 35% менше в порівнянні з попереднім роком. Товарна частина вирощеного врожаю повністю реалізовувалася за межі області.

У 2010 році на Сумщині проведено реконструкцію та відновлено переробку цукрових буряків на 2-х цукрових заводах загальною потужністю 3950 тонн цукрового буряку на добу.

Виходячи з того, що матеріально-технічна база цукрової промисловості фізично та морально зношена та помітно відстає від рівня її розвитку в країнах з розвиненим бурякоцукровим виробництвом, вважаємо доцільно будівництво цукрового заводу потужністю 6000 тонн переробки цукрових буряків за добу.

Оптимальним місцем розташування заводу вважаємо Буринський район, а саме місце раніше існуючого цукрового заводу. По-перше, цукровий завод буде завантажений сировиною через потужну сировинну базу. По-друге, на території залишилися поля фільтрації, жомні ями. По-третє, у даного підприємства широко розвинена мережа під'їзних шляхів: автошляхи і залізниця. Ставок, що знаходиться поряд з цукровим заводом, можна використовувати як аварійну водойму. Варто зазначити, що саме тут наявні висококваліфіковані кадри – досвідчені спеціалісти, які раніше працювали на Буринському цукровому заводі.

При будівництві цукрового заводу необхідна підтримка органів місцевої влади та самоврядування, оскільки від впровадження такого проекту виграють всі його учасники. Для влади буде позитивним фактор соціально-економічного зростання адміністративно-територіальної одиниці завдяки створенню робочих місць, збільшенню надходжень до бюджету, задоволенню потреб споживачів тощо.

Вважаємо цукровий завод потужністю 6000 тонн переробки сировини за добу займе провідне місце в даній галузі за допомогою виробництва цукру з цукрових буряків, що дозволить забезпечувати населення якісним цукром, а також вийти на світові ринки. Результати впровадження такого проекту матимуть як економічну доцільність так і соціальне значення.

ОПИС ПІДПРИЄМСТВА

Для цукрового заводу необхідна земельна ділянка площею та приміщення. Приміщення розподіляються на виробничі приміщення, службові, цехи, складські приміщення, обслуговуючі дільниці, дільниці з приймання цукрових буряків. До обслуговуючих приміщень відносяться санітарно-гігієнічні кімнати, місця для відпочинку обслуговуючого персоналу, склади, коридори тощо.

Таблиця 1

Характеристика цукрового заводу

Показники	Значення
Продуктивність за сировиною, т/добу	6000
Вихід цукру, %	12,5
Вихід сирого жому, т/добу (80%)	4800
Вихід сухого жому, т/добу (10%)	600
Вихід меляси, т/добу (4%)	240

ВИРОБНИЧИЙ ПЛАН

Основні виробничі операції.

Процес виробництва цукру-піску з цукрового буряка складається з таких основних виробничих операцій:

- очистка і миття цукрового буряка;
- подрібнення буряка і сокодобування;
- очистка дифузійного соку;
- згущення соку в сироп (вміст сухих речовин 68%);
- уварювання і кристалізація
- центрифугування утілю (мокрий цукор);
- сушка, охолодження і упаковка цукру.

Типова схема виробництва цукру-піску, що застосовується на більшості підприємств цукрової промисловості України, містить такі технологічні операції: безперервне знецукрення бурякової стружки, пресування жому, повернення всієї жомопресової води в дифузійну установку, вапняково-вуглекислотне очищення дифузійного соку, три кристалізації та афінацію жовтого цукру III кристалізації.

Для виготовлення цукрових виробів необхідні такі види сировини:

- цукровий буряк (доставка автотранспортом від сільськогосподарських виробників, які знаходяться в окрузі даного підприємства);
- кам'яне вугілля (доставка залізницею із Донбасу);
- камінь вапняковий (доставка залізницею із Донбасу);
- сірка.

МАРКЕТИНГОВИЙ ПЛАН

Буринський цукровий завод планує проводити широку маркетингову діяльність щодо своєї продукції.

Жом відпускається сільськогосподарським підприємствам і служить кормом для худоби. Меляса реалізується на підприємствах спиртової галузі для виготовлення стратегічного продукту - спирту, а також для виготовлення

кормових та хлібопекарських дріжджів, лимонної кислоти і частково для корму великої рогатої худоби.

Так як підприємство орієнтовано на всі сегменти ринку, тобто спрямовує свою продукцію на всіх споживачів, то збут і реалізація цукру проходить через декілька каналів збуту: оптова і роздрібна торгівля без участі посередників, а також за їх допомогою. Підприємство намагатиметься забезпечити наявність своїх товарів у якнайбільшій кількості торгових точок.

Привабливим каналом збуту продукції є її постачання на харчопереробні підприємства (кондитерські фабрики, спиртові заводи, консервні заводи тощо). Це привабливий канал збут для великих обсягів продукції на постійній основі, який задовольнятиме як виробника так і споживача цукру. При цьому необхідно передбачити технічні умови поставки продукції, зокрема відповідність до температурних режимів, санітарних вимог, що впливатиме на кінцеву якість товару.

Готова продукція має бути упакована з урахуванням зручності для споживачів, забезпечення безпечності та збереження якості продукції.

З метою стимулювання збуту продукції застосовуються різноманітні засоби реклами, а саме: радіо, телебачення, преса (місцева, регіональна), зовнішня реклама тощо.

Таблиця 2

Упаковка продукції

Продукція	Упаковка	Вага од. продукції, кг
Цукор-пісок	поліпропілен, мішки	50,0
Цукор-пісок	поліпропілен, мішки	10,0
Цукор-пісок	поліетилен, пакет	1,0
Жом сухий	паперові мішки	30,0

З урахуванням ситуації на ринку цукру оптово-відпускні ціни на готову продукцію проектного підприємства становитимуть: на цукор – 7,5 грн/кг, жом гранульований 1,80 грн/кг, меляса – 750 грн/т.

Таблиця 3

Виручка від реалізації продукції

Продукція	Річний обсяг продажу, тис. тонн	Оптово-відпускна ціна, грн/т	Виручка, млн. грн.
Цукор-пісок	80	7500	600
Жом сухий сухий гранульований	0,6	1800	108
Меляса	26,4	750	19,8
Всього	х	х	727,8

ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ ПЛАН

На підприємстві працюватиме близько 447 осіб персоналу, 27 з яких керівники, 20 спеціалісти, 32 службовці, 303 виробничі працівники.

У період міжсезонного простою половина персоналу підприємства тимчасово звільняються, решта задіяні у ремонтних роботах.

Заробітна плата виробничих робітників залежить від виробітку, а управлінського персоналу від розміру посадового окладу. Для стимулювання праці плануємо виплачувати премії, доплати, надбавки як в грошовій так і матеріальній формі.

Значний вплив на загальні витрати має оплата праці персоналу. Для забезпечення безперебійної роботи заводу в період сокодобування необхідно мати 447 осіб персоналу, у період міжсезонного простою приблизно 199 осіб. Річний фонд оплати праці складає 3910850 гривень.

Організаційна схема управління

Таблиця 4

Витрати на персонал

Персонал	Чисельність, (вересень- грудень),чол.	Чисельність (січень-серпень), чол.	Річний фонд оплати праці з нарахуваннями, грн
Промислово-виробничий персонал, осіб в т.ч.:	403	178	3509050
робітники	303	120	2282400
молодший обслуговуючий персонал	3	3	36000
охорона	18	18	259200
керівники	27	12	476250
спеціалісти	20	9	227200
службовці	32	16	228000
Не промислова група, осіб	44	21	401800
Всього	447	199	3910850

ФІНАНСОВИЙ ПЛАН

Техніко-економічне обґрунтування (ТЕО) – це розрахунок економічної доцільності здійснення проекту, заснований на порівняльній оцінці витрат і результатів ефективності використання, а також строку окупності вкладень. Вартість техніко-економічного обґрунтування приблизно 1,89 млн. гривень, проектно-кошторисної документації на будівництво заводу – 11,3 млн. гривень, проекту організації робіт – 2,3 млн. гривень, конструкторської документації на технологічне обладнання і системи автоматизації – 20,4 млн. гривень, будівельно-монтажних робіт – 132,3 млн. гривень, технологічного обладнання і систем автоматизації – 76,95 млн. гривень, загальнопромислового обладнання – 11,07 млн. гривень, монтажу обладнання і систем автоматизації – 21 млн. гривень, пусконаладжувальних робіт – 11,19 млн. гривень, інших робіт та витрат, в т.ч. транспортно-складських, канцелярських – 7,92 млн. гривень.

Всього будівництво цукрового заводу з придбанням обладнання і систем автоматизації потребує 296,32 млн. гривень.

Таблиця 5

Інвестиції

Основні витрати	Вартість, млн. грн.
Техніко-економічне обґрунтування	1,89
Проектно-кошторисна документація на будівництво заводу	11,3
Проект організації робіт	2,3
Конструкторська документація на технологічне обладнання і системи автоматизації	20,4
Будівельно-монтажні роботи	132,3
Технологічне обладнання і системи автоматизації	76,95
Загальнопромислове обладнання	11,07
Монтаж обладнання і систем автоматизації	21,0
Пусконаладжувальні роботи	11,19
Інші роботи та витрати, в т.ч. транспортно-складські, канцелярські	7,92
Всього	296,32

Основною статтею виробничих витрат є придбання сировини. Цукрові буряки плануємо придбавати у сільськогосподарських підприємств Буринського, Білопільського, Путивльського, Конотопського, Недригайлівського, Роменського районів.

Мінімальна ціна на цукровий буряк визначається постановою Кабінету міністрів. Згідно цього документу Україна підвищила мінімальні ціни на цукровий буряк на 16,3% - з 291,66 грн/т до 339,24 грн/т (без ПДВ). Мінімальна ціна на цукор встановлена на рівні 4925 грн/т (без ПДВ)

З урахуванням мінімальної ціни на цукрові буряки, потреби в сировині – 660 тис. т/сезон, можливі витрати за цією статтею становитимуть – 244,4 млн. гривень.

Потреба в допоміжних матеріалах, таких як вапняковий камінь, фільтраційне полотно, інші допоміжні матеріали становитиме 9324,2 млн. гривень.

Річна потреба в паливі та енергії на технологічні цілі складатиме 22506,7 млн. гривень. Потреба в пально-мастильних матеріалах для забезпечення постачання готової продукції в торгівельну та підвезення цукросировини становитиме 9645,7 тис. гривень.

Таблиця 6

Виробничі витрати

Статті витрат	Сума, тис. грн
Сировина (цукрові буряки)	244359
Допоміжні матеріали (вапняковий камінь, фільтраційне полотно, інші допоміжні матеріали)	9324,2
Оплата праці, нарахування	3910,9
Паливо і енергія на технологічні цілі	22506,7
Пально-мастильні матеріали	9645,7
Утримання та експлуатація обладнання	23149,8
Загальногосподарські витрати	7330,7
Загальновиробничі витрати	18262,6
Інші витрати	4179,8
Всього	342669,4

На утримання та експлуатацію обладнання передбачається виділяти 23149,8 тис. грн/рік. Загальногосподарські та загальновиробничі витрати складатимуть 7330,7 та 18262,6 тис. гривень відповідно. Інші витрати оцінюються на рівні 4179,8 тис. гривень. Загальні річні витрати оцінюються на рівні 349,3 млн. гривень.

Таблиця 7

Ефективність діяльності

Показники	Сума, млн. грн
Виручка (дохід)	727,8
Загальні витрати	342,7
Податок на додану вартість	121,3
Валовий прибуток	263,8
Податок на прибуток (23%)	60,7
Плата за користуванням кредитом	110,8
Чистий прибуток	92,3
Рентабельність, %	27
Термін окупності, роки	7

Доцільність проекту визначається, виходячи з розміру отриманого прибутку та терміну окупності капіталовкладень. З урахуванням вищезазначених цін реалізації цукру, дохід (виручка) від його продажу становитиме 727,8 млн. гривень. При цьому, чистий прибуток за підсумками

річної діяльності планується на рівні 92,3 млн. гривень. Рентабельність виробництва дорівнюватиме 27%. При збереженні такого рівня доходності бізнесу капіталовкладення окупляться впродовж 7 років.

РИЗИКИ І ШЛЯХИ ЇХ МІНІМІЗАЦІЇ

На діяльність Буринського цукрового заводу мають вплив як внутрішні, так і зовнішні ризики.

До основних ризиків можна віднести:

- ризики, пов'язані із системою взаємодії з партнерами та контрагентами;
- ризики, пов'язані із не передбачуваною конкуренцією;
- ризики, пов'язані із невчасною доставкою сировини та матеріалів;
- ризики непередбачених витрат і збільшення кошторису;
- ризики, пов'язані із впровадженням інновацій тощо.

Щоб запобігти цим ризикам на підприємстві потрібно встановити жорсткий контроль за постачанням сировини і матеріалів, проводити постійний аналіз діяльності конкурентів, вести безперервний нагляд за виробництвом, аби запобігти не передбачуваним витрат. Потрібно тісно взаємодіяти і тримати міцний зв'язок з партнерами та контрагентами, щоб запобігти виникненню конфліктних ситуацій.

БІЗНЕС-ПЛАН

З ФОРМУВАННЯ МТС В СИРОВИННІЙ
ЗОНІ ЦУКРОВОГО ЗАВОДУ

СУМИ 2011

РЕЗЮМЕ (ПАСПОРТ)

Резюме (Паспорт)

Опис ринку

Опис МТС

Виробничий план

Фінансовий план

Ризики та шляхи їх мінімізації

Площа виробництва цукросиропу	135000 тонн
Виробництво цукросиропу	22160,3 тис. гривень
Вартість праці	30 осіб
Вартість фондів праці	1111,7 тис. гривень
Виробничі витрати	18770,1 тис. грн/рік
Чистий прибуток	3389,7 тис. гривень
Рентабельність	24%
Вкладення	24330,0 тис. гривень
Термін окупності	4 роки

РЕЗЮМЕ (ПАСПОРТ)

Назва	формування МТС в сировинній зоні ТОВ «УК. АЗ» «Дружба» Велико- Жовтневий цукровий завод
Мета	забезпечення цукрового заводу достатньою кількістю сировини та найбільш оптимального циклу виробництва
Продукція	цукровий буряк
Площа	3000 гектарів
Річне виробництво цукросировини	135000 тонн
Виручка від реалізації проекту	22160,8 тис.гривень
Чисельність працюючих	30 осіб
Річний фонд оплати праці	1131,7 тис. гривень
Виробничі витрати	15786,1 тис. грн/рік
Чистий прибуток	6374,7 тис. гривень
Рентабельність	40%
Інвестиції	24330,0 тис. гривень
Термін окупності	4 роки

ОПИС РИНКУ

Цукрові буряки – надзвичайно цінна технічна культура. У нашій країні вони є єдиним джерелом для виробництва цукру – життєво необхідного продукту харчування. Ґрунтово-кліматичні умови області сприятливі для організації цукробурякового виробництва. За підсумками 2010 року в Сумській області вироблено 335,6 тис. тонн цукрових буряків, що на 0,7% більше попереднього року. Врожайність зменшилася з 38,9 т/га у 2009 році до 23,2 т/га у 2010 році.

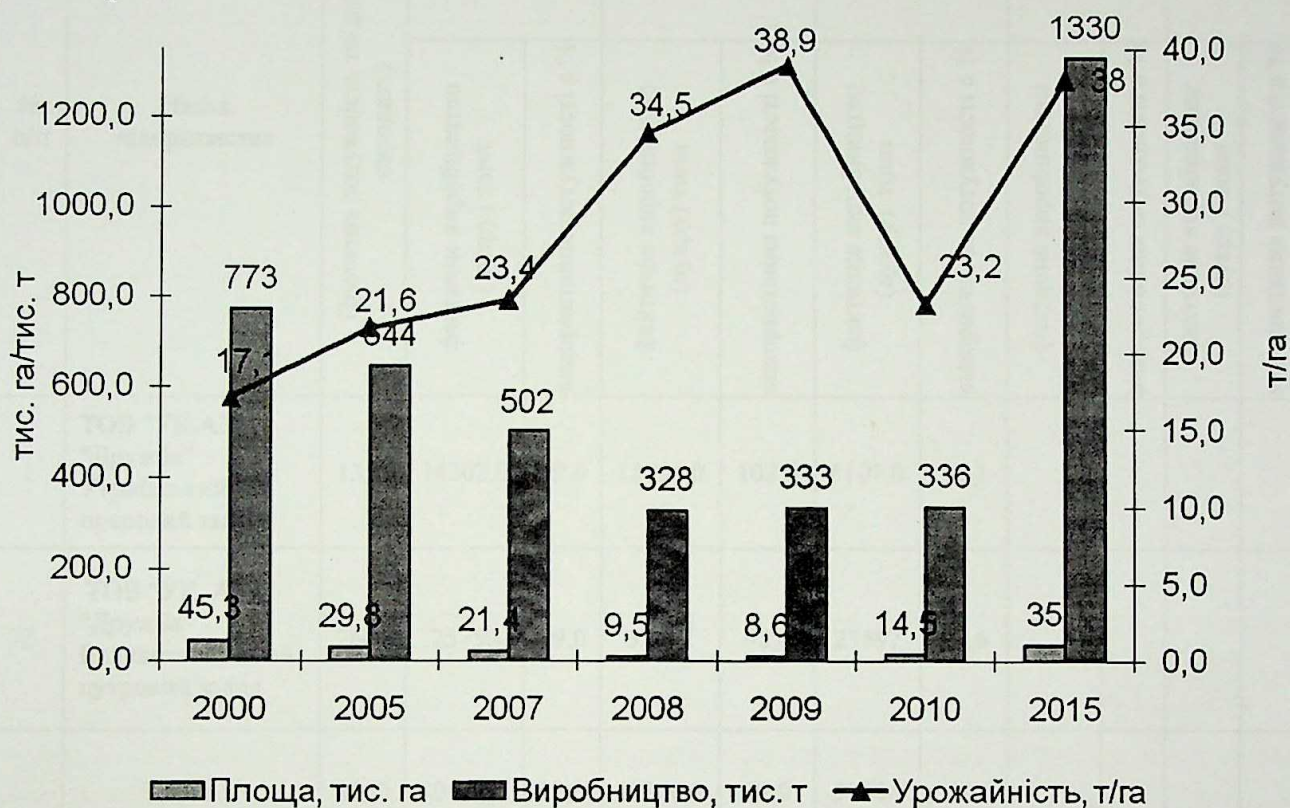

Рис. 1. Динаміка вирощування цукрових буряків у всіх категоріях господарств

В 2010 році в Сумській області працював 1 цукровий завод: ТОВ «УК. АЗ» «Дружба» Великожовтневий цукровий завод (виробничий цикл склав близько 50 діб), другий цукровий завод ТОВ «УК. АЗ» «Дружба» Угроїдський цукровий завод повністю підготовлений до роботи. Фактичні показники завантаженості цукрових заводів нами приведені в таблиці 1. Аналізуючи дану таблицю, ми можемо зробити висновок про необхідність кардинальних рішень по забезпеченню заводів цукросировиною, тобто цукровими буряками, а також про формування ефективних сировинних зон навколо значених заводів. Для цього необхідно вирішити питання із забезпеченням сировинної зони як високоврожайними сортами цукрових буряків, науковообґрунтованою кількістю добрив, так і високоефективною технікою, що в свою чергу надасть змогу зменшити витрати на насіннєвий матеріал завдяки надточному висіву та витримуванні відстаней між рослинами, а також витримувати норми проведення посівної кампанії та збирання врожаю.

Таблиця 1

Інформація про використання виробничих потужностей цукрових заводів за 2005-2009 роки

№ п/п	Назва підприємства	Проектна потужність тн/добу (по сировині)	2005		2006		2007		2008		2009	
			фактичне виробництво (цукру) тонн	використання потужності в %	фактичне виробництво (цукру) тонн	використання потужності в %	фактичне виробництво (цукру) тонн	використання потужності в %	фактичне виробництво (цукру) тонн	використання потужності в %	фактичне виробництво (цукру) тонн	використання потужності в %
1	ТОВ "УК.АЗ" "Дружба" Угрюдський цукровий завод	1350	14302,0	99,0	15594,0	102,0	8107,0	49,1				
2	ТОВ "УК. АЗ" "Дружба" Великожовтневий цукровий завод	2600	25750	99,0	32662	98,0	23597	72,6				
	Всього:	3950	40052,0	99,0	48256,0	99,0	31704	72				

ОПИС ДІЯЛЬНОСТІ МТС

Для визначення економічної ефективності виробництва цукрових буряків за рівнем насиченості реалізації технологій машинами можна виділити три основні типи:

на базі серійних вітчизняних машин і технологічних матеріалів, що потребують мінімуму капіталовкладень. Застосовують традиційні технологічні прийоми, серійні вітчизняні технічні засоби, звичайне насіння вітчизняних сортів або гібридів;

на базі комбінованих широкозахватних агрегатів і нових технологічних прийомів. Застосовують нові технічні засоби та способи виконання технологічних операцій (комбіновані широкозахватні агрегати) для суміщення передпосівного обробітку ґрунту й посіву та суміщення стрічкового внесення гербіцидів і міжрядних обробітків;

на базі зарубіжних машин та технологічних матеріалів. Широке використання гербіцидів для захисту посівів від бур'янів, дражованого насіння

високопродуктивних зарубіжних гібридів, зарубіжної високоефективної техніки.

За результатами розрахунків наведені показники економічної ефективності технологій.

Таблиця 2

Показники економічної ефективності трьох основних машинних варіантів реалізації технологій вирощування цукрових буряків

Технологія на базі	Урожайність, ц/га	Затрати праці, люд.-год/т	Витрати палива, кг/га	Усього витрат, грн./га	Собівартість, грн./т	Прибуток, грн./т	Рівень рентабельності, %
1) серійних вітчизняних машин	250	0,48	160,9	3801	159,66	10,34	6,5
2) комбінованих широкозахватних агрегатів	450	0,27	169,9	5262	122,78	47,22	38,5
3) зарубіжних машин	650	0,10	170,0	6666	107,69	62,31	57,9

Результати економічної оцінки застосовуваних технологій свідчать про те, що вони значно різняться за рівнем затрат праці, матеріальних ресурсів і коштів.

Найменші затрати праці передбачає технологія вирощування цукрових буряків із застосуванням зарубіжних машин та технологічних матеріалів, вони становлять 0,1 люд.-год/т. Найбільші затрати праці передбачає технологія вирощування цукрових буряків із застосуванням вітчизняних машин і технологічних матеріалів, які дорівнюють 0,48 люд.-год/т. Значна різниця у затратах праці пояснюється тим, що в даній технології застосовують ручну працю, зокрема, ручне формування густоти насаджень та прополювання у рядках.

Дані таблиці 2 свідчать про те, що найбільші витрати з розрахунку на одиницю площі (6666,75 грн/га) при вирощуванні цукрових буряків припадають на технологію із застосуванням зарубіжних машин і технологічних матеріалів. У зв'язку з тим, що 2 і 3 технології передбачають одержання значно вищих урожаїв, витрати на 1 т коренеплодів по цих технологіях менші на 23 і 33% відповідно, порівняно з першою технологією.

Найбільш сприятливі умови для росту й розвитку рослин, а відповідно - і для формування високих, високоякісних урожаїв цукрових буряків, забезпечує організація сівозмін, яка зумовлюється різними факторами: ґрунтово-кліматичними умовами території, організаційними формами господарювання тощо.

Для наших розрахунків прийнята п'ятипільна сівозміна вирощування цукрових буряків, де попередником є озима пшениця. Саме це дасть змогу повнішою мірою врахувати всі складові та фактори, які впливають на визначення ефективності технології.

ВИРОБНИЧИЙ ПЛАН

Функціонування сировинної зони цукрового заводу буде лише тоді ефективним, коли будуть у виробництві застосовані лише новітні засоби виробництва: сучасні сорти та гібриди цукрових буряків, сучасна техніка та обладнання, науково-обґрунтовані сівозміни та норми внесення добрив.

Так, економічне коригування виробництва в ринкових умовах поставило виробників в таке становище, коли можливо ефективно використати лише такі сорти (гібриди) цукрових буряків, які швидко формують урожай, добре окупаються добривами, ефективно використовують вологу, стійкі проти шкідників, нематоди та проти церкоспорозу.

Сировина повинна надходити на цукрові заводи з третьої декади вересня.

Рекомендується таке чергування культур у бурякових сівозмінах:

коротко ротаційних: 1) багаторічні трави; 2) озима пшениця; 3) цукрові буряки 4) кукурудза на зерно; 5) ячмінь з підсівом багаторічних трав;

звичайних для зерно-буряківничо-тваринницького напрямку: 1) багаторічні трави 2) озима пшениця; 3) цукрові буряки; 4) горох; 5) озима пшениця + озиме жито на зелений корм; 6) кукурудза на зелений корм і силос; 7) озима пшениця; 8) цукрові буряки; 9) кукурудза на зерно; 10) ячмінь із підсівом багаторічних трав.

На основі рекомендацій передових буряківників оптимальна густота рослин на 1 гектар на зрошенні повинна становити 85-93 тисяч. Сучасні гібриди при дотриманні вищезазначених норми виробництва можуть формувати на 1 гектарі близько 600-700 ц/га коренеплодів.

Норма висіву цукрових буряків визначається в посівних одиницях на 1 гектар. В виробництві вона складає від 1,5 до 3,0 п.о./га, або 150-300 тисяч насінин на 1 гектар. Збільшення норми висіву використовується на випадок зменшення польової схожості насіння. Причиною цього негативного явища є порушення технології підготовки ґрунту під посів та пізні строки посіву.

Однак, при дотриманні агротехнічних вимог по підготовці ґрунту під посів та проведення посіву в оптимальні строки та короткий термін без розриву з передпосівним обробітком ґрунту посів рекомендується проводити на кінцеву густоту з врахуванням лабораторної схожості насіння (85%) та похибку на польову схожість (+20%).

$NB = 95000 / 0,85 \cdot 1,2 = 134117$ насінин на 1 гектар,

або 1,34 п.о./га, або 6 насінин на 1 метр погонний рядка.

При посівній площі 3000 гектарів цукрових буряків загальна потреба у посівному матеріалі відповідно становитиме 4020 посівних одиниці.

Основними шкідочинними об'єктами в посівах цукрових буряків являються довгоносик звичайний буряковий, та довгоносик сірий буряковий, попелиця листкова, хвороби – коренеїд, церкоспороз, бур'яни – однорічні дводольні та однодольні, пірій повзучий і деякі інші види. Шкодочинність вказаних об'єктів іноді досягає до надзвичайних рівнів. Втрати врожаю іноді досягають до: за рахунок довгоносиків – до 100 %, церкоспорозу – до 20-30 %, забур'яненості – 30-80 %.

Таким чином, для захисту посівів цукрових буряків без затрат ручної праці на площі 3000 га необхідно відпрацювати ефективні заходи по збереженню посівів від вищезазначених шкідників.

При розрахунку доз мінеральних добрив під заплановану урожайність (50 т/га) необхідно врахувати фактичну забезпеченість ґрунту поживними речовинами.

Таблиця 3

Норми внесення мінеральних добрив під посіви цукрових буряків

Добрива	Норма на 1 га, кг д. р.
Азотні (аміачна селітра, карбамід, аміачна вода)	170
Фосфорні (суперфосфат)	160
Калійні	185
Усього	515

В основних районах бурякосіяння за ряд років добре відпрацьована інтенсивна технологія вирощування і збирання цукрових буряків, для здійснення якої необхідні сучасні технічні засоби як вітчизняного так і імпортного виробництва.

Склад агрегату при проведенні основних агротехнологічних заходів при вирощуванні цукрового буряку може бути наступним (при використанні наявної техніки в більшості виробників цукрових буряків), або у інших варіаціях (при використанні техніки іноземного виробництва).

Основний обробіток ґрунту:

внесення дефекату — трактор ХТЗ-121 + с-г. машини МХА-7, або РУМ-16, МВД-900;

лушення стерні та загортання дефекату — трактор ХТЗ-121 + лушильник ЛДГ-15А, або БДТ-7, БДТ-9;

внесення мінеральних добрив — трактор ХТЗ-121 + с-г. машина МВД-900;

внесення органічних добрив — трактор ХТЗ-121 + с-г. машина МТО-6;

глибока оранка — трактор ХТЗ-121 + оборотний плуг ПОНП-6 + борона ланцюгова

вирівнювання ґрунту — трактор МТЗ-82 + с-г. машини СП-ЗК + ВНС-Р + ЗБП -О або АРВ-8,1-01, БПЛ-9.

Передпосівний обробіток ґрунту і сівба:

культивация — трактор ХТЗ-121 + культиватор АРВ-8,1-02;

внесення ґрунтових гербіцидів — трактор МТЗ-82 + обприскувач ОП-2000-2-01;
 боронування після внесення гербіцидів — трактор ХТЗ-121 + зчіпка С-11У
 + борони БЗСС-1 і ЗОР-07 (райборонки);
 сівба — трактор МТЗ-82 + сівалки ССТ-12В, або СТВ-12, УСП-12,
 "Оптим", "УНІСЕМ";
 коткування посівів — трактор МТЗ-82 + котки ЗККШ-6 + ЗОР-07.

Догляд за посівами:

розпушування ґрунту в міжряддях — трактор МТЗ-82 +
 культиватор КОЗР-5,4-01, або УСМК-5,4В, КРН-5,6-02;
 підготовка гербіцидів — машина АПЖ-12;
 внесення гербіцидів — трактор МТЗ-82 + обприскувач ОП-2000-2-01;
 розпушування ґрунту в міжряддях з підживленням рослин цукрових
 буряків і трактор МТЗ-82 + культиватор УСМК-5,4В, або КРН-5,6-02;
 повторне внесення гербіцидів — трактор МТЗ-82 + машина АПЖ-12 +
 обприскувач ОП-2000-2-01.

Збирання врожаю:

збирання гички — трактор МТЗ-82 + гичкозбиральна машина БМ-6Б
 (МБП-2,7);
 збирання коренеплодів — коренезбиральна машина КС-6Б або РКМ-6;
 навантаження коренеплодів — навантажувач СПС-4,2;
 вивезення коренеплодів — автомобіль КаМАЗ-5511.

ФІНАНСОВИЙ ПЛАН

Придбання того чи іншого комплексу машин для вирощування та збирання цукрових буряків обумовлюється в основному обсягом виробництва і фінансовими можливостями підприємства. В нашому проекті по формуванню сировинної зони навколо цукрового заводу площею близько 3000 га. Ми плануємо використовувати техніку як вітчизняного виробництва (трактори, автомобілі, бурякозбиральні комбайни) так і імпортного виробництва (деякі види агрегатів). При цьому економічні показники проекту будуть наступними.

Таблиця 4

Інвестиції

Основні засоби виробництва	Вартість, тис. грн.
Трактори, автомобілі та бурякозбиральні комбайни	9732,0
Причепи, навантажувачі, плуги, машини для внесення добрив, машини для захисту рослин, машини для передпосівного обробітку ґрунту, сівалки, культиватори	14598,0
Всього	24330,0

При визначенні ефективності виробництва цукрових буряків за основні критерії було прийнято собівартість одиниці продукції, прибуток і рентабельність.

141

При виробництві цукрових буряків за інтенсивною технологією, при якій використовують високопродуктивне насіння, рослини забезпечують елементами живлення в необхідній кількості, обробіток ґрунту та сівбу проводять високоякісно й в оптимальні строки, захист рослин від шкідників, хвороб і бур'янів виконують із дотриманням суворої технологічної дисципліни, всі види робіт проводяться досвідченим персоналом виробничі витрати становитимуть 15786,06 тис.грн на площі у 3000 га.

Таблиця 5

Виробничі витрати

Показник	На 3000 га посіву, тис.грн.	На 1 га посіву, грн.	На 1 т продукції	
			В натуральних одиницях	В вартісних одиницях, грн.
Затрати праці, люд.-год.			0,27	-
Заробітна плата (основна, додаткова) з нарахуваннями, грн.	1131,86	377,29		8,80
Насіння, грн.	681,96	227,32	0,24 кг	5,30
Мінеральні добрива, грн.	4762,65	1587,55	40,00 кг	37,04
Засоби захисту рослин, грн.	1490,20	496,73	0,15 кг	11,59
ПММ, грн.	2372,64	790,88	3,78	18,45
Амортизаційні відрахування, грн.	1191,85	397,28	-	9,27
Ремонт основних засобів, грн.	850,87	283,62	-	6,62
Транспортні витрати, грн.	101,03	33,68	-	0,79
Плата за оренду земельних ділянок, грн.	812,98	270,99	-	6,32
Інші матеріальні витрати, грн.	1152,38	384,13	-	8,96
Страхові платежі, грн.	667,75	222,58	-	5,19
Загальновиробничі витрати, грн.	569,88	189,96	-	4,43
Виробничі витрати всього (виробнича собівартість)	15786,06	5262,02	-	122,78

В структурі витрат найбільшу питому вагу займають витрати на придбання та внесення мінеральних добрив (37%), а також ПММ (19%) та засоби захисту рослин (12%). Загальна сума витрат буде становити на рівні 15,8 млн. гривень.

Таблиця 6

Ефективність діяльності

Показники	Сума, тис. грн
Виручка (доход)	22160,8
Загальні витрати	15786,1
Прибуток	6374,7
Рентабельність, %	40%
Термін окупності кап.вкладень, роки	4

Доцільність проекту визначається, виходячи з розміру отриманого прибутку та терміну окупності капіталовкладень. З урахуванням поточної цінової кон'юнктури на цукросировину, доход (виручка) від її реалізації 22,2 млн. гривень. При цьому, чистий прибуток за підсумками річної діяльності планується на рівні 6,4 млн. гривень. При збереженні такого рівня доходності бізнесу капіталовкладення окупляться впродовж 4 років.

РИЗИКИ ТА ШЛЯХИ ЇХ МІНІМІЗАЦІЇ

За всіх умов ключовими проблемами проекту є:

необхідність висіву насінням екстра-класу апробованих для зони гібридів;
обов'язкове внесення оптимальних доз органічних і мінеральних добрив, вміле застосування хімічних засобів захисту рослин з урахуванням запасів поживних речовин у ґрунті, стану поля та планової врожайності;

розміщення цукрових буряків після озимої пшениці, попередником якої є багаторічні трави, чистий або зайнятий пар і висів після цукрових буряків ячменю, який добре використовує післядію добрив, внесених під пшеницю й цукрові буряки;

віддання переваги оренди землі для ланки сівозміни із 3-х полів "озима пшениця — цукрові буряки — ячмінь" перед одним полем цукрових буряків;

обов'язкове комплексне виконання всіх агротехнічних прийомів у встановлені строки;

своєчасне й повне забезпечення виробництва необхідними матеріальними засобами, а також навчання спеціалістів і механізаторів;

здешевлення витрат і збільшення прибутку шляхом підвищення навантаження на одиницю техніки на основі двозмінної роботи агрегатів, використання їх на інших об'єктах (здача в оренду) і т. п.;

першочерговість купівлі ключової бурякової техніки — сівалок точного висіву і бурякозбиральних машин.

До можливих ризиків реалізації цього бізнес-проекту належать:

політичні (нестабільність політичної влади, зміна законодавства тощо);

господарські, зокрема:

виробничий ризик, пов'язаний з можливістю невиконання фірмою своїх зобов'язань за контрактом або договором із замовником;

фінансовий ризик, пов'язаний з можливістю невиконання фірмою своїх фінансових обов'язків перед інвесторами;

інвестиційний ризик, пов'язаний з можливістю знецінення інвестиційно-фінансового портфеля;

валютний ризик, пов'язаний з можливістю коливань ринкових ставок гривні та інших курсів валют;

юридичний ризик, пов'язаний з неправильним чи неправомірним оформленням документів, укладанням угод;

страховий ризик, ризик страхової компанії, пов'язаний з адекватністю формування страхових тарифів;

інноваційний ризик, ризик відхилення від мети в разі вкладання коштів у виробництво інноваційного продукту, науково-дослідні та конструкторські роботи;

форс-мажорні обставини (ризик стихійних лих, втрати майна при пожежі тощо).

Одним із видів господарського ризику є маркетинговий ризик, що є ключовим в умовах ринкових відносин. Він зумовлений невизначеністю попиту на продукцію та на ефективність діяльності підприємства. Не менш небезпечним є ризик зміни цін. Однак, якщо у втратах підприємства від відсутності попиту на продукцію, що випускається, винним цілком і повністю можна вважати саме ж підприємство, то втрати від коливання цін часто пов'язані з об'єктивними і не передбачуваними процесами в економіці країни або ряду країн.

БІЗНЕС-ПЛАН

І СТВОРЕННЯ КРОХМАЛЬНОГО ЗАВОДУ

БІЗНЕС-ПЛАН

ЗІ СТВОРЕННЯ КРОХМАЛЬНОГО ЗАВОДУ

ЗМІСТ

Резюме (Паспорт)	
Актуальність будівництва крохмального заводу	
Виробничий план	
Маркетинговий план	
Організаційний план	
Фінансовий план	
Ризики та шляхи їх мінімізації	

РЕЗЮМЕ (ПАСПОРТ)

Назва	створення крохмального заводу
Мета	економічне оздоровлення галузі переробки сільськогосподарської продукції в районі та стимулювання виробників, задоволення попиту на крохмаль підприємств та населення Сумського й інших регіонів України
Вид продукції	сухий картопляний крохмаль
Потужність за сировиною	100 т картоплі на добу
Виручка від реалізації	32274 тис. гривень
Чисельність працюючих	40 осіб
Річний фонд оплати праці	670 тис. гривень
Виробничі витрати	18400 тис. гривень
Чистий прибуток	6541 тис. гривень
Рентабельність	35%
Інвестиції	15000 тис. гривень
Термін окупності	5 років

АКТУАЛЬНІСТЬ БУДІВНИЦТВА КРОХМАЛЬНОГО ЗАВОДУ

Останніми роками в Україні накопують 16,7–20,7 млн. тонн картоплі – переважно господарства населення. На продовольчі цілі за рік споживають близько 135 кілограмів на одну особу. Населення заковує картоплю на міських і стихійних ринках, частіше у непереробленому вигляді.

Якщо порівняти з 1990 роком, в цілому по державі посівні площі під картоплею зросли на 85,2 тис. гектарів, а в структурі посівних площ — на 1,4% і сягають 6% (зростання частки посівів картоплі, в основному, зумовлене скороченням загальної посівної площі майже на 6,4 млн. гектарів). Водночас порівняно з 2000 р. площа посадки картоплі скоротилася на 115 тис. гектарів, або на 7,6% — до 1513,9 тис. гектарів (після деякого розширення, що спостерігалось до 2000 року, намітилась тенденція до скорочення площ).

Області, що історично займалися товарним виробництвом, зменшили площі посівів і, як наслідок, їхня питома вага зменшилася: в Чернігівській області — з 16,1 до 6,3% у 2005 р.; Сумській — з 8,7 до 4,5%.

Розпорошеність виробництва в сотнях тисяч селянських господарств стримує реалізацію картоплі переробним підприємствам, що зумовило зміну сировинної бази крохмальних заводів. Сировиною для виробництва крохмалю стали переважно зернові культури — кукурудза, ячмінь тощо. Тоді як потужна промислова переробка картоплі могла б сприяти підвищенню дохідності галузі, створенню потужних картоплепродуктових підкомплексів.

Загальний обсяг картоплі, що його можуть переробити вітчизняні підприємства, оцінюють у 900 тис. тонн. Аналіз збуту крохмалю слід проводити виходячи з цілей, на які даний вид продукції може застосовуватись.

Крохмаль може застосовуватись як в харчових, так і в нехарчових цілях. В нехарчових цілях в даний час крохмаль використовується в покриттях, пінах, наповнювачах, пластиках, клеях і модифікаторах в'язкості.

Найбільшим споживачем крохмалів є паперова промисловість, яка одержує більше 60% всього крохмалю, що виробляється. Ще 15% використовує харчова промисловість і стільки ж — всі інші споживачі.

Немодифіковані і модифіковані крохмалі і глюкоза використовуються в харчовій промисловості з однією або декількома з наступних цілей:

- безпосередньо як клейстеризований крохмаль, кисіль і тому подібне;
- як загусник, завдяки в'язким властивостям (у супах, дитячому харчуванні, соусах, подливах і так далі);
- як наповнювач, що входить до складу твердого вмісту супів, пирогів;
- для зв'язування, закріплення маси і запобігання висиханню в процесі приготування ковбаси й м'ясних продуктів;
- як стабілізатори, завдяки високій здатності крохмалю утримувати вологу.

Таким чином, слід вказати на те, що потенційний збут переробленої продукції не матиме проблем, оскільки сучасний рівень виробництва крохмалю регіону є дуже низьким, а попит з боку різних галузей народного господарства

істотним, що формує актуальність і необхідність будівництва крохмального виробництва в нашому регіоні.

Здійснення проекту дозволить:

1. Знизити імпорт крохмалю і створити імпортозаміщуюче виробництво;
2. Виробляти крохмаль вищого ґатунку при невеликому споживанні води і низьких виробничих витратах (завдяки застосуванню інноваційних технологій);
3. Створити високотехнологічне виробництво з випуску сухого картопляного крохмалю.

ВИРОБНИЧИЙ ПЛАН

Основні виробничі операції.

Технологічний процес виробництва картопляного крохмалю складається з таких основних виробничих операцій :

- миття;
- подрібнення;
- відокремлення сокових вод від мезги та крохмалю із сокових вод (крохмального молока);
- рафінування;
- сушіння;
- фасування крохмалю.

Крохмаль, як запасна речовина, міститься всередині клітин у вигляді нерозчинних у воді крохмальних зерен. Тому для повного видалення крохмалю з клітин їх треба «розірвати». Це здійснюють на перетиральних машинах. У шкірці та підшкірних шарах крохмалю нема, і вони є перепорою для виділення з клітин крохмальних зерен. Одержана кашка (мезга) має бути дрібною, оскільки від ступеня подрібнення картоплі залежить вихід крохмалю. Кашка подається на ситові станції, де розділяється на крохмальне молоко й мезгу, яка містить клітковину, частину білкових речовин та частину крохмалю. Решта речовин – цукор, азотисті розчинні, крохмаль, пектинові й мінеральні речовини потрапляють у крохмальне молоко. В крохмалі залишається тільки частина солей фосфору.

Основною сировиною, яка використовується для виробництва картопляного крохмалю, є бульби картоплі висококрохмалистих сортів. Бульби для виробництва крохмалю повинні мати відповідний стан тургору (в'ялі чи підв'ялені не придатні). Серед них не повинно бути позеленілих (впливають на вихід крохмалю), може міститися невелика кількість травмованих та загнилих. Бульби, що зберігалися при температурі нижче 5 °С, отепляються протягом 5-10 днів.

МАРКЕТИНГОВИЙ ПЛАН

Крохмальний завод, який планується створити у Сумській області, функціонуватиме в складних ринкових умовах. Маркетингові заходи, які планується проводити на підприємстві, включатимуть:

- комплексне вивчення ринку;
- визначення його ємності;
- вивчення стану та динаміки споживчого попиту на крохмаль;
- широке використання реклами в засобах масової інформації для поліпшення збуту продукції;
- визначення оптимального товарного асортименту продукції, яка випускатиметься, подальше його коригування та розширення;
- постійне оновлення рецептури, збагачення її мінеральними речовинами, білковою сировиною, яка необхідна організму людини;
- прогнозування цін;
- пошук надійних постачальників;
- правильний вибір каналів збуту продукції.

Додаткові кошти для розширення діяльності підприємства можуть бути залучені за рахунок підвищення обсягів збуту продукції, яка користується попитом.

Сировину, необхідну для виробництва крохмалю (картопля) планується закуповувати у сільгоспвиробників, у тому числі у громадян, які ведуть особисте підсобне господарство.

Основними групами потенційних покупців є:

- підприємства паперової промисловості;
- підприємства харчової промисловості;
- установи громадського харчування;
- лоточна торгівля;
- продовольчі магазини;
- посередницькі структури;
- населення.

Прогнозована частка обсягу збуту продукції в області - 70%, в Україні 30%.

Готова продукція має бути упакована з урахуванням зручності для споживачів, забезпечення безпечності та збереження якості продукції.

Розфасування продукції планується здійснювати у паперові (по 0,2, 0,5 та 1 кілограм) та поліетиленові мішки (20 та 25 кілограм).

Поточна середньоринкова оптово-відпускна ціна на картопляний крохмаль становить близько 10-12 грн/кг. Слід зазначити, що діяльність крохмального заводу буде рентабельною (на рівні 35%), а термін окупності складе 5 років, за умови досягнення ціни рівня 22 грн/кг.

При повному завантаженні (100 т/добу) та за умови оптимального терміну роботи заводу (4 місяці) річний обсяг виробництва складе 32274 тис. гривень. При цьому вихід крохмалю з картоплі складає 16-17% переробленої сировини.

ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ ПЛАН

На підприємстві працюватиме 40 осіб персоналу, 24 з яких - виробничі працівники, решта - керівники та службовці, а також охорона й обслуговуючий персонал.

Виробництво сезонне, триває 4 місяці. У період міжсезонного простою половина робітників підприємства тимчасово звільняються, решта задіяні у ремонтних роботах.

Заробітна плата виробничих робітників залежить від виробітку (відрядна форма оплати праці), а управлінського персоналу - від розміру посадового окладу (погодинна форма оплати праці).

Стимулювання праці планується здійснювати за допомогою виплати премій, доплат, надбавок як у грошовій, так і в матеріальній формі. Премії будуть встановлюватись за місячними результатами праці виробничих дільниць. Доплати будуть виплачуватись найбільш кваліфікованим працівникам в розмірі до 30% посадового окладу в межах економії фонду оплати праці.

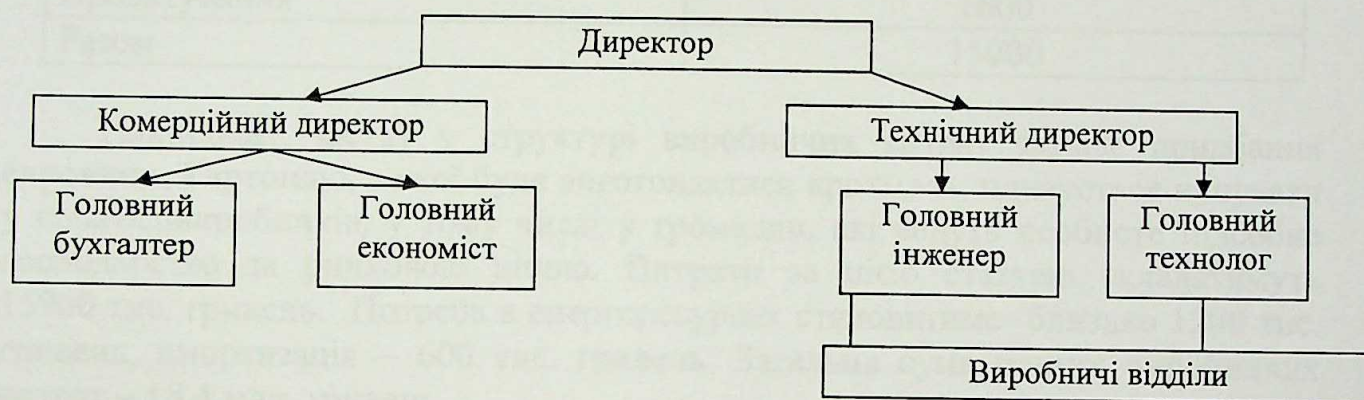

Рис. 1. Структура управління підприємством

На підприємстві працюватиме близько 40 осіб персоналу, 24 з яких робітники, 20 спеціалісти, 12 керівники і спеціалісти та інші. Річний фонд оплати праці складає 331,2 тис. гривень.

Таблиця 1

Витрати на персонал

Персонал	Чисельність, (вересень- грудень), чол.	Чисельність (січень-серпень), чол.	Річний фонд оплати праці з нарахуваннями, тис. грн
Всього, осіб в т.ч.:	40	28	669,6
робітники	24	12	288
молодший обслуговуючий персонал	2	2	24
охорона	2	2	26,4
керівники та спеціалісти	12	12	331,2

ФІНАНСОВИЙ ПЛАН

За попередніми розрахунками, вартість будівельно-монтажних робіт складе близько 2,2 млн. дол. США (17,6 млн. гривень.), обладнання – 4,3 млн. дол. США (34,4 млн. гривень.), проектування – 0,2 млн. дол. США (1,6 млн. гривень.).

Загальна вартість витрат на будівництво крохмального заводу з придбанням обладнання потребує 6,7 млн. дол. США (53,6 млн. гривень.).

Таблиця 2

Інвестиції

Витрати	Сума капіталовкладень, тис. грн
Будівельно-монтажні роботи	17600
Обладнання (Швеція)	34400
Проектування	1600
Разом	15000

Найбільшу частку у структурі виробничих витрат займає придбання сировини. Картоплю, з якої буде виготовлятися крохмаль, планується купувати у сільгоспвиробників, у тому числі у громадян, які ведуть особисте підсобне господарство за ринковою ціною. Витрати за цією статтею складатимуть 15900 тис. гривень. Потреба в енергоресурсах становитиме близько 1200 тис. гривень, амортизація – 600 тис. гривень. Загальна сума річних виробничих витрат – 18,4 млн. гривень.

Таблиця 3

Виробничі витрати

Статті витрат	Сума, тис. грн
Сировина і матеріали	15900
Енергоресурси	1200
Витрати на персонал	700
Амортизація	600
Разом	18400

Доцільність проекту визначається, виходячи з розміру отриманого прибутку та терміну окупності капіталовкладень. З урахуванням запланованих оптово-відпускних цін на готову продукцію, дохід (виручка) від його продажу становитиме 15000 тис. гривень. Річний валовий прибуток складе 8495 тис. гривень, чистий прибуток – 6541 тис. гривень. Таким чином, рентабельність становитиме 35%. При збереженні такого рівня доходності бізнесу термін окупності капіталовкладень складе 5 років.

Ефективність діяльності

Таблиця 4

Показники	Сума, тис. грн
Інвестиції, всього	15000
Виручка (доход)	32274
Загальні витрати	18400
Податок на додану вартість	5379
Валовий прибуток	8495
Податок на прибуток (23%)	1954
Чистий прибуток	6541
Рентабельність, %	35
Термін окупності, роки	5

РИЗИКИ І ШЛЯХИ ЇХ МІНІМІЗАЦІЇ

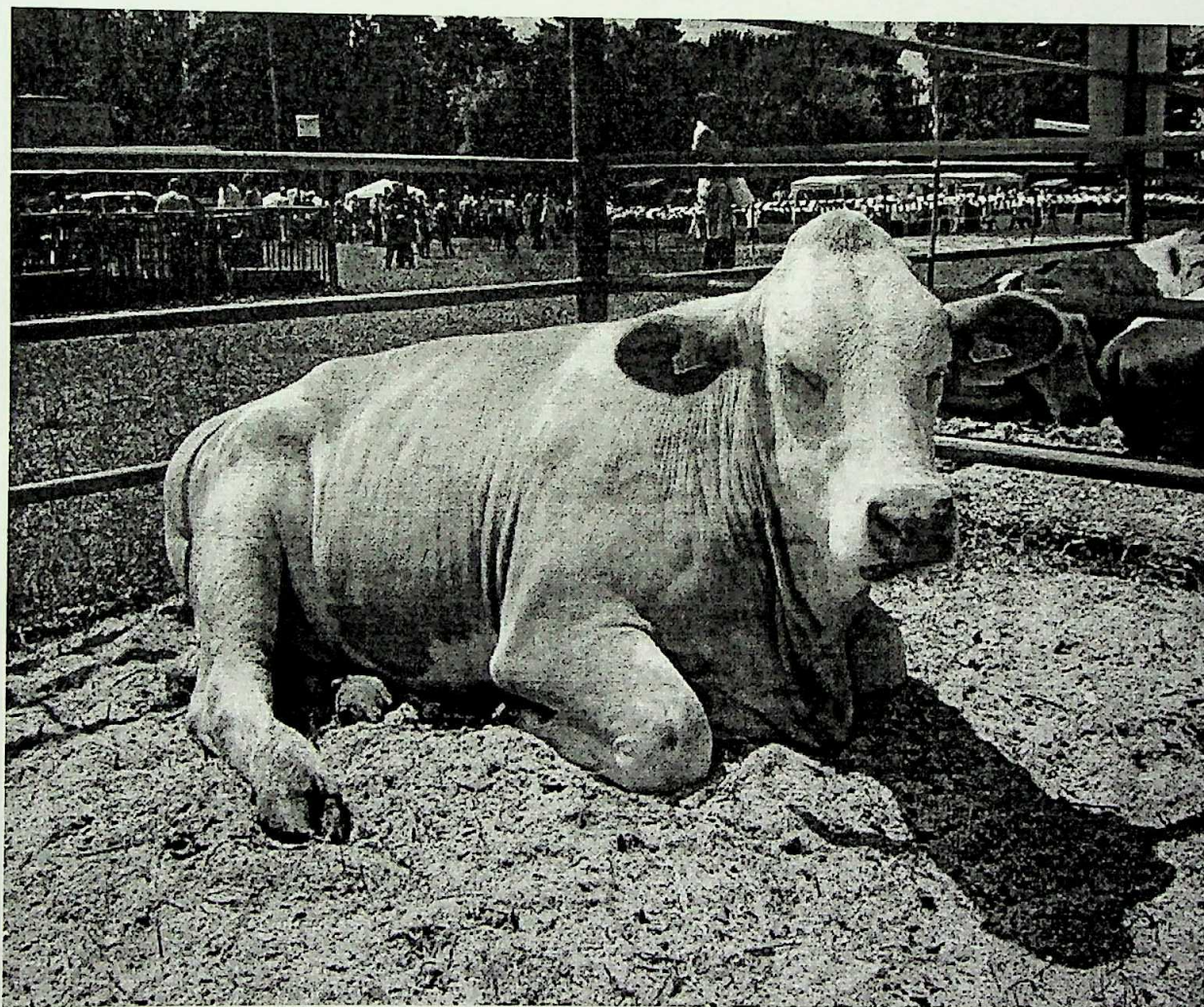
Діяльність крохмального заводу буде здійснюватись під впливом ряду ризиків, серед яких:

- ризики, пов'язані із системою взаємодії з партнерами та контрагентами;
- ризики, пов'язані із не передбачуваною конкуренцією;
- ризики, пов'язані із невчасною доставкою сировини та матеріалів;
- ризики непередбачених витрат і збільшення кошторису;
- ризики, пов'язані із впровадженням інновацій тощо.

Щоб запобігти цим ризикам, на підприємстві потрібно встановити жорсткий контроль за постачанням сировини і матеріалів, проводити постійний аналіз діяльності конкурентів, вести безперервний нагляд за виробництвом, аби запобігти не передбачуваних витрат. Потрібно тісно взаємодіяти і тримати міцний зв'язок з партнерами та контрагентами, щоб запобігти виникненню конфліктних ситуацій.

БІЗНЕС – ПЛАН

з виробництва молока
(поголов'я корів - 600 голів)

СУМ И - 2011

ЗМІСТ

Резюме (Паспорт)

Мета розробки бізнес-плану

Витрати на будівництво комплексу по виробництву молока

Економічне обґрунтування виробництва молока

Розрахунок окупності комплексу по виробництву молока

Чисельність працівників 13 осіб

Річний фонд оплати праці 372 000 грн/року

Виробничі витрати 198 172 тис. грн/року

Нормативна ціна 43 150 тис. грн/тис.

Сплата відсотків 1500 тис. грн/року

Банківського кредиту

Разом витрат 427 172 тис. грн/року

В т.ч. за рахунок 3 150 тис. грн/року

часткового відшкодування

з Державного бюджету

Прибуток 198 172 тис. грн/року

Сума витрат на 427 172 тис. грн/року

будівництва комплексу

Сума витрат на закупівлю 17 654,0 тис. грн/року

молочів з ферми

Термін окупності 5 років 7 місяців

РЕЗЮМЕ (ПАСПОРТ)

Назва	Будівництво комплексу по виробництву молока
Мета	Розвиток галузі молочного скотарства, створення нових робочих місць в регіоні, забезпечення внутрішнього та зовнішнього ринку високоякісним і дешевим молоком
Річне виробництво	4,8 тис. тонн молока
Виручка від реалізації	64988,2 тис. гривень
Чисельність працюючих	13 осіб
Річний фонд оплати праці	372 096 гривень
Виробничі витрати	19873,2 тис. гривень
Погашення кредиту	43350 тис. гривень
Сплата відсотків банківського кредиту	3302 тис. гривень
Разом витрат	66525,2 тис. гривень
В т.ч. за рахунок часткового відшкодування з Державного бюджету	3456,8 тис. гривень
Прибуток	1919,8 тис. гривень
Сума витрат на будівництво комплексу	43350,0 тис. гривень
Сума витрат на закупівлю поголів'я телиць	17532,0 тис. гривень
Термін окупності	5 років 7 місяців

МЕТА РОЗРОБКИ БІЗНЕС-ПЛАНУ

Для стабільного забезпечення населення області високоякісними молочними продуктами, а молокопереробних підприємств — якісною сировиною виникає потреба в створенні спеціалізованих високорентабельних комплексів по виробництву молока, технологія виробництва на яких відповідала б сучасним вимогам і забезпечувала б отримання високоякісного і дешевого молока.

Головною метою даного проекту є виробництво молока з замкнутим оборотом стада для 600 голів корів (надій молока на корову — 8000 кілограм за рік) шляхом впровадження сучасних технологій, що дасть можливість щорічно отримувати 4800 тонн молока та понад 19 млн.гривень виручки від реалізації продукції.

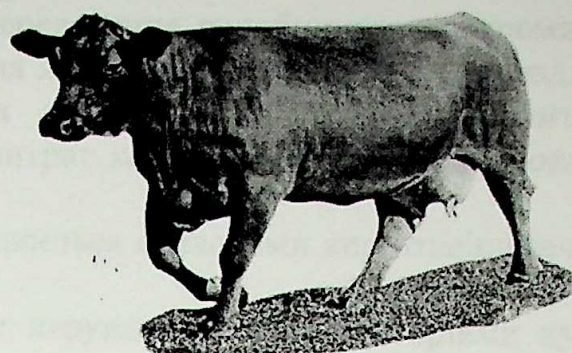
ВИТРАТИ НА БУДІВНИЦТВО КОМПЛЕКСУ ПО ВИРОБНИЦТВУ МОЛОКА

Комплекс по виробництву молока

• Доїльний зал -	3600,0 тис.грн
• Тваринницькі приміщення для утримування та розселення корів -	16986,3 тис.грн
• Ємкість для приймання і зберігання напіврідкого гною та стічних вод -	8701,7 тис.грн
• Технологічна частина (придбання інвентарю, обладнання та монтажні роботи) -	5951,2 тис.грн
• Інше (замовлення проектної документації та інше) -	6760,8 тис.грн

**Для будівництва комплексу та створення кормової бази
необхідна земельна ділянка площею — 900 га**

***Орієнтовна вартість кошторису на будівництво
комплексу по виробництву молока —
42000,0 тис. гривень***

Придбання племінних нетелів

Закупівля 1 голови нетелів вагою – 500 кілограм

Витрати на придбання нетелів :

600 гол. x 29220 грн = 17532,0 тис.гривень

Заробітна плата працівників

Технічний персонал та працівники, що доглядають за худобою

- 9 осіб;

Інші працівники

- 4 осіб.

Річний фонд заробітної плати (з нарахуваннями) :

(9 чол. x 2000 грн/міс.) x 12 міс. =

216000 гривень

(4 чол. x 1200 грн/міс.) x 12 міс. =

57600 гривень

Разом: (216 000 грн + 57 600 грн) x 1,36% =

372096 гривень

Електроенергія

Електропостачання буде здійснюватися з трансформаторної підстанції, що є у власності інвестора.

Максимальне споживання електроенергії спроектовано на рівні 300 кВт

300 кВт x 600 гол. =

180 000 кВт

180 000 кВт x 0,80 грн / кВт =

144 тис.гривень

Вентиляція

Вентиляція здійснюється за допомогою системи управління. В кожному відділенні є вентиляційні канали.

Корми

Інтенсифікація тваринництва та переведення виробництва на промислову основу викликає необхідність створення якісної кормової бази і впровадження такої технології годівлі тварин, яка дозволила б науково обґрунтовано нормувати, планувати та вести облік витрат кормів, а також контролювати та прогнозувати виробництво продукції.

Система кормозабезпечення здійснюється сучасними кормозмішувачами з кормових столів.

Програмне забезпечення дозволяє керування всіма категоріями худоби, що розміщена в стійлах.

Таблиця 1

Розрахунок потреби в кормах для нетелів

Поголів'я – 600 голів

Вид корму	Кількість днів	Норма в день на 1 гол., кг	На період – всього (на все поголів'я), ц	Всього кормів, ц.корм.од.	Вартість 1 ц корму, грн	Загальна вартість, тис.грн
Концкорми	365	6	13140	13797	200	2628,0
Сіно	365	5	10950	5256	19	208,0
Сінаж	365	10	21900	7446	13	284,7
Солома	365	3	6570	1643	5	32,8
Силос	365	20	43800	8760	14	613,2
РАЗОМ				36902		3766,7

В процесі вирощування телят найбільш відповідальними періодами є молозивно-молочний та перехідний період від використання раціонів з молочними кормами на годівлю телят лише рослинними кормами.

Схема годівлі телят до 20 – денного віку передбачає витрати молока з розрахунку 7 кг на 1 голову за добу.

Протягом наступного року від 600 голів корів отримуємо телят :

$$600 \text{ гол.} \times 90\% = 540 \text{ гол. телят}$$

Технологічні втрати – до 3%

$$540 \text{ гол.} \times 3\% = 16 \text{ гол. телят}$$

Залишилося телят :

$$540 \text{ гол.} - 16 \text{ гол.} = 524 \text{ гол. телят}$$

Виділено теличок для ремонтного поголів'я :

$$524 \text{ гол.} \times 40\% = 210 \text{ голів.}$$

Вартість молока, витраченого на вигоювання 1 голови за 20 днів складе :

$$(7 \text{ кг} \times 20 \text{ днів}) \times 2 \text{ грн} = 280 \text{ гривень}$$

$$\text{На все поголів'я телят} - 280 \text{ грн} \times 540 \text{ гол.} = 151,2 \text{ тис.гривень}$$

Таблиця 2

Розрахунок потреби в кормах для телиць до 6-місячного віку

Поголів'я – 210 голів

Вид корму	Кількість днів	Норма в день на 1 гол., кг	На період – всього (на все поголів'я), ц	Всього кормів, ц.корм.од.	Вартість 1 ц корму, грн	Загальна вартість, тис.грн
Концкорми	160	1,5	504	529	200	100,8
Сіно	160	2	672	323	19	12,8
Сінаж	160	8	2688	914	13	34,9
РАЗОМ				1766		148,5

Таблиця 3

Розрахунок потреби в кормах для ремонтних телиць

Поголів'я – 210 голів

Вид корму	Кількість днів	Норма в день на 1 гол., кг	На період – всього (на все поголів'я), ц	Всього кормів, ц.корм.од.	Вартість 1 ц корму, грн	Загальна вартість, тис.грн
Концкорми	185	1,2	466	489	200	93,2
Сіно	185	2,5	971	466	19	18,4
Силос	185	12	4662	932	14	65,3
Солома	185	2	777	194	5	3,9
Сінаж	185	8	3108	1057	13	40,4
РАЗОМ				3138		221,2

Водопостачання

Водопостачання до тваринницьких приміщень буде здійснюватися з власного водопроводу.

Водонапування худоби забезпечується водопроводом до групових напувалок.

Таблиця 4

Потреба води для напування та технічних витрат худоби

	Поголів'я, гол.	Норма споживання в день на 1 гол., л	Кількість днів	Потреба в день на все поголів'я, л	Потреба всього на рік, куб. метрів
Корови	600	90	365	54000	19710
Телята до 20 днів	540	1,5	20	810	16
Телята до 6 місяців	210	10	160	2100	336
Ремонтний молодняк	210	16	365	3360	1226
РАЗОМ					21288

Таблиця 5

Санітарні потреби води

	Кількість працівників, гол.	Норма споживання на 1 працівника в день, л	Всього за день, л	Всього за рік, куб. метрів
Санітарне обладнання	13	120	1560	569,4
РАЗОМ	13	120	1560	569,4

Разом потреба у водопостачанні по комплексу – 21857,4 куб. метрів у рік.

Витрати по водопостачанню :

$$21857,4 \text{ куб. метрів} \times 2,5 \text{ грн/т} = 54,6 \text{ тис.гривень}$$

Теплозабезпечення

Опалення санітарного пристрою буде забезпечено конвекторами, підігрівання води – електричним акумуляторним нагрівачем.

Опалення технологічних приміщень буде проводитися за допомогою електро- (або газового) котла та водонагрівачів. Вся система буде підключена до автоматизованого управління разом з системою вентиляції окремих виробничих об'єктів.

Виробниче обладнання резервуарів

Виробнича система вирішує гомогенізацію напіврідкого гною в перекачуючих та складських резервуарах. Всі ємкості забезпечені сигналізацією максимального та аварійного рівнів.

Для збирання та зберігання напіврідкого гною та стічної води будуть використані надземні залізобетонні резервуари. Напіврідкий гній із каналів буде надходити через нову каналізацію тваринницького приміщення в перекачуючі резервуари, з яких буде перекачуватися в надземні резервуари.

Продукція напіврідкого гною

Таблиця 6

Категорія	Поголів'я худоби	Норма виходу гною на 1 гол. в день, л	Вихід гною на все поголів'я в день, л	Кількість днів	Всього гною за рік, куб. метрів
Корови	600	32	19200	365	7008,0
Телята до 20 днів	540	3	1620	20	32,4
Телята до 6 місяців	210	6	1260	160	201,6
Ремонтний молодняк	210	20	4200	365	1533,0
РАЗОМ					8775,0

Таблиця 7

Стічні води (прибирання тваринницьких приміщень)

Категорія	Поголів'я худоби	Норма виходу гною на 1 гол. в день, л	Вихід гною на все поголів'я в день, л	Кількість днів	Всього гною за рік, куб. метрів
Корови	600	10	6000	365	2190,0
Телята до 20 днів	540	1,1	594	20	11,9
Телята до 6 місяців	210	3	630	160	100,8
Ремонтний молодняк	210	6	1260	365	459,9
РАЗОМ					2762,6

Таблиця 8

Стічні води із санітарного обладнання

Категорія	Кількість працівників	Норма на 1 працівника в день, л	Всього в день, л	Всього за рік, куб. метрів
Санітарне обладнання	13	160	2080	759,2
РАЗОМ				759,2

Річний обсяг напіврідкого гною та стічної води :
 $8775,0 \text{ куб. метрів} + 2762,6 \text{ куб. метрів} + 759,2 \text{ куб. метрів} = 12296,8 \text{ куб. метрів}$

Вартість гною (при умові його реалізації) :

$12296,8 \text{ куб. метрів} \times 50 \text{ грн/т} = 614,8 \text{ тис.гривень}$ за 1 рік

Озеленення території

Насадження кущів та дерев по завершенню будівництва комплексу буде проводитися інвестором. Це є одним із заходів щодо мінімізації несприятливого впливу на навколишнє середовище.

ЕКОНОМІЧНЕ ОБҐРУНТУВАННЯ ВИРОБНИЦТВА МОЛОКА

1-й рік виробничого циклу

Виробництво молока :

<i>Січень</i>	
150 гол. х 22 кг х 31 день =	102,3 тонни
<i>Лютий</i>	
225 гол х 22 кг х 28 днів =	138,6 тонни
<i>Березень</i>	
300 гол. х 22 кг х 31 день =	204,6 тонни
<i>Квітень</i>	
375гол. х 22 кг х 30 днів =	247,5 тонни
<i>Травень</i>	
450гол. х 22 кг х 31 день =	306,9 тонни
<i>Червень</i>	
600 гол. х 22кг х 30 днів =	396 тонн
<i>Липень –Грудень</i>	
570 гол. х 22 кг х 183 дні =	2294,8 тонни
РАЗОМ	3690,7 тонни

Випоювання молоком телят до 20-денного віку:

$140 \text{ кг} \times 540 \text{ гол. телят} = 75,6 \text{ тонни молока}$

Реалізація продукції:

Молоко:

3690,7т – 75,6т (випоювання) = 13737,4 тис. гривень

3615,1т x 3800грн/т =

Молодняк ВРХ:

540 гол.- 210 гол.(ремонт.погол.) = 206,3 тис. гривень

(330гол.x 50кг) x 12500 грн/т =

Вибракування корів (5%):

30гол. x 550 кг = 17т x 12000 грн/т = 204 тис. гривень

Реалізація гною: 614,8 тис. гривень

Всього виручка від реалізації - 14762,5 тис. гривень**2-й рік виробничого циклу****Виробництво молока:**

(600 корів x 22 кг)x 365 днів = 4818 тонн

Випоювання молоком телят до 20-денного віку:

140 кг x 540 гол. телят = 75,6 тонни

Реалізація продукції:

Молоко:

4818т – 75,6 (випоювання) = 4742,4т x 3800 грн/т = 18021,1тис. гривень

Молодняк ВРХ:

540гол.- 210гол.(рем.пог.)= (330гол. x 50кг) x12500грн/т = 206,3 тис. гривень

Вибракування корів (15%):

90гол.x 550 кг = 50т x 12000грн/т = 600 тис.

Реалізація гною : 614,8 тис.

г гривень

г гривень

Всього виручка від реалізації - 19442,2**тис.гривень**

3-й рік виробничого циклу

Всього виручка від реалізації -

19442,2
тис.гривень

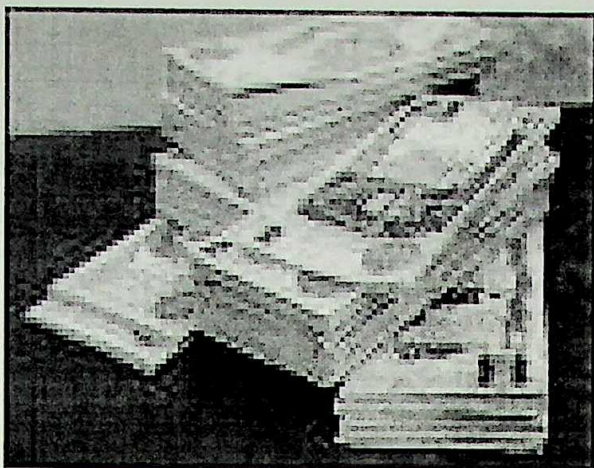
4-й рік виробничого циклу (січень-липень)

Всього виручка від реалізації -

11341,3
тис.гривень

РОЗРАХУНОК ОКУПНОСТІ КОМПЛЕКСУ ПО ВИРОБНИЦТВУ МОЛОКА 1-й рік

На будівництво комплексу по виробництву молока відкрита відновлювальна кредитна лінія	43350 тис. гривень
Отримано кредиту	23350 тис.гривень
Сплата відсотків банку за користування кредитом (з урахуванням здешевлення відсоткової ставки)	467 тис. гривень

2-й рік

На будівництво комплексу по виробництву молока отримано кредит 20000 тис. гривень

Сплата відсотків банку за користування кредитом (з урахуванням здешевлення відсоткової ставки) 867 тис. гривень

За 2 роки будівництва в результаті сплати відсотків банку за користування кредитом отримано збитку в сумі 1334 тис. гривень

3-й рік

Часткове відшкодування з Державного бюджету вартості будівництва тваринницьких приміщень, згідно Закону України про Державний бюджет - 21000 тис. гривень

Витрати на придбання нетелів - 17532 тис. гривень

Витрати на виробничу діяльність :

1. Заробітна плата 372,1 тис. гривень

2. Корми 4136,4 тис. гривень
+151,2 тис. гривень
(вартість молока для випоювання)=
4287,6 тис. гривень

3. Засоби захисту 8 тис. гривень

4. Вода 54,6 тис. гривень

5. Транспорті витрати для перевезення кормів:

$(30 \text{ км} \times (1314 \text{ т} + 50 \text{ т} + 47 \text{ т}) \times 0,6 \text{ грн/т/км} =$

25,4 тис. гривень

6. Утримання основних засобів

270,6 тис. гривень

в т.ч. електроенергія

7. Загальновиробничі витрати

144,0 тис. гривень

294,0 тис. гривень

8. Амортизація

240,0 тис. гривень

Всього витрат :

5552,3 тис.гривень

Сплата відсотків банківського кредиту

867 тис. гривень

Погашення кредиту

11800 тис. гривень

в т.ч. за рахунок залишку коштів від суми часткового відшкодування з Державного бюджету

3456,8 тис. гривень

Разом витрат

18219,3 тис. гривень

Виручка від реалізації

14762,5 тис. гривень

Прибуток від господарської діяльності

11,2 тис. гривень

в т.ч. за рахунок залишку коштів від суми часткового відшкодування з Державного бюджету

11,2 тис.гривень

4-й рік

Витрати на виробничу діяльність :

1. Заробітна плата

372,1 тис. гривень

2. Корми

4136,4 тис. гривень

+151,2 тис. гривень

(вартість молока для випоювання)=

4287,6 тис. гривень

3. Засоби захисту

8 тис. гривень

4. Вода

54,6 тис. гривень

5. Транспорті витрати для перевезення кормів:

$(30 \text{ км} \times (1314 \text{ т} + 50 \text{ т} + 47 \text{ т}) \times 0,6 \text{ грн/т/км}$

25,4 тис. гривень

=

6. Утримання основних засобів	270,6 тис. гривень
в т.ч. електроенергія	144 тис. гривень
7. Загальновиробничі витрати	294 тис. гривень
8. Амортизація	235,2 тис. гривень
Всього витрат :	5547,5 тис. гривень
Сплата відсотків банківського кредиту	631 тис. гривень
Погашення кредиту	13200 тис. гривень
Разом витрат	19378,5 тис. гривень
Виручка від реалізації	19442,2 тис. гривень
Прибуток від господарської діяльності	63,7 тис. гривень

5-рік

Витрати на виробничу діяльність :

1. Заробітна плата	372,1 тис. гривень
2. Корми	4136,4 тис. гривень
	+151,2 тис. гривень
	(вартість молока для випоювання)= 4287,6 тис. гривень
3. Засоби захисту	8 тис. гривень
4. Вода	54,6 тис. гривень
5. Транспортні витрати для перевезення кормів:	25,4 тис. гривень
(30 км х (1314 т + 50т + 47т) х 0,6 грн/т/км =	
6. Утримання основних засобів	270,6 тис. гривень
в т.ч. електроенергія	144 тис. гривень
7. Загальновиробничі витрати	294 тис. гривень
8. Амортизація	230,5 тис. гривень
Всього витрат :	5542,8 тис. гривень

168

Сплата відсотків банківського кредиту	367 тис. гривень
Погашення кредиту	13200 тис. гривень
Разом витрат	19109,8 тис. гривень
Виручка від реалізації	19442,2 тис. гривень
Прибуток від господарської діяльності	332,4 тис. гривень

6-й рік (січень – липень)

Разом витрат - 8483,6 тис. гривень (в т.ч. сплата відсотків банківського кредиту 103 тис. гривень та погашення кредиту 5150,0 тис.гривень)

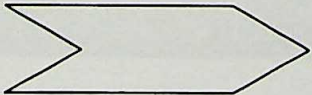
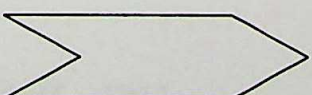
Виручка від реалізації – 11341,3 тис. гривень

Прибуток від господарської діяльності – 2857,7 тис. гривень

Завершено погашення кредиту
РОЗРАХУНКОВИЙ ПРИБУТОК

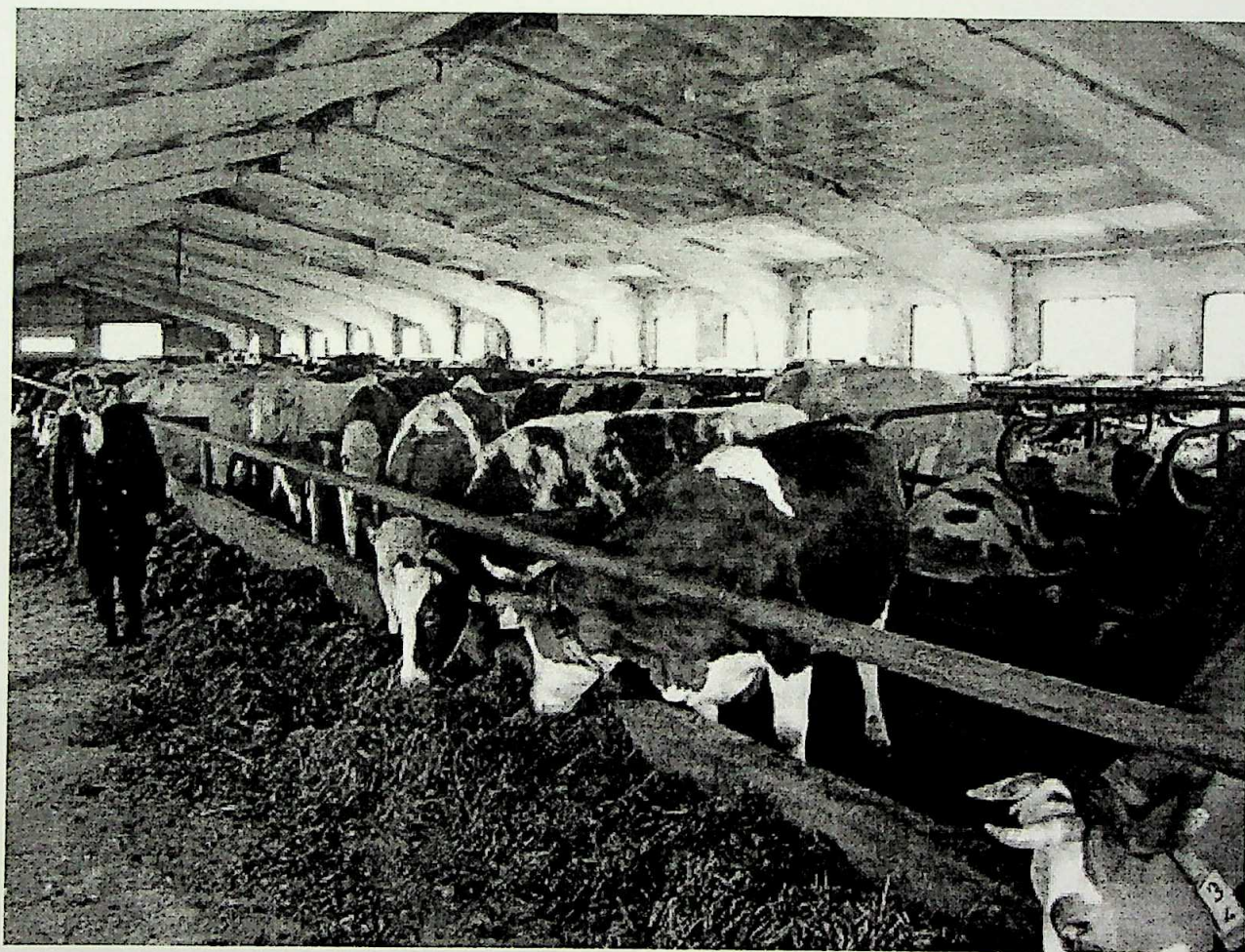
Сума витрат на будівництво комплексу по виробництву молока	43350,0 тис. гривень
Сума витрат на закупівлю поголів'я телиць	17532,0 тис. гривень
Виробничі витрати за 5 років і 7 місяців	19873,2 тис. гривень
Погашення кредиту за 5 років і 7 місяців в т.ч. за рахунок часткового відшкодування з Державного бюджету	43350 тис. гривень
Сплата відсотків банківського кредиту за 5 років і 7 місяців	3456,8 тис. гривень
Разом витрат	3302 тис. гривень
в т.ч. за рахунок часткового відшкодування з Державного бюджету	66525,2 тис. гривень
Виручка від реалізації за 5 років і 7 місяців	3456,8 тис. гривень
Розрахунковий прибуток за 5 років і 7 місяців	64988,2 тис. гривень
	1919,8 тис. гривень

**ТЕРМІН ОКУПНОСТІ КОМПЛЕКСУ
ПО ВИРОБНИЦТВУ МОЛОКА :**

- *з початку будівництва* **5 років 7 місяців**
- *за період виробничої діяльності* **3 роки 7 місяців**

БІЗНЕС – ПЛАН

з виробництва молока
(поголов'я корів – 1200 голів)

ЗМІСТ

Резюме (Паспорт)

Мета розробки бізнес-плану

Витрати на будівництво комплексу

Економічне обґрунтування виробництва молока

Розрахунок окупності комплексу по виробництву молока

РЕЗЮМЕ (ПАСПОРТ)

Назва	будівництво комплексу з виробництва молока
Мета	розвиток галузі молочного скотарства, створення нових робочих місць в регіоні, забезпечення внутрішнього та зовнішнього ринку високоякісним і дешевим молоком
Річне виробництво	10 тис. т молока
Виручка від реалізації	113677,3 тис. грн
Чисельність працюючих	26 осіб
Річний фонд оплати праці	744 192 гривень
Виробничі витрати	38545,6 тис. гривень
Погашення кредиту	67150 тис. гривень
Сплата відсотків банківського кредиту	4923,9 тис. гривень
Разом витрат	110619,5 тис. гривень
Прибуток	3057,8 тис. гривень
Сума витрат на будівництво комплексу	67150,0 тис. гривень
Сума витрат на закупівлю поголів'я телиць	32500,0 тис. гривень
Термін окупності	5 років 2 місяці

МЕТА РОЗРОБКИ БІЗНЕС-ПЛАНУ

Для стабільного забезпечення населення області високоякісними молочними продуктами, а молокопереробних підприємств – якісною сировиною виникає потреба в створенні спеціалізованих високорентабельних комплексів по виробництву молока, технологія виробництва на яких відповідала б сучасним вимогам і забезпечувала б отримання високоякісного і дешевого молока.

Головною метою даного проекту є виробництво молока з замкнутим оборотом стада для 1200 голів корів (надій молока на корову – 8000 кілограм за рік) шляхом впровадження сучасних технологій, що дасть можливість щорічно отримувати близько 10000 тонн молока та 38,0 млн. гривень виручки від реалізації продукції.

ВИТРАТИ НА БУДІВНИЦТВО МОЛОЧНОГО КОМПЛЕКСУ

Комплекс з виробництва молока

• Доїльний зал -	5521,8
	тис. гривень
• Тваринницькі приміщення для утримання та розтелення корів -	26052,6 тис. гривень
• Ємність для приймання і зберігання напіврідкого гною та стічних вод -	13346,2 тис. гривень
• Технологічна частина (придбання інвентарю, обладнання та монтажні роботи) -	9076,1 тис. гривень
• Інше (замовлення проектної документації та інше) -	10369,3 тис. гривень

Для будівництва комплексу та створення кормової бази необхідна земельна ділянка площею – 1800 гектарів

Орієнтовна вартість кошторису з будівництва комплексу по виробництву молока –
64366 тис. гривень

Придбання племінних нетелів

Закупівля 1 голови нетелів вагою 500 кілограм

Витрати на придбання нетелів :

1200 гол. x 27083 грн = 32500 тис. гривень

Заробітна плата працівників

Технічний персонал та працівники, що доглядають за худобою

- 18 осіб;

Інші працівники

- 8 осіб.

Річний фонд заробітної плати (з нарахуваннями) :

(18 чол. x 2000 грн/міс.) x 12 міс. = 432000

гривень

(8 чол. x 1200 грн/міс.) x 12 міс. = 115200

гривень

Разом:

(432 000 грн + 115 200 грн) x 1,36% = 744192

гривень

Електроенергія

Електропостачання буде здійснюватися з трансформаторної підстанції, що є у власності інвестора.

Максимальне споживання електроенергії спроектовано на рівні 300 кВт

300 кВт x 1200 гол. =

360 000 кВт

360 000 кВт x 0,80 грн / кВт =

288,0 тис.

гривень

Вентиляція

Вентиляція здійснюється за допомогою системи управління. У кожному відділенні є вентиляційні канали.

Корми

Інтенсифікація тваринництва та переведення виробництва на промислову основу викликає необхідність створення якісної кормової бази і впровадження такої технології годівлі тварин, яка дозволила б науково обґрунтовано нормувати, планувати та вести облік витрат кормів, а також контролювати та прогнозувати виробництво продукції.

Система кормозабезпечення здійснюється сучасними кормозмішувачами з кормових столів.

Програмне забезпечення дозволяє керування всіма категоріями худоби, що розміщена в стійлах.

Таблиця 1

Розрахунок потреби в кормах для нетелів

Поголів'я – 1200 голів

Вид корму	Кількість днів	Норма в день на 1 гол., кг	На період – всього (на все поголів'я), ц	Всього кормів, ц.корм.од.	Вартість 1 ц корму, грн	Загальна вартість, тис.грн
Концкорми	365	6	26280	27594	200	5256,0
Сіно	365	5	21900	10512	19	416,1
Сінаж	365	10	43800	14892	13	569,4
Солома	365	3	13140	3285	5	65,7
Силос	365	20	87600	17520	14	1226,4
РАЗОМ				73803		7533,6

В процесі вирощування телят найбільш відповідальними періодами є молозивно-молочний та перехідний період від використання раціонів з молочними кормами на годівлю телят лише рослинними кормами.

Схема годівлі телят до 20 – денного віку передбачає витрати молока з розрахунку 7 кг на 1 голову за добу.

Протягом наступного року від 1200 голів корів отримуємо телят :

$$1200\text{гол.} \times 90\% = 1080 \text{ гол. телят}$$

Технологічні втрати – до 3%

$$1080 \text{ гол.} \times 3\% = 30 \text{ гол. телят}$$

Залишилося телят :

$$1080 \text{ гол.} - 30 \text{ гол.} = 1050 \text{ голів}$$

Виділено теличок для ремонтного поголів'я :

$$1050 \text{ гол.} \times 40\% = 420 \text{ голів}$$

Вартість молока, витраченого на вигоювання 1 голови за 20 днів складе :

$$(7 \text{ кг} \times 20 \text{ днів}) \times 2 \text{ грн} = 280 \text{ гривень}$$

На все поголів'я телят – 280 грн x 1080 гол. = 302,4 тис. гривень

Таблиця 2

Розрахунок потреби в кормах для телиць до 6-місячного віку

Поголів'я – 420 голів

Вид корму	Кількість днів	Норма в день на 1 гол., кг	На період – всього (на все поголів'я), ц	Всього кормів, ц.корм.од.	Вартість 1 ц корму, грн	Загальна вартість, тис.грн
Концкорми	160	1,5	1008	1058	200	201,6
Сіно	160	2	1344	645	19	25,5
Сінаж	160	8	5376	1828	13	69,9
РАЗОМ				3531		297,0

Таблиця 3

Розрахунок потреби в кормах для ремонтних телиць

Поголів'я – 420 голів

Вид корму	Кількість днів	Норма в день на 1 гол., кг	На період – всього (на все поголів'я), ц	Всього кормів, ц.корм.од.	Вартість 1 ц корму, грн	Загальна вартість, тис.грн
Концкорми	185	1,2	932	979	200	186,4
Сіно	185	2,5	1942	932	19	36,9
Силос	185	12	9324	1865	14	130,5
Солома	185	2	1554	388	5	7,7
Сінаж	185	8	6216	2113	13	80,8
РАЗОМ				3970		442,3

Водопостачання

Водопостачання до тваринницьких приміщень буде здійснюватися з власного водопроводу.

Водонапування худоби забезпечується водопроводом до групових напувалок.

Таблиця 4

Потреба води для напування та технічних витрат худоби

	Поголів'я, гол.	Норма споживання в день на 1 гол., л	Кількість днів	Потреба в день на все поголів'я, л	Потреба всього на рік, куб. метрів
Корови	1200	90	365	108 000	39420
Телята до 20 днів	1080	1,5	20	1620	32
Телята до 6 місяців	420	10	160	4200	672,0
Ремонтний молодняк	420	16	365	6720	2452,8
РАЗОМ					42576,8

Таблиця 5

Санітарні потреби води

	Кількість працівників, гол.	Норма споживання на 1 працівника в день, л	Всього за день, л	Всього за рік, куб. метрів
Санітарне обладнання	26	120	3120	1138,8
РАЗОМ	26	120	3120	1138,8

Разом потреба у водопостачанні по комплексу – 43715,6 куб. метрів у рік.

Витрати по водопостачанню :

$$43715,6 \text{ м}^3 \times 2,5 \text{ грн/т} = 109,3 \text{ тис.гривень}$$

Теплозабезпечення

Опалення санітарного пристрою буде забезпечено конвекторами, підігрівання води – електричним акумуляторним нагрівачем.

Опалення технологічних приміщень буде проводитися за допомогою електро- (або газового) котла та водонагрівачів. Вся система буде підключена до автоматизованого управління разом з системою вентиляції окремих виробничих об'єктів.

Виробниче обладнання резервуарів.

Виробнича система вирішує гомогенізацію напіврідкого гною в перекачуючих та складських резервуарах. Всі ємкості забезпечені сигналізацією максимального та аварійного рівнів.

Для збирання та зберігання напіврідкого гною та стічної води будуть використані надземні залізобетонні резервуари. Напіврідкий гній із каналів буде надходити через нову каналізацію тваринницького приміщення в перекачуючі резервуари, з яких буде перекачуватися в надземні резервуари.

Таблиця 6

Продукція напіврідкого гною

Категорія	Поголів'я худоби	Норма виходу гною на 1 гол. в день, л	Вихід гною на все поголів'я в день, л	Кількість днів	Всього гною за рік, куб. метрів
Корови	1200	32	38400	365	14016,0
Телята до 20 днів	1080	3	3330	20	66,6
Телята до 6 місяців	420	6	2520	160	403,2
Ремонтний молодняк	420	20	8400	365	3066,0
РАЗОМ					17551,8

Таблиця 7

Стічні води (прибирання тваринницьких приміщень)

Категорія	Поголів'я худоби	Норма виходу гною на 1 гол. в день, л	Вихід гною на все поголів'я в день, л	Кількість днів	Всього гною за рік, куб. метрів
Корови	1200	10	12000	365	4380,0
Телята до 20 днів	1080	1,1	1110	20	22,2
Телята до 6 місяців	420	3	1260	160	201,6
Ремонтний молодняк	420	6	2520	365	919,8
РАЗОМ					5523,6

Таблиця 8

Стічні води із санітарного обладнання

Категорія	Кількість працівників	Норма на 1 працівника в день, л	Всього в день, л	Всього за рік, куб. метрів
Санітарне обладнання	26	160	4160	1518,4
РАЗОМ				1518,4

Річний обсяг напіврідкого гною та стічної води :

$$17551,8 \text{ м}^3 + 5523,6 \text{ м}^3 + 1518,4 \text{ м}^3 = 24593,8 \text{ куб. метрів}$$

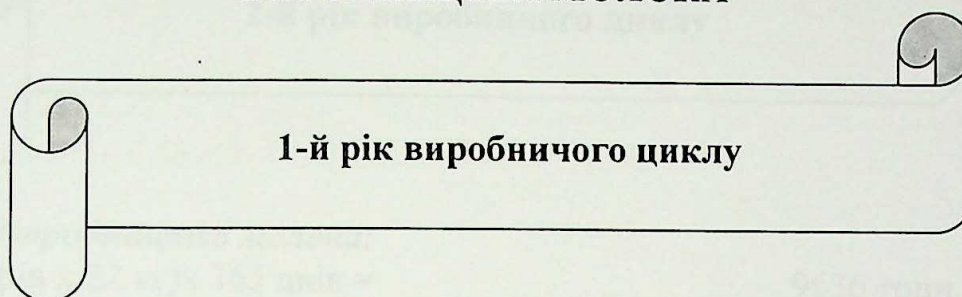
Вартість гною (при умові його реалізації) :

$$24593,8 \text{ м}^3 \times 50 \text{ грн/т} = 1229,7 \text{ тис. гривень за 1 рік}$$

Озеленення території

Насадження кущів та дерев по завершенню будівництва комплексу буде проводитися інвестором. Це є одним із заходів щодо мінімізації несприятливого впливу на навколишнє середовище.

ЕКОНОМІЧНЕ ОБҐРУНТУВАННЯ ВИРОБНИЦТВА МОЛОКА

1-й рік виробничого циклу

Виробництво молока :

Січень	
300 гол. х 22 кг х 31 день =	204,6 тонни
Лютий	
450 гол х 22 кг х 28 днів =	277,2 тонни
Березень	
600 гол. х 22 кг х 31 день =	409,2 тонни
Квітень	
750 гол. х 22 кг х 30 днів =	495 тонн
Травень	
900 гол. х 22 кг х 31 день =	613,8 тонни
Червень	
1200 гол. х 22кг х 30 днів =	792 тонн
Липень –Грудень	
1140 гол. х 22 кг х 183 дні =	4589,6 тонни
РАЗОМ	7381,4 тонни

Випоювання молоком телят до 20-денного віку:

$$140 \text{ кг} \times 1080 \text{ гол. телят} = 151,2 \text{ тонни молока}$$

Реалізація продукції:

Молоко:

$$7381,4 \text{ т} - 151,2 \text{ т (випоювання)} = 7230,2 \text{ т} \times 3800 \text{ грн/т} = 27474,8 \text{ тис. гривень}$$

Молодняк ВРХ:

1050гол.- 420гол.(ремонт.погол.)=(630гол.х 50кг) х
12500 грн/т =

393,8 тис.
гривень

Вибракування корів (5%):

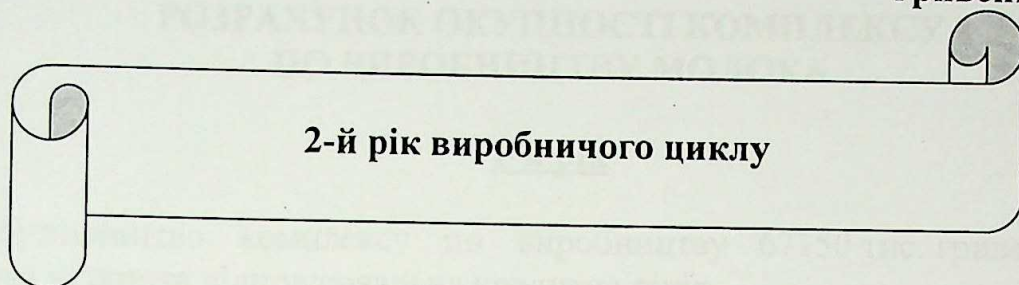
60гол. х 550 кг = 33т х 12000 грн/т =

396 тис.
гривень
1229,7 тис.

Реалізація гною

гривень
29494,3тис.
гривень

ВСЬОГО ВИРУЧКА ВІД РЕАЛІЗАЦІЇ -

2-й рік виробничого циклу

Виробництво молока:

(1200 корів х 22 кг)х 365 днів =

9636 тонн

Випоювання молоком телят до 20-денного віку:

140 кг х 1080гол. телят =

151,2 тонни

Реалізація продукції:

Молоко:

9636т – 151,2 (випоювання) = 9484,8т х 3800 грн/т =

36042,2 тис.
гривень

Молодняк ВРХ:

1050гол.- 420гол.(рем.пог.)= (630гол. х 50кг)
х12500грн/т =

393,8 тис.
гривень

Вибракування корів (15%):

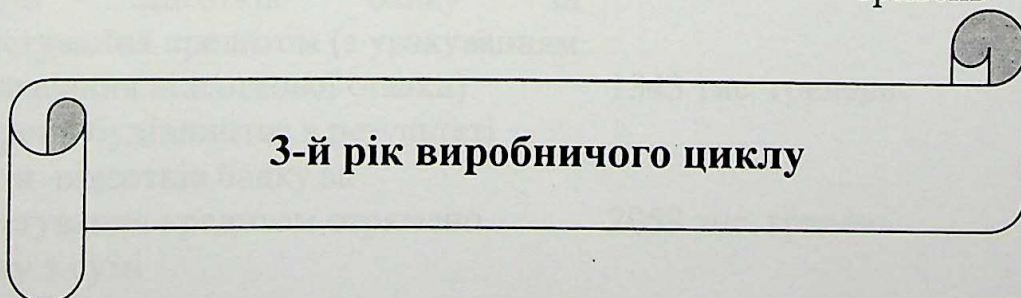
180гол.х 550 кг = 99т х 12000грн/т =

1188 тис.
гривень
1229,7 тис .

Реалізація гною

гривень
38853,7 тис.
гривень

ВСЬОГО ВИРУЧКА ВІД РЕАЛІЗАЦІЇ -

3-й рік виробничого циклу

ВСЬОГО ВИРУЧКА ВІД РЕАЛІЗАЦІЇ -

38853,7 тис. гривень

4- й рік виробничого циклу (січень-лютий міс.)

ВСЬОГО ВИРУЧКА ВІД РЕАЛІЗАЦІЇ

6475,6 тис. гривень

РОЗРАХУНОК ОКУПНОСТІ КОМПЛЕКСУ
ПО ВИРОБНИЦТВУ МОЛОКА

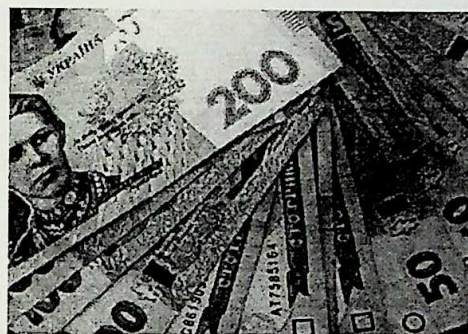
1-й рік

На будівництво комплексу по виробництву
молока відкрита відновлювальна кредитна лінія

67150 тис. гривень

Отримано кредиту

35800 тис. гривень

Сплата відсотків банку за користування
кредитом (з урахуванням здешевлення
відсоткової ставки)

716 тис. гривень

2-й рік

На будівництво комплексу по
виробництву молока отримано кредит

31350 тис. гривень

Сплата відсотків банку за
користування кредитом (з урахуванням
здешевлення відсоткової ставки)

1343 тис. гривень

За 2 роки будівництва в результаті
сплати відсотків банку за
користування кредитом отримано
збитку в сумі

2059 тис. гривень

Часткове відшкодування з 3-й рік Державного бюджету вартості
будівництва тваринницьких приміщень, згідно Закону України про
Державний бюджет - 32500 тис. гривень
Витрати на придбання нетелів - 32500 тис. гривень

Витрати на виробничу діяльність :

1. Заробітна плата	744,2 тис. гривень
2. Корми	8272,9 тис.грн +302,4тис. гривень (вартість молока для випоювання)= 8575,3 тис. гривень
3. Засоби захисту	16 тис. гривень
4. Вода	109,3 тис. гривень
5. Транспортні витрати для перевезення кормів: $(30 \text{ км} \times (2628 \text{ т} + 101 \text{ т} + 93 \text{ т}) \times 0,6 \text{ грн/т/км} =$	50,8 тис. гривень
6. Утримання основних засобів	541,2 тис. гривень
в т.ч. електроенергія	288 тис. гривень
7. Загальновиробничі витрати	588,1 тис. гривень
8. Амортизація	1582,1 тис. гривень
Всього витрат:	12207 тис. гривень
Сплата відсотків банківського кредиту	1318 тис. гривень
Погашення кредиту	15900 тис. гривень
Разом витрат:	29425 тис. гривень
Виручка від реалізації продукції	29494,3 тис. гривень
Прибуток від господарської діяльності	69,3 тис. гривень

4-й рік*Витрати на виробничу діяльність :*

1. Заробітна плата	744,2 тис. гривень
2. Корми	8272,9 тис.грн +302,4тис.грн (вартість молока для випоювання)= 8575,3 тис. гривень
3. Засоби захисту	16 тис. гривень
4. Вода	109,3 тис. гривень
5. Транспортні витрати для перевезення кормів: (30 км х (2628 т + 101т + 93т) х 0,6 грн/т/км =	50,8 тис.грн
6. Утримання основних засобів	541,2 тис.грн
в т.ч. електроенергія	288 тис. гривень
7. Загальновиробничі витрати	588,1 тис. гривень
8. Амортизація	1550,4 тис. гривень
Всього витрат:	12175,3 тис. гривень
Сплата відсотків банківського кредиту	1025 тис. гривень
Погашення кредиту	25600 тис. гривень
Разом витрат:	38800,3 тис. гривень
Виручка від реалізації продукції	38853,7тис. гривень
Прибуток від господарської діяльності	53,4 тис. гривень

5-й рік**Витрати на виробничу діяльність :**

1. Заробітна плата	744,2 тис. гривень
2. Корми	8272,9 тис.грн +302,4тис.грн (вартість молока для вигоювання)= 8575,3 тис. гривень
3. Засоби захисту	16 тис. гривень
4. Вода	109,3 тис. гривень
5. Транспортні витрати для перевезення кормів:	50,8 тис.грн
(30 км х (2628 т + 101т + 93т)х 0,6 грн/т/км =	
6. Утримання основних засобів в т.ч. електроенергія	541,2 тис. гривень 288 тис. гривень
7. Загальновиробничі витрати	588,1 тис. гривень
8. Амортизація	1550,4 тис. гривень
Всього витрат:	12144,3тис. гривень
Сплата відсотків банківського кредиту	513 тис. гривень
Погашення кредиту	25650 тис. гривень
Разом витрат:	38307,3тис. гривень
Виручка від реалізації продукції	38853,7тис. гривень
Прибуток від господарської діяльності	546,4 тис. гривень

6-й рік (січень-лютий місяці)

Разом витрат - 4677,9 тис. гривень (в т.ч. сплата відсотків банківського кредиту 8,9 тис.гривень та погашення кредиту 2650 тис.гривень)

Виручка від реалізації – 6475,6 тис. гривень

Прибуток від господарської діяльності – 1797,7 тис. гривень

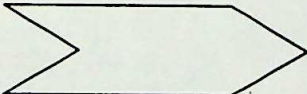
Завершено погашення кредиту

РОЗРАХУНКОВИЙ ПРИБУТОК

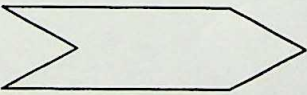
Сума витрат на будівництво комплексу з виробництва молока	67150 тис. гривень
Сума витрат на закупівлю поголів'я телиць	32500 тис. гривень
Виробничі витрати за 5 років і 2 місяці	38545,6 тис. гривень
Погашення кредиту за 5 років і 2 місяці	67150 тис. гривень
Сплата відсотків банківського кредиту за 5 років і 2 місяці	4923,9 тис. гривень
Разом витрат	110619,5 тис. гривень
Виручка від реалізації за 5 років і 2 місяці	113677,3 тис. гривень
Розрахунковий прибуток за 5 років і 2 місяці	3057,8 тис. гривень

ТЕРМІН ОКУПНОСТІ КОМПЛЕКСУ ПО ВИРОБНИЦТВУ МОЛОКА :

- з початку будівництва

5 років 2 місяці
- за період виробничої діяльності

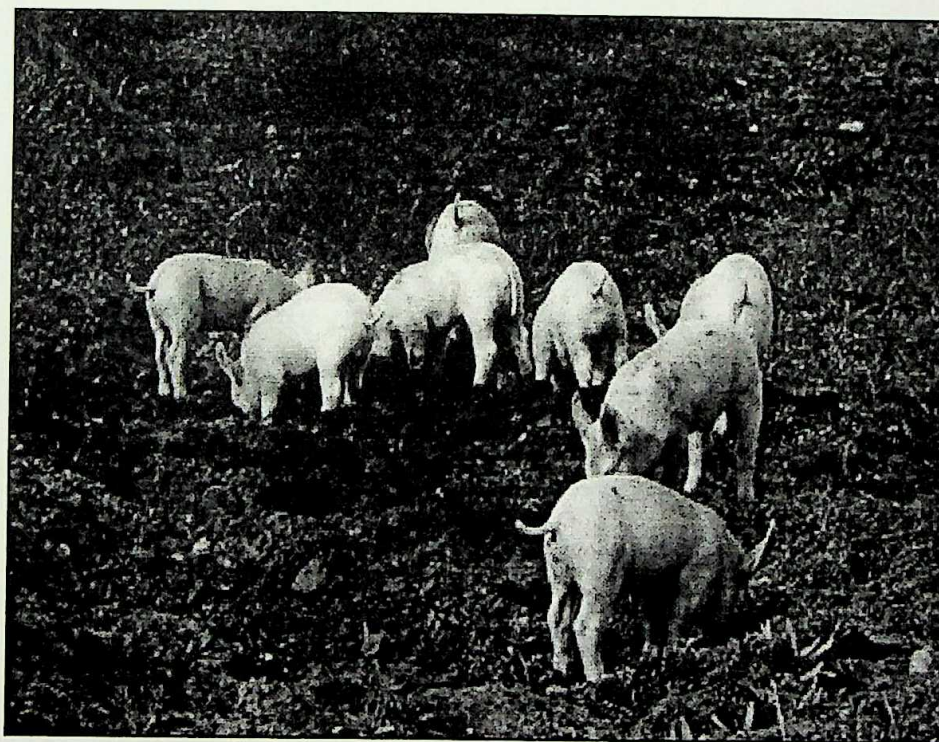

3 роки 2 місяці

Бізнес- план

3

(Поголів'я 12000 голів)

СУМИ – 2011

ЗМІСТ

Резюме (Паспорт)

Мета розробки бізнес-плану

Технологія виробництва

Витрати на виробництво

Економічне обґрунтування вирощування свиней на відгодівлі

Розрахунок окупності свиногокомплексу

РЕЗЮМЕ (ПАСПОРТ)

Назва	створення комплексу по виробництву свинини
Мета	виробництво продукції свинини з замкнутим оборотом стада для 975 голів свиноматок та 12128 голів свиней на відгодівлі до 8 -місячного віку
Річне виробництво	12000 голів на рік
Виручка від реалізації:	151734 тис. гривень
Чисельність працюючих	20 осіб
Річний фонд оплати праці	432 тис. гривень
Виробничі витрати	97931 тис. гривень
Погашення кредиту	72270 тис. гривень
в т.ч. за рахунок часткового відшкодування з Державного бюджету	23800 тис. гривень
Сплата відсотків банківського кредиту	5971,6 тис. гривень
т.ч. за рахунок часткового відшкодування з Державного бюджету	1719,2 тис. гривень
Разом витрат	176172,6 тис. гривень
т.ч. за рахунок часткового відшкодування з Державного бюджету	25519,2 тис. гривень
Прибуток	1080,6 тис. гривень
Сума витрат на будівництво свиногокомплексу	72270 тис. гривень
Сума витрат на закупівлю маточного поголів'я свиней	2800 тис. гривень
Термін окупності:	
з початку будівництва	7 років
за період виробничої діяльності	5 років

МЕТА РОЗРОБКИ БІЗНЕС-ПЛАНУ

Метою розробки бізнес-плану є виробництво продукції свинини з замкнутим оборотом стада для 975 голів свиноматок та 12128 голів свиней на відгодівлі до 8 –місячного віку, що дасть можливість щорічно отримувати до 600 тонн м'яса та до 40 000 тис. гривень виручки від реалізації.

ТЕХНОЛОГІЯ ВИРОБНИЦТВА

Свиноматки

Кількість поросят за 1 опорос -	10 голів
Кількість опоросів за рік -	2
Період супоросності свиноматок -	114 днів
Підсосний період -	60 днів
Фізіологічний відпочинок -	30 днів
Річна вибраковка -	35-40 %

Поросята до 2 місяців – (60 днів - 16 кілограм)

Вага при народженні -	1 кілограм
Середньодобовий приріст -	250 грам
Падіж -	6-12%

Поросята від 2 до 4 місяців - (60 днів – 40 кілограм)

Середньодобовий приріст -	400 грам
Падіж -	3-5%

Свині на відгодівлі – (123 дні -120 кг)

Середньодобовий приріст -	650 грам
Падіж	1-2 %
Вимушений забій	2-4 %

Схема виробництва свинини – позмінно, з 7 денним виробничим циклом.

В тваринницьких приміщеннях буде застосовано безпідстильне виробництво. Свиноматки будуть розміщені в індивідуальних або групових стійлах в залежності від періоду репродукційного циклу; поросята на дорощуванні та свині на відгодівлі - в групових стійлах.

Тваринницькі приміщення будуть забезпечені технологічним обладнанням фірми „Brunnthaller – CS”, PreIouc.

Основний продукт – свинина (реалізація свиней живою вагою 120 кілограм), побічний продукт – напіврідкий гній свиней.

ВИТРАТИ НА ВИРОБНИЦТВО

Потреби комплексу по виробництву свинини:

Тваринницькі приміщення для супоросних свиноматок
 Центр запліднення
 Свиноматки ялові
 Хряки
 Відділення для опоросу та дорощування поросят
 Тваринницьке приміщення для відгодівлі свиней
 Ємкість для приймання напіврідкого гною з тваринницького приміщення
 Ємкість для зберігання напіврідкого гною та стічних вод
 Ємкість для збирання відходів
 Майданчик для подання відходів з складської ємкості в подану цистерну
 Каналізаційна система (для відведення води з покрівлі тваринницьких приміщень в існуючі водотоки)
 Водопровід
 Кабельна розподільча система зовнішня
 Трансформаторна підстанція
 Комунікації
 Дезінфекційний в'їзд
 Відділення для зберігання загиблих тварин
 Огородження
 Озеленення території

Придбання маточного поголів'я свиней:

Закупівля 1 голови свинки вагою - 100 кілограм

Закупівля 1 голови кнурця вагою - 110 кілограм

2632,5 тис. гривень

Придбання свинок : $(975 \text{ голів} \times 100 \text{ кг}) \times 27 \text{ грн/кг} =$

Придбання кнурців : $(49 \text{ голів} \times 110 \text{ кг}) \times 27 \text{ грн/кг} =$

145,5 тис. гривень

РАЗОМ :

2778,0 тис. гривень

Кількість поголів'я на відгодівлі :

Вихід поросят - всього:

на основну свиноматку за 2 опороси – 20 поросят;

загальний вихід поросят:

$975 \text{ свиноматок} \times 20 \text{ поросят} = 19500 \text{ поросят}$

Вихід поросят з урахуванням технологічних втрат :

1) за період до 2 місяців – (втрати-10%)

$19500 \text{ голів поросят} \times 10 \% = 1950 \text{ голів}$

$19500 - 1950 = 17550 \text{ голів}$

2) за період з 2 до 4 місяців – (втрати -5%)

$17550 \times 5\% = 875 \text{ голів}$

$17550 - 875 = 16675 \text{ голів}$

3) введення ремонтних свинок – (до 25%)

$$16675 \times 25\% = 4169 \text{ голів}$$

$$16675 - 4169 = 12506 \text{ голів}$$

4) за період на відгодівлі – (втрати -3%)

$$12506 \times 3\% = 378 \text{ голів}$$

$$12506 - 378 = 12128 \text{ голів}$$

Кількість поголів'я свиней на відгодівлі складе 12128 голів.

ЕКОНОМІЧНЕ ОБҐРУНТУВАННЯ ВИРОЩУВАННЯ СВИНЕЙ НА ВІДГОДІВЛІ:

1-й рік виробничого циклу

Парування свинок – січень

Опорос – квітень-травень

Отримаємо поросят за один опорос від свиноматок: 9750 голів

$$975 \text{ свиноматок} \times 10 \text{ гол. поросят} =$$

Втрати приплоду за підсисний період (10%):

$$9750 \text{ гол.} \times 10\% = 975 \text{ голів}$$

Залишиться поросят: $9750 \text{ гол.} - 975 \text{ гол.} = 8775 \text{ голів}$

Втрати приплоду за період дорощування (5%):

$$8775 \text{ гол.} \times 5\% = 439 \text{ голів}$$

Залишиться поросят: $8775 \text{ гол.} - 439 \text{ гол.} = 8336 \text{ голів}$

Виділено свинок для ремонтного поголів'я (25%):

$$8336 \text{ гол.} \times 25\% = 2084 \text{ голів}$$

Залишиться поросят: $8336 \text{ гол.} - 2084 \text{ гол.} = 6252 \text{ голів}$

Втрати приплоду за період на відгодівлі (3%):

$$6252 \text{ гол.} \times 3\% = 188 \text{ голів}$$

Залишиться свиней на відгодівлі: $6252 \text{ гол.} - 188 \text{ гол.} = 6064 \text{ голів}$

Реалізація поголів'я свиней – грудень

Загальна вага свиней, що будуть реалізуватися :

$$6064 \text{ гол. свиней} \times 120 \text{ кг} = 727,7 \text{ тонни}$$

Виручка від реалізації : $727,7 \text{ т} \times 20\,000 \text{ грн/т} = 14\,554 \text{ тис. гривень}$

Продовження виробничого циклу:

Парування свинок – серпень

Опорос – листопад-грудень

2-й рік виробничого циклу

Реалізація поголів'я свиней – липень

Поголів'я свиней на відгодівлі: 6064 голів

Вибраковка поголів'я свиней 1750 голів

Загальна вага поголів'я свиней, що реалізується:

$$(6064 \text{ гол.} + 1750 \text{ гол.}) \times 120 \text{ кг} = 937,7 \text{ тонни}$$

Виручка від реалізації : $937,7 \text{ т} \times 20\,000 \text{ грн/т} = 18\,754 \text{ тис. гривень}$

Продовження виробничого циклу:

Парування – березень

Опорос – червень – липень

Парування – жовтень

Опорос – січень-лютий (3 року)

3-й рік виробничого циклу

Реалізація – лютий (опорос 2 року)

ВСЬОГО виручка від реалізації – 18754 тис. гривень

Парування – травень

Опорос – серпень-вересень

Реалізація – вересень (опорос 2 року)

ВСЬОГО виручка від реалізації – 18754 тис. гривень

Парування – грудень

4-й рік виробничого циклу

Реалізація – квітень (опорос 3 року)

ВСЬОГО виручка від реалізації – 18754 тис. гривень

Опорос – березень

Реалізація - листопад

ВСЬОГО виручка від реалізації – 18754 тис. гривень

Парування – липень

Опорос – жовтень

5-й рік виробничого циклу

Реалізація – червень (опорос 4 року)

ВСЬОГО виручка від реалізації -18754 тис. гривень

Парування – лютий

Опорос – травень-червень

Реалізація - грудень

ВСЬОГО виручка від реалізації -18754 тис. гривень

Заробітна плата працівниківТехнічний персонал та працівники, що доглядають
за худобою -

15 осіб

Інші працівники -

5 осіб

Річний фонд заробітної плати (з нарахуваннями):

(15 чол. x 2000 грн/міс) x 12 міс. = 360 000 гривень

(5 чол. x 1200 грн/міс) x 12 міс. = 72 000 гривень

Разом :

(360 000 грн + 72 000 грн) x 36% = 432000 гривень

Корми

Кормами свині забезпечуються за рахунок канатного транспортеру, який дає змогу транспортуванню кормової суміші з бункеру, розміщеного за межами тваринницького приміщення, в дозований пристрій та самогодівниці.

Система кормозабезпечення є автоматичною, керування якою проводиться за допомогою центрального комп'ютеру та ручного терміналу.

Програмне забезпечення дозволяє керування всіма категоріями худоби, що розміщена в стійлах.

Таблиця 1

Розрахунок потреби в концкормах

Категорія	Поголів'я (голів)	Кількість днів	Норма в день на 1 гол., кг	На період всього (на все поголів'я) ц	Всього кормів, ц.корм.од	Вартість 1 ц корму, грн	Загальна вартість, тис.грн
Свиноматки підсисні	975	120	4,0	4680	4914	200,0	936,0
Свиноматки холості і супоросні	975	245	3,0	7166	7524	150,0	1074,9
Кнурі- плідники	49	365	4,5	805	845	150,0	120,7
Поросята до 2-х місяців	17550	50	0,3	2632	2764	150,0	394,8
„- 2-4 місяці	16675	60	1,5	15007	15757	150,0	2251,1
Ремонтний молодняк	4169	180	2,3	17260	18123	150,0	2589,0
Свині на відгодівлі	12128	117	2,6	36893	38738	120,0	4427,2
ВСЬОГО				84443	88665		11793,7

Таблиця 2

Розрахунок потреби в зелених кормах

Категорія	Поголів'я (голів)	Кількість днів	Норма в день на 1 гол., кг	На період всього (на все поголів'я) ц	Всього кормів, ц.корм.од	Вартість 1 ц корму, грн	Загальна вартість, тис.грн
Свиноматки підсисні	975	120	6,0	7020	1264	8	56,2
Свиноматки холості і супоросні	975	155	5,0	7556	1360	8	60,4
Кнурі- плідники	49	155	6,0	456	82	8	3,6
„- 2-4 місяці	16675	60	2,0	20010	3602	8	160,1
Ремонтний молодняк	4169	155	5,0	32310	5816	8	258,5
Свині на відгодівлі	12128	117	5,0	70949	12771	8	567,6
ВСЬОГО				138301	24895		1106,4

Вартість 1 ц.корм.од. = (12900,1 тис. грн: 113560 ц корм.од.) = 113,5 гривень

Водопостачання

Вода буде підведена до тваринницьких приміщень новим водопроводом. Водонапування худоби забезпечується водопроводом до чашечок поїлки.

Таблиця 3

Потреба води для напування худоби

Категорія	Поголів'я (голів)	Норма споживання в день на 1 гол., л	Кількість днів	Потреба в день на все поголів'я, л	Потреба всього на рік, м ³
Свиноматки підсисні	975	23,0	120	22425	2691
Свиноматки холості і супоросні	975	13,8	245	13455	3296
Кнурі-плідники	49	6,5	365	318	116
Поросята до 2-х місяців	17550	0,8	60	14040	842
-, 2-4 місяці	16675	1,5	60	25012	1501
Ремонтний молодняк	4169	3,0	180	12507	2251
Свині на відгодівлі	12128	6,5	117	78832	9923
РАЗОМ					19920

Таблиця 4

Технічні потреби води (очищення приміщення)

Категорія	Поголів'я (голів)	Норма споживання в день на 1 гол., л	Кількість днів	Потреба в день на все поголів'я, л	Потреба всього на рік, м ³
Свиноматки підсисні	975	6,43	120	6269	752
Ремонтний молодняк	4169	0,23	180	959	173
Свині на відгодівлі	12128	0,28	117	3396	397
РАЗОМ					1322

Таблиця 5

Санітарні потреби води

	Кількість працівників, чол.	Норма споживання на 1 працівника в день, л	Всього за день, л	Всього за рік, м ³
Санітарне обладнання	20	120	2400	876,0
РАЗОМ	20	120	2400	876,0

Разом потреба у водопостачанні по комплексу - 22118 куб.метрів у рік.
Витрати по водопостачанню : $22118 \text{ м}^3 \times 2,5 \text{ грн/т} = 55,3 \text{ тис. гривень}$

Розміщення по стійлах

Тваринницьке приміщення для супоросних та молодих свиноматок буде розділене на сім самотійних відділень. Самостійною частиною приміщення буде також відділення для хряків. До тваринницького приміщення приєднані бункери для кормових сумішей.

Розміщення свиноматок в відділенні разом з поросятами до відлучення буде в шести самотійних відділеннях в стійлах для приймання опоросів. Стійла забезпечені прямою кліткою (що перевертається та відкривається) для свиноматки, годівницею для поросят.

Розміщення по стійлах поросят на дорошуванні спроектовано в 10 відділеннях в групових стійлах (в кожному – 6 стійл по два ряди). Групові стійла мають перегородки.

Тваринницьке приміщення для свиней на відгодівлі розділене на десять самотійних відділень. Свині розміщені в групових стійлах на решітках. В кожному відділенні запропоновано встановити чотири групових стійла в два ряди. До приміщення приєднані бункери для кормових сумішей.

Вентиляція

Вентиляція здійснюється за допомогою системи управління. В кожному відділенні є вентиляційні канали, які закінчуються вентиляційними шахтами з вмонтованими в них вентиляторами.

Виробниче обладнання резервуарів

Виробнича система вирішує гомогенізацію напіврідкого гною в перекачуючих та складських резервуарах. Всі ємкості забезпечені сигналізацією максимального та аварійного рівнів.

Для збирання та зберігання напіврідкого гною та стічної води будуть використані надземні залізобетонні резервуари. Напіврідкий гній із каналів буде надходити через нову каналізацію тваринницького приміщення в перекачуючі резервуари, з яких буде перекачуватися в надземні резервуари. Термін зберігання – 4 місяці.

Таблиця 6

Продукція напіврідкого гною

Категорія	Поголів'я (гол.)	Норма виходу гною на 1 гол. в день, л	На все поголів'я в день, л	Кількість днів	Всього вихід гною за рік, куб. метрів
Свиноматки підсисні	975	26,8	26130	120	3135,6
Свиноматки холості і супоросні	975	10,3	10042	245	2460,3
Кнурі-плідники	49	7,4	363	365	132,5
Поросята до 2-х місяців	17550	1,0	17550	60	1053,0
-, 2-4 місяці	16675	1,5	25013	60	1500,8
Ремонтний молодняк	4169	3,5	14592	180	2626,6
Свині на відгодівлі	12128	7,4	89747	117	10500,4
РАЗОМ					21409,2

Таблиця 7

Стічні води (прибирання тваринницьких приміщень)

Категорія	Поголів'я (гол.)	Норма на 1 гол. в день, л	На все поголів'я в день, л	Кількість днів	Всього за рік, куб. метрів
Свиноматки підсисні	975	6,43	6269	120	752,3
Ремонтний молодняк	4169	0,23	959	180	172,6
Свині на відгодівлі	12128	0,28	3396	117	397,3
РАЗОМ					1322,2

Таблиця 8

Стічні води із санітарного обладнання

Категорія	Кількість працівників	Норма на 1 працівника в день, л	Всього в день, л	Всього за рік, куб. метрів
Санітарне обладнання	20	120	2400	876,0
РАЗОМ				876,0

Річний обсяг напіврідкого гною та стічної води:

21409,2 куб. метрів + 1322,2 куб. метрів + 876,6 куб. метрів =
23607,4 куб. метрів.

Вартість гною (при умові його реалізації): 23607,4 куб. метрів x 50 грн/т =
1180,4 тис. гривень.

Електроенергія

Підключення тваринницьких приміщень буде проводитися за допомогою кабельної сітки з нової підстанції. Освітлення спроектовано з використанням люмінесцентних та лампових освітлювальних приборів.

Максимальне споживання електроенергії спроектовано в розмірі 180 кВт :
 $180 \text{ кВт} \times 12128 \text{ голів} = 2183040 \text{ кВт}$
 $2183040 \text{ кВт} \times 0,80 \text{ грн/кВт} = 1746,4 \text{ тис. гривень.}$

Теплозабезпечення

Опалення санітарного пристрою буде забезпечено конвекторами, підігрівання води – електричним акумуляторним нагрівачем.

Опалення технологічних приміщень буде проводитися за допомогою електро- (або газового) котла та водонагрівачів. Вся система буде підключена до автоматизованого управління разом з системою вентиляції окремих виробничих об'єктів.

Озеленення території

Насадження кущів та дерев по завершенню будівництва комплексу буде проводитися інвестором. Це є одним із заходів щодо мінімізації несприятливого впливу на навколишнє середовище.

РОЗРАХУНОК ОКУПНОСТІ СВИНОКОМПЛЕКСУ

1-й рік

На будівництво комплексу відкрита відновлювальна кредитна лінія	72270 тис. гривень
Отримано кредиту	40820 тис. гривень
Сплата відсотків банку за користування кредитом (з урахуванням здешевлення відсоткової ставки)	816 тис. гривень

2-й рік

На будівництво комплексу отримано кредит	31450 тис. гривень
Сплата відсотків банку за користування кредитом (з урахуванням здешевлення відсоткової ставки)	1445 тис. гривень
За 2 роки будівництва в результаті сплати відсотків банку за користування кредитом отримано збитку в сумі	2261 тис. гривень

3-й рік

Часткове відшкодування з Державного бюджету 35000,0 тис. гривень
вартості будівництва тваринницьких приміщень
які направлені на :

Витрати на придбання маточного поголів'я свиней	2800,0 тис. гривень
Сплата відсотків банку за користування кредитом (з урахуванням здешевлення відсоткової ставки) -	913,0 тис. гривень
Погашення кредиту	23800,0 тис. гривень
Залишок коштів на виробничу діяльність	6680,8 тис. гривень

Витрати на виробничу діяльність

1. Заробітна плата -	432 тис. гривень
2. Корми -	12900,1 тис. гривень
3. Засоби захисту -	242,6 тис. гривень
4. Вода -	55 тис. гривень
5. Транспортні витрати для перевезення кормів : (30 км х 8444 т концкормів) х 0,6 грн/ т/км =	152 тис. гривень
6. Утримання основних засобів - в т.ч. електроенергія -	2053,5 тис. гривень 1746,4 тис. гривень
7. Загальновиробничі витрати -	2502,0 тис. гривень
8. Амортизація -	1300,0 тис. гривень
9. Всього витрат	19637,2 тис. гривень
10. Виручка від реалізації продукції	15734,4 тис. гривень
11. Прибуток від господарської продукції (з урахуванням коштів часткового відшкодування з Державного бюджету)	2778,0 тис. гривень

4-й рік**Витрати на виробничу діяльність**

1. Заробітна плата -	432 тис. гривень
2. Корми -	12900,1 тис. гривень
3. Засоби захисту -	242,6 тис. гривень
4. Вода -	55 тис. гривень
5. Транспортні витрати для перевезення кормів : (30 км х 8444 т концкормів) х 0,6 грн/ т/км =	152 тис. гривень
6. Утримання основних засобів - в т.ч. електроенергія -	2053,5 тис. гривень 1746,4 тис. гривень
7. Загальновиробничі витрати -	2502 тис. гривень
8. Амортизація -	1274 тис. гривень
9. Всього витрат	19611,2 тис. гривень

10.	Сплата відсотків банківського кредиту	969,4 тис. гривень
11.	Разом витрат:	20580,6 тис. гривень
12.	<i>Перехідний залишок коштів від суми часткового відшкодування з Державного бюджету</i>	806,2 тис. гривень
13.	Виручка від реалізації продукції	19934,4 тис. гривень
14.	Прибуток від господарської продукції (з урахуванням коштів часткового відшкодування з Державного бюджету)	160,0 тис. гривень

5-й рік

Витрати на виробничу діяльність

1.	Заробітна плата -	432 тис. гривень
2.	Корми -	12900,1 тис. гривень
3.	Засоби захисту -	242,6 тис. гривень
4.	Вода -	55 тис. гривень
5.	Транспортні витрати для перевезення кормів : (30 км x 8444 т концкормів) x 0,6 грн/ т/км =	152 тис. гривень
6.	Утримання основних засобів - в т.ч. електроенергія -	2053,5 тис. гривень 1746,4 тис. гривень
7.	Загальновиробничі витрати -	2502 тис. гривень
8.	Амортизація -	1248 тис. гривень
9.	Всього витрат	19585,2 тис. гривень
10.	Сплата відсотків банківського кредиту	969,4 тис. гривень
11.	Погашення кредиту	18000 тис. гривень
12.	Разом витрат:	38554,6 тис. гривень
13.	Виручка від реалізації продукції	38688,4 тис. гривень
14.	Прибуток від господарської продукції	133,8 тис. гривень

6-й рік

Витрати на виробничу діяльність

1.	Заробітна плата -	432 тис. гривень
2.	Корми -	12900,1 тис. гривень
3.	Засоби захисту -	242,6 тис. гривень
4.	Вода -	5 тис. гривень
5.	Транспортні витрати для перевезення кормів : (30 км x 8444 т концкормів) x 0,6 грн/ т/км =	152 тис. гривень
6.	Утримання основних засобів - в т.ч. електроенергія -	2053,5 тис. гривень 1746,4 тис. гривень
7.	Загальновиробничі витрати -	2502 тис. гривень
8.	Амортизація -	1224 тис. гривень
9.	Всього витрат	19561,2 тис. гривень
10.	Сплата відсотків банківського кредиту	609,4 тис. гривень
11.	Погашення кредиту	18000 тис. гривень

12. Разом витрат:	38170,6 тис. гривень
13. Виручка від реалізації продукції	38688,4 тис. гривень
14. Прибуток від господарської продукції	517,8 тис. гривень

7-й рік**Витрати на виробничу діяльність**

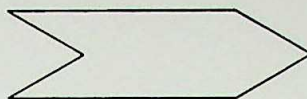
1. Заробітна плата -	432 тис. гривень
2. Корми -	12900,1 тис. гривень
3. Засоби захисту -	242,6 тис. гривень
4. Вода -	55 тис. гривень
5. Транспортні витрати для перевезення кормів : (30 км x 8444 т концкормів) x 0,6 грн/ т/км =	152 тис. гривень
6. Утримання основних засобів -	2053,5 тис. гривень
в т.ч. електроенергія -	1746,4 тис. гривень
7. Загальновиробничі витрати -	2502 тис. гривень
8. Амортизація -	1199 тис. гривень
9. Всього витрат	19536,2 тис. гривень
10. Сплата відсотків банківського кредиту	249,4 тис. гривень
11. Погашення кредиту	12470 тис. гривень
12. Разом витрат:	32255,6 тис. гривень
13. Виручка від реалізації продукції	38688,4 тис. гривень
14. Прибуток від господарської продукції	6432,8 тис. гривень

РОЗРАХУНКОВИЙ ПРИБУТОК

Сума витрат на будівництво свиногомплексу	72270 тис. гривень
Сума витрат на закупівлю маточного поголів'я свиней	2800 тис. гривень
Виробничі витрати за 7 років	97931 тис. гривень
Погашення кредиту за 7 років	72270 тис. гривень
в т.ч. за рахунок часткового відшкодування з Державного бюджету	23800 тис. гривень
Сплата відсотків банківського кредиту за 7 років	5971,6 тис. гривень
в т.ч. за рахунок часткового відшкодування з Державного бюджету	(913,0+806,2)= 1719,2 тис. гривень
<i>Разом витрат за 7 років</i>	176172,6 тис. гривень
(в т.ч. зменшення витрат за рахунок часткового відшкодування з Державного бюджету)	25519,2 тис. гривень
Виручка від реалізації продукції за 7 років	151734,0 тис. гривень
Розрахунковий прибуток за 7 років	1080,6 тис. гривень

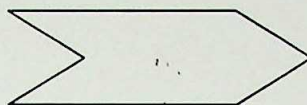
ТЕРМІН ОКУПНОСТІ СВИНОКОМПЛЕКСУ:

➤ з початку будівництва

7 років

➤ за період виробничої діяльності

5 років

Резюме (Паспорт)

Описание рынка

Описание производимых продуктов

Описание рынка

Резюме по проекту и его минимизации

БІЗНЕС-ПЛАН

З БУДІВНИЦТВА

ЕЛЕВАТОРА ПОТУЖНІСТЮ 10 000 ТОНН

ЗМІСТ

Резюме (Паспорт)

Опис ринку

Опис виробничих процесів

Фінансовий план

Ризики та шляхи їх мінімізації

Будівництво адміністративних

засобів, необхідних для функціонування

виробничих процесів

наступних етапів: 1) Виробництво та

обробка продукції та отримання продукції

10000 тонн

2525 тис. гривень

10 м.кв.

201 тис. гривень

1695 тис. гривень

625 тис. гривень

15,7%

510 тис. гривень

11 років / 10 років

РЕЗЮМЕ (ПАСПОРТ)

Назва	будівництво елеватора
Мета	забезпечення обробки та зберігання зернових культур
Послуги	надання послуг по зберіганню та обробці зернових та олійних культур
Обсяг послуг по зберіганню	10000 тонн
Виручка від реалізації проекту	2525 тис. гривень
Чисельність працюючих	10 осіб
Річний фонд оплати праці	203 тис. гривень
Виробничі витрати	1696 тис. грн/рік
Чистий прибуток	621 тис. гривень
Рентабельність	36,7%
Інвестиції	8000 тис. гривень
Термін окупності	11 років 7 місяців

ОПИС РИНКУ

Зернове господарство України є стратегічною і найбільш ефективною галуззю народного господарства як України, так і Сумської області. Зерно і виріблені з нього продукти завжди були ліквідними, оскільки вони становлять основу продовольчої бази і безпеки держави.

Основною зерною культурою в області, як за площею посіву, так і валовим збором посідає пшениця. В структурі посівних площ зернових культур пшениця займає 28% при валовому зборі в 831,3 тис. тонн. На другому місці стоїть кукурудза – 12% і 565,1 тис. тонн відповідно. На третьому місця ячмінь – 15% і 375,8 тис. тонн. На перспективу передбачається відносно сталим виробництво пшениці та ячменю, а по кукурудзі буде деяке збільшення обсягів виробництва.

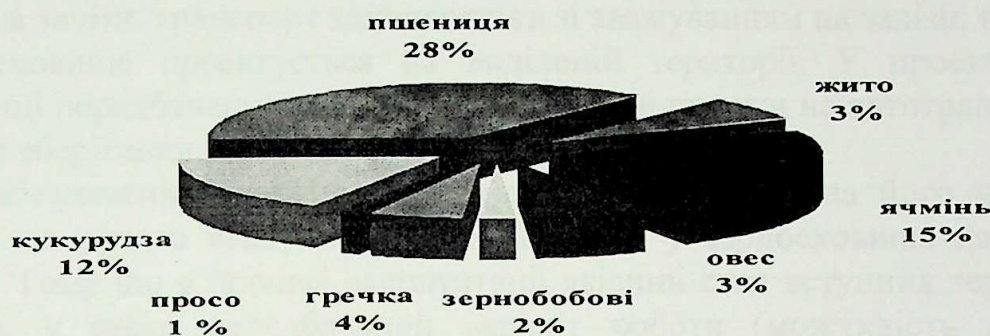

Рис. 1. Доля площ зернових культур від загальної площі посівів у 2010 році

Обсяги виробництва зерна в Сумській області упродовж 2000-2010 років варіювали в межах 807 – 2366 тис. тонн. Позитивним є те, що в останні роки намітилась тенденція до підвищення обсягів виробництва зерна.

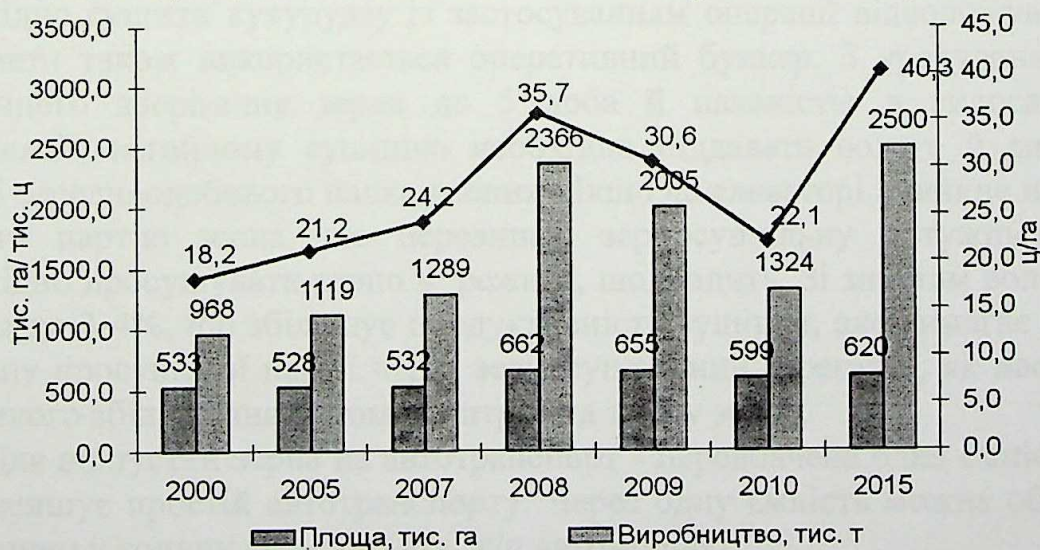

Рис.2. Динаміка вирощування зернових культур у всіх категоріях господарств

В зв'язку з цим гостро стоїть проблема модернізація та будівництво сучасних ємностей зберігання зростаючих об'ємів зерна загальною потужністю понад 300 тис. тонн на період до 2015 року. За основу доцільно взяти будівництво модульних елеваторів потужністю від 10 - 50 тис. тонн.

ОПИС ВИРОБНИЧИХ ПРОЦЕСІВ

Елеватор металевий ємністю 10000 тонн, заготівельний, з функціями перевалочного. Технологічна схема, устаткування елеватора й комплект транспортних машин дозволяє прийняти зерно з автомобільного транспорту, зважити, очистити і висушити його, сформувати партію зерна й подати його на зберігання. Відпуск-прийом зерна в автомобілі здійснюється зважуванням на автовагах (брутто). Відпустка зерна, з нагромадженням його в оперативних ємностях, на залізн. транспорт здійснюється зі зважуванням на залізн. вагах.

Зерносховище проектується на виділеній території. У проектованому зерносховищі передбачаються операції сушіння, відпустки на автотранспорт і й ємності для зберігання.

Для забезпечення схоронності сирого й вологого зерна його необхідно просушити до сухого стану перед розміщенням у зерносховище на тривале зберігання. Тому що в процесі експлуатації якісний стан вступник зерна часто змінюється, у схемі передбачений варіант роботи (можливість двох - і трикратного сушіння зерна, зняття 6% вологи й більше за один пропуск із використанням оперативних бункерів або простим "кільцюванням" потоку). Сушарка може працювати без зони охолодження, що збільшує продуктивність сушарки на 25-30%. У цьому випадку для охолодження використовується оперативний бункер з активною вентиляцією..

При сушінні кукурудзи, залежно від цільового призначення її, іноді необхідно сушити кукурудзу із застосуванням операції відволожуванням. Для цієї мети також використовується оперативний бункер. З урахуванням строків безпечного зберігання зерна до 5 доба й наявністю в силосах активній вентиляції, негайному сушінню необхідно піддавати вологе й сире зерно в обсязі середньодобового надходження. Якщо на елеваторі виникне необхідність сушити партію зерна, що перевищує зерносушильну потужність, то тоді необхідно просувати зерно в режимі, що щадить. Зі зняттям вологи за один прохід до 3-4%, що збільшує продуктивність сушіння, але вимагає повторного прогону просушеної партії через зерносушильний агрегат й, як наслідок, веде до деякого збільшення питомих витрат на тонну зерна.

Для відпустки зерна на автотранспорт - передбачена одна ємність 86 тонн, що зменшує простій автотранспорту. Через одну ємність можна обробляти до 4-5 машин у годину (залежно від г/п автомобіля).

Досвід будівництва й експлуатації металевих зерносховищ показав, що вони забезпечують високу якість зберігання зерна, мають систему активної вентиляції й термометрії й мають перевагу в порівнянні із залізобетонними силосами.

ФІНАНСОВИЙ ПЛАН

Елеваторні комплекси укомплектовані: системою автоматизації, системою навантаження на транспорт, авто розвантажувальними системами, системами очищення зерна, системами сушіння зерна, системами зберігання зерна, ваговою лабораторією й пробоотборниками, а також іншим устаткуванням відповідно до технологічних вимог. Вартість обладнання залежить від потужності елеватора, в нашому випадку потужність 10000 тонн і загальною вартістю 8000000 гривень терміном будівництва 1 рік.

Таблиця 1

Інвестиції при будівництві елеваторного комплексу

Обсяг елеваторного комплексу, куб. метрів	дол. США за куб. метр	Сумарний обсяг інвестицій, дол. США
до 10000	200	до 1 000000
10000 - 20000	180	1000000 - 2 600000
20000 - 30000	160	2200000 - 3 800000
30000 - 50000	140	3200000 - 6 000000
50000 - 100000	120	6000000 - 12000000

• курс обміну 8 грн. за 1 долар

Таблиця 2

Розрахунок виробничих витрат при зберіганні зерна на елеваторі

Зберігання на елеваторі	Вартість, гривень
Приймання на елеваторі, за тону	4,5
Зберігання за тону на місяць	10,68
Очищення (за 1 % забруднення)	3,45
Сушіння (1% вологості)	5,34
Доставка 1 т (на 50км)	25
Зберігання 1 т. протягом місяця	48,97
Зберігання 1т. протягом 4 місяців	60
Зберігання за 6 місяців 1 тонни	81,6
Загальна вартість зберігання 10 тис. тонн зерна протягом 4 місяців	600000
Загальна вартість зберігання 10 тис. тонн зерна протягом 6 місяців	816000

В структурі витрат найбільшу питому вагу займають витрати на оплату електроенергії (25%), оплата праці (12%) та плата відсотків (21%). Загальна сума витрат буде становити на рівні 1696 тис. гривень

Таблиця 3

Розрахунок валового доходу при зберіганні зерна на елеваторі

Зберігання на елеваторі	Вартість, гривень
Приймання на елеваторі, за тонну	7,5
Зберігання за тонну на місяць	20
Очищення (за 1 % забруднення)	5,75
Сушіння (1% вологості)	8,9
Доставка 1 т (на 50км)	25
Зберігання 1 т протягом місяця	67,15
Зберігання 1т протягом 4 місяців	127,15
Зберігання за 6 місяців 1 тонни	167,15
Загальна вартість зберігання 10 тис. тонн зерна протягом 4 місяців	1271500
Загальна вартість зберігання 10 тис. тонн зерна протягом 6 місяців	1671500

Таблиця 4

Фінансові результати діяльності

Показники	Сума, тис.гривень
Виручка (дохід)	2 525 000
ВСЬОГО ДОХОДІВ	2 525 000
Витрати	
Оплата праці, нарахування	203 532
Електроенергія	430 112
Водозабезпечення та водовідведення	67 205
Основні та допоміжні матеріали	134 410
Пально-мастильні матеріали	67 205
Обслуговування та ремонт	107 528
Амортизація	107 528
Інші витрати	268 820
Плата за користування кредитом при кредитуванні 20% проекту	352 000
Загальні витрати	1 696 100
Валовий прибуток	828 900
Податок на прибуток	207 225
Чистий прибуток	621 675
Рентабельність, %	36,7
Термін окупності, роки	11,7

Доцільність проекту визначається, виходячи з розміру отриманого прибутку та терміну окупності капіталовкладень. З урахуванням поточної цінової кон'юнктури на цукросировину, доход (виручка) від її реалізації 2525 тис. гривень. При цьому, чистий прибуток протягом 1-го року діяльності планується на рівні 621 тис. гривень. При збереженні такого рівня доходності бізнесу капіталовкладення окупляться впродовж 11,7 років.

РИЗИКИ ТА ШЛЯХИ ЇХ МІНІМІЗАЦІЇ

За всіх умов ключовими проблемами проекту є:

своєчасне й повне забезпечення виробництва необхідними матеріальними засобами та сировиною;

здешевлення витрат і збільшення прибутку шляхом підвищення навантаження на одиницю техніки на основі цілодобової роботи в сезон жнив тощо.

До можливих ризиків реалізації цього бізнес-проекту належать:

політичні (нестабільність політичної влади, зміна законодавства тощо);

господарські, зокрема:

виробничий ризик, пов'язаний з можливістю невиконання фірмою своїх зобов'язань за контрактом або договором із замовником;

фінансовий ризик, пов'язаний з можливістю невиконання фірмою своїх фінансових обов'язків перед інвесторами;

інвестиційний ризик, пов'язаний з можливістю знецінення інвестиційно-фінансового портфеля;

валютний ризик, пов'язаний з можливістю коливань ринкових ставок гривні та інших курсів валют;

юридичний ризик, пов'язаний з неправильним чи неправомірним оформленням документів, укладанням угод;

страховий ризик, ризик страхової компанії, пов'язаний з адекватністю формування страхових тарифів;

інноваційний ризик, ризик відхилення від мети в разі вкладання коштів у виробництво інноваційного продукту, науково-дослідні та конструкторські роботи;

форс-мажорні обставини (ризик стихійних лих, втрати майна при пожежі тощо).

Одним із видів господарського ризику є маркетинговий ризик, що є ключовим в умовах ринкових відносин. Він зумовлений невизначеністю попиту на продукцію та на ефективність діяльності підприємства. Не менш небезпечним є ризик зміни цін. Однак, якщо у втратах підприємства від відсутності попиту на продукцію, що випускається, винним цілком і повністю можна вважати саме ж підприємство, то втрати від коливання цін часто пов'язані з об'єктивними і не передбачуваними процесами в економіці країни або ряду країн.

БІЗНЕС-ПЛАН

ЗІ СТВОРЕННЯ ПЛОДОПЕРЕРОБНОГО ЗАВОДУ

ЗМІСТ

Резюме (Паспорт)

Обґрунтування проекту

Опис підприємства

Виробничий план

Маркетинговий план

Фінансовий план

Ризики та шляхи їх мінімізації

РЕЗЮМЕ (ПАСПОРТ)

Назва	створення плодопереробного заводу
Мета	організація підприємства по випуску конкурентоспроможних фруктових напоїв та вин виключно на основі місцевої рослинної сировини, задоволення попиту населення Сумського та інших регіонів України фруктові безалкогольні напої, сидр і перрі
Асортимент продукції	8500 дал на рік
Потужність за виходом продукції	1634689 тис. гривень
Виручка від реалізації	35 осіб
Чисельність працюючих	202867 тис. гривень
Виробничі витрати	261550 тис. гривень
Чистий прибуток	129%
Рентабельність	3000 тис. гривень
Інвестиції	2 роки 2 місяці
Термін окупності	

ОБГРУНТУВАННЯ ПРОЕКТУ

В Україні немає аналогів продукції типу «Здоров'я», яка буде запропонована населенню. В даний час до 30-40% продукції садівництва використовується нераціонально, майже не використовуються великі ресурси дикорослої місцевої рослинної сировини. В цей же час із-за кордону завозяться в великій кількості продукти харчування часто сумнівної якості з шкідливими для здоров'я людини наповнювачами, барвниками, ароматизаторами, смаковими добавками та консервантами.

В основу проекту покладені розробки лабораторії переробки Інституту садівництва УААН.

Продукція буде реалізована в торговій мережі України, Росії, Білорусії та країнах східної Європи.

ОПИС ПІДПРИЄМСТВА

Для плодопереробного заводу необхідна земельна ділянка площею 3700 кв. метрів.

Приміщення заводу розподіляються на виробничі приміщення, службові, цехи, складські приміщення, обслуговуючі діляниці, діляниці з приймання сировини. До обслуговуючих приміщень відносяться санітарно-гігієнічні кімнати, місця для відпочинку обслуговуючого персоналу, склади, коридори тощо.

Таблиця 1

Перелік основних будівель та споруд

№ п/п	Найменування	Площа забудівлі, кв. метрів	Вартість, тис. гривень	
			будівельно-монтажних робіт	Технологічного обладнання
1	Головний корпус, в т.ч.: - купажний цех та відділення зберігання виноматеріалів та напоїв; - відділення обробки холодом; - відділення приготування ароматизованих вин; - цех розливу; - склад тари; - склад готової продукції; - склад допоміжних матеріалів; - виробнича лабораторія; - офісні приміщення; - побутові приміщення.	1800	500	900
2	Цех переробки, в т.ч. бродильно-відстойне відділення	1200	160	200
3	Спиртосховище	60	50	50
4	Підсобний корпус	100	50	100
5	Інші споруди (інженерні)	482	50	130
	ВСЬОГО:	3692	810	1380

У виробничому процесі буде використовуватись таке обладнання.

Таблиця 2

Основне технологічне обладнання заводу

№ п/п	Найменування обладнання	Кількість, штук
1	Лінія переробки плодів та ягід	1
2	Вертикальні ємкості для відстойно-бродильного відділення, та для відділення обробки виноматеріалів, ємк.500дал	10
3	Пастеризатор	1
4	Установка для обробки виноматеріалів холодом	1
5	Фільтри	2
6	Купажери ємк. 500 дал	3
7	Реактор (варильний котел) ємк. 50 дал	1
8	Горизонтальні ємкості для цеху зберігання, ємк. 500 дал	10
9	Горизонтальні ємкості для напорного відділення, ємк. 500 дал	5
10	Лінія розливу	2
	Спиртосховище:	
11	Ємкості 500 дал	2
12	Мірники (20, 50 дал)	2

ВИРОБНИЧИЙ ПЛАН

Основні виробничі операції.

Технологічний процес переробки фруктової сировини складається з таких основних виробничих операцій : миття; калібрування та сортування; очищення фруктів від шкірки; подрібнення; бланшування.

Таблиця 3

Об'єм виробництва сидру і перрі, дал

Асортимент	Тара	На рік
Намисто квітів	Пляшка 0,5 л	1000
Скіфський нектар	Пляшка 0,5 л	1000
Золота пектораль	Пляшка 0,5 л	1000
Любо	Пляшка 0,5 л	1000
Гвардійське	Пляшка 0,5 л	1000
Президент	Пляшка 0,5 л	1000
Всього		6000

Таблиця 4

Об'єм виробництва фруктових безалкогольних напоїв, дал

Асортимент	Тара	На рік
Асканія	Пляшка 0,3 л	500
Золота трава	Пляшка 0,3 л	500
Лісова серенада	Пляшка 0,3 л	500
Еко-2	Пляшка 0,3 л	500
Садовий букет	Пляшка 0,3 л	500
Всього		2500

Розрахунок чисельності працівників і фонду оплати праці.

Для визначення річної середньоспискової чисельності працівників необхідно розрахувати трудомісткість виробничої програми і ефективний фонд робочого часу одного працівника в рік.

Таблиця 5

Баланс робочого часу одного працівника

Елементи часу	Число днів в проекті
1. Календарний фонд проекту	365
2. Святкові дні	10
3. Вихідні дні	104
4. Номінальний фонд часу в році	251
Дні неявок: Всього	36
- чергові відпустки	24
- додаткові відпустки	2
- відпустки по навчанню	
- відпустки по вагітності і родах	6
- невиходи по хворобі	4
6. Ефективний фонд часу	215
7. Середня довжина робочого дня	8
8. Ефективний фонд часу в годинах	1720

Чисельність основних виробничих працівників для виробництва даної продукції в одну зміну складає 35 осіб.

Чисельність інших категорій промислово-виробничого персоналу визначається на базі розрахованої чисельності основних працівників з урахуванням певної структури середньоспискової чисельності працюючих.

Таблиця 6

Примірна структура середньоспискової чисельності
всіх категорій промислово-виробничого персоналу

Категорії працівників	Питома вага категорії, %	Чисельність.
Основні працівники	60	21
Допоміжні працівники	20	7
Службовці	18	6
Молодший обслуговуючий персонал	2	1
Всього	100	35

Розрахунок собівартості продукції.

Таблиця 7

Калькуляція собівартості 1 тис дал виноробної продукції

Найменування	Гривень
1. Сировина і матеріали	19214
2. Допоміжні матеріали	3200
3. Пара, вода, електроенергія	1531
4. Оплата праці основних виробничих працівників	45
5. Нарахування на оплату праці	16
6. Витрати на підготовку і освоєння виробництва	5
7. Витрати на утримання основних засобів	10
8. Загальновиробничі витрати (цехові)	1201
Виробнича собівартість одиниці продукції	25222
Адміністративні, комерційні і позабюджетні витрати	2522
Повна собівартість	27744

Таблиця 8

Калькуляція собівартості 1 тис дал фруктової безалкогольної продукції

Найменування	Гривень
1. Сировина і матеріали	8800
2. Допоміжні матеріали	2200
3. Пара, вода, електроенергія	1531
4. Оплата праці основних виробничих працівників	45
5. Нарахування на оплату праці	16
6. Витрати на підготовку і освоєння виробництва	5
7. Витрати на утримання основних засобів	10
8. Загальновиробничі витрати (цехові)	630
Виробнича собівартість одиниці продукції	13237
Адміністративні, комерційні і позабюджетні витрати	1324
Повна собівартість	14561

Розрахунок собівартості товарної продукції

Асортимент	Річний об'єм виробництва, дал	Собівартість одиниці продукції, гривень	Собівартість товарної продукції, тис. гривень
Сидр і перрі	6000	27744	166464
Фруктові безалкогольні напої	2500	14561	36403

МАРКЕТИНГОВИЙ ПЛАН

Плодопереробний завод, який планується створити у Сумській області, функціонуватиме в умовах підвищеної конкуренції з боку як вітчизняних, так і іноземних виробників. Маркетингові заходи, які планується проводити на підприємстві, включатимуть:

- комплексне вивчення ринку;
- визначення його ємності;
- вивчення стану та динаміки споживчого попиту на плодову продукцію;
- широке використання реклами в засобах масової інформації (радіо, телебаченні, пресі) для поліпшення збуту продукції;
- визначення оптимального товарного асортименту продукції, яка випускатиметься, подальше його коригування та розширення;
- постійне оновлення рецептури;
- прогнозування цін;
- пошук надійних постачальників;
- правильний вибір каналів збуту продукції.

Додаткові кошти для розширення діяльності підприємства можуть бути залучені за рахунок підвищення обсягів збуту продукції, яка користується попитом.

Сировину, необхідну для виробництва продукції планується закуповувати у сільгоспвиробників, у тому числі у громадян, які ведуть особисте підсобне господарство та займаються садівництвом.

ФІНАНСОВИЙ ПЛАН

Планові витрати становлять:

Передінвестиційні дослідження, проектування, підготовчі роботи планують в розмірі 6% загальної вартості будівництва заводу.

Виробнича інфраструктура – затрати на прокладання інженерних комунікацій, системи водо- і енергозабезпечення 10% загальної вартості будівництва заводу.

Закупівля основного та допоміжного технологічного обладнання 46%

загальної вартості будівництва.

Будівельні роботи – 27% загальної вартості будівництва.

Соціальна інфраструктура – затрати на будівництво гуртожитку для працівників – 9% від загальної вартості будівництва.

Підготовка кадрів – вказуються затрати, які пов'язані з підбором і підготовкою кадрів. На цю статтю виділяють 1% від загальної вартості будівництва.

Оборотні кошти – 1% від загальної вартості будівництва.

Таблиця 10

Розрахунок інвестиційних витрат

Інвестиційні витрати	Сума, тис. гривень
Передінвестиційні дослідження, проектування, підготовчі роботи	280
Виробнича інфраструктура	200
Закупівля основного та допоміжного технологічного обладнання	1380
Будівельні роботи	810
Соціальна інфраструктура	270
Підготовка кадрів	30
Оборотні кошти	30
Всього	3000

Планування прибутку від реалізації продукції.

План по прибутку розраховується на основі даних таблиці 10 і оптової ціни одиниці продукції (без ПДВ), яку визначаємо за формулою:

$$Ц = C(1 + P/100)$$

де: Ц – ціна на одиницю продукції;

С – собівартість одиниці продукції;

Р – норма рентабельності продукції, % Р = 30 %;

Результати розрахунків заносимо в таблицю 11

Ц виноробної продукції $166464 \times (1 + 50/100) = 249696$ гривень

Ц безалкогольної продукції $36403 \times (1 + 50/100) = 54605$ гривень

Таблиця 11

Ефективність діяльності

Асортимент	Кількість продукції, що реалізується, дал	Оптова ціна за одиницю продукції без ПДВ, грн.	Виручка від реалізації продукції, тис. грн.	Собівартість товарної продукції, тис. грн.	Прибуток, що оподатковується (20% прибутковий податок), тис. грн.	Податок з прибутку, тис. грн.	Чистий прибуток (за мінусом податку з прибутку), тис. грн.
Сидр і перрі	6000	249696	1498176	166464	299635	59927	239708
Фруктові безалкогольні напої	2500	54605	136513	36403	27303	5461	21842
Всього							261550

Визначення показників ефективності проекту будівництва.

Для оцінки ефективності інвестицій використовуємо показники приведенного чистого доходу та терміну окупності інвестицій.

Для оцінки ефективності інвестицій в проекті будівництва використовуємо показник терміну окупності інвестицій.

Термін окупності інвестицій визначається як період часу, на протязі якого сума чистого прибутку буде дорівнювати сумі інвестицій.

Для визначення терміну окупності необхідно визначити величину приведенного чистого прибутку (ПЧП)

Сума приведенного чистого прибутку визначається за формулою:

$$ПЧП = \frac{ЧП}{(1 + d)}$$

де ПЧП – приведений чистий прибуток,

ЧП - чистий прибуток в t-му році;

d – дисконтна ставка 20 %

$$ПЧП_1 = \frac{261550}{(1 + 0,20)^1} = 217958 \text{ тис. грн}$$

$$ПЧП_2 = \frac{261550}{(1 + 0,20)^2} = 181632 \text{ тис. грн}$$

Визначення періоду окупності капіталовкладень (термін окупності) проводиться за формулою:

$$T_{ок} = 1 + \frac{ПЧП_1 - I}{ПЧП_2},$$

де I - вартість інвестицій;

де I - вартість інвестицій;

ПЧП₁ – приведений чистий прибуток першого року,

ПЧП₂ - приведений чистий прибуток другого року.

$$T_{\text{окупності}} = 1 + \frac{217958 - 3000}{181632} = 2 \text{ роки } 2 \text{ місяці}$$

РИЗИКИ І ШЛЯХИ ЇХ МІНІМІЗАЦІЇ

Діяльність консервного заводу буде здійснюватись під впливом ряду ризиків, серед яких:

- ризики, пов'язані із системою взаємодії з партнерами та контрагентами;
- ризики, пов'язані із не передбачуваною конкуренцією;
- ризики, пов'язані із невчасною доставкою сировини та матеріалів;
- ризики непередбачених витрат і збільшення кошторису;
- ризики, пов'язані із впровадженням інновацій тощо.

Щоб запобігти цим ризикам, на підприємстві потрібно встановити жорсткий контроль за постачанням сировини і матеріалів, проводити постійний аналіз діяльності конкурентів, вести безперервний нагляд за виробництвом, аби запобігти не передбачуваних витрат. Потрібно тісно взаємодіяти і тримати міцний зв'язок з партнерами та контрагентами, щоб запобігти виникненню конфліктних ситуацій.

Резюме (Паспорт)

Актуальність проекту для підприємства

Виробничий план

Фінансовий план

Ризики та шляхи їх мінімізації

БІЗНЕС-ПЛАН

ЗІ СТВОРЕННЯ НАСІННЄВОГО ЗАВОДУ

СУМИ 2011

ЗМІСТ

Резюме (Паспорт)

Актуальність побудови насінневого заводу

Виробничий план

Фінансовий план

Ризики та шляхи їх мінімізації

Потужність

Виробництво продукції

Чисельність працівників

Рентабельність

Інвестиції

Розмір продукції

Виробництво насіння

Виробництво насіння

Виробництво насіння

Виробництво насіння

Виробництво

Виробництво насіння

Виробництво

Виробництво

Виробництво

Виробництво

Виробництво

Виробництво

Виробництво

РЕЗЮМЕ (ПАСПОРТ)

Назва	створення насінневого заводу
Мета	забезпечення сільськогосподарських товаровиробників області якісним насінням зернових і зернобобових культур
Асортимент продукції	насіння зернових і зернобобових культур
Потужність	10 т/год
Виробничі витрати	72 млн. гривень
Чистий прибуток	5,2 млн. гривень
Рентабельність	7,2%
Інвестиції	30 млн. гривень
Термін окупності	5років 8 місяців

АКТУАЛЬНІСТЬ ПОБУДОВИ НАСІННЕВОГО ЗАВОДУ

Щорічна потреба сільськогосподарських товаровиробників області у насінні зернових культур становить до 80 тис. тонн. Існуючі насінневі заводи області (ТОВ АФ «Суми-насіння» та Підліснівська філія ПрАТ «Райз-Максимко») мають можливість, враховуючи їх потужності, переробити до 15 тис. тонн, що лише на 18% задовольняє потребу області.

На сьогодні існує реальна потреба в будівництві в області високотехнологічного насінневого заводу потужністю 10 т/год.

ВИРОБНИЧИЙ ПЛАН

Завод устаткований обладнанням визнаного світового лідера – німецької компанії «Петкус», має потужність 10 т/год та ємності на 6 тис. тонн одночасного зберігання насінневого матеріалу в силосах.

Обробка насіння відбуватиметься в кілька етапів:

а) після проходження лабораторного контролю та зважування на 60-тонних електронних вагах насіння доробляється та розміщується у відповідному силосі;

б) подавання насіння на виробничу лінію здійснюється за допомогою транспортерів KF-250 з круглим дном, обладнаних спеціальними пластиковими шкребками, які не пошкоджують насіння;

в) машини U-12 та U-15 виконують грубе та основне очищення від великих та дрібних домішок і пилу за допомогою аспірації та сепарації; отвори в решетах мають спеціально заокруглені краї, тому машина не пошкоджує насінневий матеріал;

г) у трієрному блоці зерно очищають і сортують за довжиною зерен, а також відділяють довгі або короткі домішки від основного продукту;

д) унікальний пневмостіл KD-400 відділяє не лише щупле насіння, але й насіння зі зниженою енергією проростання;

е) протруювальний блок СТ-525 дає змогу за допомогою комп'ютерного управління здійснювати точне дозування протруйника з рівномірним розподіленням;

є) пакування здійснюється в паперові мішки або бігбеги (40-1000 кг), а швейна машина, завдяки датчикам, автоматично вмикається під час появи упаковки.

ФІНАНСОВИЙ ПЛАН

За попередніми розрахунками, вартість будівельно-монтажних робіт складе близько 11 млн. гривень, обладнання – 18 млн. гривень, проектування – 1 млн. гривень.

Загальна вартість витрат на будівництво насінневого заводу з придбанням обладнання потребує 30 млн. гривень.

Таблиця 1

Інвестиції

Витрати	Сума капіталовкладень, млн. гривень
Будівельно-монтажні роботи	11
Обладнання (Німеччина)	18
Проектування	1
Разом	30

Створення насінневого заводу вимагає забезпечення виробництва якісним насінням, що буде вироблятися у сільськогосподарських товаровиробників області.

Витрати на сировину і матеріали становитимуть 63 млн. гривень. Потреба в енергоресурсах становитиме близько 3 млн. гривень, амортизація – 3 млн. гривень, витрати на персонал – 1 млн. гривень. Податки з прибутку – 2 млн. гривень. Загальна сума річних виробничих витрат – 72 млн. гривень.

Таблиця 2

Виробничі витрати

Статті витрат	Сума, млн. гривень
Сировина і матеріали	63
Енергоресурси	3
Витрати на персонал	1
Амортизація	3
Податки з прибутку	2
Разом	72

Доцільність проекту визначається, виходячи з розміру отриманого прибутку та терміну окупності капіталовкладень. З урахуванням запланованих оптово-відпускних цін на готову продукцію, доход (виручка) від його продажу становитиме 94300 тис. гривень. Річний валовий прибуток складе 22300 тис. гривень, чистий прибуток – 5212 тис. гривень. Таким чином, рентабельність становитиме 7,2%. При збереженні такого рівня доходності бізнесу термін окупності капіталовкладень складе 5 років 8 місяців.

Таблиця 3

Економічні показники

Показники	Сума, тис. гривень
Інвестиції	30 000
Виручка (доход)	94 300
Загальні витрати	72 000
Валовий прибуток	22 300
Податок на прибуток	2 000
Податок на додану вартість	15 088
Чистий прибуток	5 212
Рентабельність, %	7,2
Термін окупності, роки	5,8

РИЗИКИ І ШЛЯХИ ЇХ МІНІМІЗАЦІЇ

Діяльність насінневого заводу буде здійснюватись під впливом ряду ризиків, серед яких:

- ризики, пов'язані із системою взаємодії з партнерами та контрагентами;
- ризики, пов'язані із не передбачуваною конкуренцією;
- ризики, пов'язані із невчасною доставкою сировини та матеріалів;
- ризики непередбачених витрат і збільшення кошторису;
- ризики, пов'язані із впровадженням інновацій тощо.

Щоб запобігти цим ризикам, на підприємстві потрібно встановити жорсткий контроль за постачанням сировини і матеріалів, проводити постійний аналіз діяльності конкурентів, вести безперервний нагляд за виробництвом, аби запобігти не передбачуваних витрат. Потрібно тісно взаємодіяти і тримати міцний зв'язок з партнерами та контрагентами, щоб запобігти виникненню конфліктних ситуацій.

Основні виробничі показники розвитку галузі тваринництва на період до 2015 року

Назва районів	М'ясо - всього в ж.в. , тис. тонн				Молоко, тис. тонн				Яйця , млн. шт.			
	2012	2013	2014	2015	2012	2013	2014	2015	2012	2013	2014	2015
Білопільський	5,6	5,8	6,1	6,2	26,9	28,5	30,1	32,8	13,3	13,8	14,5	14,9
Буринський	4,0	4,2	4,4	4,5	26,4	28,0	29,5	32,1	14,3	14,9	15,6	16,1
Великописарівський	1,7	1,7	1,8	1,8	18,1	19,1	20,2	22,0	8,4	8,7	9,1	9,4
Глухівський	1,8	1,9	2,0	2,0	28,1	29,8	31,4	34,3	8,6	8,9	9,4	9,7
Конотопський	6,7	7,0	7,3	7,4	45,7	48,3	51,0	55,6	19,1	19,9	20,8	21,5
Краснопільський	3,8	4,0	4,1	4,2	18,1	19,2	20,2	22,1	6,3	6,5	6,8	7,0
Кролевецький	3,0	3,1	3,3	3,4	20,7	21,9	23,1	25,2	6,5	6,7	7,1	7,3
Лебединський	5,9	6,2	6,5	6,6	20,5	21,7	22,9	24,9	11,7	12,1	12,7	13,1
Липоводолинський	3,6	3,8	4,0	4,1	25,2	26,7	28,2	30,7	20,1	21,0	22,0	22,7
Недригайлівський	5,0	5,3	5,5	5,6	26,7	28,2	29,8	32,5	22,3	23,2	24,3	25,0
Охтирський	3,0	3,2	3,3	3,4	23,2	24,5	25,9	28,2	10,6	11,0	11,6	11,9
Путивльський	2,6	2,7	2,8	2,9	13,4	14,2	15,0	16,4	21,2	22,1	23,2	23,9
Роменський	7,7	8,0	8,4	8,6	54,0	57,1	60,3	65,7	21,2	22,1	23,2	23,9
Середино-Будський	0,8	0,9	0,9	0,9	9,6	10,1	10,7	11,7	4,3	4,5	4,7	4,9
Сумський	7,1	7,4	7,7	7,9	46,4	49,1	51,8	56,5	75,3	78,3	82,2	84,7
Тростянецький	1,9	2,0	2,1	2,2	16,2	17,1	18,0	19,7	10,6	11,0	11,6	11,9
Шосткинський	2,7	2,8	2,9	3,0	19,1	20,2	21,3	23,2	6,4	6,6	6,9	7,2
Ямпільський	0,6	0,6	0,6	0,7	9,2	9,8	10,3	11,2	4,1	4,3	4,5	4,7
м.Суми	0,6	0,6	0,6	0,7	0,7	0,8	0,8	0,9				
По області	68,1	71,4	74,4	76,1	448,2	474,5	500,5	545,7	284,2	295,6	310,4	319,6

Основні виробничі показники розвитку галузі тваринництва на період до 2015 року

тис.голів

Назва районів	ВРХ - всього				в т.ч. корів				Свині				Вівці та кози				Птиця			
	2012	2013	2014	2015	2012	2013	2014	2015	2012	2013	2014	2015	2012	2013	2014	2015	2012	2013	2014	2015
Білопільський	9,5	9,6	9,7	9,8	5,8	5,9	6,0	6,1	13,6	13,9	14,4	14,8	2,6	2,6	2,7	2,7	160,6	168,3	176,4	181,3
Буринський	8,3	8,4	8,5	8,5	6,1	6,2	6,3	6,4	12,2	12,5	12,9	13,3	2,2	2,2	2,2	2,2	209,0	219,0	229,6	235,9
Великописарівський	4,7	4,8	4,8	4,8	3,3	3,4	3,4	3,4	5,8	5,9	6,1	6,3	1,2	1,2	1,2	1,2	136,0	142,5	149,3	153,5
Глухівський	8,9	9,0	9,1	9,1	6,5	6,6	6,6	6,7	9,4	9,6	9,9	10,2	3,1	3,2	3,2	3,2	154,7	162,1	169,9	174,6
Конотопський	20,9	21,1	21,3	21,4	10,4	10,5	10,6	10,8	15,7	16,0	16,5	17,0	2,5	2,6	2,6	2,6	315,1	330,2	346,1	355,7
Краснопільський	7,3	7,3	7,4	7,4	4,3	4,4	4,4	4,5	18,4	18,8	19,4	20,0	1,8	1,9	1,9	1,9	147,8	154,9	162,4	166,9
Кролевецький	8,9	9,0	9,1	9,1	6,2	6,2	6,3	6,4	6,0	6,1	6,3	6,5	2,2	2,3	2,3	2,3	90,8	95,1	99,7	102,5
Лебединський	11,9	12,0	12,1	12,2	5,7	5,8	5,9	6,0	19,6	20,0	20,7	21,3	1,3	1,3	1,3	1,3	183,1	191,9	201,1	206,7
Липоводолинський	11,6	11,7	11,8	11,9	6,1	6,1	6,2	6,3	18,2	18,6	19,3	19,8	1,1	1,1	1,2	1,2	260,9	273,4	286,6	294,5
Недригайлівський	7,6	7,7	7,8	7,8	5,3	5,4	5,4	5,5	12,3	12,5	13,0	13,3	1,5	1,6	1,6	1,6	216,6	227,0	237,9	244,5
Охтирський	9,4	9,5	9,6	9,6	5,4	5,5	5,5	5,6	15,4	15,7	16,2	16,7	5,3	5,4	5,5	5,5	151,9	159,1	166,8	171,4
Путівльський	4,2	4,2	4,2	4,3	3,5	3,6	3,6	3,7	5,7	5,8	6,0	6,2	1,5	1,5	1,5	1,5	262,0	274,5	287,7	295,7
Роменський	17,0	17,1	17,3	17,4	10,3	10,4	10,5	10,7	18,7	19,1	19,7	20,3	3,0	3,0	3,1	3,1	396,9	416,0	436,0	448,1
Середино-Будський	5,4	5,5	5,5	5,6	3,8	3,9	3,9	4,0	2,9	3,0	3,1	3,2	2,8	2,8	2,9	2,9	60,0	62,8	65,9	67,7
Сумський	19,6	19,8	20,0	20,1	9,3	9,4	9,5	9,6	30,3	30,9	32,0	32,9	2,6	2,7	2,7	2,7	806,8	845,5	886,3	910,7
Тростянецький	7,4	7,5	7,6	7,6	3,5	3,5	3,5	3,6	13,8	14,1	14,6	15,0	1,7	1,7	1,8	1,8	161,2	168,9	177,0	181,9
Шосткинський	6,4	6,5	6,6	6,6	4,6	4,7	4,7	4,8	5,2	5,3	5,5	5,7	2,4	2,4	2,5	2,5	152,5	159,8	167,5	172,1
Ямпільський	2,7	2,7	2,7	2,7	2,1	2,2	2,2	2,2	2,9	2,9	3,0	3,1	1,6	1,6	1,7	1,7	78,6	82,3	86,3	88,7
м.Суми	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	4,1	4,1	4,3	4,4	0,1	0,1	0,1	0,1	15,7	16,4	17,2	17,7
По області	172,0	173,5	175,0	176,0	102,5	103,7	104,5	106,2	230,0	235,0	243,0	250,0	40,8	41,3	41,8	42,0	3960,0	4150,0	4350,0	4470,0

200

**Очікувана динаміка посівних площ та валових зборів основних сільськогосподарських культур в усіх
категоріях господарств області на період до 2015 року**

Район	Зернові і зернобобові											
	2012			2013			2014			2015		
	Площа, тис.га	Урожайність, ц/га	Валовий збір, тис.тонн	Площа, тис.га	Урожайність, ц/га	Валовий збір, тис.тонн	Площа, тис.га	Урожайність, ц/га	Валовий збір, тис.тонн	Площа, тис.га	Урожайність, ц/га	Валовий збір, тис.тонн
Білопільський	50,7	35,0	177,5	49,9	38,0	189,8	49,2	39,0	191,8	48,5	40,0	193,8
Буринський	46,7	39,1	182,6	46,0	41,5	190,9	45,3	42,5	192,6	44,6	43,0	191,9
Великописарівський	29,2	32,5	94,9	28,8	35,0	100,7	28,3	37,0	104,8	27,9	38,0	106,0
Глухівський	40,3	46,6	187,8	39,7	48,0	190,5	39,1	50,0	195,5	38,5	51,0	196,4
Конотопський	52,7	36,0	189,7	51,9	37,0	192,1	51,1	39,0	199,4	50,4	40,0	201,5
Краснопільський	35,1	33,5	117,6	34,6	35,0	121,0	34,1	37,0	126,0	33,5	38,0	127,5
Кролевецький	20,6	26,5	54,6	20,2	29,0	58,6	19,9	31,0	61,7	19,4	32,0	62,1
Лебединський	50,1	32,7	163,8	49,3	34,0	167,8	48,6	37,0	179,9	47,9	38,0	181,9
Липоводолинський	35,1	32,6	114,3	34,6	36,0	124,5	34,1	38,0	129,4	33,5	39,0	130,8
Недригайлівський	37,7	32,5	122,5	37,1	34,0	126,3	36,6	36,0	131,7	36,0	37,0	133,3
Охтирський	39,0	36,2	141,2	38,4	38,0	146,0	37,8	40,0	151,4	37,3	41,0	152,8
Путивльський	27,0	25,0	67,5	26,6	27,0	71,8	26,2	29,0	76,0	25,8	30,0	77,4
Роменський	65,7	36,0	236,5	64,7	39,0	252,4	63,7	42,0	267,7	62,8	45,0	282,5
Середино-Будський	9,4	14,5	13,6	9,3	14,8	13,7	9,1	15,9	14,5	9,0	16,7	15,0
Сумський	59,8	38,0	227,2	58,9	40,0	235,6	58,0	43,0	249,5	57,1	47,5	271,5
Тростянецький	23,6	50,1	118,2	23,2	50,5	117,4	22,9	52,0	119,1	22,6	55,0	124,0
Шосткинський	20,4	14,7	30,0	20,0	15,3	30,6	19,5	17,0	33,2	19,1	18,5	35,3
Ямпільський	6,9	22,3	15,4	6,7	23,1	15,5	6,4	25,0	16,0	6,1	26,5	16,2
По області	650,0	34,7	2255,0	640,0	36,6	2345,0	630,0	38,7	2440,0	620,0	40,3	2500,0

Район	Соя											
	2012			2013			2014			2015		
	Площа, тис.га	Урожайність, ц/га	Валовий збір, тис.тонн	Площа, тис.га	Урожайність, ц/га	Валовий збір, тис.тонн	Площа, тис.га	Урожайність, ц/га	Валовий збір, тис.тонн	Площа, тис.га	Урожайність, ц/га	Валовий збір, тис.тонн
Білопільський	16,7	12,0	20,0	20,8	14,0	29,1	25,2	14,0	35,2	28,8	15,0	43,1
Буринський	6,6	12,0	7,9	8,2	14,0	11,5	10,0	14,0	13,9	11,4	14,5	16,5
Великописарівський	3,7	15,0	5,6	4,6	15,0	6,9	5,6	15,0	8,4	6,4	15,3	9,7
Глухівський	6,6	19,0	12,5	8,2	19,0	15,6	10,0	19,0	18,9	11,4	19,3	21,9
Конотопський	8,2	16,1	13,2	10,2	16,1	16,4	12,4	16,2	20,0	14,1	16,5	23,3
Краснопільський	3,0	12,4	3,7	3,7	13,6	5,1	4,5	15,0	6,8	5,2	15,3	7,9
Кролевецький	2,0	11,0	2,2	2,4	11,0	2,6	2,9	12,0	3,5	3,2	12,3	3,9
Лебединський	3,9	14,5	5,7	4,9	14,5	7,0	5,9	16,5	9,7	6,7	17,1	11,5
Липоводолинський	5,4	14,3	7,7	6,7	14,3	9,6	8,1	17,5	14,2	9,3	18,3	17,0
Недригайлівський	4,3	13,0	5,6	5,4	13,0	7,0	6,5	15,0	9,7	7,4	16,0	11,8
Охтирський	2,1	14,0	2,9	2,6	14,0	3,7	3,2	14,0	4,4	3,6	14,5	5,2
Путивльський	5,9	15,0	8,9	7,3	15,0	11,0	8,9	16,0	14,2	10,2	16,5	16,8
Роменський	3,1	17,0	5,3	3,9	18,0	6,9	4,7	19,0	8,9	5,3	20,0	10,7
Середино-Будський	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0
Сумський	5,1	17,0	8,7	6,3	17,5	11,1	7,7	18,5	14,2	8,8	18,7	16,4
Тростянецький	5,7	16,5	9,4	7,1	16,8	11,9	8,6	17,5	15,0	9,8	18,0	17,7
Шосткинський	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0
Ямпільський	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0
По області	82,3	14,5	119,3	102,4	15,2	155,6	124,0	15,9	197,2	141,5	16,5	233,5

088

Район	Соняшник											
	2012			2013			2014			2015		
	Площа, тис.га	Урожайність, ц/га	Валовий збір, тис.тонн	Площа, тис.га	Урожайність, ц/га	Валовий збір, тис.тонн	Площа, тис.га	Урожайність, ц/га	Валовий збір, тис.тонн	Площа, тис.га	Урожайність, ц/га	Валовий збір, тис.тонн
Білопільський	7,4	14,0	10,4	7,7	14,5	11,2	8,0	15,9	12,7	8,2	16,5	13,6
Буринський	4,7	16,0	7,5	4,9	17,0	8,3	5,1	17,0	8,6	5,2	17,0	8,9
Великописарівський	6,8	20,6	14,0	7,1	20,6	14,6	7,3	22,0	16,1	7,6	22,0	16,6
Глухівський	11,0	16,0	17,6	11,6	18,0	20,9	11,9	19,0	22,6	12,3	20,0	24,6
Конотопський	6,8	18,0	12,2	7,1	18,0	12,8	7,3	18,0	13,2	7,6	18,0	13,6
Краснопільський	5,1	18,0	9,2	5,3	19,0	10,1	5,5	19,0	10,5	5,7	19,0	10,8
Кролевецький	2,3	20,2	4,6	2,4	22,0	5,3	2,4	22,0	5,3	2,5	22,0	5,4
Лебединський	8,1	15,7	12,7	8,5	17,0	14,4	8,7	17,0	14,9	9,0	17,0	15,3
Липоводолинський	6,2	17,0	10,5	6,5	17,8	11,5	6,7	17,8	11,9	6,9	17,8	12,3
Недригайлівський	7,2	20,0	14,4	7,5	20,0	15,0	7,8	20,0	15,5	7,9	20,0	15,8
Охтирський	5,5	14,6	8,0	5,7	14,6	8,4	5,9	14,6	8,7	6,1	15,4	9,4
Путівльський	0,3	10,0	0,3	0,3	10,0	0,3	0,3	10,0	0,3	0,3	10,0	0,3
Роменський	9,3	17,4	16,2	9,7	17,4	16,9	10,0	17,4	17,5	10,4	17,4	18,0
Середино-Будський	0	0	0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0
Сумський	8,9	14,0	12,5	9,4	16,0	15,0	9,7	16,0	15,5	10,0	16,0	16,0
Тростянецький	4,9	15,5	7,6	5,0	15,5	7,8	5,2	15,5	8,0	5,3	15,5	8,3
Шосткинський	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Ямпільський	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
По області	94,5	16,7	157,8	98,8	17,5	172,7	101,8	17,8	181,2	105,0	18,0	189,0

Район	Ріпак											
	2012			2013			2014			2015		
	Площа, тис.га	Урожайність, ц/га	Валовий збір, тис.тонн	Площа, тис.га	Урожайність, ц/га	Валовий збір, тис.тонн	Площа, тис.га	Урожайність, ц/га	Валовий збір, тис.тонн	Площа, тис.га	Урожайність, ц/га	Валовий збір, тис.тонн
Білопільський	4,2	12,5	5,3	5,1	13,5	6,8	5,7	15,0	8,6	6,2	15,0	9,3
Буринський	3,8	16,0	6,1	4,6	16,5	7,5	5,2	17,0	8,8	5,6	17,0	9,5
Великописарівський	1,9	20,0	3,8	2,3	21,0	4,8	2,6	21,1	5,5	2,8	21,0	5,9
Глухівський	9,2	21,0	19,3	11,1	22,0	24,3	12,5	22,0	27,5	13,5	20,6	27,8
Конотопський	4,9	19,7	9,7	5,9	20,2	11,9	6,7	20,2	13,5	7,2	20,2	14,5
Краснопільський	2,1	15,0	3,2	2,5	15,4	3,9	2,9	15,8	4,5	3,1	15,8	4,9
Кролевецький	2,5	10,1	2,5	3,0	10,5	3,2	3,4	10,5	3,6	3,7	10,5	3,9
Лебединський	2,4	19,8	4,8	2,9	20,5	5,9	3,3	20,7	6,8	3,5	20,7	7,3
Липоводолинський	0,4	17,2	0,7	0,5	18,0	0,9	0,5	19,0	1,0	0,6	19,0	1,1
Недригайлівський	0,6	18,0	1,1	0,7	19,5	1,4	0,8	20,0	1,6	0,9	20,0	1,8
Охтирський	0,1	15,3	0,2	0,1	16,0	0,2	0,1	16,5	0,2	0,1	16,5	0,2
Путивльський	3,5	12,3	4,3	4,2	12,7	5,3	4,8	13,0	6,2	5,1	13,0	6,7
Роменський	1,0	20,4	2,0	1,2	21,5	2,6	1,4	22,0	3,0	1,5	22,0	3,2
Середино-Будський	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Сумський	0,6	19,5	1,2	0,7	20,7	1,5	0,8	21,0	1,7	0,9	21,0	1,9
Тростянецький	2,1	28,8	6,0	2,5	28,8	7,3	2,8	28,8	8,1	3,1	25,0	7,8
Шосткинський	2,0	19,8	4,0	2,4	20,3	4,9	2,7	21,0	5,7	2,9	21,0	6,2
Ямпільський	0,1	11,0	0,1	0,1	12,3	0,1	0,1	15,0	0,2	0,1	15,0	0,2
По області	41,4	17,9	74,1	49,8	18,6	92,6	56,3	18,9	106,4	60,8	18,4	112,0

222

Район	Цукровий буряк											
	2012			2013			2014			2015		
	Площа, тис.га	Урожайність, ц/га	Валовий збір, тис.тонн	Площа, тис.га	Урожайність, ц/га	Валовий збір, тис.тонн	Площа, тис.га	Урожайність, ц/га	Валовий збір, тис.тонн	Площа, тис.га	Урожайність, ц/га	Валовий збір, тис.тонн
Білопільський	2,3	260	59,8	2,5	270	67,5	3,0	300	90,0	3,3	380	125,4
Буринський	2,4	290	69,6	2,7	344	91,7	3,1	380	116,6	3,4	400	137,4
Великописарівський	2,1	280	58,8	2,3	320	74,7	2,7	340	91,3	3,0	370	111,2
Глухівський	0,9	250	22,5	1,0	259	25,9	1,2	290	33,4	1,3	350	45,1
Конотопський	2,0	285	57,0	2,2	295	65,5	2,3	310	71,3	2,9	347	100,6
Краснопільський	1,4	275	38,5	1,6	320	49,8	1,8	340	60,9	2,0	370	74,1
Кролевецький	0,2	250	5,0	0,2	260	5,8	0,3	300	7,7	0,3	360	10,3
Лебединський	0,7	286	20,0	0,8	290	22,6	0,9	310	27,7	1,0	340	34,1
Липоводолинський	0,8	250	20,0	0,9	270	24,0	1,0	300	30,7	1,1	350	40,1
Недригайлівський	0,5	260	13,0	0,6	265	14,7	0,6	290	18,5	0,7	340	24,3
Охтирський	2,7	293	79,1	3,0	350	105,0	3,5	380	131,2	3,8	410	155,8
Путівльський	0,3	250	7,5	0,3	260	8,7	0,4	300	11,5	0,4	360	15,5
Роменський	4,3	290	124,7	4,8	310	148,1	5,5	350	192,5	6,2	380	233,8
Середино-Будський	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Сумський	3,0	300	90,0	3,3	350	116,7	3,8	380	145,8	4,3	410	176,0
Тростянецький	0,9	255	23,0	1,0	280	28,0	1,2	305	35,1	1,3	360	46,4
Шосткинський	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Ямпільський	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
По області	24,5	281,0	688,5	27,2	312	848,6	31,3	340	1064,2	35,0	380	1330,0

Район	Картопля											
	2012			2013			2014			2015		
	Площа, тис.га	Урожайність, ц/га	Валовий збір, тис.тонн	Площа, тис.га	Урожайність, ц/га	Валовий збір, тис.тонн	Площа, тис.га	Урожайність, ц/га	Валовий збір, тис.тонн	Площа, тис.га	Урожайність, ц/га	Валовий збір, тис.тонн
Білопільський	4,2	144	60,5	4,0	160	63,8	3,8	180	68,0	3,6	200	71,3
Буринський	3,0	200	60,0	2,9	200	57,0	2,7	210	56,7	2,5	220	56,1
Великописарівський	2,0	180	36,0	1,9	190	36,1	1,8	200	36,0	1,7	210	35,7
Глухівський	4,3	163	70,1	4,1	170	69,4	3,9	190	73,5	3,7	215	78,5
Конотопський	5,3	175	92,8	5,0	180	90,6	4,8	200	95,4	4,5	210	94,5
Краснопільський	2,5	150	37,5	2,4	160	38,0	2,2	180	40,5	2,1	190	40,3
Кролевецький	3,4	122	41,5	3,2	138	44,6	3,1	160	48,9	2,9	179	51,7
Лебединський	4,0	190	76,0	3,8	200	76,0	3,6	210	75,6	3,4	220	74,7
Липоводолинський	1,5	155	23,3	1,4	175	24,9	1,3	180	24,3	1,3	192	24,5
Недригайлівський	2,8	149	41,7	2,7	148	39,4	2,5	161	40,6	2,4	180	42,8
Охтирський	4,4	140	61,6	4,2	153	64,0	4,0	169	66,9	3,7	179	66,9
Путівльський	2,1	141	29,6	2,0	160	31,9	1,9	180	34,0	1,8	211	37,6
Роменський	4,1	200	82,0	3,9	200	77,9	3,7	208	76,7	3,5	215	74,9
Середино-Будський	1,0	150	15,0	1,0	180	17,1	0,9	190	17,1	0,8	201	17,1
Сумський	8,1	150	121,5	7,6	180	136,8	7,2	190	136,7	6,8	210	142,7
Тростянецький	1,9	120	22,8	1,8	145	26,2	1,7	160	27,3	1,6	180	29,0
Шосткинський	2,2	100	22,0	2,1	135	28,2	2,0	140	27,7	1,9	160	29,9
Ямпільський	2,2	150	33,0	2,1	140	29,3	2,0	150	29,7	1,9	170	31,8
По області	59,0	157	926,8	56,0	170	951,2	53,0	184	975,6	50,0	200	1000,0

224

Район	Овочі											
	2012			2013			2014			2015		
	Площа, тис.га	Урожайність , ц/га	Валовий збір, тис.тонн	Площа, тис.га	Урожайність , ц/га	Валовий збір, тис.тонн	Площа, тис.га	Урожайність , ц/га	Валовий збір, тис.тонн	Площа, тис.га	Урожайність , ц/га	Валовий збір, тис.тонн
Білопільський	0,8	160	12,8	0,8	160	12,8	0,8	162	13,0	0,8	170	13,6
Буринський	0,4	170	6,8	0,4	170	6,8	0,4	170	6,8	0,4	180	7,2
Великописарівський	0,5	185	9,3	0,5	185	9,3	0,5	185	9,3	0,5	185	9,3
Глухівський	0,4	160	6,4	0,4	160	6,4	0,4	165	6,6	0,4	172	6,9
Конотопський	0,7	180	12,6	0,7	180	12,6	0,7	180	12,6	0,7	182	12,7
Краснопільський	0,6	170	10,2	0,6	180	10,8	0,6	180	10,8	0,6	204	12,2
Кролевецький	0,4	160	6,4	0,4	160	6,4	0,4	160	6,4	0,4	165	6,6
Лебединський	0,7	162	11,3	0,7	162	11,3	0,7	162	11,3	0,7	168	11,8
Липоводолинський	0,3	163	4,9	0,3	165	5,0	0,3	165	5,0	0,3	167	5,0
Недригайлівський	0,4	165	6,6	0,4	165	6,6	0,4	167	6,7	0,4	170	6,8
Охтирський	1,0	170	17,0	1,0	170	17,0	1,0	172	17,2	1,0	173	17,3
Путівльський	0,2	150	3,0	0,2	150	3,0	0,2	162	3,2	0,2	155	3,1
Роменський	0,8	180	14,4	0,8	180	14,4	0,8	180	14,4	0,8	180	14,4
Середино-Будський	0,2	160	3,2	0,2	160	3,2	0,2	167	3,3	0,2	167	3,3
Сумський	1,3	180	23,4	1,2	190	22,8	1,1	195	21,5	1,0	200	20,0
Тростянецький	0,3	180	5,4	0,3	180	5,4	0,3	186	5,6	0,3	195	5,9
Шосткинський	0,6	190	11,4	0,6	190	11,4	0,6	196	11,8	0,6	196	11,8
Ямпільський	0,2	175	3,5	0,2	175	3,5	0,2	180	3,6	0,2	180	3,6
По області	9,8	172	168,6	9,7	174	168,6	9,6	176	169,0	9,5	180	171,4

Район	Плоди та ягоди											
	2012			2013			2014			2015		
	Площа, тис.га	Урожайність, ц/га	Валовий збір, тис.тонн	Площа, тис.га	Урожайність, ц/га	Валовий збір, тис.тонн	Площа, тис.га	Урожайність, ц/га	Валовий збір, тис.тонн	Площа, тис.га	Урожайність, ц/га	Валовий збір, тис.тонн
Білопільський	0,02	12,0	0,02	0,02	15,0	0,03	0,02	15,0	0,03	0,02	19,0	0,04
Буринський	0,01	13,7	0,01	0,01	16,0	0,02	0,01	16,5	0,02	0,01	17,0	0,02
Великописарівський	0,02	14,0	0,03	0,02	14,5	0,03	0,02	14,7	0,03	0,02	18,0	0,04
Глухівський	0,11	12,9	0,14	0,11	14,9	0,17	0,11	14,9	0,17	0,12	16,0	0,20
Конотопський	0,20	44,0	0,88	0,21	45,0	0,95	0,22	45,0	0,99	0,24	48,0	1,15
Краснопільський	0,02	14,5	0,03	0,02	16,5	0,03	0,02	17,5	0,04	0,02	19,5	0,04
Кролевецький	0,02	13,1	0,03	0,02	14,1	0,03	0,02	15,0	0,03	0,02	16,0	0,04
Лебединський	0,01	13,4	0,01	0,01	15,4	0,02	0,01	16,5	0,02	0,01	19,0	0,02
Липоводолинський	0,08	15,0	0,12	0,08	17,0	0,14	0,08	17,0	0,14	0,09	18,0	0,16
Недригайлівський	0,01	12,6	0,01	0,01	14,7	0,02	0,01	16,5	0,02	0,01	17,0	0,02
Охтирський	0,18	43,0	0,77	0,19	43,0	0,82	0,19	43,0	0,82	0,21	47,0	0,97
Путивльський	0,01	10,2	0,01	0,01	13,5	0,01	0,01	15,5	0,02	0,01	17,0	0,02
Роменський	0,03	20,0	0,06	0,03	21,5	0,07	0,03	23,0	0,07	0,03	25,0	0,08
Середино-Будський	0,01	16,0	0,02	0,01	18,0	0,02	0,01	21,0	0,02	0,01	23,0	0,02
Сумський	0,14	40,0	0,56	0,14	43,0	0,61	0,14	45,0	0,63	0,16	49,0	0,78
Тростянецький	0,01	16,0	0,02	0,01	20,5	0,02	0,01	21,0	0,02	0,01	22,0	0,02
Шосткинський	0,07	10,0	0,07	0,07	14,5	0,10	0,07	16,0	0,11	0,08	17,0	0,13
Ямпільський	0,01	9,5	0,01	0,01	13,0	0,01	0,01	15,0	0,02	0,01	16,0	0,02
По області	0,96	29,2	2,80	0,98	31,5	3,09	0,99	32,1	3,18	1,08	35,0	3,78

Район	Льон-довгунець (треста)											
	2012			2013			2014			2015		
	Площа, тис.га	Урожайність, ц/га	Валовий збір, тис.тонн	Площа, тис.га	Урожайність, ц/га	Валовий збір, тис.тонн	Площа, тис.га	Урожайність, ц/га	Валовий збір, тис.тонн	Площа, тис.га	Урожайність, ц/га	Валовий збір, тис.тонн
Білопільський	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Буринський	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Великописарівський	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Глухівський	0,2	45,0	0,9	0,4	45,0	1,8	0,5	45,0	2,3	0,8	45,0	3,6
Конотопський	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Краснопільський	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Кролевецький	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0,8	45,0	3,6
Лебединський	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Липоводолинський	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Недригайлівський	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Охтирський	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Путивльський	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Роменський	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Середино-Будський	0	0	0	0	0	0	0,4	45,0	1,8	0,8	45,0	3,6
Сумський	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Тростянецький	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Шосткинський	0,3	45,0	1,4	0,6	45,0	2,7	0,6	45,0	2,7	0,8	45,0	3,6
Ямпільський	0	0	0	0	0	0	0,5	45,0	2,3	0,8	45,0	3,6
По області	0,5	45,0	2,25	1,0	45,0	4,5	2,0	45,0	9,0	4,0	45,0	18,0

Район	Льон-довгунець (насіння)											
	2012			2013			2014			2015		
	Площа, тис.га	Урожайність, ц/га	Валовий збір, тис.тонн	Площа, тис.га	Урожайність, ц/га	Валовий збір, тис.тонн	Площа, тис.га	Урожайність, ц/га	Валовий збір, тис.тонн	Площа, тис.га	Урожайність, ц/га	Валовий збір, тис.тонн
Білопільський	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Буринський	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Великописарівський	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Глухівський	0,2	4,0	0,1	0,4	4,0	0,2	0,5	4,0	0,2	0,8	4,0	0,3
Конотопський	0	0	0	0	0	0	0	0	0,0	0	0	0
Краснопільський	0	0	0	0	0	0	0	0	0,0	0	0	0
Кролевецький	0	0	0	0	0	0	0	0	0,0	0,8	4,0	0,3
Лебединський	0	0	0	0	0	0	0	0	0,0	0	0	0
Липоводолинський	0	0	0	0	0	0	0	0	0,0	0	0	0
Недригайлівський	0	0	0	0	0	0	0	0	0,0	0	0	0
Охтирський	0	0	0	0	0	0	0	0	0,0	0	0	0
Путівльський	0	0	0	0	0	0	0	0	0,0	0	0	0
Роменський	0	0	0	0	0	0	0	0	0,0	0	0	0
Середино-Будський	0	0	0	0	0	0	0,4	4,0	0,2	0,8	4,0	0,3
Сумський	0	0	0	0	0	0	0	0	0,0	0	0	0
Тростянецький	0	0	0	0	0	0	0	0	0,0	0	0	0
Шосткинський	0,3	4,0	0,1	0,6	4,0	0,2	0,6	4,0	0,2	0,8	4,0	0,3
Ямпільський	0	0	0	0	0	0	0,5	4,0	0,2	0,8	4,0	0,3
По області	0,5	4,0	0,2	1,0	4,0	0,4	2,0	4,0	0,8	4,0	4,0	1,6

Район	Коноплі (треста)											
	2012			2013			2014			2015		
	Площа, тис.га	Урожайність, ц/га	Валовий збір, тис.тонн	Площа, тис.га	Урожайність, ц/га	Валовий збір, тис.тонн	Площа, тис.га	Урожайність, ц/га	Валовий збір, тис.тонн	Площа, тис.га	Урожайність, ц/га	Валовий збір, тис.тонн
Білопільський	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Буринський	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Великописарівський	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Глухівський	0,8	35,0	2,8	0,8	35,0	2,8	0,9	35,0	3,2	1,0	35,0	3,5
Конотопський	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Краснопільський	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Кролевецький	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Лебединський	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Липоводолинський	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Недригайлівський	0	0	0	0,2	35,0	0,7	0,6	35,0	2,1	1,2	35,0	4,2
Охтирський	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Путівльський	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Роменський	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Середино-Будський	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Сумський	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Тростянецький	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Шосткинський	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Ямпільський	0	0	0	0	0	0	0,5	35,0	1,8	0,8	35,0	2,8
По області	0,8	35,0	2,8	1,0	35,0	3,5	2,0	35,0	7,0	3,0	35,0	10,5

Район	Коноплі (насіння)											
	2012			2013			2014			2015		
	Площа, тис.га	Урожайність , ц/га	Валовий збір, тис.тонн	Площа, тис.га	Урожайність , ц/га	Валовий збір, тис.тонн	Площа, тис.га	Урожайність , ц/га	Валовий збір, тис.тонн	Площа, тис.га	Урожайність , ц/га	Валовий збір, тис.тонн
Білопільський	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Буринський	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Великописарівський	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Глухівський	0,8	6,0	0,5	0,8	6,0	0,5	0,9	6,0	0,5	1,0	6,0	0,6
Конотопський	0	0	0,0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Краснопільський	0	0	0,0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Кролевецький	0	0	0,0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Лебединський	0	0	0,0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Липоводолинський	0	0	0,0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Недригайлівський	0	0	0	0,2	6,0	0,1	0,6	6,0	0,4	1,2	6,0	0,72
Охтирський	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Путивльський	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Роменський	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Середино-Будський	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Сумський	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Тростянецький	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Шосткинський	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Ямпільський	0	0	0	0	0	0	0,5	6,0	0,3	0,8	6,0	0,48
По області	0,8	6,0	0,48	1,0	6,0	0,6	2,0	6,0	1,2	3,0	6,0	1,8

0,48

ЛИСТОК ПОГОДЖЕННЯ

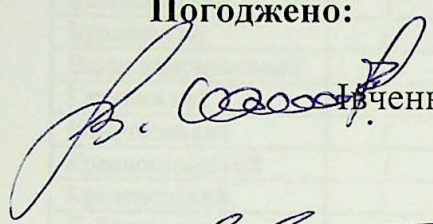
до рішення обласної ради з питання:

Про Програму розвитку агропромислового комплексу Сумської області на період до 2015 року

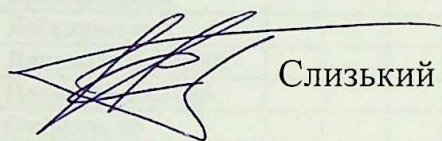
Проект поданий: головою обласної державної адміністрації

Підстава для постановки питання: виробнича необхідність

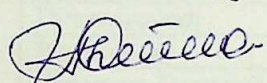
Погоджено:

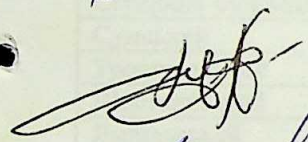
Івченко В.М. - начальник головного управління агропромислового розвитку облдержадміністрації

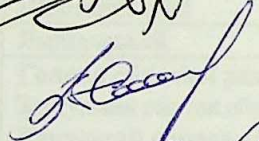
Слизький С.М.- заступник голови облдержадміністрації

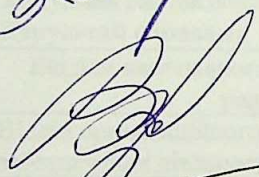
Сітак О.М. - начальник головного управління економіки облдержадміністрації

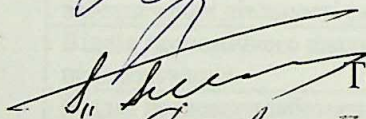
Кухно Ф.Ф. - начальник головного фінансового управління облдержадміністрації

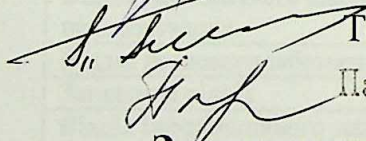
Сенько В.В. - заступник голови постійної комісії обласної ради з питань агропромислового комплексу та соціального розвитку села

Патютко В.А.- начальник відділу правового забезпечення та кадрової роботи виконавчого апарату обласної ради

Голбатов В.М. - заступник голови обласної ради

Павлова В.В. - начальник відділу обласних програм та бюджету обласної ради

Зауваження та пропозиції до проекту рішення:

ЛИСТОК РОЗСИЛКИ
документів обласної ради рішення о/р 25.05.2011

Про програму розвитку агропромислового розвитку комплексу
сільськогосподарської області на період до 2015 року

Міста, райони	Кількість примірників		Підрозділи обласної державної адміністрації	Кількість примірників	Територіальні органи міністерств, відомств	Кількість примірників
	міські та райради	райдержадміністрації				
м. Суми			Управління капітального будівництва		Управління зовнішніх економічних зв'язків	
Зарічний м. Суми			Управління житлово-комунального господарства		Контрольно-ревізійне управління	
Ковтківський м. Суми			Управління містобудування та архітектури		Державне управління екологічної безпеки	
м. Глухів			Управління державної ветеринарної медицини		Управління земельних ресурсів	1
м. Конотоп			Управління з питань внутрішньої політики		Територіальне відділення Антимонопольного комітету України	
м. Лебедин			Управління освіти і науки		Управління Пенсійного фонду України	
м. Охтирка			Управління охорони здоров'я		Обласний центр зайнятості населення	
м. Ромни			Управління культури		Обласні виробничі об'єднання, управління, підприємства, асоціації, установи	
м. Шостка			Управління з питань молоді та туризму			
Білопільський	/	/	Управління у справах преси та інформації		ВАТ Сумська товарно-виробнича компанія "Сумиголовпостач"	
Буринський	/	/	Управління з питань надзвичайних ситуацій та у справах захисту населення від наслідків Чорнобильської катастрофи		Державне лісогосподарське об'єднання "Сумиліс"	
Великописарівський	/	/	Відділ у справах національностей та міграції		Обласне комунальне агро лісогосподарське підпр. "Сумиоблагроліс"	
Глухівський	/	/	Відділ у справах релігій		ДП "Фонд інвестування об'єктів соціальної сфери та промисловості"	
Конотопський	/	/	Інспекція державного технічного нагляду		ВАТ "Сумибуд"	
Краснопільський	/	/	Служба у справах неповнолітніх		ВАТ "Сумиагропромбуд"	
Кролевецький	/	/	Інспекція якості та формування ресурсів сільськогосподарської продукції		ВАТ "Сумиоблагротехсервіс"	
Лебединський	/	/	Територіальні органи міністерств і відомств		Управління "Облатодор"	
Липоводолинський	/	/	Управління міністерства внутрішніх справ України		ВАТ "Сумигаз"	
Недригайлівський	/	/	Управління служби безпеки України		Сумська дирекція ДП "Сумипошта"	
Охтирський	/	/	Управління юстиції		Сумська дирекція ВАТ "Укртелеком"	
Путівський	/	/	Державна податкова адміністрація		ДП "Сумське обласне підприємство автомобільного транспорту"	
Роменський	/	/	Державна інспекція з контролю за цінами		Державне виробничо-торгівельне підприємство "Добробут"	
Середино-Будський	/	/	Регіональне відділення фонду державного майна України		ВАТ "Суминафтопродукт"	
Сумський	/	/	Управління у справах захисту прав споживачів		ВАТ "Сумиобленерго"	
Тростянецький	/	/	Управління статистики		Комунальне підприємство "Облпаливо"	
Шосткинський	/	/	Управління державного казначейства України			
Ямпільський	/	/				
Голова обласної ради						
Заступник голови обласної ради						
Керуючий справами						
Відділи виконавчого апарату обласної ради			Державний архів області		ВАТ "Сумибуд"	
Відділ організаційного забезпечення діяльності ради	Органадо Чинианбд		Територіальні органи міністерств і відомств		ВАТ "Сумиагропромбуд"	
Відділ економічного аналізу і прогнозування			Управління міністерства внутрішніх справ України		ВАТ "Сумиоблагротехсервіс"	
Відділ правового забезпечення			Управління служби безпеки України		Управління "Облатодор"	
Загальний відділ			Управління юстиції		ВАТ "Сумигаз"	
Відділ інформаційного забезпечення та комп'ютеризації			Державна податкова адміністрація		Сумська дирекція ДП "Сумипошта"	
Відділ господарсько-фінансового забезпечення			Державна інспекція з контролю за цінами		Сумська дирекція ВАТ "Укртелеком"	
Управління майном обласної ради			Регіональне відділення фонду державного майна України		ДП "Сумське обласне підприємство автомобільного транспорту"	
Обласна державна адміністрація		/	Управління у справах захисту прав споживачів		Державне виробничо-торгівельне підприємство "Добробут"	
Підрозділи обласної державної адміністрації			Управління статистики		ВАТ "Суминафтопродукт"	
Головне управління економіки			Управління державного казначейства України		ВАТ "Сумиобленерго"	
Головне управління праці та соціального захисту населення					Комунальне підприємство "Облпаливо"	
Головне управління сільського господарства і продовольства	/					
Головне фінансове управління						
Управління промисловості, енергетики, транспорту та зв'язку						

01.06.2011

Обласні виробничі об'єднання, управління, підприємства, асоціації, установи	Кількість примірників	Інші	Кількість примірників
ДП "Суми-Продіндустрія"		<i>Головний</i>	<i>1</i>
ДП "Суми-Агроконтракт"			
ВАТ "Сумський хлібокомбінат"			
Підприємство ДАК "Хліб України"			
Асоціація "Сумицукор"			
ДП "Сумиторф"			
ДП "Суми-Агроресурс"			
Асоціація "Сумиоблагрохім"			
Обласне комунальне фармацевтичне управління			
Управління водного господарства			
Обласна санітарно-епідеміологічна станція			
Сумський державний центр стандартизації, метрології та сертифікації			
Прокуратура області			
Обласний суд			
Арбітражний суд			
Обласна рада профспілок			
Обласний військовий комісаріат			
Облспоживспілка			
Сумська державна сільськогосподарська дослідна станція			
"Облсількомунгосп"			
Обласне управління Національного банку України			
Сумське відділення Промінвестбанку України			
Сумська дирекція АК АПБ "Україна"			
Банк "Надра"			
Обласна дирекція АППБ "Аваль"			
Сумська філія Приватбанку України			
Обласна філія Укрсоцбанку			
Обласне управління ВАТ Ощадний банк України"			
Митниці:			
Сумська			
Лухівська			
Сонотопська			
Українська академія банківської справи			
Сумський державний університет			
Сумський державний аграрний університет			
Сумський державний педагогічний університет и. А.С.Макаренка			
Лухівський державний педагогічний інститут			

Заст. гол. *Вікторія* органу *заст.*
посада *номер телефону*

П.В. Макаренко
Прізвище, ім'я, по батькові

підпис

Областна рада 243

СУМСЬКА ОБЛАСНА ДЕРЖАВНА АДМІНІСТРАЦІЯ

РОЗПОРЯДЖЕННЯ
ГОЛОВИ ОБЛАСНОЇ ДЕРЖАВНОЇ АДМІНІСТРАЦІЇ

20.05.2011

м. Суми

№ 364

Про проект Програми розвитку
агропромислового комплексу
Сумської області на період
до 2015 року

Відповідно до частини першої статті 6, статей 34, 39 Закону України
«Про місцеві державні адміністрації»:

1. Схвалити проект Програми розвитку агропромислового комплексу
Сумської області на період до 2015 року (додається).

2. Головному управлінню агропромислового розвитку Сумської обласної
державної адміністрації подати проект Програми розвитку агропромислового
комплексу Сумської області на період до 2015 року на розгляд Сумської
обласної ради.

3. Контроль за виконанням цього розпорядження покласти на заступника
голови Сумської обласної державної адміністрації Слизького С.М.

Голова Сумської обласної
державної адміністрації

Ю.П. Чмирь

СУМСЬКА ОБЛАСНА РАДА
ЗАГАЛЬНИЙ ВІДДІЛ

Вх. № 07-658/01-10
"26" травня 2011р.

ПРОГРАМА
РОЗВИТКУ АГРОПРОМИСЛОВОГО КОМПЛЕКСУ
СУМСЬКОЇ ОБЛАСТІ
НА ПЕРІОД ДО 2015 РОКУ

Суми - 2011

СУМСЬКА ОБЛАСНА РАДА
ШОСТЕ СКЛИКАННЯ
Ш О С Т А СЕСІЯ
РІШЕННЯ

Суми

27.05.2011

**Про стан та ефективність використання
земельних ресурсів області**

Заслухавши інформацію Головного управління Держкомзему у Сумській області стосовно стану земельних ресурсів та заходів щодо підвищення ефективності їх використання, охорони і підвищення родючості ґрунтів, проведення робіт по нормативній грошовій оцінці земель в області, відповідно до статті 8 Земельного кодексу України, статті 8 Закону України «Про охорону земель», керуючись статтею 43 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні», обласна рада вирішила:

1. Інформацію про стан земельних ресурсів та заходи щодо підвищення ефективності їх використання в області взяти до відома.

2. Рекомендувати місцевим державним адміністраціям та виконавчим комітетам органів місцевого самоврядування:

2.1. Ужити заходів щодо завершення у 2011 році оновлення нормативної грошової оцінки земель населених пунктів.

2.2. До 01.08.2011 переглянути договори оренди в частині збільшення плати за оренду земельних часток (паїв) до розміру не менше 3 відсотків від нормативної грошової оцінки.

2.3. Забезпечити до 01.06.2011 формування переліків земельних ділянок державної власності, що підлягають передачі в оренду через аукціони.

3. Рекомендувати органам місцевого самоврядування протягом III кварталу 2011 року розглянути питання про стан використання земельних ресурсів та дотримання чинного законодавства в частині встановлення та сплати орендної плати за землю.

4. Рекомендувати місцевим державним адміністраціям:

4.1. Забезпечити використання земель відповідно до проектів з еколого-економічним обґрунтуванням сівозмін.

4.2. У випадках укладення договорів оренди землі запровадити обов'язкові ґрунтово-агрохімічне обстеження та включення до договорів оренди інформації про якісні характеристики земель.

4.3. У зв'язку з інтенсивним використанням сільськогосподарських угідь забезпечити проведення повторного ґрунтового обстеження схилів земель.

5. Рекомендувати районним державним адміністраціям та органам місцевого самоврядування проводити активну роботу щодо укладання соціально-економічних угод з орендарями землі на відповідних територіях з урахуванням податкового навантаження орендаря по сплаті податків на 1 гектар землі.

6. Головному управлінню Держкомзему у Сумській області:

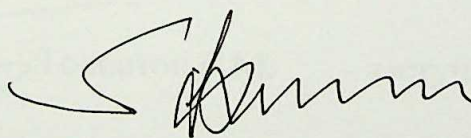
6.1. Забезпечити регулярне проведення моніторингу відповідності договорів оренди земель державної, комунальної та приватної власності чинному законодавству.

6.2. Щоквартально розміщувати на офіційному сайті головного управління інформацію про стан підготовки та проведення аукціонів в області.

7. Організацію виконання заходів щодо підвищення використання земельних ресурсів покласти на Головне управління Держкомзему у Сумській області, головне управління агропромислового розвитку обласної державної адміністрації, обласне виробниче управління водного господарства.

Контроль за виконанням цього рішення покласти на постійну комісію обласної ради з питань земельних та водних ресурсів, використання надр, екології, довкілля та лісового господарства.

Голова

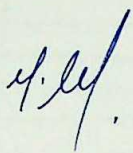
Г.В.Михайленко

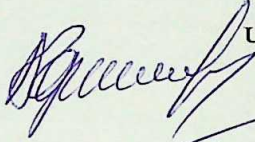
ЛИСТОК ПОГОДЖЕННЯ

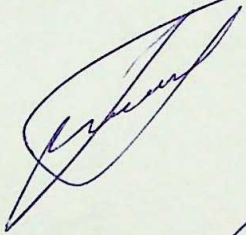
до проекту рішення обласної ради з питання: про стан та ефективність використання земельних ресурсів області

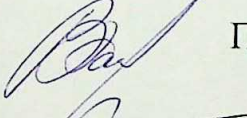
Проект поданий: постійною комісією обласної ради з питань земельних та водних ресурсів, використання надр, екології, довкілля та лісового господарства

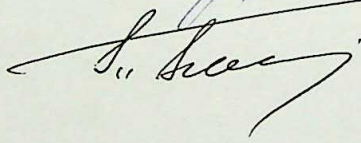
Підстава для постановки питання: довідка головного управління стосовно сучасного стану земельних ресурсів та заходи щодо підвищення ефективності їх використання в області

Погоджено: Янківський І.І. - Начальник Головного управління Держкомзему у Сумській області

 Чернявський В.І. - Перший заступник голови Сумської обласної державної адміністрації

 Токар В.М. - голова постійної комісії обласної ради з питань земельних та водних ресурсів, використання надр, екології, довкілля та лісового господарства

 Патютко В.А. - начальник відділу правового забезпечення та кадрової роботи

 Толбатов В.М. - заступник голови обласної ради

Зауваження та пропозиції до проекту рішення: _____

ЛИСТОК РОЗСИЛКИ

документів обласної ради рішення о/р 25.05.11

Про стан та ефективність використання земельних ресурсів області

Міста, райони	Кількість примірників		Підрозділи обласної державної адміністрації	Кількість примірників	Територіальні органи міністерств, відомств	Кількість примірників
	міські та райради	райдержадміністрації				
м. Суми	1		Управління капітального будівництва		Управління зовнішніх економічних зв'язків	
Зарічний м. Суми			Управління житлово-комунального господарства		Контрольно-ревізійне управління	
Котківський м. Суми			Управління містобудування та архітектури		Державне управління екологічної безпеки	1
м. Глухів	1		Управління державної ветеринарної медицини		Управління земельних ресурсів	1
м. Конотоп	1		Управління з питань внутрішньої політики		Територіальне відділення Антимонопольного комітету України	
м. Лебедин	1		Управління освіти і науки		Управління Пенсійного фонду України	
м. Охтирка	1		Управління охорони здоров'я		Обласний центр зайнятості населення	
м. Ромни	1		Управління культури		Обласні виробничі об'єднання, управління, підприємства, асоціації, установи	
м. Шостка	1		Управління з питань молоді та туризму			
Білопільський	1	1	Управління у справах преси та інформації		ВАТ Сумська товарно-виробнича компанія "Сумиголовпостач"	
Буринський	1	1	Управління з питань надзвичайних ситуацій та у справах захисту населення від наслідків Чорнобильської катастрофи		Державне лісогосподарське об'єднання "Сумиліс"	
Великописарівський	1	1	Відділ у справах національностей та міграції		Обласне комунальне агро лісогосподарське підпр. "Сумиоблагроліс"	
Глухівський	1	1	Відділ у справах релігій		ДП "Фонд інвестування об'єктів соціальної сфери та промисловості"	
Конотопський	1	1	Інспекція державного технічного нагляду		ВАТ "Сумибуд"	
Краснопільський	1	1	Служба у справах неповнолітн.		ВАТ "Сумиагропромбуд"	
Кролевецький	1	1	Інспекція якості та формування ресурсів сільськогосподарської продукції		ВАТ "Сумиоблагротехсервіс"	
Лебединський	1	1	Державний архів області		Управління "Облатодор"	
Липоводолинський	1	1	Територіальні органи міністерств і відомств		ВАТ "Сумигаз"	
Недригайлівський	1	1	Управління міністерства внутрішніх справ України		Сумська дирекція ДП "Сумипошта"	
Охтирський	1	1	Управління служби безпеки України		Сумська дирекція ВАТ "Укртелеком"	
Путівльський	1	1	Управління юстиції		ДП "Сумське обласне підприємство автомобільного транспорту"	
Роменський	1	1	Державна податкова адміністрація		Державне виробничо-торгівельне підприємство "Добробут"	
Середино-Будський	1	1	Державна інспекція з контролю за цінами		ВАТ "Суминафтопродукт"	
Сумський	1	1	Регіональне відділення фонду державного майна України		ВАТ "Сумиобленерго"	
Тростянецький	1	1	Управління у справах захисту прав споживачів		Комунальне підприємство "Облпаливо"	
Шосткинський	1	1	Управління статистики			
Ямпільський	1	1	Управління державного казначейства України			
Голова обласної ради			У			
Заступник голови обласної ради						
Керуючий справами						
Відділи виконавчого апарату обласної ради						
Відділ організаційного забезпечення діяльності ради		Дружні масові				
Відділ економічного аналізу і прогнозування						
Відділ правового забезпечення						
Загальний відділ						
Відділ інформаційного забезпечення та комп'ютеризації						
Відділ господарсько-фінансового забезпечення						
Управління майном обласної ради						
Обласна державна адміністрація		1				
Підрозділи обласної державної адміністрації						
Головне управління економіки						
Головне управління праці та соціального захисту населення						
Головне управління сільського господарства і продовольства		1				
Головне фінансове управління						
Управління промисловості, енергетики, транспорту та зв'язку						

01.06.2011

Обласні виробничі об'єднання, управління, підприємства, асоціації, установи	Кількість примірників	Інші	Кількість примірників
ДП "Суми-Продіндустрія"		Жоширов	1
ДП "Суми-Агроконтракт"			
ВАТ "Сумський хлібокомбінат"			
Підприємство ДАК "Хліб України"			
Асоціація "Сумицукор"			
ДП "Сумиторф"			
ДП "Суми-Агроресурс"			
Асоціація "Сумиоблагрохім"			
Обласне комунальне фармацевтичне управління			
Управління водного господарства	1		
Обласна санітарно-епідеміологічна станція			
Сумський державний центр стандартизації, метрології та сертифікації			
Прокуратура області			
Обласний суд			
Арбітражний суд			
Обласна рада профспілок			
Обласний військовий комісаріат			
Облспоживспілка			
Сумська державна сільськогосподарська дослідна станція			
"Облсількомунгосп"			
Обласне управління Національного банку України			
Сумське відділення Промінвестбанку України			
Сумська дирекція АК АПБ "Україна"			
Банк "Надра"			
Обласна дирекція АППБ "Аваль"			
Сумська філія Приватбанку України			
Обласна філія Укрсоцбанку			
Обласне управління ВАТ Ощадний банк України"			
Митниці:			
Сумська			
Лухівська			
Сонотопська			
Українська академія банківської справи			
Сумський державний університет			
Сумський державний аграрний університет			
Сумський державний педагогічний університет и. А.С.Макаренка			
Лухівський державний педагогічний інститут			

Заст. кер. Біркіт

посада

організацій. номер телефону

Прізвище, ім'я, по батькові

П.В. Масалітін

підпис

Янківський І.І. 248

СУМСЬКА ОБЛАСНА РАДА

пл. Незалежності, 2, м. Суми, 40489 тел./факс (0542) 63-13-11
E-mail: sumyoblrada@sm.ukrtel.net Код ЄДРПОУ 23826636

20.04.2011 № 01-21/180-5

На № _____ від _____

ВИТЯГ

з протоколу п'ятої сесії обласної ради
шостого скликання
від 15 квітня 2011 року

Відкрив пленарне засідання і головував на сесії Михайленко Г.В. – голова обласної ради.

Слухали:

Про внесення змін до Програми використання та охорони земель Сумської області на 2007-2015 роки.

Інформував Янківський Іван Іванович – начальник головного управління Держкомзему в Сумській області

Протокольне доручення:

Доручити головному управлінню Держкомзему в Сумській області (Янківський І.І.) та постійній комісії обласної ради з питань земельних та водних ресурсів, використання надр, екології, довкілля та лісового господарства (Токар В.М.) підготувати на розгляд обласної ради проект рішення «Про стан та ефективність використання земельних ресурсів області, у тому числі земель запасу, резервного фонду, невитребуваних земельних часток (паїв)».

Голова

Г.В.Михайленко

**СУМСЬКА ОБЛАСНА РАДА
ШОСТЕ СКЛИКАННЯ**

**ПОСТІЙНА КОМІСІЯ
З ПИТАНЬ ЗЕМЕЛЬНИХ ТА ВОДНИХ РЕСУРСІВ, ВИКОРИСТАННЯ
НАДР, ЕКОЛОГІЇ, ДОВКІЛЛЯ ТА ЛІСОВОГО ГОСПОДАРСТВА**

Витяг з протоколу №

**від 19 травня 2011 року
м. Суми**

Присутні 7 депутатів з 12 обраних

Присутні депутати:

Токар В.М.	голова комісії, партія «Фронт змін»
Федченко В.І.	заступник голови комісії, ВО «Батьківщина»
Хомутіннік С.П.	секретар комісії, фракція ПР
Голіус М.С.	член комісії, партія «Рідне місто »
Дрига В.О.	член комісії, ВО «Батьківщина»
Єрмак О.М.	член комісії, фракція ПР
Скопенко В.В.	член комісії, фракція ПР

Відсутні депутати:

Слизький С.М.	заступник голови комісії, фракція ПР
Малік В.В.	член комісії, ВО «Батьківщина»
Мірошніченко М.В.	член комісії, фракція ПР
Парамошкін О.Т.	член комісії, фракція ПР
Чигринець В.П.	член комісії, фракція ПР

Слухали: Янківського І.І. – начальника головного управління Держкомзему у Сумській області « Про стан та використання земельних ресурсів області».

Виступили: Токар В.М., Федченко В.І., Дрига В.О., Хомутіннік С.П., Голіус М.С., Єрмак О.М.

Вирішили: погодитися з внесенням проекту рішення на сесію обласної ради.

Голосували: за – одноголосно.

Голова комісії

В.М. Токар

10

250

СУМСЬКА ОБЛАСНА РАДА
ШОСТЕ СКЛИКАННЯ
Ш О С Т А СЕСІЯ
РІШЕННЯ

Суми

27.05.2011

**Про хід виконання рішення обласної ради
від 25.07.2008 «Про комплексну програму
охорони навколишнього природного
середовища Сумської області до 2015 року»**

Заслухавши інформацію про хід виконання рішення обласної ради від 25.07.2008 «Про комплексну програму охорони навколишнього природного середовища в Сумській області до 2015 року», обласна рада відзначає, що органами місцевого самоврядування та виконавчої влади області проведена певна робота по реформуванню та розвитку сфери охорони навколишнього природного середовища.

На виконання заходів, передбачених для поліпшення екологічного стану довкілля, використано 21339,7 тис. гривень за рахунок різних джерел фінансування, з яких на заходи у сфері охорони та раціонального використання водних ресурсів освоєно 8285,6 тис. гривень, на заходи у сфері поводження з відходами – 9870,0 тис. гривень, у сфері охорони, збереження та відновлення біологічного різноманіття та біоресурсів, формування екологічної мережі та розвитку природно-заповідного фонду – 2934,3 тис. гривень, у сфері наукового та інформаційного забезпечення у галузі охорони довкілля – 100,0 тис. гривень, у сфері екологічної освіти і виховання, сприяння громадській природоохоронній діяльності – 149,8 тис. гривень.

Головним результатом впровадження заходів програми є поліпшення екологічного стану довкілля шляхом забезпечення охорони, раціонального використання і відтворення природних ресурсів; досягнення гармонійної взаємодії громадян і навколишнього середовища за умов активізації економічних процесів, розвитку виробничого комплексу та інфраструктури населених пунктів.

Ураховуючи викладене, керуючись статтею 43 Закону України «Про місцеве самоврядування України», обласна рада вирішила:

1. Інформацію про хід виконання рішення обласної ради від 25.07.2008 «Про комплексну програму охорони навколишнього природного середовища в Сумській області до 2015 року» взяти до відома.

2. Рекомендувати:

2.1. Виконкомам міських, селищних та сільських рад, районним державним адміністраціям:

2.1.1. Посилити контроль за дотриманням природоохоронного законодавства, використанням і охороною земельних, водних та інших природних ресурсів, вжити заходи щодо рекультивації порушених земель, залуження, заліснення еродованих та малопродуктивних земель, забезпечення винесення в натуру прибережних смуг та дотримання встановлених правил експлуатації, визначити майданчики під складування побутових відходів та облаштувати їх у відповідності з чинними нормами та правилами.

2.1.2. Проаналізувати стан очисних споруд каналізації у населених пунктах та при необхідності здійснити заходи щодо їх технічного переоснащення, реконструкції та будівництва.

2.1.3. Взяти під контроль роботи по ліквідаційному тампонажу безгосподарних артезіанських свердловин, особливо тих, що не мають власника.

2.2. Районним, міським, сільським та селищним радам взяти під контроль ефективність використання коштів місцевих фондів охорони навколишнього природного середовища та спрямування їх на природоохоронні заходи.

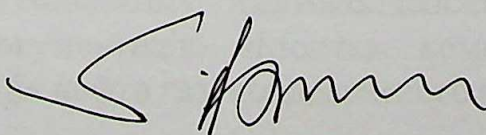
2.3. Районним, міським, сільським та селищним радам та районним державним адміністраціям звернути особливу увагу на створення та наповнення консолідованих фондів охорони навколишнього природного середовища для здійснення заходів щодо забезпечення належного зберігання та знешкодження непридатних та заборонених до використання пестицидів.

2.4. Головному управлінню Держкомзему у Сумській області, головному управлінню агропромислового розвитку облдержадміністрації вжити дієвих заходів щодо збереження родючості ґрунтів, дотримання науково обґрунтованої системи землеробства.

2.5. Державній податковій адміністрації в Сумській області вжити заходи щодо забезпечення повноти зборів за забруднення навколишнього природного середовища.

2.6. Державній екологічній інспекції в Сумській області посилити контроль за дотриманням вимог природоохоронного законодавства підприємствами, установами та організаціями області.

Голова

Г.В. Михайленко

Інформація про хід виконання рішення обласної ради від 25.07.2008 «Про комплексну програму охорони навколишнього природного середовища Сумської області до 2015 року».

25.07.2008 року рішенням обласної ради внесено зміни до Комплексної програми охорони навколишнього природного середовища Сумської області до 2015 року. Досягнення мети Програми потребує спрямування дій органів державної влади, місцевого самоврядування та їх виконавчих органів, організацій, установ, та підприємств області всіх форм власності на реалізацію пріоритетних напрямів діяльності у сфері ефективного природокористування, дотримання вимог екологічної безпеки та охорони навколишнього природного середовища.

Діяльність держуправління протягом звітного періоду була спрямована на впровадження в області основних принципів державної екологічної політики, головна мета якої – суттєве покращання стану навколишнього природного середовища, створення еколого-економічних передумов для сталого розвитку нашого регіону.

Для вирішення питань, пов'язаних із забрудненням атмосферного повітря, Держуправлінням проводилась послідовна робота. Протягом 2010 р. впроваджено 45 природоохоронних заходів на підприємствах області, освоєно 4,37 млн. грн. за рахунок коштів підприємств (у 2009 р. - 40 заходів на суму 10,552 млн. грн.).

Впроваджені наступні заходи:

- на ВАТ «Центролит» 3 заходи, у т.ч. в цеху №13 встановлений рукавний фільтр від печей; розпочато роботи по заміні енергоємного процесу з використанням піщано-глиняних сумішей та органічних сполук на вакуумно-плівковий процес;
- на ВАТ «Сумське НВО ім. Фрунзе» виконано 6 заходів в цехах №2,15, 22, 24, 52 проведений ремонт газоочисного обладнання;
- на Державному підприємстві Міністерства оборони України «Конотопський авіаремонтний завод «Авіакон» виконано 6 заходів, у т. ч. проведена модернізація технологічного процесу, що дало змогу ліквідувати зварювальне відділення;
- на ВАТ «Сумхімпром» виконано 5 заходів, у т.ч. введений в дію рукавний фільтр ФРКІ-90 на відділенні по випуску діхроматору в цеху залізоокисних пігментів, в цеху двоокису титану №2 на розмельних установках ільменіту проведений ремонт рукавних фільтрів з заміною рукавів;
- на НГВУ «Охтирканафтогаз» проведено технічне обслуговування та ремонт вентиляторів, режимна наладка двох парових котлів та ревізія, ремонт запобіжних дихальних клапанів резервуарів і апаратів.

На підприємствах нафтогазового комплексу: НГВУ «Охтирканафтогаз», Качанівський ГПЗ, Охтирське УБР сертифіковане систему управлінням навколишнім середовищем ISO 14001, також розроблені програми моніторингу атмосферного повітря та проведений контроль за дотримання нормативів гранично допустимих викидів від стаціонарних джерел забруднення, розроблені паспорти установок очистки газу. З метою утилізації низьконапірного газу та зменшенню витрат газу, на Артюховському нафтоконденсатному родовищі розроблено проектно-кошторисну документацію «Монтаж компресорної станції на УНТС Артюхи» та «Реконструкція нафто газоконденсатного родовища».

У 2010 році продовжувалась робота щодо впровадження заходів у відповідності до вимог «Регіонального плану заходів з пом'якшення зміни клімату для Сумської області».

Національним агентством екологічних інвестицій України із наданих пропозицій відібрано 69 проектів на суму 104 млн. грн., що спрямовуються на проведення санації будівель дошкільних установ, шкіл, медичних установ. Проекти фінансуються за схемами «зелених» інвестицій і ними передбачено утеплити 122754 кв. метрів фасадів будівель, замінити 31262 кв. метрів вікон, скоротити на 8848 тонн за рік обсяг викидів парникових газів. На сьогодні Міністерством економіки України проведено тендер на визначення виконавця будівельних робіт. Триває процес укладення договорів з переможцем тендера.

Також, Держуправлінням проводилась робота щодо регулювання викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря шляхом встановлення нормативів граничнодопустимих викидів та вимог щодо виконання заходів про скорочення викидів забруднюючих речовин в дозволах за новою формою. У 2010 році зареєстровано 67 звітів з інвентаризації викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря, також розглянуто «Документи, у яких обґрунтовуються обсяги викидів, для отримання дозволу на викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря...» в кількості 187 шт. та видано 187 дозволів на викиди забруднюючих речовин в атмосферу за новою формою (2009 році видано 297 дозволів).

За звітній період було видано 94 довідки про величини фонових концентрацій забруднюючих речовин в атмосферному повітрі (у 2009 році - 112 довідок) та 13 листів-роз'яснень на експорт/імпорт продукції, що не містить озоноруйнівних речовин (у 2009 році - 11 листів-роз'яснень).

На державний облік станом на 01.01.2011 року поставлено 487 підприємств області, знято з державного обліку 22 об'єкти. За 2010 рік на державний облік було взято 82 підприємства, знято - 0 (у 2009 році взято - 66 підприємств, знято - 2).

За поданням Держуправління 44 сесією п'ятого скликання обласної ради затверджено додатковий перелік видів забруднюючих речовин на які справляється збір на викиди.

Крім того, прийнята участь в 2-х нарадах за участю Сумської міської ради на яких розглядалось питання організації роботи з суб'єктами господарювання м. Суми щодо своєчасного отримання дозволів на викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря.

У 2010 році Держуправлінням проведена колегія, де були розглянуті питання щодо аналізу стану атмосферного повітря в Сумській області та реалізації заходів з охорони атмосферного повітря на підприємствах області. Крім того, було обговорено нові законодавчі акти з питань охорони атмосферного повітря та один з напрямків роботи - контроль з боку Держуправління за якістю робіт під час здійснення підприємствами первинного обліку та складання статистичної звітності.

Виконувались заходи в сфері охорони водних ресурсів. Держуправлінням за 2010 рік видано 248 дозволів на спеціальне водокористування та продовжено термін дії 85 дозволів. У зв'язку зі зміною умов водокористування анульовано 34 дозволи. Розроблено та видано 68 тимчасових регламентів на скид води з орендованих ставків. Погоджено 54 договори оренди водних об'єктів. Розглянуто та узгоджено 16

проектів технологічних нормативів споживання води, 12 проектів нормативів гранично допустимого скиду забруднюючих речовин при скиді у водні об'єкти. Видано 5 дозволів на буріння артезіанських свердловин.

Видано 14 екологічних карток для отримання спеціального дозволу на користування надрами (підземні води) та підготовлено 12 проектів рішень обласної ради щодо надання погоджень для отримання спеціального дозволу на користування надрами.

Сумською філією інституту «Дніпродіпроводгосп» у 2010 році проведений ліквідаційний тампонаж 1 водозабірної свердловини в с. Северинівка Сумського р-ну (освоєно 6,3 тис. грн.).

За рахунок державних коштів виконано:

- будівництво ГТС для регулювання рівнів води в р. Сейм та р. Любка Путивльського р-ну, освоєно 300,0 тис. грн.;
- поліпшення технічного стану та благоустрій водойми в с. Туранівка Ямпільського р-ну, освоєно 300,0 тис. грн.;

За рахунок обласного фонду охорони навколишнього природного середовища виконувались роботи з:

- поліпшення технічного стану та благоустрою водойми в с. Туранівка Ямпільського р-ну, освоєно 243,7 тис. грн.;
- відновлення і підтримання сприятливого гідрологічного режиму водойми в урочищі «Славинь» Путивльського р-ну, освоєно 199,8 тис. грн.;
- поліпшення технічного стану водоскидної споруди в смт Червоне та с. Сопич Глухівського р-ну, освоєно 345,2 тис. грн.;
- боротьби із шкідливою дією вод р. Боромля в с. Боромля Тростянецького р-ну, освоєно 213,6 тис. грн.;
- відновлення та підтримання сприятливого гідрологічного режиму та санітарного стану р. Сейм в Путивльському р-ні (будівництво гідроспоруд для регулювання рівнів води в р. Сейм і р. Любка), освоєно 150,0 тис. грн.;
- поліпшення технічного стану шлюзу-регулятора № 19 на р. Ромен Конотопського р-ну, освоєно 200,0 тис. грн.;
- поліпшення технічного стану та благоустрою Костянтинівського водосховища Сумського р-ну, освоєно 287,3 тис. грн.;
- поліпшення технічного стану та благоустрою ставу в урочищі «Ластівка» в м. С.-Буда, освоєно 228,9 тис. грн.;
- будівництва каналізаційних очисних споруд в м. Буринь, освоєно 228,08 тис. грн.;

Також, для запобігання забрудненню поверхневих та підземних вод виконано низку робіт за кошти місцевих бюджетів та власних коштів підприємств.

Так, у м. Охтирка проводяться роботи по реконструкції очисних споруд, у 2010 році ДП «Водоочистка» ТОВ «Водоторгприлад» на цей захід виділено 15,0 тис. грн. Також, реконструкція очисних споруд проведена в м. Буринь за кошти КП «Буринь-Аква» (освоєно 224,0) та у м. Конотоп за кошти Виробничого управління водогінно-каналізаційного господарства (освоєно 20,0) тис. грн. для досягнення належного рівня очищення стоків.

Для створення та розвитку інфраструктури відведення стоків придбано насосне та технологічне обладнання для комунальних каналізаційних систем смт. Липова Долина за кошти Липоводолинської селищної ради в розмірі 12,0 тис. грн. та для перекачки стічних вод в м. Охтирка за кошти ДП «Водоочистка» ТОВ «Водоторгприлад», освоєно 22,7 тис. грн.

За кошти Сумського ЛВУМГ в сумі 1511,0 тис. грн. збудовані підземні поля фільтрації на існуючих очисних спорудах Роменського та Сумського промайданчиків (припинено скид стічних вод у водні об'єкти). ВАТ «Сумське НВО ім.. М.В. Фрунзе» виконувались роботи з модернізації станції нейтралізації гальванічних стоків, реконструкції зливової каналізації виробництва хімообладнання, освоєно 1218,8 тис. грн.

Крім того, у 2010 році проводились роботи по реконструкції каналізаційних мереж в смт. Вороніж Шосткинського району за кошти селищної ради (освоєно 288,0 тис. грн.), с. Вирівка Конотопського району за кошти ДГ «Вирівське» (освоєно 12,0 тис. грн.). На реконструкцію каналізаційних мереж в м. Охтирка міською радою виділені кошти в розмірі 165,8 тис. грн. та ДП «Водоочистка» ТОВ «Водоторгприлад» - в розмірі 15,5 тис. грн. Роменською міською радою на реконструкцію каналізаційних мереж у м. Ромни у 2010 році виділено 137,0 тис. грн. За рахунок державного бюджету була виконана реконструкція каналізаційних мереж у м. Шостка, освоєно 280,0 тис. грн. Також, у 2010 році були проведені роботи по будівництву каналізаційних мереж в м. Суми за кошти КП «Міськводоканал» Сумської міської ради в розмірі 1261,0 тис. грн. Ці заходи проводяться з метою забезпечення належної роботи системи відведення стоків, запобігання забрудненню ґрунтів, підземних і поверхневих вод.

З метою забезпечення сприятливого гідрологічного режиму та санітарного стану річок Реть Кролевецького району, Вільшанка Лебединського району, Сула та Хусь Недригайлівського району з місцевих бюджетів були виділені кошти в розмірі 94,76 тис. грн.

У 2010 році на проведення робіт по відновленню прибережних смуг річок Псел, Стрілка та Сумка з метою зниження рівня техногенного навантаження на забруднення довкілля Сумською райдержадміністрацією виділено та освоєно 110,0 тис. грн., на створення прибережної захисної смуги оз. Чеха - виділено та освоєно 46,9 тис. грн..

Виконані заходи по створенню захисних лісових насаджень на еродованих землях вздовж водних об'єктів та полезахисних смуг на території С-Будського, Лебединського та Л-Долинського районів за кошти обласного фонду охорони навколишнього природного середовища в розмірі 97,3 тис. грн.

За кошти ТОВ «Колос-Агро-Трейд», СТОВ «Весна» в сумі 1,4 тис. грн. проведена тимчасова консервація недіючих свердловин в с. Красне і Юрівка Конотопського району та за кошти КП ЖКГ «Липоводолинське» в сумі 0,5 тис. грн. – в Липоводолинському районі.

З метою захисту вод підземного горизонту від забруднення та зменшення умов водопостачання у 2010 році проведений ліквідаційний тампонаж у Липоводолинському районі за кошти ТОВ «Завод Кобзаренка» (освоєно 18,0 тис. грн.) та у Охтирському районі за кошти Охтирського управління бурових

робіт (освоєно 9,6 тис. грн.). Також, за кошти місцевого фонду Роменського району 20,7 тис. грн. затампоновані 3 артсвердловини на території с. Макиївка та зроблений тампонаж на території Северинівської сільської ради Сумського району за кошти місцевого фонду сільської ради (освоєно 6,3 тис. грн.).

Держуправлінням постійно вживаються заходи щодо ведення реєстрів об'єктів утворення, оброблення та утилізації відходів та місць видалення відходів, на що у 2010 році з обласного фонду охорони навколишнього природного середовища були виділені кошти в сумі 35,0 тис. грн. У 2010 р. інвентаризація промислових відходів проведена на 51 підприємстві області, що на 7 більше, ніж у 2009 р. 3 них найбільше у м. Суми та Сумському р-ні (17), м. Лебедин та Лебединському р-ні (6), Тростянецькому р-ні (6), м. Охтирка та Охтирському р-ні (5).

З метою створення та розвитку об'єктів поводження з відходами завершується будівництво полігону твердих побутових відходів на території В.Бобрицької сільської ради Краснопільського району, на що у 2010 році з місцевого фонду Сумського району виділені та освоєні кошти в розмірі 459,6 тис. грн. Крім того, за кошти місцевого фонду Липоводолинської селищної ради 11,5 тис. грн. проводились роботи по будівництву полігону ТПВ у смт. Липова Долина.

У 2010 році придбано обладнання для збору, складування та утилізації комунальних відходів у смт. Липова Долина (освоєно 35,0 тис. грн.) та у Буринському районі (освоєно 374,0 тис. грн.) за кошти місцевих бюджетів цих районів. За кошти підприємств м. Ромни придбані новітні технології та машини для збору, складування та утилізації відходів на суму 8560,0 тис. грн.

Особливу категорію небезпечних відходів становлять непридатні та заборонені до використання пестициди та агрохімікати (далі – НЗП).

Станом на 01.01.2011 в області накопичено приблизно 2665,783 т НЗП. Всього місць зберігання 213, з них 116 - у незадовільному стані. За кошти обласного фонду охорони навколишнього природного середовища 335,2 тис. грн. у 2010 році перезатарено та забезпечені належні умови зберігання 77,13 т НЗП у с. Свеса Ямпільського району.

На проведення заходів з екологічно безпечного збирання, перевезення, зберігання, оброблення та знешкодження непридатних ХЗЗР на території області з обласного фонду охорони навколишнього природного середовища було виділено кошти в сумі 1621,2 тис. грн., але у зв'язку з анулюванням ліцензії у ТОВ «Елга» заплановані кошти залишилися невикористаними.

Протягом року відповідно до актів комісії з питань техногенно-екологічної безпеки та надзвичайних ситуацій Глухівської районної державної адміністрації місця зберігання непридатних ХЗЗР на території Шалигінської та Дунаєцької сільських рад знято з обліку. Додатково виявлено місце зберігання непридатних ХЗЗР на території Басівської сільської ради с. Локня Сумського району 2,56 тонн та Червоносільської сільської ради Сумського району приблизно 2,11 т.

Відправлено на знешкодження непридатні ХЗЗР з території Сумського району Северинівської сільської ради 1,354 т. за кошти сільської ради в розмірі 26,7 тис. грн.

З обласного фонду охорони навколишнього природного середовища на забезпечення належного зберігання НЗП на станції «Победа» С-Будського району у 2010 році було виділено 25,0 тис. грн. та з місцевого бюджету Кролевецького

району на забезпечення належного зберігання НЗП на території колишньої військової частини А-0951 було виділено 8,0 тис. грн.

Станом на 01.12.2010 року в області налічується 250 природно-заповідних об'єктів загальною площею 176327,06 гектарів, що становить 7,4 % від площі області і вище середнього показника по Україні (5,4 %).

Серед заповідних об'єктів є: два національні природні парки, природний заповідник, 10 заказників та 6 об'єктів загальнодержавного значення інших категорій. Серед об'єктів місцевого значення: 1 регіональний ландшафтний парк, 85 заказників, 94 пам'ятки природи, 19 парків-пам'яток садово-паркового мистецтва, 3 ботанічних сади, 2 дендропарки, 27 заповідних урочищ.

У 2010 році Держуправлінням проводилась послідовна робота по виконанню та фінансуванню заходів у даній сфері в рамках Комплексної програми. За кошти обласного фонду охорони навколишнього природного середовища придбані матеріально-технічні засоби на суму 83,5 тис. грн. та спеціальне обладнання, транспортні засоби і засоби зв'язку на суму 73,7 тис. грн. для Гетьманського національного природного парку. Також, з обласного фонду ОНПС на утримання парку-пам'ятки садово-паркового мистецтва місцевого значення «Асмолова» м. Суми виділялись гроші в сумі 5,0 тис. грн. та на облаштування і благоустрій Ботанічного саду Державного педагогічного університету ім. Макаренка - в сумі 50,0 тис. грн. У 2010 році була проведена інвентаризація місцезростань видів рослин та тварин, занесених до Червоної книги України, Зеленої книги України за кошти обласного фонду ОНПС в сумі 40,0 тис. грн.

За кошти Сумської міської ради в сумі 152,4 тис. грн. у 2010 році виконані заходи по утриманню об'єктів ПЗФ: м. Суми «Липові насадження», «Дуби» та парку-пам'ятки «Басівський», ботанічного саду «Юннатівський». Крім того, Роменською міською радою були виділені та освоєні кошти в сумі 0,6 тис. грн. на утримання парків-пам'яток садово-паркового мистецтва місцевого значення «Півний ліс», «Огнівщина» та «Роменський» м. Ромни. На утримання парку-пам'ятки садово-паркового мистецтва місцевого значення «Низівський» з місцевого фонду Низівської селищної ради виділялись кошти в сумі 5,09 тис. грн.

З метою підвищення кількості та якості зелених насаджень в населених пунктах виконані заходи по озелененню міст Суми, Ромни, Глухів, Конотоп, Конотопського району, Краснопільського району, Глухівського району та Тростянецького району за рахунок місцевих бюджетів та підприємств на загальну суму 2437,2 тис. грн.

Крім того, Держуправлінням проведені роботи щодо розроблення «Програми моніторингу довкілля Сумської області на 2011-2015 роки», на що з обласного фонду охорони навколишнього природного середовища у 2010 році було виділено і освоєно 50,0 тис. грн.

На замовлення Держуправління розроблено 10 проектів створення природно-заповідних об'єктів місцевого значення (освоєно 50,0 тис. грн.), на загальній площі близько 1000 га.

Також, за кошти обласного фонду розроблений проект реконструкції та розвитку парку-пам'ятки садово-паркового мистецтва місцевого значення «Веретинівський» (освоєно 50,0 тис. грн.).

Протягом року в області проводилась ціла низка екологічних освітніх і просвітних акцій та заходів, спрямованих на поліпшення стану довкілля, озеленення, благоустрою.

На базі Сумського міського центру еколого-натуралістичної творчості учнівської молоді управління освіти і науки Сумської міської ради (ЦЕНТУМ) проведено виїзні семінари, експедиції, акції, тощо (освоєно 23,0 тис. грн.)

Щорічно за рахунок обласного фонду ОНПС поповнюється екологічними виданнями Сумська міська централізована бібліотечна система (освоєно 2,5 тис. грн.).

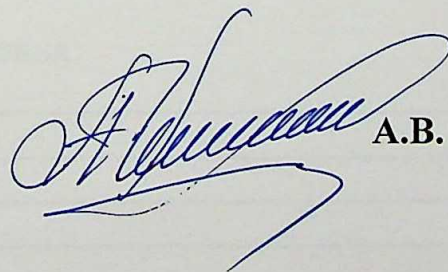
За кошти обласного фонду охорони навколишнього природного середовища протягом року видано:

- "Доповідь про стан навколишнього природного середовища в Сумській області у 2009 році";
- екологічний календар "2011 рік – Міжнародний рік лісів";
- буклет "Національні природні парки Сумщини";
- буклет "Національне дерево України";
- брошура "Екологічні засади економічного розвитку Хрестовоздвиженського Трудового Братства. Його спадщина і сучасність".

Крім того, виданий інформаційно-освітній екологічний бюлетень "Екологічне перехрестя" (освоєно 3,5 тис. грн.), видання якого започатковано Громадською радою при Держуправлінні у 2001 р. Також підготовлений та виданий навчально-методичний посібник "Розуміючи оберігай! Тваринний світ Сумщини" (освоєно 32,6 тис. грн.), видання якого стало вагомим внеском як у справу збереження біорізноманіття Сумщини, так і у створення позитивного іміджу області.

За сприяння Держуправління проводились всеукраїнські та обласні екологічні акції "День довкілля", "Чиста земля – чиста Україна", "Зелений паросток майбутнього", "Майбутнє довкілля в твоїх руках", "Вчимось заповідати", "До чистих джерел", "Природа Сумщини – чарівний дивокрай" та інші, екологічний табір "Деснянські зорі" на території НПП "Деснянсько-Старогутський", передноворічні акції, тощо. (з обласного фонду охорони навколишнього природного середовища освоєно 44,9 тис. грн.)

**Начальник Державного управління
охорони навколишнього природного
середовища в Сумській області**

А.В. Топорков

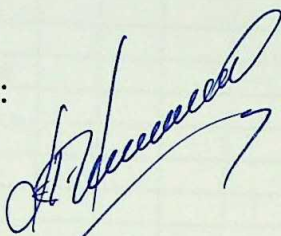
ЛИСТОК ПОГОДЖЕННЯ
до проекту рішення обласної ради з питання:

Про хід виконання рішення обласної ради від 25.07.2008 «Про комплексну програму охорони навколишнього природного середовища в Сумській області до 2015 року».

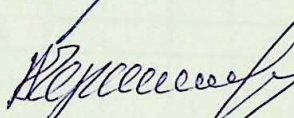
Проект поданий: Сумською обласною державною адміністрації

Підстава для постановки питання: Закон України «Про місцеве самоврядування в Україні»

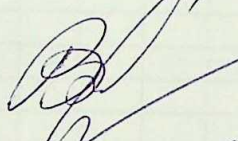
Погоджено :

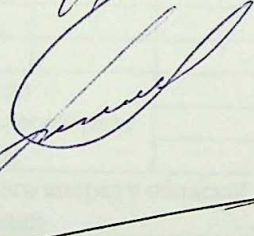
Топорков А.В. – начальник державного управління охорони навколишнього природного середовища в Сумській області

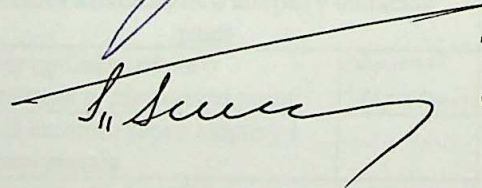
Чернявський В.І. – перший заступник голови Сумської обласної державної адміністрації

Патютко В.А. – начальник відділу правового забезпечення та кадрової роботи виконавчого апарату обласної ради

Токар В.М. – голова постійної комісії обласної ради з питань земельних та водних ресурсів, використання надр, екології, довкілля та лісового господарства

Толбатов В.М. – заступник голови Сумської обласної ради

Зауваження та пропозиції до проекту рішення:

ЛИСТОК РОЗСИЛКИ

документів обласної ради

рішення О/Р 25.05.2011

Про хіп виноження рішення обласної ради від 25.04.2008 « Про
комісійну програму охорони навколишнього природного середовища
в сумській області до 2015 року

Міста, райони	Кількість примірників		Підрозділи обласної державної адміністрації	Кількість примірників	Територіальні органи міністерств, відомств	Кількість примірників
	міські та райради	райдержадміністрації				
м. Суми	/		Управління капітального будівництва		Управління зовнішніх економічних зв'язків	
Зарічний м. Суми			Управління житлово-комунального господарства		Контрольно-ревізійне управління	
Конотопський м. Суми			Управління містобудування та архітектури		Державне управління екологічної безпеки	/
м. Глухів	/		Управління державної ветеринарної медицини		Управління земельних ресурсів	/
м. Конотоп	/		Управління з питань внутрішньої політики		Територіальне відділення Антимонопольного комітету України	
м. Лебедин	/		Управління освіти і науки		Управління Пенсійного фонду України	
м. Охтирка	/		Управління охорони здоров'я		Обласний центр зайнятості населення	
м. Ромни	/		Управління культури		Обласні виробничі об'єднання, управління, підприємства, асоціації, установи	
м. Шостка	/		Управління з питань молоді та туризму			
Білопільський	/	/	Управління у справах преси та інформації		ВАТ Сумська товарно-виробнича компанія "Сумиголовпостач"	
Буринський	/	/	Управління з питань надзвичайних ситуацій та у справах захисту населення від наслідків Чорнобильської катастрофи		Державне лісогосподарське об'єднання "Сумиліс"	
Великописарівський	/	/	Відділ у справах національностей та міграції		Обласне комунальне агро лісогосподарське підприємство "Сумиоблагроліс"	
Глухівський	/	/	Відділ у справах релігій		ДП "Фонд інвестування об'єктів соціальної сфери та промисловості"	
Конотопський	/	/	Інспекція державного технічного нагляду		ВАТ "Сумибуд"	
Краснопільський	/	/	Служба у справах неповнолітніх		ВАТ "Сумиагропромбуд"	
Кролевецький	/	/	Інспекція якості та формування ресурсів сільськогосподарської продукції		ВАТ "Сумиоблагротехсервіс"	
Лебединський	/	/			Управління "Облатодор"	
Липоводолинський	/	/			ВАТ "Сумигаз"	
Недригайлівський	/	/			Сумська дирекція ДП "Сумипошта"	
Охтирський	/	/			Сумська дирекція ВАТ "Укртелеком"	
Путівльський	/	/			ДП "Сумське обласне підприємство автомобільного транспорту"	
Роменський	/	/			Державне виробничо-торгівельне підприємство "Добробут"	
Середино-Будський	/	/			ВАТ "Суминафтопродукт"	
Сумський	/	/			ВАТ "Сумиобленерго"	
Тростянецький	/	/			Комунальне підприємство "Облпаливо"	
Шосткинський	/	/				
Ямпільський	/	/				
Голова обласної ради						
Заступник голови обласної ради						
Керуючий справами						
Відділи виконавчого апарату обласної ради			Державний архів області			
Відділ організаційного забезпечення діяльності ради	Ормла Мавеліні		Територіальні органи міністерств і відомств			
Відділ економічного аналізу і прогнозування			Управління міністерства внутрішніх справ України		ВАТ	
Відділ правового забезпечення			Управління служби безпеки України		"Сумиоблагротехсервіс"	
Загальний відділ			Управління юстиції		Управління "Облатодор"	
Відділ інформаційного забезпечення та комп'ютеризації			Державна податкова адміністрація	/	ВАТ "Сумигаз"	
Відділ господарсько-фінансового забезпечення			Державна інспекція з контролю за цінами		Сумська дирекція ДП "Сумипошта"	
Управління майном обласної ради			Регіональне відділення фонду державного майна України		Сумська дирекція ВАТ "Укртелеком"	
Обласна державна адміністрація	/		Управління у справах захисту прав споживачів		ДП "Сумське обласне підприємство автомобільного транспорту"	
Підрозділи обласної державної адміністрації			Управління статистики		Державне виробничо-торгівельне підприємство "Добробут"	
Головне управління економіки			Управління державного казначейства України		ВАТ "Суминафтопродукт"	
Головне управління праці та соціального захисту населення					ВАТ "Сумиобленерго"	
Головне управління сільського господарства і продовольства	/				Комунальне підприємство "Облпаливо"	
Головне фінансове управління						
Управління промисловості, енергетики, транспорту та зв'язку						

01.06.2011

Обласні виробничі об'єднання, управління, підприємства, асоціації, установи	Кількість примірників	Інші	Кількість примірників
ДП "Суми-Продіндустрія"		Комерс	1
ДП "Суми-Агроконтракт"			
ВАТ "Сумський хлібокомбінат"			
Підприємство ДАК "Хліб України"			
Асоціація "Сумицукор"			
ДП "Сумиторф"			
ДП "Суми-Агроресурс"			
Асоціація "Сумиоблагрохім"			
Обласне комунальне фармацевтичне управління			
Управління водного господарства			
Обласна санітарно-епідеміологічна станція			
Сумський державний центр стандартизації, метрології та сертифікації			
Прокуратура області			
Обласний суд			
Арбітражний суд			
Обласна рада профспілок			
Обласний військовий комісаріат			
Облспоживспілка			
Сумська державна сільськогосподарська дослідна станція			
"Облсількомунгосп"			
Обласне управління Національного банку України			
Сумське відділення Промінвестбанку України			
Сумська дирекція АК АІБ "Україна"			
Банк "Надра"			
Обласна дирекція АППБ "Аваль"			
Сумська філія Приватбанку України			
Обласна філія Укрсоцбанку			
Обласне управління ВАТ Ощадний банк України"			
Митниці:			
Сумська			
Лухівська			
Сонотопська			
Українська академія банківської справи			
Сумський державний університет			
Сумський державний аграрний університет			
Сумський державний педагогічний університет и. А.С.Макаренка			
Лухівський державний педагогічний інститут			

Заст. гол. відділу організ. роботи.

посада

номер телефону

Прізвище, ім'я, по батькові

П.В. Масаліт

підпис

261

СУМСЬКА ОБЛАСНА ДЕРЖАВНА АДМІНІСТРАЦІЯ

пл. Незалежності, 2, м. Суми, 40000, тел. (0542) 60-77-55, факс 63-18-16

E-mail: Iprm@state-gov.sumy.ua

13.05.2011 № 01-19/2444 на № _____ від _____

Голові Сумської обласної ради
Михайленку Г.В.

Про внесення питання
на розгляд обласної ради

Шановний Геннадію Володимировичу!

Відповідно до статті 13 Закону України «Про місцеві державні адміністрації» пропоную внести питання «Про хід виконання рішення обласної ради від 25.07.2008 «Про комплексну програму охорони навколишнього природного середовища Сумської області до 2015 року» на розгляд обласної ради.

З повагою

Тимчасово виконуючий обов'язки
голови Сумської обласної
державної адміністрації

В.І. Чернявський

Левченко
62 90 67

**СУМСЬКА ОБЛАСНА РАДА
ШОСТЕ СКЛИКАННЯ**

**ПОСТІЙНА КОМІСІЯ
З ПИТАНЬ ЗЕМЕЛЬНИХ ТА ВОДНИХ РЕСУРСІВ, ВИКОРИСТАННЯ
НАДР, ЕКОЛОГІЇ, ДОВКІЛЛЯ ТА ЛІСОВОГО ГОСПОДАРСТВА**

Витяг з протоколу №

**від 19 травня 2011 року
м. Суми**

Присутні 7 депутатів з 12 обраних

Присутні депутати:

Токар В.М.	голова комісії, партія «Фронт змін»
Федченко В.І.	заступник голови комісії, ВО «Батьківщина»
Хомутіннік С.П.	секретар комісії, фракція ПР
Голіус М.С.	член комісії, партія «Рідне місто»
Дрига В.О.	член комісії, ВО «Батьківщина»
Єрмак О.М.	член комісії, фракція ПР
Скопенко В.В.	член комісії, фракція ПР

Відсутні депутати:

Слизький С.М.	заступник голови комісії, фракція ПР
Малік В.В.	член комісії, ВО «Батьківщина»
Мірошніченко М.В.	член комісії, фракція ПР
Парамошкін О.Т.	член комісії, фракція ПР
Чигринець В.П.	член комісії, фракція ПР

Слухали: Топоркова А.В. – начальника державного управління охорони навколишнього природного середовища в Сумській області про хід виконання рішення обласної ради від 25.07.2008 «Про комплексну програму охорони навколишнього природного середовища Сумської області до 2015 року».

Виступили: Токар В.М., Дрига В.О., Голіус М.С., Федченко В.І., Єрмак О.М.

Вирішили: погодитися з внесенням проекту рішення на сесію обласної ради.

Голосували: за – одноголосно.

Голова комісії

В.М. Токар

Зміст
протоколу шостої сесії Сумської обласної ради
шостого скликання
від 27 травня 2011 року

ТОМ II

1.	Рішення обласної ради:	
	Про програму розвитку агропромислового комплексу Сумської області на період до 2015 року	1-243
	Про стан та ефективність використання земельних ресурсів області	244-249
	Про хід виконання рішення обласної ради від 25.07.2008 «Про комплексну програму охорони навколишнього природного середовища Сумської області до 2015 року»	250-263

ЗАСВІДЧУВАЛЬНИЙ НАПИС
У СПРАВІ ПРОЦІФЕРОВАНО 264
(дівчата) / шестеро
години) / аркуші
Посада: 04. ЗАГАЛЬНОГО ВІДІЛУ
Дата: 17.02.2017 ПІДПИС (W)

ЗАВІРЯЮЧИЙ НАПИС	
В даній справі проціферовано	263
дівчата	шестеро
години	аркуші
Посада	15 05 2024
Підпис	Я